॥ अथ विवेकसार प्रारंभः ॥

विवेकसार.

साधु [illegible] कृत.

महाराज श्रीभगवत्प्रसादजिनी आज्ञाथि सा० [illegible] वी० कुबेरदासे कृपाथी प्रसिद्ध कर्यो.

मुंबइमां गणपत कृष्णाजीना छापखानाना मालेक आत्माराम कान्होबा

ऐ ओ ऐ छाप्या

संवत् १९३३. सन १८७७.

[illegible] रिकृष्णे [illegible] वेन्च्योनमोनमः॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीभक्तिधर्मात्मजमिष्टदेवंनरेशदेवेशनतांघ्रि[illegible]मम्॥ग्रथ्नस [illegible] [illegible]विवेक[illegible]रचय[illegible]॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥सर्वेभक्तजननामनोरथपूरणकरवानेविषे कल्पवृक्षरू प[illegible]मकल्पवृक्षपोतानिपासेआवीनेजेचिंतवेतेनामनोरथनेपुरणकरेछे तेमनानाप्रका[illegible]नाजे[illegible] जनवेम[illegible]धारवा[illegible]वाजेना[illegible]नामनो[illegible]थतेनापुरणकरनारा ॥ अनेनरन[illegible]जेराजानेदेवना[illegible]जेब्रह्मादिक [illegible]वतातेमणेनमस्कार[illegible] [illegible]रणारविंदनुंयुगलतेजेमनु॥ केतांसर्वेराजातथासर्वेदेवतानेनानाप्रकारनाजेम वेपोताना[illegible]थ[illegible]पे[illegible]जसर्वेमुकुतेसर्वेनानाप्रकारनांवस्त्रअलंकारतथा[illegible]ष्पचंदनादिकजे पुजानाउपचारते [illegible]नेजेमनाचरण[illegible]निवंदनाकरवाआवेछे एवानेपोतानाइष्टदेवएवाजेश्रीभक्तिधर्मनाआत्मजजेश्रीहरि कृष्ण[illegible]राजतेमने[illegible]मकारने[illegible]दरएवोविवेक[illegible]नामेजेग्रंथतेनेहुंजेते[illegible]छूं॥१॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रुति[illegible]तीनां [illegible]मनीषयामयास[illegible]त्यहरेःसतांमुदे॥ विवेकचंद्रोदयनामकःकृतोग्रंथःसदाकोविदसेवनीयः॥२॥ ॥अर्थः॥ एविरित्येपोताना[illegible]नमरकारकरवारूपजेमंगलाचरणतेपूर्वकआग्रंथनुंनामकहिनेजेग्रंथमांथियोडाकप्रकर णनोसारसारक[illegible]कतअर्थलिखयोछे तेग्रंथनुनामेसहितस्वरूपकहुंछुजेहरिनेसंततेमनामुदनेअर्थेकेतांश्रीहरि ने[illegible]नासर्वे[illegible]सन्नकरवाते अर्थेमेजेतणेपोतानिबुद्धियेकरिनेश्रुतिनेस्मृतिनोजेसारकेतांवे[illegible]राणसूत्र स्मृतियुं[illegible] [illegible]श्लोकतेमनासारनोस[illegible]ग्रहकरिने[illegible]पंडितजननेसेववालायककेतांनिरंतरविद्वान[illegible] जणवानाण[illegible]कंठेकरवाजोग्यए[illegible]विवेकचंद्रोदय[illegible] जेनुएवोजेग्रंथजेतेकरयोछे॥ २॥ [illegible] श्लोकः॥

अस्यापिसारमुद्धृत्यभाषाटीकांकरोम्यहम् ॥ सतांप्रीत्यैगुणातीतानंदस्यादेशतोमुनेः ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवे
आविवेकचंद्रोदयनामेजे ग्रंथतेनोपणजेसारतेनोउद्धारकारेनेकत [illegible] सद्ग्रंथनासाररूपजेमारोकरेलोविवेकचंद्रो
दयग्रंथ तेमांथिपणसारांसारांथोडांथोडांप्रकरणतेमनेजुदांपाडिनेगुणातीतानंदस्वामीनामेजेमुनितेमनिआज्ञाये
करिनेहुंवलरामदासनामेजेसाधुतेजेतेसंतनेप्रसन्नकरवानेअर्थेभाषाएवीजेटीकातेनेकरुंछुं कतांगुजरातदेशनि
भाष [illegible] श्लोकनिनविनेकटलाकश्लोक [illegible] तनिकरे[illegible] तेनेभेलिकरिनेलख्युछुं ॥ ३ ॥ ॥ शौ
नकेनोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मोक्षाश्रमेस्मृतंवस्त्रंरक्तंयद्धा[illegible]रंजितं ॥ कार्यंयज्ञोपवीतंतुसितंनवगुणान्वितमिति ॥ ४ ॥
अर्थः ॥ ॥ तेमं प्रथमसाधुनालक्षणनेप्रतीपादनकरनाराजश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुंतेमांसाधुनेमा [illegible]
लां [illegible] धारण [illegible] तनेश[illegible]नकऋषिजेतेकहेछे ॥ मोक्षाश्रमजेत्यागिनोआश्रमतेनेविषेजेव
लकत्थं [illegible] ने जेरंगेलांवस्त्रधारणकरवानांकत्थं छेतेजेतेतोधातुजेगेरुतथामृत्तिकातेणेकरिनेरंगेलां
कत्थांछेकेतांसाधुनेलालम्हातिक [illegible] रंगेलांवस्त्रपेरवां ॥ [illegible]धुनेनवगुणजेनवदोरातेणेजुक्तनेधोलुएवुंयज्ञो
पवीतजेतेधारवुं ॥ ४ ॥ ॥ तथोक्तंनारदपंचरात्रे ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ भगवन्नामसद्धर्मप्राप्त्यास[illegible]रुलभ्यया ॥ जा
त्या[illegible]दोषनाशत्वाद्ब्रह्म[illegible]त्रंसचार्हति ॥ ५ ॥ [illegible]प्राप्यदैक्षंजन्मेदंजातिदोषा[illegible] मुच्यते ॥ सद्धर्मपालनेनैवततो[illegible]क्तिप्रया
तिसः ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनारदपंचरात्रनेविषेपणतेजप्रकारेकत्युंछे ॥ जेसद्गुरुथकिप्रातथईएविजेभगवानतु
नामनेस[illegible] ॥ केत्तांसद्गुरुयेकहिएविजे भगव ननानामनोजपकरावानीरित्यनेसाधुनाधर्मपालवानिरीत्यते

णेकरिनेवैश्यादिकजातिनाजेदोषतेमनुनाशपांमवापणुंछेमाटेतेत्यागीसाधुजेतेब्रह्मसूत्रजेजनोयतेनेधारणकरवा जोग्यछे॥५॥ अनेतेत्यागीसाधुजेतेदीक्षायेकरिने प्राप्तथयुएवुंजन्मकेतांयज्ञोपवीततुलसीनिमाळाने उर्ध्वपुंड्रति लकनेभगवांननानाममंत्रअनेमृतिकायेकरिनेरंगेलजेवस्त्रएआदिकजेदीक्षारूपबिजोजन्मतेनेसद्गुरुथकिपांमिने जातिनाजेदोषतेथ[illegible]छे॥ अनेतेकेडतेसाधुपुरुषजेतेसंतनाधर्मनुजेपाळवुंतेणेकरिनेमुक्तिनेपांमेछे ॥६॥ त्यागिनांरसास्वादनिषेधएकादशेउक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥तावज्जितेंद्रि[illegible]जिता[illegible]यःपुमान्॥ नजये द्रसनंयाव[illegible]तंसर्वं[illegible]॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसर्वइंद्रियुनुमूळरसनाइं[illegible]छेमाटेत्यागिसाधुनेरसास्वादनो निषेधजेतेएकादश[illegible]धर्मेविषेकह्योछे॥ जेजित्यांछेबिजांसर्वइंद्रियोजेणेएवोजेपुरुषतेजेतेत्यांसुधिजित्यांछे इंद्रि योजेणेएवोनथिकह्या[illegible]धितोज्यांसुधिर[illegible]सुधिमाटेरसजित्ये[illegible]वेंजेतेजितायछे केतांरसना इंद्रि[illegible]द्रि[illegible]जेतेजितायछे माटेत्यागिसाधुनेरसनाइंद्रिजेतेविशेषपणेकरिनेजितवि ॥७॥ अत्रिरुवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥सोमपानसमाभिक्षाभिक्षान्नंनप्रतिग्रहः॥परान्नंनैवभिक्षास्यान्नतस्याःपरपाकता ॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभिक्षामागिनेलाव्याजेशुष्कअन्नतेनेजमवेकरिनेरसना[illegible]द्रियजितायछेमाटेअत्रिऋषिजेते भिक्षानुजेअन्नतेनुपवित्रपणुकेछे जेभिक्षाजेतेसोमवल्लिनुजेपानकरवुतेनेसमानछेमाटेभिक्षायेकरिनेपांम्याजे अन्नतेजतेप्रतिग्र[illegible]नाय॥ अनेभिक्षाजेतेपारकुंअन्नजेतेनथिनेतेभिक्षाजेतेनेपारकोपाकपणनकेवाय ॥८॥ श्लोकः॥ ॥भिद[illegible]ुकरीनामसर्वपापप्रणाशिनी॥ भिक्षाहारोनिराहारःप्रोच्यतेभिक्षुकोनरः॥९॥ ॥अर्थः॥

अनेमाधुकरीनां [illegible] ोक्षाकेतांजेममधुकरजेतेपुष्पनेनकनडतोथको तेपुष्पनोथोडोथोडोरसलेछेतेमत्यागी रुष
जेतेगृहस्थनेनक [illegible] थका पोतानादेहनिरवाहनेअर्थेतेगृहस्थुनेघेरथिथोडियोडिभिक्षामागिलावेनेतेभिक्षाकेवि
छेतोसर्वपापनेनाशकरेएविछे ॥ अनेतेभिक्षायेकरिनेप्राप्तथयुंजेअन्नतेनेजमनारोएवोजेभिक्षुक रुषतेजेतेनिरा
हार [illegible] ॥९॥ ॥विश्वेश्वरपद्धतौचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥नक्तात्परश्चोपवासउपवासाद्याचितम्॥अयाचितात्परं
भैक्षंतस्मा द्भैक्षेणवर्त्तयेत्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविश्वेश्वरपद्धतिनेविषेपणभिक्षामागिनेलाव्याजेअन्नतेणेकरिने
त्यागी रुषनेदेहनिरवाहकरवानुकह्युंछे जेनक्तजेरात्रिभोजनकरवुंतेथिउपवासजेतेअधिकछे नेउपवासकरवोते
थीअयाचितजेनमाग तेजेतेश्रेष्ठछे॥ [illegible] पणभिक्षानुंजेअन्नतेजेतेश्रेष्ठछेतमाटेत्यागिसाधुजेतेभिक्षा
येकरिनेम [illegible] जेअन्नतेणेकरिनेपोतानोनिरवाहकरे॥१०॥ ॥व्यासश्चाह॥ ॥श्लोकः॥ ॥नीलीपटेजलंतक्रे
गोशाल [illegible] ॥भिक्षामाधुकरीचैवपवित्राणियुगेयुगे॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेव्यास [illegible] निजेतेपणभि
क्षानेपवित्रकेहेता [illegible] ाजेवस्त्रनेविषेजेगलिनेछासनेविषे जेजलनेम्लेछनामंदिरनेविषेजेगोशालाकेतांजेम्लेछनामं
दिरनेविषेग [illegible] नेरवानिशालाहोय एवुंजेम्लेछनुंमंदिरनेमाधुकरीभिक्षाएच्यारवांनाजेतेयुगयुगनेविषेपवित्रछे
॥११॥ ॥श्रीभगवा [illegible] वाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥कृपालुरकृतद्रोहस्तितिक्षुःसर्वदेहिनां॥सत्यसारोनवद्यात्मास
मःसर्वोपका कः॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येसाधुनांलक्षणकेहेछे॥कृपालुकेतांज
ननुजे [illegible] नोउछेस्वभावजेनोएवोनेअकृतद्रोहकेतांसर्वेजीवप्राणिमात्रनि [illegible] ाये रहितनेतितिक्षु

केतांसुखदुःख॥ ८ जेरहनक चानोछे स्वभावजेनोनेसत्यसारकेतांसत्यनेहेछेतेछेसारतेजेनेएवोनेअनवद्यात्मा केतांदोषेरहितछे आत्माजेनोनेसमकेत सारानरताविषयनेविषेसमछे दृष्टिजेनिनेसर्वोपकारककेतांपोतानासाम र्थ्यप्रमाणेसर्वेनोउपकारकरवो ॥ १२॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ कामैरहतधीर्दांतोमृदुःशुचिरकिंचनः॥ अनीहोमितभुक् शांतःस्थिरोमच्छरणोमुनिः॥ १३॥ ॥ अर्थ॥ ॥ अनेकामैरहतधीकेतांविषयेकरिनेनथिहणायिबुद्धिजेनीने दांतकेतांदम्यांछे इंद्रियतेजेणेनेमृदुकेतांमृदुतायेजुक्तनेशुचिकेतांबाह्यनेअंतःकरणनेविषेपवित्रतायेजुक्तएवोने अकिंचनकेत भगवानविनाजेजनतेविनाबिजापदार्थनेप्रयोजनेरहित॥ अनेअनीहकेतांप्राकृतउद्यमेरही तनेमितभुककेतांजुक्तछेआहारजेनोनेशांतनेस्थिरकेतांपोतानाधर्मनेविषेस्थिरतायेजुक्तनेमारोजछेआश्रयतेजेवे नेमुनिकेतांजीवात्मातथापरमात्मानास्वरूपनोविचारकरवोतेछेस्वभावजेनो॥ १३॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अप्रम त्तोगभीरात्माधृतिमान्जितषड्गुणः॥ अमानीमानदःकल्पोमैत्रःकारुणिकःकविः॥ १४॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अने अप्रमत्तकेत भागवतधर्मजेपाळवुं तेमांसावधाननेगंभीरात्माकेतांगंभिरछेबुद्धिजेनिनेधृत्तिमान्केतांअतिदुः खनेविषेपणधीरजवाननेजितषडगुणकेत जित्याछेकामक्रोधलोभमोहशोकनेमदएछोगुणतेजेणे॥ अनेअमानी केतांपूज्यनेविषेमानेरहितनेमानदकेतांसर्वपुरुषनेमाननारोनेकल्पकेतांजनजेतेमनेहितनो उपदेशकरवोतेमांकुशळ नेमैत्रकेतांसर्वेनेविषेमित्रतायेजुक्तनेकारुणिककेतां पोतानेबंधननकरेएविजेदयातेणेसाहितवर्ततोनेकविकेतांजी वईश्वरमायाब्रह्मनेपरब्रह्मतेमनास्वरूपनुंजेयथार्थसमजवुंतेमांकुशळएसर्वेलक्षणेजुक्तसाधुपुरुषजेतेवरतेछे॥ १४

विष्णुधर्मोत्तरेचोक्तम् ॥ ॥श्लोकौ॥ ॥ विष्णुभक्ताःस्वधर्मस्थाःप्रशांतेंद्रियवृत्तयः ॥ विरक्ताआत्मनि ाश्रयेते संतःप्रकीर्तिताः ॥ १५ ॥ सदासंतोऽभिगंतव्यायदिनोपदिशंतिते ॥ यायाःस्वैरकथास्तेषामुपदेशाभवंतिताः ॥ १६ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेविष्णुधर्मोत्तरनामेजग्रंथतेनेविषेपणसाधुनांलक्षणकह्यांछेजेभगवाननाभक्तनेपोतानाधर्मनेविषेरह्यानेप्रशांतछेइंद्रियोनिवृत्तियुंजेमनिकेतांशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेम थिनिवृत्तिपाम्यांछे इंद्रियोजेमनांएवा ॥ अनेविरक्तकेतांआलोकनेपरलोकनाजेसवेंभोगतेमनेविषेप्रीतियेरहितने श्रीहरिनेविषेप्रीतिवाला नेजीवात्मा[illegible]रूपनेविषेछे निष्ठाजेमनेएवाजे रुषतेजेत ाधुपुरुषकह्याछे ॥ १५ ॥ अनेतेसाधुपुरुष जेतेजोउपदेशनकरेतोयपणसदासमागमकरवाजोग्यछे कमजेतेजेखरेखरासाधुपुरुषतेमनिजजेसहजस्वभाविककथाकेतांतेसंतजननेनिरंत जेबोलवुंचालवुंजमवुंनेजेजेक्रियाकरवितेजेतेसर्वेजननेउपदेशरूपथायछेकेतांतेसंतउपदेशनथिकरतातोपणसर्वेजनतेमनोगुणलेछेएवारुडालक्षणवालाएसंतछे ॥ १६ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥सर्वेवेदाश्चयज्ञाश्चतपोदानानिचानघ ॥ जीवाभयप्रदानस्यनकुर्वीरन्कलामपीति ॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेविदुरजी जेतेकहेछे जेहेअनघकेतांनिर्दोषएवाहेमैत्रेयमुनेसर्वेवेदभणवातथायज्ञकरवातथातपकरवुं तथादानदेवांएसर्वे जेतेजीवनेअभयदानदे केतांजीवुंनेजन्ममरणथि काविनेभगवाननाधाममांलेईजवातेनिकलाजे शोलमोभागतेनेपणनकरतांहवां केतांजीवुंनेधर्मज्ञानवैराग्येसहितभगवाननिभक्तिकरवीनेसर्वेपापमारगनोत्यागकरवोएवोरुडोउपदेशकरिने भगवानसन्मुखकरवाएविरित्येभागवतमांविदुरजिजेतेजीवनेअभ[illegible]देवारूपजेपरोप

कारतेनेसर्वथिअधिककेताहवा माटेसाधुपुरुपजेतेमणेजीवमेउपदेशकरवारूपजेपरोपकारतेजेतेकरवो ॥ १७ ॥
श्लोकः॥ ॥धर्मःपरोजीव क्षात्यधर्मस्तद्विपर्ययः॥ यथाशक्तिततोधर्मंसाधयेत्पुरुषःसुधीः॥ १८॥ ॥अर्थः॥
अनेयमराजजेतपणएमजकेहेताहवा जेजीवनिरक्षाकरवातेजेते [illegible] धर्मछेनेजीवनिरक्षानकरवितेअधर्मछे॥ ते
कारणपणामाटेरुडीबुद्धिवालोपुरुषजेतेपोतानासामर्थ्यप्रमाणेधर्मनेसिद्धकरेकेतां साधुपु [illegible]
णथिमुकाव [illegible] रूपजेपोतानोधर्मतेनेसिद्धकरे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तितिक्षवःकारुणिकाःसुहृदःसर्वदे[illegible] ॥
अजातशत्रवःशांताःसाधवःसाधुभूषणाः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेकपिलदेवभगवानजेतेपोतानं मातादे
वहूतिप्रत्येजेसाधुनेप्रसंगेकरिनेजीवनोसंहेजेमोक्षथायतेसाधुनांलक्षणकहेछे ॥ हेमाततर [illegible] धुकेहेवाछेते धैर्यकरि
नेमानअपमानसुखदुःखना [illegible] लाएवाछेअनेअतिशेदयावालाछे अनेसर्वजीवप्राणेमात्रना [illegible] हृदके
तांहितकारीएवाछेअनपृथवीना [illegible] पेनथिउपनोकोईशत्रुजेमनेएवाछेअनेशांतकेतांकामक्रोधलोभादिकेकरिनेक्षो
भनपामेएवाछेअनेशास्त्रेकह्यांजेसाधुनांलक्षणतेजछेआभूषणजेमनेएवाछे॥ १९॥ ॥श्लोकः॥ ॥मय्यन
न्येनभावेनभक्तिंकुर्वंतियेद्दढाम्॥ मत्कृतेत्यक्तकर्माणस्त्यक्तस्वजनब[illegible]धवाः॥ २०॥ ॥अर्थः॥ ॥वलीसाधुके
वाछे तांअनन्यभावजेसर्वब्रह्मादिकदेवनोत्यागकरिनेपतिव्रतास्त्रीनिपेठेमारेविषेजएकान[illegible]तिणेकरिनेजेसाधुजेते
मारेविषेदृढभक्ति[illegible] अने[illegible]नेप्रसन्नकरवानेअर्थेत्यागकर्यांछेमारिभाक्तेनांविरोधिए[illegible]छे अ
नेमारिप्रसन्नतानेअर्थेत्यागकर्यांछेमारिभक्तिनांविरोधिएवांस्वजननेबंधुजेमणेएवासाधुछे॥ २०॥ ॥श्लोकः॥

मदाश्रयाःकथामृष्टाःशृण्वंतिकथयंतिच ॥ तपंतिविविधास्तापानैतान्म तचेतसः ॥ २१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवळी तेसाधुकेवाछेतोमाराअवतारनेआशरीनेरहिएवीजेमारिशुद्धकथाउंतेनेस ांभळेछेनेकहे छे एवाअनेरं वप्रकारमारे विषेर छेचितजेमनुंएवाजेएसाधुतेमनानानाप्रकारनातापजेअध्यात्मअधिभूत आधिदैवतेजेतेनथीपीडापमाड ता ॥ २१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ तएतेसाधवःसा [illegible] गविवर्जिताः ॥ संगस्तेष्वथते [illegible] र्थ्यःसंगदोषहराहिते ॥ २२ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेसाध्विकेतांपातिव्रताएवं देव तिमातादेहगेहस्त्री आदिकर [illegible] नाविषेअ [illegible] हि तएवाजेतए [illegible] धुतेनेविषेप्रसंगजेतेमेते गेप्रार्थनाकर [illegible] तेसा केवाछेतोएजीवअनेकजन्मनेविषेकरयाजे नानाप्रकारनास्त्रीयादिकविषयना गतेनाळागाजेदोषतेसर्वेदोषनेहरेएवानिश्चेजछे ॥ २३ ॥ ॥ मोक्षधर्मेचोक्तं ॥ श्लोकः ॥ ॥ अचलितमतिर तःस्वधर्मात्पा [illegible] रणःपरावरज्ञः ॥ अनियतशयनासनःप्रकृत्यादमनियम व्रतसत्यशौचयुक्तः ॥ विगतभयकषायलोभमोहोव्रतमिदमाजगरंशुचिश्चरामि ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेव ळीमोक्षधर्मनेविषेपणसंतन लक्षणकह्यांछेजेभगवाननास्वरूपनेविषेछे अचलमतिजेनिएवोनेपोतानाधर्ममांथि नपड्योकेतांपोतानाधर्मसारिपेठेपाळनार [illegible] छे वस्त्रजेनेकेतांधा नेतारेरहितनेथोडामूलवाळांनेअवस्यपो तानेजोयेएटलांथोडांवस्त्रनेराखतोएवोनेपरने आवरनोजांणनारोकेतांपरजेसर्वनाकारणनेसर्वनानियंताएवाजे सर्वोपरिश्री [illegible] जेअक्षरादिकधामनेत [illegible] कोट [illegible] कतेमना स्वरूपनेयथार्थजांणनारोनेअवरजेमाय नेमायान सर्वेकार्यतेमनेपण [illegible] अनेअ नियतप

कारेनेछे [illegible] नेकतांआठकाणेजहुंश्च पनकारसने आठेक णेजहुंबेसिसनेआठेक [illegible] तोमाहंजआ
सनछेमाटेआवजानेनाहे [illegible] सनकरवानुं एवोजे [illegible] रागग्रहतेजेनेनथिएवोनेसहजस्वभावेकरिने [illegible] योने
व [illegible] रासर्वानेनियमजेपोतानाधर्ममारिं नेव्रतजेचांद्रायणादि [illegible] द्रोहनथायए
[illegible] बोल्ल नेशौचजेअंतरनेविषेनेबाह्ययिपवित्रपणेरेवुंएआदिकजेरुडागुणतेमणेजु [illegible] अनेगयाछेकालक
र्मादिकनाभयनेअंतःकरणनामेलनेलोभनेमोहतेजेनाएवोजेहुंते जेतपवित्रथकोआअजगरसंबंधिजेव्रततेनेआ
चरणकरुंछुं ॥ २३ ॥ ॥ ज्ञानांकुशेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मन्निंदयायदि जनःपरितोषमेतितन्वप्रयत्न [illegible]
यम [illegible] ग्रहोमे ॥ श्रेयोर्थिनोहि पुरुषाःपरतुष्टिहेतोर्दुःखार्जितान्यपिधनानिपरित्यजंति ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
साधुपुरुषजेतेमणेकोईकपोतानिनिंदाकरेतेणेकरिनेमनमां शोकनकरवोनेमूलगुराजिथा [illegible] एमज्ञानांकुशनामेग्रंथ
नेविषेकह्युंछे जेमारिनिंदाकरिनेकोईक [illegible] ष्यजेतेजोसंतोषनेपामेछेकेतांजोराजथायछे ॥ तोतेनिश्चे [illegible] नानो
सुखनाए [illegible] श्रेयने इच्छ [illegible] जे पुरुषतेजेतेनिश्चे [illegible] तोषथाय
एहेतुमाटेदुःखेकरि [illegible] नेजेसांक [illegible] णजेधनतेनेपरित्यागकरे छे केतां [illegible] ष्यजेतेमाहाभेनत्येकारनेपेदाकर्या
जेधनतेनेआपेदइ [illegible] रिनेपणविजानेर [illegible] नेआतोक इंआप्या॥विनाकेवलमारिनिंदायेकरिने
राजिथायछेमाटेमाराउपर यमोटोअनुग्रहकर्योएमसाधुपुरुषजेतेकोईकपोतानि [illegible] पणमनमां
शोक [illegible] तानथि ॥ २४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सततसुखभदैन्येनिःस्पृहेजो [illegible]

श्चित् ॥ परिवदतु यथेष्टंमत्समक्षंतिरोवाजगतिहिबहुदुःखेदुर्लभःप्रीतियोगः ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसदासु
लभछे दिनपणुजेमांकतांनिरंतरदिनपणेजुक्तएवोनेनथि [illegible] खजेनेविषेकतांसदादुःखियोएवोजेआजननोस [illegible] हतेने
विषेमारिनिंदाहु माटेजोकोईप्रोतिनेपांमताहोयकेत मारिनिंदाकरिनेजोको [illegible] जनजेतेराजिथाताहोयतोमारेदेखते
सांभलतअथवाहुंनदेखुंनसांभलुंएममारिवांसेथिपोतानिनजरमांआवेतेमलोकजेतेमारिनिंदाकरोकेताएमारिनिं
दाकरछेतेणेकरिनेमारेखोटथआवतिनथिनेभलाएतोराजिथायछे माटेनजरमांआवेतेममारिनिंदाकरोतेनोमारे
कांईशोकनथिकेमजेघणुंकछेदुःखजेमांएवुंजेआजगततेनेविषेनिश्चेप्रीतियोगजेकोइनेराजिकरवुं तेजेतेदुर्लभछे
॥२५॥ ॥एकादशेचोक्तं॥ ॥श्लोकौ॥ ॥क्षिप्तोऽवमानितोऽसद्भिःप्रलब्धोसूयितोथवा ॥ ताडितःसंनिरुद्धो
वावृत्त्यावापरिहापितः ॥ २६ ॥ निष्ठितोमूत्रितोवाज्ञैर्बहुधैवंप्रकंपितः ॥ श्रेयस्कामः [illegible]
॥ २७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसाधुपुरुषजेतेअनेकप्रकारनांजेदुःखतेनेनगणिनेभगवाननेभजतोयकोपोतानाजी
वनोउध [illegible] गदशनेविषेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकेहताहवा ॥ जेहेउ [illegible] वाजेकल्य [illegible] णनेइछतोए
वोजेजननेजेतेदुष्टजनजेतेमणेतिरस्कारनेकर्योनेअपमाननेकर्योनेठगिलिधोअथवाअसूयानेकर्यो ॥ अनेताड
[illegible] थिरोकिलिधोनेपोतानिजेजीविकातेणेरहितकर्यो ॥ अनेवलिअज्ञानिजनजेतेमणेउपरथुंक्युं
[illegible] तेणेकरिनेपराभवपमाड्योनेत्रिभर्यो एविरित्येभगवाननास्वरूपनेविषेजेनिष्ठातेथकि [illegible] कारेडगाव्यो ॥
अनेएप्रकारेकष्टनेपांमतोएवोथकोपणजीवात्मानेपर [illegible] रूपनो विच्यारकरवोत्तेणेजुक्तए [illegible] जेमनतेणेकरि

नेएसर्वेदुःखथकिजीवात्माजेतेनोउधारकरे ॥ २६ ॥ २७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पदापियुवतिंभिक्षुर्नस्पृशेद्दारवीमपि ॥ स्पृशन्करीवबध्येतका [illegible] तः ॥ २८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेसा [illegible] पुरुषजेतमणेस्त्रियोनेअड [illegible] नहितथातेस्त्रियोस [illegible] जोवुंनाहएमदत्तात्रेयमु [illegible] स्तितथापतंगियानिशिक्षायेकरिनेयदुराजाप्रत्येकहता [illegible] वा ॥ हेराजन्भिक्षुएवोजेजोगितेजेतका [illegible] नीपणजेस्त्रीतेनेपगेकरिनेपणनअडे अनेजोअडेतोहस्तिनिपेठेबंधननेपांमेजेमहस्तिजेतेकागळनीहाथणीनेदेखिनेतेनोअंगसंगकरवाजायछेतोमोटाखाडमांपडीनेबंधननेपांमेछेतेमका [illegible] नास्त्रिनोपणजोस्पर्श करेतोजोगिबंधननेपांमे ॥ २८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नाधिगच्छेत्स्त्रियंप्राज्ञः कर्हिचिन्मृत्युमात्मनः ॥ बलाधिकैः स हन्येत गजैरन्यैर्गजो यथा ॥ २९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible] विवेकीएवोजेयोगितेजेतपोतानाआत्मानुमृत्युरूपएवीजेस्त्रीतेने [illegible] यनजाय नेजोजायतोबळेकरिने अधिक [illegible] जेतस्त्रीनासंबंधि [illegible] रुषतेजेतएनेमारिनांखेजेमहाथणीनेसमीपेगयोजेह [illegible] बळियाएवाजेबिजाहस्तितेजेतमारिनांखेछेतेमएविरित्यनिजेशिक्षातेमेहस्तिथकिलिधिछे ॥ २९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ दृष्ट्वास्त्रियंदेवमायं तद्भावैरजितेंद्रियः ॥ प्रलोभितःपतत्यंधेतमस्यग्नौपतंगवत् ॥ ३० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेपतंगीयाथकिजेशिक्षालिधि [illegible] छे ॥ हेराजन्नथिजित्यांइंद्रियोजेणेएवोजेजोगितेजेतदे जेभगवानतनिमायारूपएविजेस्त्रीतेनेजोइनेतेस्त्रिनाहावभावेकरिनेलोभनेपांम्योथकोअंधतमजेनरकतेनेविषेपडेछेजेमपतंगीयोजेतेअग्निनेजो नेअग्निनारूपेकरिनेलोभाणोथकोअग्निनेविषेप छेतेम ॥ ॥ ३० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ योषिद्धिरण्याभरणांबरादिद्रव्येषुमायारचितेषु [illegible] ढः ॥ प्रलोभितात्मा [illegible] पभोगबुद्ध्या

पतंगवन्नश्यतिनष्टदृष्टिः ॥ ३१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेमायातेणेरच्याएवाजेस्त्रीसुवर्णआचरणनेवस्त्रादिकपदा
र्थछेतेनेविषेआगथ्यानिइंद्रियेकरिनेस्रोभपामेछेअंतःकरणजेनुंएवोनेमूढएवोजेजोगितेजेतपतंगीयानेपेठेनरकपां
मिगईछेज्ञानरूपीदृष्टिजेनीएवोथकोनाशपांमिजायछेमाटेस्त्रिसुवर्णघरेणांनेवस्त्रादिकतेनजोवां।हवेनेतेमांस्रोभपां
मवुंनहिएविरित्यनिजेशिक्षातेमेपतंगीयाथकिलिधिछे॥ ३१ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ किंविद्ययाकिंतपसाकिंत्यागे
नश्रुतेनवा ॥ किंविविक्तेनमौनेनस्त्रीभिर्यस्यमनोहृतं॥ ३२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिएजेवातछेतेकहेछे॥
जेपुरुषनुंस्त्रीयोजेतेमणेमनहरिलिधुछे तेपुरुषजेतेनोवद्याभणयातेणेकरिनेशुंनेदानदेवुनेशास्त्रसांभलवांतेमणेकरि
नेपणशुं॥ अनेएकांतरहवुंतेणेकरिनेमौनराखवुंतेमणेकरिनेपणशुं॥ ३२ ॥ ॥ मेधातिथिजायाज्ञस्मृतौप्रो
क्तं॥ ॥श्लोकौ॥ ॥नसंभाषेत्स्त्रियंकांचित्पूर्वदृष्टांचनस्मरेत्॥ कथांचवर्जयेत्तासांनपश्येल्लिखितामपि॥३३॥
एतच्चतुष्टयंमोहात्स्त्रीणामाचरतोयतेः ॥ चित्तंविक्रियतेऽवश्यंतद्विकारात्प्रणश्यतीति ॥ ३४ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
मेधातिथिनेजाज्ञवल्क्यऋषिजेतेकहेछेजेत्यागीपुरुषजेतेकोईस्त्रीप्रत्येसम्यकप्रकारेबोलेनहिनेप्रथमगृहस्थाश्रममांदे
खिएविजेस्त्रीतेनेक्यारेयसंभारेनहि अनेतेस्त्रीयोनिकथानोत्यागकरेकेतांआबाईबहुसारीछेनेएनेसंतनेविषेबहुभ
क्तिभावछेएविरित्येक्यारेयकोईस्त्रीनांवखांणकरेनहिनेचित्रामणनेविषेलिखेलिजेस्त्रीनिप्रतिमातेनेपणजोवेनहि ॥
अनेस्त्रीसारुंबंधिजेभ्यारवांनांकेतांस्त्रिसाथेबोलवुं तथापूर्वेगृहस्थाश्रमनेविषेदेखेलिजेस्त्रितेनेसंभारवी तथातेस्त्रीनां
वखांणकरवां तथाचित्रामणनेविषेचित्रेलिजेस्त्रिनिप्रतिमातेनेजजोविएजेभ्यारवातछे तेनेमोहथकिकरतोएवोजे

त्यागीपुरुषतेनुचित्तजेतेअवश्यविकारनेपांमेछे नेविकारपाम्याथकितेजोगिनुचेतजेतेन शपांमिजायछे ॥ ३३ ॥
॥ ३४॥ ॥न मस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ संगंत्यजेतमिथुनव्रतिनांमुमुक्षुःसर्वात्मनानविसृजे द्वहिरिं
द्रियाणि॥एकश्चर रहसिचित्तमनंत ईशे युंजाततद्व्रतिषुसाधुषुचेत्प्रसंगः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमैथुनासक्तए
वोजेमत्स्यतेनेजो नेतपमांथिपड्यातेपछे वैराग्यनेपांम्याएवाजेसौभरिऋषितेजेतेजोगिपुरुषजेतेमणेमैथुननेविषे
आसक्तएवांजेप्राणिमात्रतेजाणिनेक्यारेयजोवांन।हिए [illegible] सताहवाजे [illegible] थकिमुकवाने इछतोएवोजेत्या
गिपुरुषतेजेतमे ननेकरतांएवांजेपशुपक्षिआदि [illegible] तेप्राणिक्यारेयजुवेनहि॥
अनेसर्वप्रकारेकरिनेसर्वेजेपोतान द्रियोतेमनेबाह्यजवादेनहिकेतांविषयनेविषेप्रवर्तवादेजनहि॥ तारेतेसाधुपुरु
ष करेतोएकलोगतिकरतोसतोकेतांमायिकलोकआगमांनबंधातोथकोएक तमयेसिने अनंतनेसर्वनानियंताए
वाजेभग नतेमनेविषेपोतानामननेजोडिदेनेप्रसंगजेतेजोकरेकेतांजोभगवानविनाबिजेहेतकर होयतोभगवां
ननांछेव्रतजेमनेएवाजेसाधुपुरुषतेमनेविषेकरे॥ ३५॥ ॥पंचमस्कंधेवक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥नकुर्यात्कर्हिंचित्सख्यं
मनसित्यन स्थिते॥ यच्छिद्रंआच्चिराच्चीर्णंच [illegible] न्दतपऐश्वरम्॥३६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपंचमस्कंधनेविषेशुकदेवजि
जेतेराजापरिक्षतप्रत्येकहेछेजेचंचलएवुंजेमनतेनेविषेक्यारेयपणमित्रपणुंनकरवुंकेतांविश्वासनकरवो ॥ केमजे
बहुकालपर्यंतसंच्युएवुंजेशि वजिनेसौभरिआ॥दि [illegible] हासमर्थपुरुषनुतपतेजेतेजेमननाविश्वासथकि [illegible] जातुंहवुं
॥ ३६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नित्यंददातिकामस्यच्छिद्रंतमनुयेऽरयः॥ योगिनःकृतमैत्रस्यपत्युर्जायेवपुंश्चली॥ ३७॥

॥ अर्थः ॥ ॥ अनेकस्योछेमननो विश्वासजेणएवोजजोगितनुं जेमनतजेतेकामतथाकामनिकेडवरतताजेक्रोध
लोभादिकशत्रुतेमनेनित्यप्रवेशकरवानाअवकाशनेआपेछे॥ जेमकरयोछेविश्वासजेणएवोजेपतीतेनेपुंश्चलीएवि
जेस्त्रीतेजतेजारपुरुपनेअवकाशआपीनेतेपतिने ारिनेखावेछेतेममनपणकामादिकेक रे जो गिने भ्रष्टकरेछे ॥
॥३७॥ ॥स्मृत्यंतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥पतत्यसौध्रुवंभिक्षुर्यस्यभिक्षोर्द्वयंभवेत्॥धीपूर्वोरेतउत्सर्गोद्रव्यसंग्रहए
वच॥३८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिबिजिस्मृतियुंनेविषे ह्युंछेजेआत्यागिपुरुषजेतेनिश्चेजपडेछेकेतांपोतानाधर्म
मांथिपड्योथकोजरुरमरिनेजमपुरिमांजायछे तेकियांतोजत्यागीपुरुषनेबेवानांछे तेबेवानांतेकियां तोजे जाणिने
पोतानावीर्यनोपातजेतेकरवोतथाद्रव्यनोसंग्रहजेतेकरवोएबेकेतांजत्यागिथईनेपोतेवीर्यपातकरेछे तथाबिजापा
सेकरावेछेनेद्रव्यनेपोतानुकरिनेबिजापासेरखावेछेतथापोतेराखेछे एवोजेत्यागितेजेतेजरुरमोटाकष्टनेपांमेछे॥
॥३८॥ ॥श्लोकः॥ ॥कांताकनकसूत्रेणवेष्टितंसकलंजगत्॥तासुतेषुविरक्तोयोद्विभुजःपरमेश्वरः॥३९॥
अर्थः॥ ॥हवेकनकक तानोजेणेत्य गकर्योछे एवाजेसाधुतेमनोमहिमाकेवोछे जेकनकजेसो ुं तेकांतानेजेस्त्री
तेबेरूपजेसूत्रतेणेकरिनेसमग्रजगतजेतेविंटायलुंछे ॥ माटेतेस्त्रियोनेविषेनेद्रव्यनेविषेजवैराग्यवालोछे एवोजेते
त्यागीसाधुतेतोबेभुजावालोपरमेश्वरजेतेजांणवोकेत्तांजेमभगवानमलेनेकल्य णथाय तेमतेवासाधुनेसमाग
मेकरिनेजीवोनुकल्याणथायछेमाटेतेसाधुपरमेश्वरजेवाछे॥३९॥ ॥दशमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥स
र्वस्वंजलदाहित्वाविरेजुःशुभ्रवर्चसः॥ यथात्यक्तैषणाःशांतामुनयोमुक्तकिल्बिषाः॥४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेद

शमनेविषेशुकदेवजीयेकह्युंछेजेमेघजेतेपोतानासर्वस्वनोत्यागकरिनेश्वेतछेकांतिजेमनिएवाथकाशोभ्नताहवा ॥ के
निपेठेतोत्यागकरिछे पुत्रवित्तनेस्त्र[illegible]इषणाजेमणेएवाअनेपापथकिमुकांणानेशांतएवाजेमुनितेजेतेजमशो
भ्नेछेतेम ॥ ४० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ गिरयोमुमुचु[illegible]चिन्नमुमुचुःशिवं ॥ यथ[illegible]सेज्ञानिनोदद
तेनवा ॥ ४१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेपर्वतजेतेरुडुंएवुंजेजलतेनेक्यारेकमुकताहवानेक्यारेकनमुकताहवा ॥ केनि
पेठेतोज्ञानिएवाजेपुरुषतेजेतेजेमज्ञानरूपिजेअमृततेनेआप्यानासमयनेविषेआपेछेनेआप्यानोसमयनहोयतोन
थिआपतातेम ॥ ४१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ केदारेभ्न्यस्त्वपोगृह्णन्कर्षुकादृढसेतुभ्निः ॥ यथाप्राणैःस्रवत्ज्ञानंतन्निरो
[illegible]ः ॥ ४२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेकर्षुकजेखेडनाकरनारा[illegible]रुषतेजेतेनथिबांधिपाल्यजेमनेएवांजेडां
गरुयनांखेतरतेमांथिवहिजातुंजेजलतेनेदृढपाल्यबांधवेकरिनेरोकताहवा ॥ केनिपेठेतोभ्नगवाननाभ्नक्तएवाजेयो
गीतेजेतेजेमनियमविनानांजइंद्रियुंतेमणेकरिनेस्त्रविजातुंएवुंजेज्ञानतेनेतेइंद्रियुंनेनियमेकरिनेरोकेछेतेम ॥ ४२ ॥
॥ श्लोकः ॥ ॥ गिरयोवर्षधाराभ्निर्हन्यमानानविव्यथुः ॥ अभ्निभूयमानाव्य[illegible]नैर्यथाधोक्षजचेतसः ॥ ४३ ॥ ॥
अर्थः ॥ ॥ अनेवर्षातनिजेधाराओतेमणेकरिनेहणांणाएवाजेपर्वततेजेतेपीडानेनपांमताहवा ॥ जेमअधोक्षज
जेभ्नगवानतेमनेविषेछे चितजेमनांएवाजेसाधुतेजेतेलोकतेमणेनानाप्रकारन जेकष्टतेणेकरिनेपराभ्नवपमाड्या
थकापणपीडानेनथिपांमतातेम ॥ ४३ ॥ ॥ अभ्नियुक्तजनैश्चोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ त्वदयानिसतामेवक
ठिनानीतिमेमनः ॥ खलवागविशिखैस्तीक्ष्णैर्भ्निद्यंतेनमनागपि ॥ ४४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिअनुभ्नविएवा

जेजनतेमणेपणकह्युंछे जेसंतपुरुषनांजह्रदयजेतेकठिनछेएप्रकारेमारुमनजेतेजाणेछे॥ शामाटेतोतेसंतनांह्रदय जेतेअतिशेतिखांएवांजेखलपुरुषनावचनरुपियाणतेमणेकरिनेलगारेयपणभेदातांनथि तेमाटेकेतांदुर्जनग ते वांतिखांवचनमारेछेतोयपणनसाधुपुरुषजेतेलगारेयपणपोतानामनमांक्षोभपांमतानथि॥ ४४॥ ॥ श्लोकः॥ दूरंमुंचतिबंधुमंधमिवयःसंगाद्भुजंगादिवत्रासंयोविदधातिवेत्तिसदृशंरोगंचभोगंचयः॥ स्त्रैणेयंतृणवत्घृणांप्रकुरु तेमित्रेष्वमित्रेष्वपिस्वांतंयस्यसमंसमंगलमिहा त्रापिमर्त्योभ्रुत॥ ४५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेवलिजेसाधुपुरुषजे तेआंधलोजेमनुष्यतेनेजेमएमपोतानो बं जेसंबंधिजनतेनेछेटेमुकेछेकेतांजेमआंधलाथिछेटेरेतेमत्यागीपुरुषजे तेपोतानासंबंधिजनथिछेटेरहेनेतेमनिसाथेहेतराखेनहि नेतेमनिखबरस्यअंतरपुछेनहि अनेभुजंगजेसर्पएआदिक थिजेमतेमसंगजेकोइठेकांणे आसक्तिरहेतेथकित्रा जेविकतेनेधारणकरेछेकेतांजेमसर्पसिहव्याघ्रने छितेथकि वियेतेमकोईपदार्थनेविषेतथापोतानाबंधिजननेविषेआसक्तिराहजायतेथकिनिरंतरबितोरेछे॥ नेजेरोगनेभोग तेनेसदृशजाणेछेकेतांभोगजेतेनेरोगजेवादुःखदायिकसमकेछे॥ अनेस्त्रिनुजेसुखतेनेतोतृणजे जाणेछेनेमित्रने शत्रुनेविषेघृणाजेदयातेनेकरेछेनेजेनुमनजेतेबराबरयसर्वकालनेविषेरहेछे एवोजेत्यागिपुरुषतेजेतेमरणधर्मेजु क्तछे केतांहमणेतोमरणधर्मवालुजेशरीरतेणेजुक्तछे तोपणआलोकनेपरलोकनेविषेमंगलजेकल्या तेनेपांमेछे ॥४५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सज्जनस्यह्रदयंनवनीतंयद्वदंतिविबुधास्तदलीकं॥ अन्यदेहविलसत्परितापात्सज्जनोद्रवति नोनवनीतम्॥४६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतजननुह्रदयजेतेमांखणसरखुंकोमलछेएप्रकारेविबुधजेडायापुरुषतेजेते

जेकहेछेतेजेतखोटुंछेकेमजेतोविजानादेहनेविषेथतोजेपरितापतेथकिकेतांअन्यजननुदुःखदेखिनेसंतजनजेतेद्रवि
जायछेनेमांखणतोविजानुदुःखदेखिनेद्रवतुंनथितेमाटे॥ ४६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तृष्णांछिंधिभजक्षमांजहिमदं
पापेरतिंमाकृथाःसत्यंब्रूह्यनुयाहिसाधुपदवींसेवस्वविद्वज्जना [illegible] ॥ मान्यान्मानयविद्विषोप्यनुनयप्रच्छादयस्वान्गु
णान्कीर्तिपालयदुःखितेकुरुदयामेतत्सतांचेष्टितम्॥ ४७॥ ॥ अर्थः॥ ॥अनेवलिसंतनांलक्षणकेछेतेकियांतोत
मेजेतेतृष्णाजेतेनेछेदोकेतांतृष्णानोनाशकरोनेक्षमातेजे तेनेभजोनेमदनोत्यागकरोनेपापनेविषेरतिजेप्रीतितेनेन
करोनेसत्यजेपारकोनेपोत नोद्रोहनथायएवुंसत्यवचनबोलोने साधुपुरुषनीपदवीजेमारगतेप्रत्येजावोनेज्ञानिपुरु
षनिसेवाकरो॥अनेमानवाजोग्यएवाजेमनुष्यतेमनेमानोनेपोतानाशत्रुनीपणप्रारथनाकरोनेपोतानाजेगुणतेनेढां
कोकेतांपोतानेमुखेकरिनेपोतानांवखांणमां करोनेक [illegible] क्षाकरोकेतांपोतानासाधुपणानोजेजसतेनुरक्षण
करोनेदुःखितजननेविषेदयाजेतेनेकरोएसर्वेजेतेसंतनुआचरणछेम [illegible]धुपुरुषनेपूर्वेकह्यांजेलक्षणतेमणेजुक्तथा
वुं॥ ४७॥ ॥श्लोकः॥ ॥नघत्वेनोन्नमंतःपरगुणनुतिभिःस्वान्गुणान्ख्यापयंतः [illegible]र्वतंस्वीयमर्थंसततकृतम
हारंभयत्नाःपरार्थे॥ क्षांत्यैवाक्षेपरुक्षाक्षरमुखरमुखान्दुर्मुखान्धर्षयंतःसंतःसा[illegible]र्यचर्याजगतिबहुमताःकस्यनाभ्यर्चनीयाः
जयंति॥ ४८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनघपणेकरिनेमोटप्यतेपांमतानेपरनेपारकागुणनांजेवखांणतेमणेकरिनेपो
तानागुणनेविख्यातकरताएवानेपरनेअर्थेनिरंतरकर्योछे मोटाआ रूप यत्नजेमणेएवासतापोतानाअर्थनेसि
द्धकरताएवा॥ अनेविजानाजेतिरस्कारकरवोतेणेकरिनेकठोरछेअक्षरजेमानेजमतमबोलतांएवांछे मुखजेमनां

एवाजेदुर्मुखपुरुपतेमननेपोतानानिक्षमायंकरिनेजपरान्नवपमाडनाएवानेआश्चर्यसहितछेआचरणजेमनुकेतांपो
तानुवृत्तांनजोईनवीजानेआश्चर्यथायएवुंछेवर्तवुं जेमनुएवाजेसंतजनतेजेतेत्रिभुवनजेस्वर्गमृत्युनेपाताललोकते
रूपीजेभुवनतेनेविषेसर्वेजनतेमनेवंदनाकरवाजोग्यएवाथकाजयकारिवर्त्तेछे ॥ ४८ ॥ ॥ एकादशेचोक्तं ॥
॥ श्लोकः ॥ ॥ परिग्रहोहिदुःखाययद्यत्प्रियतमंनृणाम् ॥ अनंतंसुखमाप्नोतितद्विद्वान्यस्त्वकिंचनः ॥ ४९ ॥
अर्थः ॥ ॥हवेवलिएकादशनेविषेअवधूतब्राह्मणजेतेसमलाकुररपक्षिथकिजेशिक्षालिधिछे तेनेयदुराजाप्रत्येक
हेछेहेराजन्मनुष्यनेजजेपदार्थअतिशेप्रियहोयतेतेपदार्थनोजसंग्रहतेजेतेनिश्चेजएनेदुःखनेअर्थेथायछे ॥ अनेते
पदार्थनोजसंग्रहतेजेतदुःखरूपछेएरित्ये जांणतोथकोजेपुरुपसर्वेपदार्थनासंग्रहनोत्यागकरिदेछेतेपुरुपजेतेअपार
सुखनेपांमेछे ॥ ४९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सामिषंकुररंजघ्नुर्बलिनोयेनिरामिषाः ॥ तदामिषंपरित्यज्यसर सुखंसम
विंदत ॥ ५० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेममांससहितएवोजकुररपक्षितेनेमांसेरहितनेबलियाएवाजेबिजाकूररप
क्षितेजेतेमारताहवानेज्यारेतेकुररपक्षिमांसनोत्यागकरिनेएककोरेबेठोतारेसुखनेपामतोहवोतेमजोगिपणपरिग्रह
नोत्य[illegible]रेतोसुखीयोथायएविरित्यनीजेशिक्षातेमेकुररपक्षिथकिलिधिछे ॥ ५० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ग्राम्यगी
तंनशृणुयाद्यतिर्वनचरःक्वचित् ॥ शिक्षेतहरिणाद्बद्धान्मृगयोर्गीतमोहितात् ॥ ५१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेमृगलाथ
किजेशिक्षालिधिछेतेनेकहेछे ॥ हेराजन्वननेविपफरतोएवोयतिजेमुनितेजेतेग्राम्यगीतनेक्यारेयनसांभलेअनेजो
सांभलेतोमोहनेपामतोथकोबंधननेपांमे ॥ एजेशिक्षातेनेपराधिनागीतकरिनेमोहनेपांम्योनेबंधायोएवोजेमृगलो

तेथकिशिखे॥५१॥ ॥श्लोकः॥ ॥नृत्यवादित्रगीतानि ज् पन्ग्राम्याणियोषिताम्॥ आसांक्रीडन्कोवश्य ऋष्यश्रृंगोमृगीसुतः॥५२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्त्रीन्नाक्रीडामृग ग्राम्यएवांजेनृत्यवाजित्रने गीततेनेसेवताएवाम्हगलीनापुत्रजे ऋषितेजेतेएस्त्रियुंनाक्रीडामृगथकाएस्त्रीयुंनेवशथईजताहवामाटेयोगितेणेपण ग्राम्यएवांजे त्यगीतनेवाजित्रतेनेजोवांनहिने सांभलवांनहिएविरित्यनीजेशिक्षातेमेम्हगीपुत्रजेऋष्यश्रृंगनामेमु नितेथकिलिधिछे॥५२॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥माद्यातेप्रमदं दृष्ट्वासुरांपीत्वाचमाद्यति॥ यस्माद्द रीतस्मात्तंनावलोकयेत्॥५३॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्र श्री शिष्यबलराम दासमुनिना रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेसाधुलक्षणनिरूपणंनामप्रथमंप्रकरणम्॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणकह्युंछे जेपुरुषजेतेप्रमदाजेस्त्रितेनेजोईनेमदनेपामेछेनेसुराजेदारुतेनेतो पानकरिनेमदनेपामेछे पणामाटेनारीजेतेपोतानिदृष्टिनेविषेछेमदजेनेएविछेजेकारणपणामाटेत्या गिसाधुजेतेतेनारीनेक्यारेयजुवेनहि॥५३॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानं दस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुं बलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामीनिआज्ञायेकरिनेकर्योजेश्रीविवे कसार थतेनेविषेसाधुनांलक्षणनिरूपणकर्यां एनांमेप्रथमनुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ १ ॥ ॥अथोक्त लक्षणसंपन्नसतांमहिम्नःसत्संगकर्त्तव्यतायाः संगत्यागस्यचोपपादनपराःस्मृतयः ॥ तत्रोक्तंकपिलदेवेन ॥ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्र गमजरंपाशमात्मनःकवयोविदुः॥ सएवसाधुषुकृतोमोक्षद्वारमपावृतम्॥ १ ॥ ॥अर्थः॥

हवेपूर्वेकह्यांएवाजेसाधुनांलक्षणतेमणेजुक्तएवाजेसाधुपुरुषतेमनामहिमानाप्रतिपादनकरनारातथासर्वेने सत्सं
गकरवाने कुसंगनोत्यागकरवातेनाकेनारातथासत्संगनामहिमानाप्रतिपादकएवाजे श्लोकतेमनेप्राकृतअर्थेसहि
तलखुछुंतेमां ॥ हवेकपिलदेवजिजेतपोताना माताजेदेवहूतितिप्रत्येब्रह्मनी पमाडनारीजेभगवाननेविषेभक्तितजेते
साधुनेसमागमेथायएमकहेछे ॥ हेमातआजजीवात्मातेनस्त्रीपुत्रादिकनेविषेजेअतिशेसंगतेनेविवेकिसंतजेतेअज
रपाशनेकेहेछेकेतांजे वनेस्त्रियादिकनोप्रसंगछेते अने [illegible] षेपणटलतोनथिएमनेएमरहेछेनेअतिशेबंधनक
रनारोछेएमकेहेछे अनेतेजप्रसंगजोसाधुनेविषेजीवेकर्योहोयतो मोक्षनुंजेद्वारतेउघाडुंछे केतांतेवोजप्रसंगसाधु
मांजोथायतोएने मोक्षथावामांप्रयासन [illegible] वनोमोक्षथायछे केमजेएज [illegible] जेवोप्रसंगकरेछेतेवोएनोस्व
भावथायछेनेतेविएनिरुचिथायछे॥१॥ ॥श्लोकः॥ ॥सतांप्रसंगान्ममवीर्यसंविदोभवंतिहृत्कर्णरसायनाःकथाः॥
तज्जोषणादाश्‍ पवर्गवर्त्मनिश्रद्धारतिर्भक्तिरनुक्रमिष्यति॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेएवासा नाप्रसंगथकिमारिकथा
उंजेतेथायछेकेतांएजीवज्यारेसाधुनोप्रसंगकरतारेएनेमारिकथानुंश्रवणथायछे तेकथाउंकेविछेतोम। अवतार
नांजेपराक्रमतेनुंछेसर्वप्र कारेमाहात्म्येसहितज्ञानजेमनेविषेएविछेअनेहृदयने ।नतेनेअतिशेसुखनेक [illegible] अ
नेतेकथाउं जे प्रितियेजुक्तसेवनकेतांसांभलवुं तथकिअप र्गजेमोक्षतेछेमार्गनेविषेजजेनाकेत जेभगवाननेमा
र्गेजीवचालेतोतेनोसेहेजेमोक्षथायछे एवाजेभगवानतेनेविषेतत्कालश्रद्धाप्रीतिनेभक्तितजेतेअनुक्रमेकरिनेथाय
छे॥२॥ ॥प्रथमस्कंधेचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥ येषांसंस्मरणात्पुंसांसद्यःशुद्ध्यंतिवैगृहाः॥ किंपुनर्दर्शनस्पर्शपादशौ

वासनादिभिः॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेशुकदेवजीप्रत्येपरिक्षितराजाजेतेकहेछेतेशुंतोजेमोटापुरुषनेरंभास्याथकि मनुष्यनांघरजेतेतत्कालपवित्रथायछे ॥ माटेतेमोटासंतनांदर्शनकरवांतथाते[illegible]शंकरवोतथातेमनाचरणार विंदधोवातथातेसंतनेआसनआप[illegible]एअ।दकेकरिनेपवित्रथवायतेमांशुंकेवुं॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥सान्निध्यात्तेम हायोगिन्पातकानिमहांत्यपि॥सद्योनश्यंतिवैपुंसांविष्णोरिवसुरेतराः॥४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेमोटायोगिएवाशुक देवजितमारुजेसमिपपणुंतेथकि[illegible]रुषजेतेमनां मोटांएवांजेपापतेजेतेपणतरतनाशपांमीजायछेतेकेनिपेठेतोभग वाननुजेसमिपपणुंतेथकि[illegible]रजेदेवतातेथकिइतरजेअ[illegible]रतेजेतेजेमनाशपांमेछेतेम ॥ ४ ॥ ॥पंचमेचोक्तम्॥ श्लोकः॥ ॥महत्सेवांद्वारमाहुर्विमुक्तेस्तमोद्वारंयोषितांसंगिसंगं ॥ महांतस्तेसमचित्ताःप्रशांताविमन्यवःसुहृदः साधवोये॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिपंचसमस्कंधनेविषेकह्युंछेजेहेपुत्रोमहतपुरुषनिजेसेवातेनेमोटासाधु जेतेमुक्तिनुद्वारकहेछे अनेस्त्रीयुंनाजेसंगीतेमनोजेसंगतेनेसंसृतिनुद्वारकहेछे ॥ तेमहत्पुरुषकेवाछेतोसुखदुःखनेवि षेसमछेचित्तजेमनं एवाछेनेअतिशेशांतछेनेक्रोधेरहितछेनेसर्वजीवप्राणि[illegible]नेरुडांएवांजेआचरण तेणेजुक्तछे॥५॥ ॥श्लोकः॥ ॥रहूगणैतत्तप[illegible]नयातिनचेज्यया।निर्वपणाद्गृहाद्वा॥नच्छन्दसानैवजलाग्निसू र्यैर्विनामहत्पादर[illegible]ऽभिषेकम्॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेरहूगणराजाएजेभगवानवासुदेवतेनेआजनजेते [illegible]थिपांमतोअनेवेदसंबंधिकर्मकरिनेनथिपांमतो अनेअन्नादिनुजेयथोचितदानतेणेकरिनेनथीपांमतो अनेगृहस्थाश्रममांरहिनेपरोपकारकरवोतेणेकरिनेनथिपांमतो अनेवेदनेअभ्यासेकरिनेनथीपांमतोअनेजलअ

ग्निनेमूर्यनेनिउपासनायेकरिनेनर्थीपांमतो तारेशांणेकरिनेपांमछेतोमोटापुरुषनाचरणारविंदनारजनोजेअग्निषे
कतेणेकरिनेजजनजेतेएवासुदेवभगवाननेयं मेछेपणतेविनाबिजेकोईसाधनेकरिनेनथिपांमतो॥६॥ ॥श्लोकः॥
यत्रोत्तमश्लोकगुणानुवादःप्रस्तूयतेग्राम्यकथाविघातः ॥ निषेव्यमाणेऽनुदिनंमुमुक्षोर्मतिंसतींयच्छतिवासुदेवे ॥
॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजेमहत्पुरुषनिसेवाएकरिनेभगवानपमायछेतेमहत्पुरुषकेवाछेतोग्राम्यकथाउंनोछे
विघातजेथकिएवोजेभगवाननागुणनोअनु वादतेजतेजेमहत्पुरुषनेविषेनिरंतरथायछे जेभगवाननोगुणानुवाद
जेतेदिवसदिवसप्रत्येसेव्योथकोमुमुक्षुजननेवासुदेवभगवाननेविषेअचलमतिनेकरावेछे॥७॥ ॥ ग्रंथांतरेचो
क्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ योमूर्ध्निधारयेद्ब्रह्मन्महत्पादजलंरजः ॥ ससस्नातःसर्वतीर्थेषुपुण्यात्मानात्रसंशयः॥८॥
अर्थः॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणमोटारेतनोमहीमाकह्योछे ॥ जेहेब्रह्मन्मोटापुरुषनापगधोयेलुंजेजलतथाते
मनाचरणनीरजतेनेजेपोतानामस्तकनेविषेधारणकरेछे तेपुरुषजेतेसर्वतीर्थनेविषेनायोछेनेपविवत्रछेआत्माजेनो
एवोछेतेमांआनेविषेकोईसंशयजेतेनथिएमजांणवुं॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुभागवतान्दृष्ट्वाभूत्वाभागवतःशु
चिः॥अभ्युत्थानंनकुर्वीतअर्हंतनापिहिंसितः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजेभगवाननोभक्ततेजतेभगवानना
भक्तएवाजेसाधुतेमनेदेखिनेशुचिकेतांशुद्धछे भावजेनो एवोथइने अभ्युत्थानजेसन्मुखउठवुं तेनेनथिकरतोकेतां
भगवाननासंतनेआवतादेखिनेतेमनासंमुजावुं तथातेमनेआसनआपवुंतथातेमनेजमाडवातथातेमनिपूजाकर
वीतेनेनथिकरतोतोतेणेहुंजतेहण्योछेकेतां जेममनेमारेनेजेमदुखाईजाउतेमसंतनुसन्माननकरेतोएवोजेमनुष्यते

ज्ञोऽ.दुखाईजावुंछुंएमपोतेभगवानकेहेताहवा॥ ९॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीमद्भागवतार्चनंभगवतः पूजावि
धेरुतमंश्रीविष्णोरवमाननात्दुरुतरंश्रीविष्णोल्लंघनम्॥तीर्थादच्युतपादजाद्दुरुतरंतीर्थंतदीयांघ्रिजंतस्मान्नित्यमतं
द्रितोभवसतांतेषांसमाराधने॥ १०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेशोभायेजुक्तएवाजेभगवाननाभक्तकेतांशेष्ठ
ष्ठ धनेकरिनेशोभताएवाजे भगवाननासंततेमनुजेपूजनकरवुंतजेतेभगवाननिजेपूजाकरवितेथकिउत्तमछे
नेश्रीविष्णुदुजेल्लंघनकरवुंतेथकिश्रीविष्णुदुजेल्लंघनकरवुंतजेतेअतिशेमोटुंछेकेतांभगवाननोअपराधनुजे
पापतेकरतां पणवैष्णवएवाजेसंततेमनोजेअपराधकरवोतेनुपापजेतेबहुलागेछे ॥ अनेभगवाननाचरणारविंद
मांथियथयुंजेतीर्थतेथकिपणतेसंतनाचरणमांथियथयुंजेतीर्थतेजतेअतिशेमोटुंछे तेकारणमाटेहेभक्तजनतुंजेतेनिरं
तरतेसंतनुंजेसम्यकप्रकारेआराधनकर तेनेवीषेआलसेरहितएवोथा॥ १०॥ ॥नवमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
साधवोन्यासिनःशांताब्रह्मिष्ठालोकपावनाः॥ हरंत्यघंतेंगसंगात्तेष्वास्तेह्यघभिद्धरिः॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेनवमस्कंधनेविषेभगिरथजेतेमणेगंगाजिप्रत्येकह्युंछेजेसर्वनोत्यागकर्योछेजे णेएवानेशांतनेब्रह्मनाजांणना
राएवानेलोकनेपवित्रकरनाराएवा पुरुषतेजेतेतमारुजेपापतेनेअंगसंगथकिहरेछे केतांतमारेविषेआविनेना
सेतेणे नेतमारापापनेटालसेतारतमेकेश जितेसंतनेपापनलागेतोत्यांकहुंछुं जेतेसंतनेविषेतापापनेहरनाराजे
हरितेजेतेरह्याछेमाटेतेसंतनेतोप पलागतुंनथि॥ ११॥ ॥पंचमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्मान्नरोऽसंगसुसं
गजातज्ञानासिनैवेहविवृक्णमोहः॥ हारंतदीहाकर्णनश्रुतान्यांलब्ध्यस्मृतिर्यात्यतिपारमध्वनः॥ १२॥ ॥अर्थः॥

हवेपंचमनेविषेजडभरतजेतेसंतनेसमागमेकरिनेसंसारसमुद्रतरायछेएमराजारहुगणप्रत्येकहे[illegible] ॥ तेकारणपणा
माटेनरजेतेअसंगएवाजमहत् रुषतेसंघाथेजेरुडोसंगतेणेकरिनेउत्पन्नथयुंजेज्ञानतेरू[illegible] वास्यतेणेकरिनेछेदि
नांख्योछेदेहगेह।[illegible] नोमोहतेजेणेएवोथको तथाभगवाननाचरित्रनेजेकहेवुंनेसांभलवुंतेणेकरिनेपामिछे
पोतानास्वरूपनिस्मृतितेजेणेएवोथकोसंसारमार्गनापारनेपामिनेभगवाननेपामे ॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहोनृज
न्माखिलजन्मशोभनंकिंजन्मभिस्त्वपरैरप्यमुष्मिन ॥नयद्धृषीकेशयशःकृतात्मनांमहात्मनांवःप्रचुरःसमागमः॥१३
अर्थः॥ ॥हवेराजारहुगणजेतेजडभर[illegible] अहोइतिआश्चर्यैसमग्रएवांजेजन्मतेमनेविषेमनुष्यनुजन्म
जेतेअतिशेरुडुंछे॥अनेएमनुष्यनाजन्मविनाबिजाजेजन्मतेणेकरिनेशुंप्रयोजनसिद्धश[illegible]तथास्वर्गनेविषेजेदेवा
दिकनांजन्मते[illegible]णेकरिनेपणशुंप्रयोजनसिद्धथायछे कांइनथिथातुंकेमजेजेबिजाजन्मनेविषेतथास्वर्गनेविषेऋषी
केशजेवासुदेवभगवानतेनोजेजसतेणेकरिनेशुद्धकर्युंछेअंतःकरणजेमणेएवामहात्माजेतमेतेतमारोसमागमजे
तेअतिशेनथि॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नत्यद्भुतंत्वच्चरणाब्जरेणुभिर्हतांहसोभक्तिरधोक्षजेऽमला॥ मौहूर्तिकाद्यस्यस
मागमाच्चमेदुस्तर्कमूलोपहतोविवेकः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहब्रह्मन्निरंतरउपास्यांएवांजेतमाराचरणारविंद
नांरजतेमणेकरिनेहणाइगयांछे पापजेनांएवोजेपुरुषतेनेभग[illegible]लएवीभक्तिथायछेएवार्त्ताकांइअद्भु
तनथिजेतमारामुहूर्तमात्रसमागमथकिमारो अविवेकजेतेभुंडतर्केकरिनेबंधाणुंछेमूलजेनुंएवोहतोतोपणहणाइ
जातोहवो॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥नाहंविशंकेसुरराजवज्रान्नत्र्यक्षशूलान्नयमस्यदंडात्॥ नाग्न्यर्कसोमाऽनिल

वित्तंपात्राच्छंकेन्नृशंब्रह्मकुलावमानात् ॥ १५॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेहुंजेतइंद्रनुजेवज्ञतेथकिशंकानेनथिपांमतोतथा शिवनात्रि ूलथकिशंकानेनथिपांमतो तथाजमराजानादंडथकिशंकानेनथिपांमतोतथाअग्निसूर्यचंद्रमावायुंने कुबेरएमनं जेअस्त्रतेथकिशंकानेनथिपांमतो ॥ पणब्राह्मणकुलनुंजेअपमानतेथकिहुंजेतेअतिशंकानेपांमुछुं ॥ १५ ॥ एकादशेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मन्येभगवतःसाक्षात्पार्षदान्वोमधुद्विषः ॥ विष्णोर्भूतानिलोकानांपाव नायचरंतिहि ॥ १६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेह विदेहराजाजेतेमुनियु जेदर्शनतेनिअतिप्रेमेकरिनेप्रशंसाकरता थकाते निप्रत्येबोलेछेजेमधुनामेजेदैत्यतेनामारतलएवाजेभगवानतेमनाहुंजेतेतमांनेसाक्षातपार्षदएवामांनुंछु तारेतमेकहेशोजेपार्षदएवाजेअमेतेजेतेआंईशुंकरवाआवियेतोविष्णुजेतेमनाभूतजेप र्षदतेज तेलोकजेतेमनेप वित्रकरवानेअर्थेवीचरेछे माटेभगवानन पार्षदएवाजेतमेतेमुनेपवित्रकरवानेअर्थेआंईपधार्याछो ॥ १६ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ दुर्लभोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः ॥ तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनं ॥ १७ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेक्षण[illegible] पामेएवोजेम[illegible]न देहतेजेतेदेहधारिजेतेमनेदुर्लभएवोछे केतांबहुजन्मनांजेपुण्यतेमणे करिनेप्राप्तथायछे अनेभगवाननीजेउपा[illegible]नाक वातेनेविषेउपयोगिछेमाटेदुर्लभछे अनेदुर्लभएवोजेआमनु ष्यनोदेहतेनेविषेपणविकुंठाजेतेना[illegible]त्रजएवाजेहरितेमने प्रियएवाजेतमुसरखासंततेमनुजेदर्शनतेनेजहुंजेतेदुर्लभ एवुंमानुंछुं ॥ १७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अतआत्यंतिकंक्षेमंपृछामोभवतोऽनघाः ॥ संसारेऽस्मिन्क्षणार्द्धोपिस त्संगःशेवधिर्नृणां ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेकारणपणामाटेतमसरखानुदर्शनदुर्लभछेतेजकारणपणामा

टेआत्यं।नेकणुं जेकल्य णतेप्रत्ये अमेजेतेनमांनुछीयेछईयंतेश ामाटेतांहिंदोषराहतएवाहे नियोआसंसारनेविषे
क्षणनुअर्द्धमात्रएवांपणतमांसरखासंननोजेसमागमतेजेतेमनुष्यजेतेमनेशेवधिछे केतांपोतानेइच्छितएुं जेफल
तेनेआपेएवोछे॥१८॥ ॥श्लोकौ॥ ॥नरोधयतिमांयोगोनसांख्यंधर्मएवच॥नस्वाध्यायस्तपस्त्यागोनेष्टा र्तेन
दक्षिणा॥१९॥व्रतानियज्ञश्छंदांसितीर्थानिनियमायमाः॥यथाऽवरुंधेसत्संगःसर्वसंगापहोहिमां॥२०॥ ॥अर्थः
॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेसत्संगनुजेमाहात्म्यतेनेउद्धवजिप्रत्येकहेछे हेउद्धवजिसर्वेमायिकविषयनेविषेजेआस
क्तितेनेटालेएवोजेसत्संगतेजेविरित्येमुनेवशकरेछे तेविरित्येयोगजेतेमुनेनथिवशकरतोतथासांख्यनेधर्मतेजेतेप
णमुनेनथिवशकरतातथावेदादिकनुभणवुंभणाववुंनेतपकरवुंनेद नदे तेजेतेनथिवशकरतां तथायज्ञ॥दे ळ्टे
व्यकुवादीककरावववारूपजेकर्मतेजेतेनथिवशकरतुंतथायज्ञादिकमांदक्षणादेवितेजेते नेनथिवशकरति॥तथाव्र
[illegible]नियमतेजेतेपणनिश्चेनथि वशकरताकेतांजेमहुंसत्संगेकरिनेमनुष्यनेवशथावुछुंतेमतेजेसर्वयोगा
दिकतेमणेकरिनेहुंनथिवशथातो॥१९॥२०॥ ॥श्लोकौ॥ ॥सत्संगेनहिदैतेयायातुधानाम्गाःखगाः॥गंधर्वाप्स
रसोनागाःसिद्धाश्चारणगुत्यकाः॥२१॥विद्याधरामनुष्येषुवैश्याःशूद्राःस्त्रियोंत्यजाः॥रजस्तमःप्रकृतयस्तस्मिंस्तस्मि
न्युगेयुगे॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसत्संगेकरिनेजेपोतानेपाम्याछेतेनेकहेछे॥हेउद्धवजिदैत्यराक्षसनेमृगक्षांतथापक्षि
गंधर्वनेअप्सरा तथानागनेसिद्धतथाचारणनेगुत्यकतथाविद्याधरतथामनुष्यनेविषे वैश्यशूद्रस्त्रियोनेअंत्यजएस
र्वेजेतेसतयुगा॥दे ळ्टे तेसर्वेयुगतेमनेविषेरजोगुणितमोगुणिछे स्वभावजेमनाएवाथकासत्संगेकरिनेजनिश्चेमा

[illegible]म्याछे॥२१॥२२॥ ॥श्लोकः॥ ॥बहवोमत्पदंप्रामास्त्वाष्ट्रकायाधवादयः॥वृषपर्वाबलिर्बाणोमयश्चाथविभीषणः॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवृत्रासुरनेकयाधुनो [illegible] प्रह्लादएछेआदेजेमांएवाजेघणाकजनतेजेतेसत्संगेकारनेजमारास्थानकनेप म्याछेअनेवृषपर्वाबलिराजाबाणासुरनेमयदानवतथाविभीषणएसर्वेपणसत्संगेकरिनेजमारापदनेपांम्याछे केतांवृत्रासुरनेप्रह्लादतेमनेजन्म्यामोहोस्थनारदनासमागमरूपसत्संगथयो नेजन्म्यात्यांथकिजपोतानिमातायेत्यागकर्याएवाजेवृषपर्वातेमनेमुनिनासमागमरूपिसत्संगथयो अनेबलिराजानेप्रह्लादनासमागमरूपीसत्संगथयोनेबाणासुरनेशिव[illegible]जेना[illegible] मागमरूपसत्संगथयोनेमयदानवनेसभानिर्माणसमयनेविषेपांडवुंनासमागमरू[illegible]त्संगथयोनेविभिषणनेहनुमाननासमागमरूपीसत्संगथयोएप्रकारेथयोजेसत्संगतेणेकरिनेएसर्वेमारापदनेप म्याछे॥२३॥ ॥श्लोकः॥ सुग्रीवोहनुमानृक्षोगजोगृध्रोवणिक्पथः॥व्याधःकुब्जाव्रजेगोप्योयज्ञपत्न्यस्तथापरे॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुग्रीवह[illegible]वुवानतथाजटायुनेतुलाधरः॥ तथाधर्मव्याधनेकुब्जातथाव्रजनेविषेगोप्योनेयज्ञनेविषेदीक्षानेपामियुं एविऋषिपत्नीयुंतथाविजिपणघणिकस्त्रीयुंएसर्वेजेतेसत्संगेकरिनेमारापदनेपांम्याछे ॥ केतांसुग्रीवहनुमाननेजांबुवानतेमनेलक्ष्मणजीनासमागमरूपीसत्संगथयोनेगजेंद्रतेनेपूर्वजन्मनेविषेनारद[illegible]पसत्संगथयोनेजटायुजेतेनेगरुडतथादशरथनासमागमरूपसत्संगथयो नेव्रह्मराक्षसपणानेपाम्योजेधर्मव्याधतेनेवराहपुराणनेविषेप्रसिद्धजेवैष्णवरा[illegible]जातेना[illegible] मागमरूपसत्संगथयो नेगोपीकायुंयेतोप्रत्यक्षश्रीकृष्णनोसत्संगकर्योनेऋषिपत्नियोनेतोमथुरांनेविषेदहिदुधवेचवाजाति एविजेगोपीकायुंते

मनासमागमरूपसत्संगथयो एविरित्येसर्वेनेथयोजेसत्संगतेणेकरिनेजनिश्चेतेसर्वेजतेमाशपदनेपांम्याछे ॥ २४ ॥
॥ श्लोकः ॥ ॥ तनाऽधीतश्रुतिगणानोपासितमहत्तमाः ॥ अव्रतातप्ततपसःसत्संगान्मामुपागताः ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः
अनेनथीजभण्याश्रुतियोनागणतेजमणेनेनथि सेव्याअतिमोटा पुरुषतेजमणेनेनथिकर्यां व्रतनेनथिकर्यांतपतेज
मणेएवाजेए र्वेतजेतेसाधुपुरुषुंनासमागमरूपजेसत्संगतेथकिमुनेपांमताहवा ॥ २५ ॥ ॥ अन्नियुक्तजनोक्त
म् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अघौघंप्राचीनंव्यपनयति एयंप्रथयतिप्रसूतेसद्बुद्धिनवनवकलाःपल्लवयते ॥ हरत्यज्ञा
नांधंदिशतिचपरब्रह्मपदवींसतांसंगःकल्पद्रुमइवचकिंकिंनतनुते ॥ २६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेअनुजवेजुक्तएवा
रुडापुरुषजेतेकहेछे ॥ तेशुंतोसत्संगजेतेजीवनापूर्वजन्मनोजेपापनोढगलोतेनेटालेछेकेतांबालिनेनाशकरिनांखेछे
नेपुण्यजेतेनेविस्तारेछेनेरुडिएविद्धिजेतेनेउत्पन्नकरेछे अनेवलितेसत्संगजेतेजननाअ नरूपजेअंधकारतेनेह
रेछेनेपरब्रह्मनिजपदवाक्तं भगवांननाधाममांजावानोजेमारगतेनेदेखाडेछे स त्संगरूपजेकल्पवृक्षतेजेतेशुं
शुंनथि विस्तारतोकेतं जेमकल्पवृक्षतलेजाइनेजेजेइच्छेनेतेसिद्धथायछे तेमसत्ससंगेकरिनेजेजेइच्छेतेतेसिद्धथा
यछे ॥ २६ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ जाड्यंधियोहरतिसिंचति वाचिसत्यंमानोन्नतिंदिशतिपापमपाकरोति ॥ चेतःप्र
सादयतिदिक्षुतनोतिकीर्त्तिसत्संगतिःकथयकिंनकरोतिपुंसां ॥ २७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिसंतनोसमागम
जेतेबुद्धिनुंजजडपणुतेनेहरेछेनेवचननेविषेसत्यपणुजेतेनेसेचनकरेछे नेमाननिउन्नतिजेअधिकपणुतेनेदेखाडेछे
केतांबरावरस्थसत्संगकरतोनेखरेखरासर्वेसत्संगनानियमपालतो एवोजेमनुष्यतेनुसर्वेजनजेतेसारिपेठेसन्मानक

रेछे ॥ अनेवळितेसत्संगजेतेपापजेतेतनेनाशकरेछेनेचित्तजेतेतनेशुद्धकरेछे नेसर्वेदिशानेविषेकीर्तिजेतेतनेवीस्तारेछे
माटेसत्संगजेते[illegible]रुषजेतेमनेशुंशुंनकरेतेकहोकेतांमनुष्यनेविषेसर्वेरुडागुणजेतेसत[illegible]रुषनेसमागमेकरिनेआवेछेने
सर्वेद[illegible]मेछे॥ २८॥ ॥स्कांदेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥चातुर्वर्ण्यसतांसंगंकुर्यान्नत्वसतांक्वचित॥
मुक्तिप्रदोल्लिसत्संगः[illegible]संगोनिरयप्रदः॥ २८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेनेसत्संगकरवोने[illegible]संगनोत्यागकरवो
एमवा[illegible]देवमाहात्म्यमांकह्युंछे जेब्राह्मणक्षत्रिवैश्यनेशूद्रएच्यारेयवर्णनाजेमनुष्यतेजेतेसाधुजननोजेसमागमते
नेकरेपणअसतम[illegible]ष्यनोजेसंगतेनेतोक्यारेयनकरे॥ केमजेसत्संगजेतेमुक्तिनेपमाडेएवोछे नेकुसंगजेतेनरकनेप
माडेएवोछे केतांसत[illegible]रुषनेसंगेकरिनेघणाकजीवजन्ममृ[illegible]थि[illegible]छाइनेभगवानधामनेपांमेछे नेअसत्पुरुषनेसं
गेकरि[illegible]जमपुरिमांजायछे॥ २९॥ ॥हंसगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिसंतंसेवतेय
घ[illegible]नमेव॥ वासोयथारंगवशंप्रयातितथासतेषांवशमभ्युपैतीति॥३०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
जेवाम[illegible]ष्यनोसंगकरेतेजेवोपोतेरंगनोकरनारोपणथायछे एमहंसगीतामांकह्युंछे जोसंतनेसेवेनेजोअसत्पुरुषने
सेवेने[illegible]सेवेनेजोचोरनेसेवेतोतेसेवाकरनारोमनुष्यजेतेतेमनावशपणानेपांमेछे॥केतांजेसंतनोसमागम
करेछे तेसंतजेवोथायछेनेजेदुर्जननोसमागमकरेछे तेदुर्जनजेवोथायछेनेजेचोरनिसोबत्यकरेछेतेमनुष्यचोरनि
पेठेतोचोरिकरेछेतेकेनिपेठेजेमवस्त्रजेतेरंगनावशपणानेपांमेछेतेम॥केतांजेमधोळु[illegible]वस्त्रछेतेनेजोगळिनारंगमांबोळे
तोकाळुथायछेनेजोकसुंबानारंगमांबोळेतोलालथायछे नेजोहळदरमांबोळेतोपिळुथायछेनेजोगुलाबिरंगमांबो

तेतोगुलाचियुंथायछे तमजेमनुष्यजेवाजननोसंगकरेतेवोपोतेथायछे॥ ३०॥ ॥भारतेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
बुद्धिश्चहीयतेपुंसांनीचैःसहसमागमा ॥मध्यमैर्मध्यतांयातिश्रेष्ठतं यातिचोत्तमैरिति॥ ३१॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेनीचउंचम ष्यनेसंगेकरिनेमनुष्यनिबुद्धिजेतेनीचउंचपणानेपांमेछे एमभारतमांकह्युछेजेम ष्यनि द्धिजेतेनी
चमनुष्यनिसाथेजेसमागमतेथकिनाशपांमेछे ॥ केतांधर्मनियमेजुक्तजेम ष्यनि द्धितनबलामनुष्यनेसंगेकरिने
नाशथैजायछेअनेमध्यम रुषनिसाथेजेसमागमतेथकिमध्यमपणानेपांमेछेनेउत्तममनुष्यनेसंगेकरिनेश्रेष्ठपणा
नेपामेछे॥ ३१॥ ॥एकादशेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥संगंनकुर्यादसतांशिश्नोदरत ं क चित्॥ तस्यानुगस्तमस्यंधे
पतत्यंधानुगांधवत्॥ ३२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेकु ंगनोत्यागकरवोनेसत्संगकरवोतेवातएकादशस्कंध ं
छेजेदेहादि विषेआसक्तियेरहितएवोजे क्तपुरुषतेजेतपणशिश्नने उदरतेमनेतृप्तकरनाराजेअसत् रुषतेमना
गरूपजे संगतेनेक्यारेयनकरे ॥ [illegible] वर्तिमांरहतोएवोजेजनतेजेतमहाघोरनरकनेविषे
पडेछेजेमअंधजननिकेडेजातोजेअंधतो [illegible] विषेपडेछेतेम॥३२॥ ॥श्लोकः॥
ततोदुःसंगमुत्सृज्यसत्सुसज्जेतबुद्धिमान्॥ ंतएतस्यछिंदंतिमनोव्यासंगमुक्तिभिः॥ ३३॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेतेहेतुमाटेबुद्धिमानएवोजेपुरुषतेजेतेदुष्टजननोजे समागमतेनोत्यागकरिनेसंतपुरुषनेविषेजोडायकेमजेतोसाधु
जनजेतेसदायुक्तियेजुक्तजेवचनतेमणेकरिनेएपुरुषनामननिजे [illegible] तेनेछेदिनांखेछे॥३३॥ ॥
श्लोकः॥ ॥यथोपश्रयमाणस्यभगवंतंविभावसुं॥शीतंभयंतमोप्येतिसाधून्संसेवतस्तथा॥ ३४॥ ॥अर्थः॥

॥ अनेजेमसमर्थएवाजे अग्नितेनोसारिपेठेआश्रयनेकरतोएवोजेमनुष्यतेनिटाढ्यनेअंधकारजेतेनाशपांमेछेतेम साधुनिसेवाकरतोएवोजेपुरुषतेनेजन्ममरणादिरूपजेभयतेनोनाशपांमेछे॥ ३४॥ ॥ कपिलगीतायांचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यद्यसद्भिःपथिपुनःशिश्नोदरकृतोद्यमैः॥ आश्रितोरमतेजंतुस्तमोविशतिपूर्ववत्॥ ३५॥ अर्थः॥ ॥ अनेवलिकुसंगेकरिनेनरकनिप्राप्तिथायछेनेशुभगुणनोनाशथायछेमाटेकुसंगनकरवोएमकपिलगीतामांकह्युंछे जेआजीवजेतेवेदमार्गनेविषेरह्योथकोपणजोशिश्नइंद्रियनेजिव्हाइंद्रियतेनासुखनीप्राप्तीनेअर्थेकर्योछेउद्यमजेमणेएवोजेअधर्मसर्गने विषेरेहेनाराअसत्पुरुषतेनेआश्रोरहिनेतेअसत्पुरुषेस्थापनकर्योजेइंद्रियोनाविषयसेवनरूपमार्गतेनेविषेरमतोथकोजीवजेतेप्रथमजेमकर्युंतेविरत्येनरकनादुःखनेपांमेछेतेमहीपांमेछे॥ ३५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सत्यंशौचंदयामौनंबुद्धिर्ह्रीःश्रीर्यशःक्षमा॥ शमोदमोभगश्चेतियत्संगाद्यातिसंक्षयम्॥ ३६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ केमजेसत्यशौचदयामौनबुद्धिलज्जाशोभाकीर्त्तिक्षमाशमदमऐश्वर्यइत्यादिकजेकल्याणकारिएवा सर्वेशुभगुणतेजेतेजेअसत्पुरुषनासंगथकिसर्वप्रकारेनाशनेपांमेछे॥ ३६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ तेष्वशांतेषुमूढेषुखंडितात्मस्वसाधुषु॥ संगंनकुर्याच्छोच्येषुयोषित्क्रीडामृगेषुच॥ ३७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ माटेएवाजेतेअसत्पुरुषतेनासंगने मुमुक्षुजेतेनकरेतेअसत्पुरुषकेवाछेतोअशांतकेतांलोलुपछेने मूढकेतांविपरीतछेनेजेमनेएवानेदेहनेविषेछे आत्मबुद्धिजेमनेएवानेशोककरवायोग्यएवानेक्रीडामृगनीपेठेस्त्रीयुंनेआधीनएवाछे॥ ३७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नतथास्यभवेन्मोहोबंधश्चान्यप्रसंगतः॥ योषित्संगाद्यथापुंसोयथातत्संगिसंगतः॥ ३८॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्त

कश्रीसहजानंदस्वामि शिष्यब्रलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतंसाधुमाहात्म्यसत्संगकर्त्त
व्यताकुसंगत्यागनिरूपणंनामद्वितीयंप्रकरणम्॥ २॥ ॥ अनेआजेजीवतेनेस्त्रीयुंनाप्रसंगथकितथास्त्रीयुंनासंगिजे
असत्पुरुषतेनाप्रसंगथकिजेवुंबंधनथायछे नेजेवोमोहथायछेतेवोअन्यजेद्रव्यादिकपदार्थतेनाप्रसंगथकिनथिथा
तोकेमजेद्रव्यादिकनोलोभनेउपार्जनतेतोशिखव्युंआवडछेनेस्त्रीनिकामनातोमनुष्यदेहनेविषेतथापशुपक्षिआदि
कनादेहनेविषेशिषव्याविनाढ्खायछेमाटेएअतिबंधनकारिछे॥३८॥ ॥एविरित्येनिर्मलएवोजेएक' तिकधर्मतेना
प्रवरतावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनोशिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआ
ज्ञायेकरिनेकर्योजेविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेसंतनुमहात्म्यतथासत्संगकरवो नेकुसंगनकरवोएनिरूपणनामेबि
जुंप्रकारणजेतथयुं॥ २॥ अथदेहस्वरूपनिरूपणपराःस्मृतयः॥ तत्रोक्तंशारीरकसं ग्रहे॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ वसाशुक्रम
सृङ्मज्जामूत्रंविट्कर्णत्वङ्मलाः॥ श्लेष्माश्रुदूषिकास्वेदाद्वादशैतेमलानृणामिति॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदेहनुस्वरूप
निरूपणकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तमांशारीरकसंग्रहनामेजेग्रंथतेमांशरीरनाबारप्रकारनाम
लकह्याछे तेकियातोएककालजानुमांसबिजुवीर्यत्रिजुरुधिरचोथिमज्जापांचमुमुत्रछठिविष्टासातमोकांननोमेल
नेआठमोत्वचानोमलअनेनवमिलिंटनेगलफानेदशमांनेत्रनांआंसुनेअगीयारमाचियडानेबारमोपरसेवोएबार
प्रकारनामलजेतेमनुष्यनादेहमांछे ॥ केतांजेदेहनेविषेजीवअतिशेमोहपांम्योछेतेदेहतोएबारप्रकारनाजेमलतेनो
जन्नरेलोछे॥ १॥ ॥ग्रंथांतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिनामास्यकायस्ययदंतस्तद्बहिर्भवेत्॥ दंडमा

दायल्लोकोयंशुनःकाकांश्चवारयेत्॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेबिजाग्रंथनेविषेपणदेहनुस्वरूपकह्युंछेजेआशरी
रनेमांहिजेरह्युंछेतेजोबारथलिकोराहोयकेतांजोबास्यदेखायतोआमनुष्यसर्वेहाथमांलाकडिकालिनेकुतरांनेकाग
डाजेतेमनेहाकत ॥ केतांदेहनोनखथितेशिखापर्यंतजेमांहिलोआगतेजोबास्यकरु[illegible]तता[illegible]तरांकागडानेमांस्युते
च्यारेकोरफरतांअमतांफरततेनेलाकडिलेइनेमारततोयकोयमनुष्यनेतेजंपवायोतनहि एवोआदेहनकारोछेमाटेते
मांमोहपांमवुंनहि॥ २॥ ॥श्लोकः॥ ॥ सर्वाऽशुचिनिधानस्यकृतघ्नस्यविनाशिनः॥श[illegible]रीरकस्यापिकृतेमूढाःपापा
निकुर्वते॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥ केमजेसर्वेअपवित्रवस्तुनेरेवा[illegible]कनेकरयागुणनेनजांणतुनेविशेषपणेकरि
नेनाशपां[illegible]वानोछेस्वभा[illegible]जेनोए[illegible]शरीरतेनेअर्थे[illegible]ढजनजेतेपापजेतेमनेकरेछे॥केतांएवातुच्छशरीरमांमो
हपांमिनेतेनापोषणनेअर्थेपशुपक्षिनिहिंसाकरविनेमद्यमांसनुभक्षणकरवुं नेपरस्त्रीनोसंगकरवोनेचोरिकरविनेम
नुष्यमारवुंएआदिकपापकर्मनेकरेछेएवाजेमनुष्यतेमनेमोटा[illegible]रुषजेतेभणेमहा[illegible]र्खकह्याछे ॥ ३ ॥ ॥ विदुरनी
तौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवद्वारमिदंवेश्मत्रिस्थूणंपंचभूमिकम्॥क्षेत्रज्ञाधिष्ठितंविद्वान्योवेदसपरःकविः॥ ४॥
अर्थः ॥ ॥ अनेवलिदेहनुजेस्वरूपतेनेविदुरजिजतेकेहेताहवाजेहेराजन्नवछेइंद्रियोनांछिद्ररूपद्वारजेनेविषेएवुं
जेआदेहतेगृहतुल्यछे तेकेवुंछेतोअविद्याकामनेकर्मएत्रणयछेथांभलानिपेठ्येधारनारातेजेनाएवुंछेअनेशब्दस्पर्श
रूपरसनेगंधएपंचविषयरूपछेपांचभूमिकातेजेनेविषे[illegible]छे अनेक्षेत्र[illegible]जजीवात्मातेणेआशर्युंछेएवुंजेआदेहरूप
गृहतेनेजेविवेकी[illegible]रुषजेतेक्षेत्रपणेजांणेछेनेपोतानेक्षेत्रज्ञपणेजांणेछेतेपुरुषजेतेसर्वथिउत्कृष्टज्ञानिछे॥ ४॥ ॥ए

कादशेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यदस्थिभिर्निर्मितवंशवंश्यस्थूणंत्वचारोमनखैःपिनद्धम् ॥ क्षरन्नवद्वारमगारमेतद्विएमूत्रपूर्णंमदुपैतिकान्या ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेएकादशस्कंधमांपणतेकह्युंछेजेअस्थिजेहाडकांतेमणेकरिनेरच्याछे घरड [illegible] अनेपांसळांरूपीवांस [illegible] नेहाथपगरूपीथांभलाजेनेविषेएवुंनेत्वचारोमनेनखतेमणेकरिनेढांक्युंएवुंनेमळनेक्षरतांछे नवद्वारजेनेविषेएवुंनेविष्ठानेमूत्रेकरिनेपूरणएवुंजेआपुरुषनादेहरूपघरतेनेहुंविनाबिजिकोणस्त्रीजेतेपति [illegible] द्वियेकरिनेसेवेछेहुंजसेवुंछुंमाटेमुनेधिकारछे ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ देहंमनोमात्रमिमंगृहीत्वाममाहमित्यंधधियोमनुष्याः ॥ एषोहमन्यायमितिभ्रमेणदुरंतपारेतमसिभ्रमंति ॥ ६ ॥ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible] हुंएप्रकारेआत्मज्ञानेरहितछे बुधियोतेजेमनिएवाजेअज्ञानिमनुष्यतेजेतेमननासं [illegible] मात्रेकरिनेथयोजेआदेहते [illegible] ग्रहणकरिने अनेआहुंजेतेराजानेबुद्धिमानननेधनाढ्यएवोछूंनेबिजोजेगुणहीनएवोआदरिद्र [illegible] एविरित्यनोजेभ्रमतेणेकरिनेअतिशेअपारए [illegible] जेजन्ममरणरूपअंधकारतेनेविषेभ्रमेछे ॥ ६ ॥ श्लोकः ॥ ॥ क्वायंमलीमसःकायोदौर्गंध्याद्यात्मकोशुचिः ॥ क्वगुणाःसौमनस्याद्यात्व्यध्यासोविद्ययाकृतः ॥ ७ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअतिशेंमलिननेदुर्गंध्यआदिकजेसर्वेअपवित्रवस्तुतेमनेरहेवानुस्थानकनेतेजमाटेअशुचिएवोजेआदे [illegible] तेजतेक्यां अनेदेहनेविषेसुगंधपणुंनेसुकुमारपणुंएआदिकजेरुडागुणतेजतेक्यांथिहोयनजहोयमाटेनिश्चेमलिनएवुंजेआशरीरतेनेविषेसारापणानोजेअध्यासतेजेतेअज्ञानजेतेणेकर्योछे ॥ ७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ त्वङ्मांसरुधिरस्नायुमेदोमज्जास्थिसंहतौ ॥ विएमूत्रपूयेरमतांक्रिमीणांकियदंतरं ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ एविरित्येवि

ष्ठामयजेस्त्रीनोदेहतेनेविषेआसक्तएवोजेपुरुषतेनिनिंदाकरेछे जेत्वकमांसरुधिरनाडियुंमेदमज्जानेहाडकांएसर्वेनो
समूहरूपअनेविष्ठामूत्रनेपाचजेमांग्रस्युंछे एवोजेस्त्रीनोदेहतेनेविषेआलिंगन [illegible] रमताएवाजे [illegible] रूषतेमांने
वि [illegible] नाजेकिडातेमांशोग्रेदजेतेछेकांईअंतरायनथि ॥ ८ ॥ ॥ दशमोचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पुरारथैर्हेमप
रिष्कृतैश्वरन्मतंगजैर्वानरदेवसंज्ञितः ॥ सएवकालेनदुरत्ययेनतेकलेवरोविट्कृमिभस्मसंज्ञितः ॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥
हवेदेहनुजेतुच्छपणुंतेनेमुचुकुंदराजाकहेछे जेनरदेवछेनामजेनुंकेतांबिजासर्वेनरनेदेवनीपेठेपूजवायोग्यएवोजे
राजाथयोनेसुवर्णेकरिनेशणगारयाजेरथअथवाहाथीतेनीउपरचवेसीनेफरतोएवोप्रथमहोयनेतेनोतेजजेराजानो
देहतेजेतेदुरत्ययकेतांकोईथीउल्लंघायनहिएवोजेकालतेणेकरिनेमृत्युंनेपांमेछे अनेमृत्युपाम्यापछेजोतेदेहनेजना
वरखाईजायतोविष्ठाथइजायछे नेजोपृथवीउपरचपड्योरेहछेतोकिडाथइजायछेनेजोलाकडांनेविषेअग्नियेकरिने
बलेछेतोराखथईजायछे ॥ ९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ त्वक्श्मश्रुरोमनखकेशपिनद्धमंतर्मांसास्थिरक्तकृमिविट्कफ
पित्तवातम् ॥ जीवच्छवंभजतिकांतमतिर्विमूढायातेपदाब्जमकरंदमजिघ्रतीस्त्रीति ॥ १० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
वलिहेभगवन्बाहेरथितोत्वचाडाढिमुछमुवालानखनेमाथानाकेशएटलेक [illegible] णोनेमांहिलिकोरेतोमांसहाडच
कांरुधि [illegible] करमिया।वेष्ठा [illegible] त्रकफ [illegible] त्तनेवायुतेणेजुक्तएवोनेजीवतोथको मडातुल्यएवोजेपुरुषतेनेजोईनेआतोमा
रोपतिछे एविरित्यनीछे [illegible] द्विजेनीनेतपतिनेविषेमोहनेपांमीएवीजेतमाराचरणारविंदना [illegible] गंधनेनसुंघनारीस्त्रीतेजे
तेतपुरुषनेभजेछे केतांसेवेछेपणजेस्त्रीतमाराचरणारविंदनासुगंधनेसुंघनारीछेनेतमारामहिमानेज [illegible] णनारीछेते

तोएवो [illegible] रुषतेनेनर्थान्जतीततोतमनेजन्जेछे माटेहुंपणएविरित्यतमारोमहिमाजांणीनेतमने जन्जुंछुं॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥देवसंज्ञितमप्यंतेकृमिविड्भस्मसंज्ञितं॥ भूतध्रुकृतत्कृतेस्वार्थंकिंवेदनिरयोयतः ॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेदेहने [illegible] छितोनरदेव भूदेवएरित्यनांछेनांमजेन एवोहोयतोय पणजेदेहतेजेतेमरणसमयम [illegible] क्षणकरु होयतोविष्टाथ जायछे ॥ नेबाले [illegible] अ मथोपड्योरहेतोकिडापडिजायएवोदेहछे तेदेहनेअर्थेजेपुरुषभूतप्राणिनाद्रोहनेकरेछेते [illegible] रुषजेतेशुं पोतानाअर्थने जांणेछेनथिजांणतो तेभूतनोद्रोहकेवोछेतोजेद्रोहथकिएपुरुषनेनरकनिप्राप्तिथायछे॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥ देहःकिमन्नदातुःस्वंनिषेक्तुर्मातुरेवच॥ मातुःपितुर्वाबलिनःक्रेतुरग्नेःशुनोपिवा॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेआजे देहतेजेतेशुंअन्ननादेनारानोछेकेपितानोछे॥ केमातानोछे॥ केमातानोपिताजेनानोतेनोछे ॥ केकोकबलियोहोय तेनोछे॥ केजेणेवेचातोलिधोहोयतेनोछे॥ केअग्निनोछेकेअथवाश्वाननोछे॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥एवंसाधा रणंदेहमव्यक्तप्रभवाप्ययं॥ कोविद्वानात्मसात्कृत्वाहंतिजंतूनृतेऽसतः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥एप्रकारेसाधारणए वोनेमायायेकरिनेछेउत्पतिस्थितिनेनाशजेनोएवोजेआदेहतेनेआत्मानिपेठेमानिनेअसतपुरुषविनाबिजो एवोको णविवेकिपुरुषजेतेएदेहनेअर्थेजंतूनेमारेछेनथिमारतो॥१३॥ ॥सप्तमेचो [illegible] म्॥ ॥श्लोकः॥ ॥इदं शरीरंपुरुषस्यमोहजंयथापृथग्भौतिकमीयतेगृहम् ॥ यथोदकैःपार्थिवतैजसैर्जनःकालेनजातोविकृतो [illegible] ॥१४॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामि शिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वा

म्याज्ञयाकृतेविवेकसारेदेहस्वरूपनिरूपणंनामतृतीयंप्रकरणम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेदेहनुजे [illegible]
पणुंनेनाशपांमवापणुंते [illegible] मस्कंधमांकह्युंछेजेआपुरुषनुंजेशरीरतजेतेमोहमं थिय [illegible] छेकेतांअनादिकाळनुंजेजी
[illegible] तेणेकरिनेपोतेआत्मानिसंघाथेएकपणेकरिनेमांन्युछेनेवस्तुगतेतोजीवात्माथकिजुदुछे ॥ तेकेनिपेठेतो
जेमघरनेविषेरह्योजेमनुष्यतेथकिमृत्तिकादिकेकरिनेरच्युंजेघरतेजतेजुदु [illegible] यछेतेम ॥ अनेजळनापरमाणुंये
करिनेथयोजेपरपोटोतेजेमनाशपामेछे नेपृथविनापरमाणुयेकरिनेथयोजेघटआ॥दि [illegible] दार्थतेजेमन शपांमेछे
नेसुवर्णनापरमाणुयेकरिनेथयोजेकुंडळआदिकपदार्थतेजेमनाशपांमेछेतेमक ळेकरिनेपंचभूतनाविकारमांथिय
यो एवोजनजेमनुष्यनोदेहतेजतेविकारनेपांमतोथकोनाशपामिजायछे॥ केतांजाडोपातळोपुष्टदुबळोकाळोगोरो
रूपवानकुरूपवानआंधळोलुलोबेरोबोबडोबाळजवानवृद्धइत्यादिक विकारनेपांमतोएवोमनुष्यनोदेहजेतकाळे
करिनेउत्पन्नथायछे तेनाशपांमेछेनेजीवात्मातोजन्मतोयनथिनेमरतोयनथिएतोसदाअछेद्यअभेद्यअजरअमर
नेअविनाशिछे ॥ १४ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मळएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनो
शिष्यएवोजेहुंबळरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्योजेश्रीविवेकसारनामेग्रंथ
तेनेविषेदेहनुस्वरूपनिरूपणकह्युंतेनामेत्रिजुंप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ ३ ॥ ॥ अथश्रीहरेरेकांतिकभक्तलक्षणप्रति
[illegible]ः स्मृतयः॥ ॥ तत्रनवमस्कंधेअंबरीषराजलक्षणान्युक्तानि॥ ॥ श्लोकौ॥ ॥ अंबरीषोमहाभागःसप्त
द्वीपवतींमहीम्॥ अव्ययांचश्रियंलब्ध्वाविभवंचातुलंभुवि ॥ १ ॥ मेनेऽतिदुर्लभंपुंसांसर्वंतत्स्वप्नसंस्तुतम्॥ विद्वान्

विभ्नवनिर्वाणंनमोविशनियत्पुमान॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीहरिनाजेएकांतिकभक्ततेमनालक्षणनेप्रतिपादन करनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुं॥तेमांनवमस्कंधनेविषेअंबरीषराजानांलक्षणकत्यांछेजेमहाभाग्यशा लिएवाअंबरीषनामेराजाजेतेसातछेद्वीपजेनाएविजपृथवीतेनेपांमिने॥अनेपृथवीनेविषेनाशनपांमेएविजनांना प्रकारनिराजसमर्द्धितेनेपांमिनेनेकोयनिउपमानदेवाय एवुंजेएश्वर्यतेनेपांमिनेनेपुरुषनेअतिशेदुर्लभएवुजेतेसर्वे तेनेस्वप्नतुल्य [illegible]॥केमजेविभवजेएश्वर्यतेनानाशनेजांणतोएवोजेपुरुषतेजतेएश्वर्यकरिनेअथवाजेएश्व र्यनेनाशेकरिनेमोहनेपांमेछे॥कतांनांनाप्रकारनिजेराज्यादिकसमर्द्धितेनेनाशवंतजांणतोथकोपणपुरुषजेतेसम र्द्धियुंनिप्रामियेकरिनेमोहनेपांम्योथकोउन्मतथैनेकांइनेगणतोनथिअथवातेसमर्द्धियुंनाशपांमेतोतेनिवांशेमुंझाइ नेमरछे॥ ॥१॥२॥ ॥श्लोकः॥ ॥वासुदेवेभगवतितद्भक्तेषुचसाधुषु॥प्राप्तोभावंपरंविश्वंयेनेदंलोष्ठवत्स्मृत म्॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअंबरीषराजातोवासुदेवभगवाननेविषेनेतेभगवानानाभक्तएवाजेसाधुपुरुषतेम नेविषेपरमभावनेपांमताहवा॥केतांभगवाननेभगवानानासाधुनि[illegible]रनेसेवाकरताहवा॥नेजेभावेक रिनेकेतं भगवाननेसाधुनेविषेजेअतिशेभावतेणेकरिनेतेअंबरीषराजाजेतेणेआसर्वे विश्वजेतेअतिशेजतुच्छमां नीतुंहवुं॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥सवैमनःकृष्णपदा[illegible]र्वचांसिवैकुंठगुणानुवर्णने॥करौहरेर्मंदिरमार्जनादि षु[illegible]थोदये॥४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेअंबरीषराजाजेतेपोतानुजेमनतेनेभगवानानाचरणारविं दनेविषेकरताहवानेपोतानांजेवचनतेमनेभगवानानागुणनुजेवर्णनकरवुंतेनेविषेकरताहवा॥ अनेपोतानाहस्तने

ભગ ાનનામંદિરનેવિષેપુંજોવાલવોતથાલિપવુંએઆદિકક્રિયાનેવિષે કરતાહવાકેતાંપોતાનાસેવકજનતોઘણાક
છે તોયપણહરિનામંદિરમાજેપુંજોકાઢવોતથાલિપનાદિકક્રિયાતેતેપોતેજકરતાહવા શ્રુતિજેપોતાનાકાંનતેનેભગ
વાનનિક ાનાઉદયજેભગવાનનિકથાવુંથાતિહોયતેસાંભલવિતેનેવિષેકરતાહવા॥ ૪॥ ॥શ્લોકઃ॥ ॥મુકુંદલિં
ગાલયદર્શનેદૃશૌ તદ્ભૃત્યગાત્રસ્પર્શેંઽગસંગમ્॥ઘ્રાણંચતત્પાદસરોજસૌરભેશ્રીમત્તુલસ્યારસનાંतदर्पिते॥૫॥ ॥અર્થઃ॥
॥ અનેતેઅંબરીષરાજાજેતેભગવાનનિમૂર્त्तियोनेरेवानांजेमंदिरतेमनादर्शननेविषेनेत्रनेकरताहवाकेतांपोतानीआं
ख्युंयेकरिनेभगवाननांमदिरनेतेमंदिरनेविषेरहिजेभगवाननिमूर्त्तियुं तेमनांदर्शनकरताहवानेभगवाननाजेभक्त
तेमन ગાત્રનાસ્પર્શનેવિષેપોતાનાશરીરનોસંગજેતેનેકરતાહવા કેતાંભક્તજનનેઅતિશેહેતેકરિનેમલતાહવા ॥ અને
નાસિ કાજેતેનેશોભાયેજુક્તજેતુલસિતેનોતેભગવાનનાચરણારવિંદનેવિષેજેસુગંધતેનેવિષેકરતાહવા કેતાંપોતાનિ
નાસિ કાયેકરિનેભગવાનનાચરણારવિંદનેકંઠનેવિષેચઢ્યાં એવાંજેતુલસિનેપુષ્પનાહારતેનાસુગંધનેલેતાહવાનેભગ
[illegible]એટલુંજેઅન્નતેનેવિષેરસનાનેકરતાહવાકેતાંભગવાનનેજમાડ્યું એવુંજેઅન્નફલર[illegible]
તાહવાપણભગવા નેધર્યાં વિનાકાંઈ ખાતુંજનતાહવા ॥૫॥ ॥શ્લોકઃ॥ ॥પાદૌહરેઃક્ષેત્રપદાનુસર્પણેશિરોહૃષી
કેશપદાભિવંદને॥ કામંચદાસ્યેનતુકામકામ્યયાયથોત્તમશ્લોકજનાશ્રયારતિઃ॥ ૬॥ ॥ અર્થઃ॥ ॥ અનેવલિતે
અંબરીષરાજાજેતેપોતાનાજેપગતેમનેભગવાનનાક્ષેત્રરૂપજેસ્થાનકતેપ્રત્યેચાલિનેજાવુ તેનેવિષેકરતાહવાનેપોતા
નુજેમસ્તકતેનેઋષિકજેઇંદ્રિયુંતેમનાનિયંતાએવાજેભગવાનતેમનાચરણારવિંદનેવંદનાકરવિતેનેવિષેકરતાહવા॥

कामजेपुष्पचंदनादिकेकरिनेभगवाननिसेवाकरवितेनेभगवाननेराजिकरवानेअर्थेकरताहवा पणविषयभोग
नेपांमवानिइच्छायेकरिनेनकरताहवाकेमजेतोउत्तमश्लोकजेभग ानतेमनाभक्तजननेआश्रिनेरहिएविप्रीतिजे
तेजप्रकारेथायतेमकरताहवा केतांभगवाननाएकांतिकभक्तजनजेतेजेमसेवायेभगवाननेराजिकरिनेजपोतेरा
जिथायछेपणविपयभोगनेपांमिनेराजिथातानथितेमअंबरीपराजापणसेवानाफलरूपजेभगवाननिप्रसन्नताते
णेकरिनेपोतेप्रसन्नथाताहवापणविपयभोगनिप्रामियेकरिनेप्रसन्ननथाताहवा॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥गृहेषु
दारेषुसुतेषुबंधुषुद्विपोत्तमस्यंदनवाजिपत्तिषु॥ अक्षय्यरत्नाभरणायुधादिष्वनंतकोशेष्वकरोदसन्मतिम्॥७॥ ॥
अर्थः॥ ॥अनेतअंबरीसराजाजेतेपोतानांघरस्त्रीयुंनेपुत्रतेमनेविषेअसत्यपणानिबुद्धिकरताहवानेश्रेष्ठएवाजेहाथि
रथघोडानेपालातेमनेविषेपणअसत्यपणानिमतिकरताहवा॥अनेकोइदिवसनाशनपांमेएवांजेरत्नघरांणांनेआयु
धएआदिकअपारएवाजेद्रव्यनाभंडारतेमनेविषेपणअसत्यपण [illegible] करताहवाकेतांएसर्वेनाशवंतनेतुच्छछेए
मजांणताहवा॥७॥ ॥सप्तमेनृसिंहंप्रतिप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥मामांप्रलोभयोत्पत्त्यासक्तंकामेषुतैर्वरैः॥
तत्संगभीतोनिर्विण्णोमुमुक्षुस्त्वामुपाश्रितः॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥भागवतनासप्तमस्कंधनेविषेनृसिंहजिप्रत्ये
प्रह्लादकहेछेहेभगवनपंचविषयनाजेभोगतेमनेविषेस्वभावेकरिनेआसक्तएवोजेहुंतेमुनेविषयभोगरूपएवाजेव
रतेणेकरिनेतमेलोभावोमांअनेहुंतोतेपंचविषयनासंगथकिभयनेपांम्योछुंअनेतेविषयनेविषेदोषदृष्टियेकरिनेतेथ
किवैराग्यनेपांम्योछुंअनेतेविषयनासंगथकिमुकावानेइच्छुंछुंनेएवोथकोतमाराशरणनेपांम्योछुं॥८॥ ॥श्लोकः॥

भृत्यलक्षणजिज्ञासुर्भक्तंकामेष्वनोदयत्॥ भवान्संसारबीजेपुहृदयग्रंथिषुप्रभुः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥तारेतमेके
शोजेशुंहुं भक्तनेलोभावुंएवोछूंतोएवातोतमेनथितारेकवाछोतोवरनेमाग्यएविरित्येकहेताएवाजेतमेतेतमारोतो
बिजोअभिप्रायछे तेपोतानाभक्तनुंजेलक्षणतेनेजांणवानेइच्छताथकातेभक्तनेपंचविषयनेविषेप्रेरताहवातेविष
यतोकेवाछेतोसंसारनाबीजरूपछेकेतांचोराशिलाखजात्यनादेहनेविषेजन्ममृत्युनापमाडनाराछे॥ अनेवलिकेवा
छेतोजिवनाहृदयनेग्रंथीनीपेठेबांधनाराछे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥नान्यथातेऽखिलगुरोघटेतकरुणात्मनः॥ यस्तु
आशिषआशास्तेनभृत्यःसतुवैवणिक्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेसमग्रनागुरुएवाभगवानकरुण [illegible]
जेनिएवाजेतमेतेतमारेभक्तनेपंचविषयनाभोगनेविषे प्रवरतावबुंघटेनहिकेतांतमेअतिशेदयालुछोमाटेपोताना
भक्तनुंअवलुथायएमतोतमेकरोजनहितथापिजेतमेएमकहोछोतेतोपोतानाभक्तनुंजेनिष्कामपणुंनेसकामपणुंते
नेजांणवासारुंकहोछोअनेवरमाग्यएविरित्येज्यारेतमेभक्तप्रत्येकहोछो तारेजेभक्ततमथकिपंचविषयनाभोगरू
पिमनोरथनेइच्छेछेतेतमारोभक्तनथितेतोवांणियाजेवोछे जेमवाणीयोहोयतेवेपारकरेछेतेलाभपांमव [illegible] रुकरे
छेतेमतेभक्तजेतमनेभजेछेतेतमथ [illegible] जेविषयसुखतेनेपांमवानेभजेछेमाटेएतोविषयनोभक्तछेपणतमारो
नथी॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥आशासानोनवैभृत्यःस्वामिन्याशिषआत्मनः॥ नस्वामीभृत्यतःस्वाम्यमिच्छ [illegible] योरा
तिचाशिषः॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेप्रभोपोतानेअर्थेजपंचविषयभोगसंबंधिमनोरथतेनेजेभक्तपोतानास्वामि
पासेथिइच्छेछेतेभक्तनकवायअनेपोतानाभक्तथकिपोतानास्वामिपणानेइच्छतोथकोजेस्वामिते भक्तनामनोर

थेनआपछेनेस्वामिपणनेकवाय॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहंत्वकामस्त्वद्भक्तस्त्वंच[illegible]म्यनपाश्रयः॥ नान्यथेहाव योरर्थोराजसेवकयोरिव॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेभगवन्हुंतोनिष्कामएवोतमारोभक्तछुं॥ अनेतमेजेमारास्वा मितेनेपणकोइनिअपेक्षानथिअनेजेमराजानेराजानाचा[illegible]रनेपरस्परएकेकनिअपेक्षाछेतेममारेनेतमारेनथिकेता जेमराजानाचाकरराजानिचाकरीकरेछेतेधनादिकपदार्थनेअर्थेकरेछेअनेतराजापणएमजाणेछे जेआचाकरहो यतोमारिमोटपरहेएमजाणिनेतेचाकरनेराखेछे नेतेनेधनादिकपदार्थ[illegible]हुंतोत[illegible]कांइ तमपासेइच्छतोनथिअनेतमारिपणएमनथीजेप्रह्लादजेवामोटामोटामुंनेभजेछे तेणेकरिनेमारिमोटाईथायएम नथीकेमजेतमोतोपूर्णकामछोअनेभक्तनिउपरदयायेकरिनेतेनिसेवानुंअंगीकारकरोछोनेतेनेप्रसन्नथाओछो॥ ॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिरासीशमे[illegible]स्त्वंवरदर्षभ॥कामानांहृद्यसंरोहंभवतस्तुवृणेवरम्॥१३॥ ॥अर्थः हेवरनादेवावालामध्येश्रेष्ठहेसमर्थजोतमेमुंनेविषयभोगरूपएवामनवांछितवरनेआपताहोतोतमथकिहुंएवरमा गुंछुं[illegible]राहृदयनेविषेएपंचविषयनाभोगनिईच्छाजउपजेनहिएवरमागुछूंततमेकृपाकरिनेमुनेआपो ॥ १३ ॥ श्लोकः॥ ॥ इंद्रियाणिमनःप्राणआत्माधर्मोधृतिर्मतिः॥श्रीर्ह्रीस्तेजःस्मृतिःसत्यंयस्यनश्यंतिजन्मना ॥ १४ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेहृद[illegible] नेविषेपंचविषयनाभोगनिईछानेउपजवेकरिनेजीवनीइं[illegible]शपामेछेतथामनतथाप्रा णतथादेहतथाधर्मतथाधीरज्यतथाबुद्धितथाशोभातथालज्जातथातेजतथास्मृति तथासत्यएसर्वेनाश पामेछेकेतां हृदयमांविषयभोगनी इच्छाउपज[illegible]द्रियुंआदिकसर्वेविषयभोगनिप्राप्तिनाजतनमां प्रवरतेतारेतएनेनाश

थयांजांणवाअनेविषयभोगनीप्राप्तिनाजतननोत्यागकरिनेतमारिभक्तिनेविषे प्रवरतेतारेएनेसुफलथयांजांणवां
॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥विमुंचतियदाकामा[illegible]मानवोमनसिस्थितान्॥ तर्ह्येवपुंडरीकाक्षभगवत्त्वायकल्पते॥१५॥
अर्थः॥ ॥हेपुंडरीकाक्षकेतांकमलसरखांछेनेत्रजेनांएवाहेभगवन्मननेविषेरहिएविजेपंचविषयभोगनिइच्छा
ओतेमनेज्यारेतमारोभक्तसर्वेप्रकारेत्यागकरेछे तारेजभगवद्भावनेअर्थेकल्पायछेकेतांतमारासाधर्म्यपणानेपां
मेछेअनेतमेजेमपूर्णकामछोतेमतेभक्तपणपोतानेपूर्णकाममांनतोथकोअखंडतमारिसेवानेविषेवरतेछे ॥ १५॥
चतुर्थेभगवदितरश्रेष्ठपदेच्छयास्वमनसिखिन्नोध्रुवोवक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥समाधिनानेकभवेनयत्पदं[illegible]दुःसनं
दादयऊर्ध्वरेतसः॥मासैरहंषड्भिरमुष्यपादयोश्छायामुपेत्यापगतःपृथङ्मतिः॥ १६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभागवतना
चतुर्थस्कंधनेविषेभ[illegible]नाविजाश्रेष्ठपदनिइच्छायेकरिने पोतानामनमांखेदपांमताथकाध्रुवजीजेतेकहेछेजे
नैष्ठिकब्रह्मचारिएवा[illegible]नक।।दकजेतेअनेकजन्मेकरिनेथयुंजे भगवाननिमूर्तिनेविषेपोतानाचित्तनुएकाग्रपणुंतेणे
करीनेभगवाननापदनेपांमताहवाएवाजेआभगवानतेमनाचरणकमलनिछायाकेतां गरुडजिउपरस्थवेसिनेमुने
दर्शनदेवानें पधार्यातेसमयमांमाराउपरथपडिजेतेभगवाननाचरणारविंदनिछांयातेनेछमासेकरिनेहुंजेतेपांमि
नेप्रथकछेमतिजेनिएवोथकोप[illegible]तोहवोकेतांआलो[illegible]निइच्छायेकरिनेभगवानथिविमुखथयोजेहुंतेमुने
धिकारछे॥१६॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहोवतममानात्म्यंमंदभाग्यस्यपश्यत॥ भवच्छिदःपादमूलंगत्वायाचेयदं
तवत्॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥केमजेअहोइतिआश्चर्येनेवतइतिखेदमंदभाग्यवालोजेहुंतेमारुंअज्ञानिपणुतोतमे

जुवोनेकियुंतोजन्ममरणनाछेदनाराजेभगवानतेमनाचरणकमलनासमिपनेपांमिनेनाशवंतनेतुच्छएवुंजेआलो
कनुविषयसुखतेनेमागतोहवो ॥ १७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मयैतत्प्रार्थितंव्यर्थंचिकित्सेवगतायुषि ॥ प्रसाद्य
जगदात्मानंतपसादुष्प्रसादनम् ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिभगवानपासेजेमेंमायिकसुखमाग्युंतेमु
नेमागतांपणनआवड्युंमाटेमारुमागवुंतेखोटुंछेएमध्रुवजिकहेछेजेसर्वजगतनाआत्माएवानेदुःखेकरिनेपणराजि
नथायएवाजेभगवानतमनेमेंजेतणेतपकरिनेप्रसन्नकरिने एजमाग्युंकेतांहमाराकुलमांकोयजेपदनेनपांम्योहोय
एवुंजेमायिकपदतेनेमारेपांमवुंछेएविइच्छायेकरिनेजमेंतपकर्युनेतेतपेकरिनेप्रसन्नथयानेभक्त[illegible]ए
थिरहितकरिनेपोतानिसेवारूपमहासुखनाआपनाराजेभगवानतमनेपांमिने पणमागि[illegible]मोटप्यनिमनमांइच्छा
रूपजेमारिप्रार्थनातेजेतव्यर्थछे तेकेनिपेठ्येतोजेमआविरयुंछेआवरदाजेनुएवोजेमनुष्यतेनुसारावैद्यपासेऔस
धकरावववुंतेम ॥ १८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ भवच्छिदमयाचेहंभवंभाग्यविवर्जितः ॥ स्वाराज्यंयच्छतोमौढ्या
न्मानोमेभिक्षितोबत ॥ ईश्वरात्क्षीणपुण्येनफलीकारानिवाधनः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेभाग्येरहितए
वोहुंजेतेजन्ममरणनाकापनाराएवाजेभगवानतमनापासेजन्ममरणनेमागतोहवो ॥ अनेपोतानाभक्तजननेपो
तानास्वरूपनुजेसुखतेनेआपताएवाजेभगवानतेपासेथिमारुंजेमूर्खपणुंतेहेतु माटेमानजेआलोकनिमोटाइतेजेते
वतइतिखेदेमेंजेतणेमागितिहवि ॥ तेकेनिपेठ्येतोजेमनिर्धनएवोमनुष्यजेतेपोताउपरथ्यराजिथयोएवोजेचक्रवर्ति
राजातेपासेथिनाशपणानेपांम्युंजेपोतानुभाग्यतेणेकरिनेकुसकियेसहितएविजेकणचितेनेमागेतेम ॥ १९ ॥ ॥

श्लोकः॥ ॥नूनंविमुष्टमतयस्तवमाययातेयेत्वांभवाप्ययविमोक्षणमन्यहेतोः॥ अर्चंतिकल्पकतरुंकुणपोपभो
ग्यमिच्छंतियत्स्पर्शजंनिरयेऽपिनृणाम्॥ २०॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजीवनेजन्ममृत्युथिमुकावनारानेकल्पवृक्ष
रूपएवाजेतमेतेतमनेजेजनअन्यजेविषयसुखतेहेमाटेपूजेछेने अतिशेनकाराजेदेहतेणेकरिनेभोगवायएवुंजे
विषयसुखतेनेइच्छेछे माटेनिश्चेजतेमनुष्यजेतेतमारिमायायेकरिनेचोरायिगइछेबुद्धियोजमनिएवाछेकेमजेपंच
विषयनासंबंधेकरिनेथयुंजेसुखतेतोजीवनेनरकनेविषेपणमलेछे॥ २०॥ ॥श्लोकः॥ ॥यानिर्वृतिस्तनुभृ
तांतवपादपद्मध्यानाद्भवज्जनकथाश्रवणेनवास्यात्॥ साब्रह्मणिस्वमहिमन्यपिनाथमाभूत्किंत्वंतकासिलुलितात्प
ततांविमानात्॥ २१॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेसकामभावेकरिनेभजनाराजेमनुष्यतेमनेस्वर्गादिसुखनिप्राप्तिथा
यछेनेनिष्कामिजननेतोतेसुखनिप्राप्तिथातिनथि एमजोतमेकेहेताहोतोहेभगवान्त्यांहुंकहुंछुंहेनाथदेहधारिजेते
मनेतमाराचरणारविंदनुजेध्यानकरवुंतेमांथिजेसुखथायछे नेतमाराभक्तजननिकथानुजेसांभलवुतेणेकरिनेज
सुखथायछे तेसुखजेतेपोतानोछेमहिमाजेमांएवुंजेब्रह्मतेमनेविषेपणनथितारकालरूपिजेखडगतेणेकरिनेछेदि
नांस्युंजेविमानतेथकिहेठेपडताएवाजेस्वर्गादिकलोकमांरेनारासकामजनतेमनेतेसुखनहोयतेमांशुकेवुं॥ २१॥
श्लोकः॥ ॥भक्तिंमुहुःप्रवहतांत्वयिमेप्रसंगोभूयादनंतमहतामममलाशयानाम्॥ येनांजसोल्वणमुरुव्यसनंभ
वाब्धिंनेष्येभवद्गुणकथाऽमृतपानमत्तः॥ २२॥ ॥अर्थः॥ ॥तेमाटेहेअनंततमारेविषेभक्तिजेतेनेवारंवारक
रतानेनिर्मलछे अंतःकरणतेजेमनांएवाजेमोटासाधुपुरुषतेमनोखरेखरोसमागमजेतेथावो ॥ केमजेजेमोटापुरु

पनेप्रसंगकरिनेतमारागुणनिकथारूपिजेअमृततेनेपानेकरिने मत्तकेतांतमारागुणनेचरित्रनिकथारूपजेअमृततेनुं
कांनेकरिनेजेपानकरवुंतमांअतिशेअसक्तएवाहुंजतेवहुंछेदुःखजेमांनेअतिभयंकरएवोजेसंसाररूपिसमुद्रतेनेअ
नायासेकरिनेतरिजायिश॥ २२॥ ॥तत्रविदुरंप्रतिमैत्रेयवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैमुकुंदस्यपदारविंद
योरजोजुषस्तातभवादृश ।जनाः॥ वांछं[illegible]र्थमात्मनोयदृच्छयालब्धमनःसमर्द्धयः॥ २३॥ ॥अर्थः॥
हवेमैत्रेयमुनिजेतेविदुरजिप्रत्येकहेछे हेतातकेतां हेविदुरभगवाननाचरणारविंदनुजेरजतेनेसेवताएवाजेतमसर
खाजनतेजेतेभगवाननुजेदासपणुकेतांदासभावेकरिनेभगवाननिसेवाकरवितेविनाबिजोकांइपोतानोअर्थजेप्र
योजनतेनेइच्छतानथिकेतांईश्वर[illegible]मल्युंतेणेकरिनेछेमननेविषेसमर्द्धिजेमनेएवाछेकेतांजेवुंतेवुंमल्युं
तेणेकरिनेपोतानामनमांसंतोषराखिनेदेहनिरवाहकरताथकाभगवाननिएकांतिकभक्तिकरेछेएवातमसरखाभग
वाननाएकांतिकभक्तछेमाटेध्रुवजिपणअन्यपदार्थ[illegible]तुछमांनिनेभगवाननिभक्तिनेभगवाननाएकांतिक
भक्तनोसमागममागताहवा॥ २३॥ ॥वासुदेवमाहात्म्येमरुतदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्ताएकांतिकास्ते
ऽक्षरपरमपदेसेवयातेतुहीनंवासैश्वर्यादिनेच्छंत्यतिशयितसुखंनापिकैवल्यमोक्षं॥ तद्युक्तंत्वात्मनोपिश्वपचकुलज
नुर्मानयंत्युत्तमंवैतंत्वामेकांतधर्माश्रयणमुपगताःश्रीमहापूरूषंस्मः॥ २४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवासुदेवमाहात्म्यने
विषे॥मरुतदेवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछे हेभगवन्तमाराएकांतिकएवाजेभक्ततेजेतेतोतमारुअक्षरछेना
मजेनुंनेसर्वथकिश्रेष्ठएवुंजेधामतेनेविषेतमारिसेवायेकरिनेरहितएविसालोक्यमुक्तितथासार्ष्टिमुक्तितथासारूप्यमु

क्तितेमनेनथिइच्छतातथाअतिशेछेसुखजेनेविषेएवोजेकैवल्यमोक्षतेनेयपणनथिइछताअनेतमारिजेसेवातेणेजु
क्तएवुतोपोतानुअपचनाकुलनेविषेजेजन्मतेनेयपणश्रेष्ठमानेछेमाटेएकांतिकएवोजेधर्मतेनाआधारनेलक्ष्मीजित
मणेजुक्तनेमहापुरुषएवाजेतमेतेतम नेअमेजेतेनिश्चेपांम्याछइये॥२४॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रियतयाधिकयात्त्वदिचिं
तनंविदधतेतवयेन्नुवितेविन्नो॥नपरमेष्ठिसुखंनदिवःसुखंनकमयंतिधरैकनरेशताम्॥२५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदुर्गा
जेतेस्तवनकरेछेहेविन्नोन्नुविनेविषे अधिकएविजेतमारेविषेप्रियतातेणेयेकरिनेजेजनपोतानाहृदयनेविषेतमारुं
चिंतवनकरेछे तेजेतेब्रह्मानास्थानकनुजेसुखतेनेनथिइछतातथादेवलोकनुजेसुखनेप्रथविनुचक्रवर्त्तिजेराज्यतेने
नथिइच्छता॥२५॥ ॥षष्ठेइंद्रंप्रतिवृत्रासुरवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥पुंसांकिलैकांतधियांस्वकानांयाःसंपदोदिवि
न्नूमौरसायाम्॥नरातियद्वेषउद्वेगआधिर्मदःकलिर्व्यसनंसंप्रयासः॥२६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेन्नागवतनाछठास्कंध
नेविषेइंद्रप्रत्येवृत्रासुरकहेछेहेइंद्रहमारास्वामीजे न्नगवानतेजेतेजेसमर्द्धियुंस्वर्गलोकनेविषेछेनेजेसमर्द्धियुंपृथवि
लोकमांछेनेजेसमर्द्धियुंरसातलमांछेतेसमर्द्धियुंनेपोतानाएकांतिकन्नक्तजननेनथिआपता॥कमजेजेसमर्द्धियेक
रिनेपरस्परवेरजेतेथायछेनेजेसमर्द्धिनेनाशेकरिने मननेविषेउद्वेगनेपिडाजेतेथायछेनेजेसमर्द्धिनेजोगेकरिनेमोटा
पुरुषनेपणनगणवापणुजेतेथायछे नेजेसमर्द्धिनेअर्थेपरस्परकलहजेतेथायछेनेजेसमर्द्धियेकरिनेव्यसनजेतेजुग
दुरमवुंतथामृगयाकरवि तथापरस्त्रिनासंगकरवातथादारुमद्यनेन्नांग्यतेमनुपानकरवुतथामांसखावुएआदिकना
नाप्रकारनांफलथायछे नेजेसमर्द्धियुंनेपांमवानेअर्थेसंप्रयासजेरात्यदिवसदेशपरदेशआथडवुंनेकोइकनिचाकरि

करविइल्यादिकदाखडाथायछे माटेअपारदुःखेजुक्तजेतेसमोद्धियुंतमनेसुखदायकएवाजेभगवाननतेपोतानाएकां तिकभक्तनेदतानथि॥ २६॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्रैवर्गिकायामविघातमस्मत्पतिर्विधत्तेपुरुषस्यशक्र॥ ततो ऽनुमेयोभगवत्प्रसादोयोदुर्लभोऽकिंचनगोचरोऽन्यैः॥ २७॥ ॥अर्थः॥ ॥ तारेपोतानाएकांतिकभक्तने भगवानसुंआपेछेएमजोतुंकेहतोहोयतोहेइंद्रत्यांहुंकहुंछुंहेशक्रहेमारापतिजेतेपोतानापुरुषनेकतांपोतानाएकांति कभक्तजननेधर्मअर्थनेकामनेअर्थजेप्रयासतेनुंजेनाशकरवापणुंतेनेआपेछे ॥ अनेतेधर्मअर्थनेकामपांमवाने अर्थेजेप्रयासतेमं थिजेनिवर्त्तिपांमवितेणेकरिनेभगवाननिप्रसन्नताजेतेअनुमानकरवाजोग्यछेकेतांधर्मअर्थने कामपांमवामाटेज्यारेभक्तजनप्रयासनकरेतारेतेनाउपरस्यभगवानराजिथयाएमजाणवुंकेमजेएविजेएभगवान निप्रसन्नतातेजेतेनिष्कामिएवाजेभक्तजनतेमनेजपांमवाजोग्यछे नेअन्यजेसकामिजनतेमणेतोतेप्रसन्नतापांम विघणिदुर्लभछे॥ २७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अहंहरेतवपादैकमूलदासानुदासोभविताऽस्मिभूयः॥ मनः स्मरेतासुपतेर्गुणांस्तेगृणीतवा[illegible]र्मकरोतुकायः॥ २८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेतेवृत्रासुरजेतेएविरित्येइंद्र नेपोतानोअभि[illegible]हेनेभगवाननिप्रार्थनाकरेछे हेहरेहुंजेतेतमाराचरणकमलछेआश्रयकरवारूपजेमनेए[illegible] जेतमाराएकंतिकदासजनतेमनो दासजेतेथायिशकेतांतमाराचरणकमलनिसेव[illegible]यांथिमअ्नेपणतमाराच रणारविंदनासेवकएवाजेएकांतिकभ[illegible]नोदासमुनेकृपाकरिनेकरो॥ अनेमारुंमनजेतेप्राणनानाथएवाजे तमेतेतमारागुणेनजनिरंतरसंभार[illegible]रेवांणिजेतेतमारागुणनुजनिरंतरगानकरोनेमारुशरीरजेतेतमारीसेवाने

करो ॥२८॥ ॥श्लोकः॥ ॥ननाकपृष्ठंनचपारमेष्ठ्यंनसार्वभौमंनरसाऽधिपत्यम्॥ नयोगसिद्धीरपुनर्भवंवासमंज
सत्वाविरहय्यकांक्षे॥ २९॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनंतमे ऽः जेतारेदामपणानुसुंप्रयोजनछेविजांमोटांस्थानरूपफल
हुंतुनेआपिसएमजोतमेकेताहोतोत्य कहुंछुं॥हेसमंजसकेतांसर्वसौभाग्यनाभंडारतमांनेमुकिनेस्वर्गलोकउपरस्वर
ल्युंजेध्रुवपदतेनेहुंजेतेनथिइछतोनेब्रह्मान लोकनेनथि छतोनेसर्वपृथविनुचक्रवर्तिराजापणुतेनेनथिइछतोनेरसा
तललोकनुअधिपतिपणुंतेनेपणनथिइच्छतो॥ अनेनानाप्रकारनिअष्टांगयोगेकरिनेपमायएविजेसिद्धियुंतेमनेपण
नथि छतोनेच्यारप्रकारनोजेमोक्षतेनेपणनथिइछतो॥ २९॥ ॥श्लोकः॥ ॥अजातपक्षाइवमातरंखगाःस्तन्यं
यथावत्सतराःक्षुधार्ताः॥ प्रियंप्रियेवव्युषितंविषण्णामनोऽरविंदाक्षदिदृक्षतेत्वाम्॥ ३०॥ ॥अर्थः॥ ॥तारेशुंइ
च्छेछेतोहेकमलनयननथि आविपांखुंजमनेएवांजेपक्षिनांनांनांबच्यांतजेतेपरतंत्रनेघुडआदिकविजांपक्षियेपिडा
नेपमाड्यांथकांजेमपोतानिमातानेइच्छेछे तेमत्रिविधितापेकरिनेबलतुंएवुंमारुमनजेतेतमारिमूर्तिनांदर्शनकरवा
ने च्छेछेनेदामणेकरिनेबांध्यांनेभुखेकरिनेपिडातांएवांजेअतिशेनांनांवाछडां तेजेमपोतानिमानाआंचलमांथि
निसर्युंजेदुधतेनेइछेछेतेमकर्मेकरिनेबंधननेपांम्युएवुंमारुंमनजेतेतमारांदर्शननेइछेछे अनेपोतानापतिनेवियोगे
करिनेपीडानेपांमतिएविजेपतिव्रतास्त्रीतेजेतेजमपरदेशगयोजेपोतानोपतितेनेपामवानेइच्छेछे तेमतमारेवियोगे
करिनेखेदनेपांमतुंजेमारुंमनतेतमनेजोवानेइच्छेछे॥ ३०॥ ॥श्लोकः॥ ॥ममोत्तमश्लोकजने
पुसख्यंसंसारचक्रेभ्रमतःस्वकर्मभिः॥ त्वन्माययात्मात्मजदारगेहेष्वासक्तचित्तस्यननाथभूयात्॥ ३१॥ ॥

॥ अर्थः ॥ ॥ अनेपोतानानेकर्मेकरिनेसंसाररूपिजक्नेविदेजनतोएवोजेहुंतेमारेउत्तमछेकीर्त्तिजेमनिएवाजेत मेतेतमाराएकांनिकजक्तजननेविपेसखापणुंजेतथावोपणेहेनाथतमारिमायायेकरिनेदेहपुत्रस्त्रीने घरनेविषेआस क्तछेचितजेनुंएवोजेहुंतेमारेपाछिफरिनेतेदेहादिकनेविषेआसक्तिजेतेनथावो ॥ ३१ ॥ ॥ एकादशेजनकंप्रति योगेश्वरवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शृण्वन्सुजद्राणिरथांगपाणेर्जन्मानिकर्म्माणिचयानिलोके ॥ गीतानि नामानितदर्थकानिगायन्विलज्जोविचरेदसंगः ॥ ३२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेजागवतनाएकादशस्कंधनेविषेजन कराजाप्रत्येयोगेश्वरजेतेकहेछे जेमायिकपदार्थनेविषेआसक्तियेरहितअनेगछेलोकनिलाजतेजेथकिएवोजेजा गवतिपुरुषतेजेतेशास्त्रजेतेनेविषेगानकरयां एवातथाअत्यंतरुडांएवांजेजगवाननं जन्मतथाकर्मतथातेजगवान जछेप्रतिपादनकरवाजोग्यअर्थतेजेमनो एवाजेनांमतेमनेसांजलतोथकोतथागांनकरतोथक छे लोकनेविषेवि चरे ॥ ३२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवंव्रतःस्वप्रियनामकीर्त्याजातानुरागोद्रुतचित्तउच्चैः ॥ हसत्यथोरोदितिरौतिगाय त्युन्मादवन्नृत्यतिलोकबाह्यः ॥ ३३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेएप्रकारनुछेव्रतांतजेनुएवोअनेपोतानेवालाएवाजे नारायणतेमनुंजेनामतेनुंजेगांनकरवुं तेणेकरिनेतेजगवाननेविषेउत्पन्नथयोछे अनुरागतेजेनेएवोनेद्रविजा छे चित्ततेजेनुं एवोजेएप्रेमिजक्तजनतेजेतपोतानासमीपेआवताएवाजेजगवानतेमनेदेखिनेहसेछेअने एटलाथकिअनंतरपोताछेटजाताएवाजेजगवानतेमनेजोइनेउचेस्वरेकरिनेरुदनकरेछे तथातेहरिनेबोलावेछेतथा तेमनुगानकरेछेतथाकोइकगांडानिपेठेलोकथकिबाह्यएवोथकोप्रतिनृत्यकरेछे॥३३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नकामकर्म्म

बीजानांयस्यचेतसिसंभवः॥ वासुदेवैकनिलयःसवैभागवतोत्तमः॥ ३४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेभक्तनाचित्त
नेविषेकामजेविषयअनेतेविषयनेअर्थेजेकर्मकरवांतेमनिजेवासनायुं तेमनीजेउत्पत्तितेजेतजेभक्तनाचितनेविषे
[illegible] अनेवा[illegible] देवतेजछेएकध्यानेकरिनेपांमवानुंस्थानकतेजनेएवोजेभक्ततेजेतेभगवाननाजेभक्ततेमने[illegible]
ध्येनिश्चेउत्तमभक्तछे॥ ३४॥ ॥ श्लोकः॥ ॥त्रिभुवनविभवहेत[illegible]ऽप्यकुंठस्मृतिरजितात्मसुरादिभिर्विमृग्या
त्॥ नचलतिभगवत्पद[illegible] वनिमिषार्द्धमपिसवैष्णवाग्र्यः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनथिकुंठितथईस्मृ
तिजेनिएवे अनेअजितजेहरितेमनेविषेछेमनतेजेमनांएवाजेदेवतातथाऋषिआदिकतेमणेपणखोलवाजोग्यए
वुंजेभगवान[illegible] चरणकमलतेथकि त्रिभुवनजेस्वर्गमृत्युनेपातालतेनाविभवजेखांनपांनादिकभोगतेमनेअर्थेपण
लवनेनि[illegible]ष[illegible] जेअ[illegible] एटलिवारपणचलतोनथि एवोजेभक्ततेजेतेवैष्ण[illegible] जेतेमनेमध्येमुख्यछे॥ ३५॥ ॥ श्लोकः॥
भगवतउरुविक्रमांघ्रिशाखानखमणिचंद्रिकयानिरस्ततापे ॥ हृदिकथमुपसीदतांपुनःसप्रभवतिचंद्रइवोदितेऽर्क
तापः॥ ३६॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेअध्यात्मअधिभूतनेअधिदैवएजेत्रणतापतेजेमां[illegible]सारतेने
विषेरेतोएवोजेभक्ततेजेतेभगवाननाचरणारविंदथकिकेमनचलायमानथाय एमजोतमेकेहताहोतोहेराजन्त[illegible]
नेत्यांहुंजेतेकहुंछुंतेसुंतोभगवानजेतेमनांमोटांछे विक्रमतेजनांएवां[illegible] चरणतेमनिशाखारूपजेआंगलियुतेमना
नखरूपियाजेमणितेमनिजेशीतलकांतितेणियेटाल्याछेतापतेजनाए[illegible] जेपोतानेपांम्याएवाजेभक्तजनतेमनुहृदय
तेनेविषेतेभगवाननेपांम्याएवाजेभक्तजनतेमनेजेसंसारनोतापतेजेतपाछोकेमथायछेशुंनथिजथातोतेम॥ ३६॥

श्लोकः॥ ॥विसृजतिहृदयंनयस्यसाक्षाद्धरिरवशाभिहितोप्यघौघनाशः॥ प्रणयरशनयाधृतांघ्रिपद्मःसभवति भागवतप्रधानउक्तः॥ ३७॥ ॥अर्थः॥ ॥एप्रकारेभागवतभक्तनांजेसमग्रलक्षणतेनुंजेकह्युंतेणेकरिनेजनकराजानोजेप्रश्नतेनोजेउत्तरतेनेकहिनेहवेतेउत्तमएवोजेभक्ततेनुंजेअसाधारणलक्षणतेनेकहेछे तेसुतोकोईकजनजेतेणेपरवशपणेकरिनेहेनारायणइत्यादिकजेनामतेमणेकरिनेबोलाव्याथकापणपापनाजेसमूहतेनानाशनाकरनाराएवानेभक्तजनजेतेणेप्रेमरूपिजेदोरडितेणेकरिनेधारणकर्यांछे चरणकमलतेजेमनांएवाजेप्रत्यक्षभगवाननेजेतेजेभक्तनुंहृदयजेतेनेनथिमुकताएवोजेभक्ततेजेतेभगवांननाजेभक्ततेमनेमध्येमुख्यकह्योछे॥ ३७॥ विष्णुपुराणेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नसुखंदेवराजस्यनसुखंचक्रवर्तिनः॥ यादृशंवीतरागस्यमुनेरेकांतवासिनः॥ ३८॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेएकांतिकभक्तनेसमजवानिरीत्यविष्णुपुराणनेविषेकेहेछेजेभगवानविनासर्वपदार्थनेविषेप्रीतियेरहितनेएकांतनेविषेछेनिवासजेनेकेताएकांत्यमांवसिनेश्रीहरिनुध्यानकरतो एवोजेवैराग्यवानमुनितेनेजेप्रकारनुसुखछेतेवुसुखतोसर्वदेवनोराजाजेइंद्रतेनेयनथिनेसर्वपृथविनोजेचक्रवर्तिराजातेनेपणनथितारेबिजादेवमनुष्यनेतोक्यांथिजहोय॥ ३८॥ ॥श्लोकः॥ ॥गर्भेव्याधौश्मशानेचपुराणेजायतेमतिः॥ साचैवचेत्सदातिष्ठेत्कोनमुच्येतबंधनात्॥ ३९॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेगर्भवासनांदुःखजोईनेजेविगर्भनेविषेजीवनेबुद्धिथायछेनेदेहनेविषेरोगकरिनेथैइजेपीडातेनेविषे जेविबुद्धिथायछेनेमडाबलतांजोइनेमशांणमांजेविवैराग्येजुक्तमनुष्यनिबुद्धिथायछेनेपुराणनेविषेकेतांकथाकेछेसांभलछे तेसमयमांजेविज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्तियेजुक्तबुद्धिथाय

छे ॥ तेविनेतेविजतेबुद्धिजेतेजोसदाकालरहेतोकोणमनुष्यजन्ममरणनाबंधनथकिनमुकायसर्वेमुकाय ॥ ३९ ॥
श्लोकः॥ ॥बंधमोक्षविज्ञागज्ञोबु... ।चेन्मोक्षणेच्छया॥उपायान्वेषणेयुक्तःकोनमुच्येतबंधनात्॥४०॥ ॥अर्थः॥
॥अनेबंधनेमोक्षनाविज्ञागनेजांणनारोकेतांएमकरयाथि जन्ममरणथाशेनेएमकरयेजन्ममरणथिमुकावाशेएम
जांणतो एवोजेमनुष्यतेजेतेबंधमोक्षनाविज्ञागनेजांणिनेमोक्षनिइच्छायेकरिनेतेजन्ममरणथिमुकायानाउपाय
नुजेखोलवुंतनेविषेयुक्तकेतांतजन्ममरणनाबंधनथिछुट्यानाउपायनेकरतो एवोजेमनुष्यतेजेतेबंधनथकिकोणन
मुकाय॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥तत्कर्मयन्नबंधायसाविद्यायाविमुक्तये ॥आयासायाऽपरंकर्मविद्याऽन्याशि
ल्पनैपुणम्॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेतेजकर्मजेतेजांणवुं तकियुंताजीवनाबंधननेअर्थेनथायतकेतांजेकर्मक
रयाथिजीबनेबंधननथाय तेनुजनामकर्मजेतेजांणवुंनमुक्तिनेअर्थेजेविद्यातजविद्याकेतांजेविद्याजणिनेजीवज
न्ममरणथिमुक्तथैनेज्ञगवाननाधामनेपांमेतनुजनामविद्याजेतेजांणवि॥ अनेअ लोकनिजेमोटप्यनेपंचविषयनुं
सुखपांमवानेअर्थेजेबिजुकर्मकरवुंतेतोकेवलप्रयासनेअर्थेछे केतांज्ञगवाननिज्ञक्तिविनाजेबिजुकर्मतेतोकेवल
कुसकाकुट्यजेवुव्यर्थ छेनेपोतानिमुक्तिनाउपजोगमांनआवि एविजेबिजिविद्यातजेतेशिल्पजपोतानिचातुरितेनु
डापणजांणवुं॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥नात्यक्त्वासुखमाप्नोतिनात्यक्त्वाविंदतेपरम् ॥नात्यक्त्वाचाज्ञयःशेतेस
र्वंत्यक्त्वासुखीज्ञवेत्॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपंचविषयनोत्यागकरयाविनाजीवजेतेसुखनेपांमतोनथिनेत्या
गकरयांविनापरमात्मानास्वरूपनेजांणतोनथि॥अनेत्यागकरयाविनानिर्ज्ञयसुतोनथि माटेसर्वनोत्यागकरिनेजी

वर्जेतसुखीथायछे॥४२॥ ॥पंचमेऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नायंदेहोदेहभाजांनृलोकेकष्टान्कामानर्हते विड्भुजांये॥तपोदिव्यंपुत्रकायेनसत्वंशुद्ध्येद्यस्माद्ब्रह्मसौख्यंत्वनंतम्॥४३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीऋषभदेवभगवानजे तेपोतानापुत्रप्रत्येकहेछे हेपुत्रोआनरलोकनेविषेजेदेहधारिजीवनेआमनुष्यदेहप्राप्तथयोछेतेदेहजेतेआतेकष्टनादे नाराने विष्टानाखानाराजेभुंडतेमनेपणछेएवाजेविषयभोगतेमनेभोगववाजोग्यनथि॥नेआमनुष्यदेहतोउत्कृष्टए वुंजेतपतेकरवाजोग्यछे जेतपेकरिनेंआजीवनुंअंतःकरणजेतेशुद्धथायछे नेजेशुद्धअंतःकरणथयाथकिअनंतएवुं जब्रह्मसुखतेजेतपमायछे॥४३॥ ॥पंचमेजडभरतवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नतस्यतत्वग्रहणायसाक्षाद्वरी यसीरपिवाचःसमासन्॥स्वप्नेनिरुक्त्यागृहमेधिसौख्यंनयस्यहेयानुमितंस्वयंस्यात्॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपं चमनेविषेजडभरतजिजेतेरहूगणराजाप्रत्येकहेछेहेराजारहूगणजेउपनिषदछे तेनेविषेतोहिंसानोरागद्वेषादिकेरहि तएवोजेतत्ववादतेजेतेसम्यक्प्रकारछे तोयपणजेपुरुषनेगृहस्थाश्रमसंबंधिजेसुखतेजेतेस्वप्ननेदृष्टांतकरिनेंपोताने जांणेजत्यागकरवाजोग्यनथि एवुंतेपुरुषनेइष्टातिशे श्रेष्टएविजेतेउपनिषदरूपवांणितेजेतेसाक्षात्कारतत्वनुंग्रहणक रवातेनेअर्थेनथिथाति॥केतांजेपुरुषनेपंचविषयनासुखनेविषेवैराग्यनथितेपुरुषजेतेउपनिषदनेसांभलेछेनेभणेछे तोपणतेनेआत्मस्वरूपनुंसाक्षात्कारज्ञाननथिथातुं॥४४॥ ॥तत्रप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥हरिर्हिसाक्षा द्भगवान्शरीरिणामात्माझषाणामिवतोयमीप्सितं॥हित्वामहांस्तंयदिसज्जतेगृहेतदामहत्त्वंवयसादंपतीनां॥४५॥ अर्थः॥ ॥हवेप्रह्लादजिकहेछे जेभक्तजननिपीडानाहरनाराएवाजेसाक्षात्भगवानतेजेतेदेहधारिमात्रनाआ

त्माछे केतांजीवनरूपछेजेमऋषजेमीनतेमनेवांछितएवुंजेजलतेजक्षजेतेआत्माछे तेमएवाजेभगवानतेनोत्याग करिनेजोगृहनेविषेआसक्तथायछे॥ तोतेपुरुषअतिशेमोटोकेवातोहोयतोपणतेनिजेमोट्यपतजेतेअवस्थायेक ने जछेपणज्ञानादिकेकरिनेनथि॥ जेमदंपतिजेस्त्रीन रुषतेमनिजेमोट्यपतेअवस्थायेकरिनेजकेहेवायछेतेम॥४५॥ श्लोकः॥ ॥ यथैहका ष्मिककामलंपटःसुतेषुदारेषुधनेषुचिंतयन्॥शंकतविद्वान्कुकलेवरात्ययाघस्तस्ययत्नः श्रमएवकेवलं॥४६॥ ॥अर्थः॥ ॥हेभगवन्आलोकनेपरलोकसंबंधिजेकांमसुखतेनेविषेलंपटएवो जेअ निजनतेजेतेपुत्रस्त्रिनेधनतेने षेजोगक्षेमनेविचारतोथकोजेमभुंडोएवोजेआदेहतेनामृत्युंथकिशंकानेपांमेछे॥ते मज्ञानिथकोपणजोशंकानेपांमेतोतेनोजेजत्नतेजेतेकेवलश्रमजछे॥४६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तन्नःप्रभोत्वं कले वरार्पितांत्वन्माययाहंममतामधोक्षज॥ भिंद्यामयेनाशुवयंसुदुर्भिदांविधेहियोगंत्वयिनःस्वभावमिति ॥४७॥ अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेप्रभोहेअधोक्षजतमारेविषेसहजवासनारूपएवोजेयोगतेनेतमेजेतेजअमनेआपो॥ जेयोगेकरिनेअमेजेतेतमारिमायातेणेअमाराकुत्सितदेहनेविषेअर्पणकरिएविजेअहंममतातेनोतत्कालत्यागकरि ये॥तेअहंममताकेविछेतोतमारेविषेजेयोगकल्यातेविनाजेबिजाउपायतेमणेकरिनेसर्वप्रकारेत्यागकरवानेअर्थेअ शक्यएविछे॥४७॥ ॥ग्रंथांतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वानीष्टानिवस्तूनिप्रदातुंहरयेमुदा॥ तूर्णंयस्यमनोत्त्ह ष्टंसभक्तोज्ञानिनांवरः॥४८॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गु रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारएकांतिकभक्तलक्षणनिरूपणंनामचतुर्थंप्रकरणम्॥ ॥अर्थः॥

हवेग्रंथांतरनेविषेज्ञानिभक्तनुंलक्षणकेहेछे जेपोतानेप्राप्तथयांएवं जे[illegible] कनिनेतल्का
लउता लां भगवाननेआपवानेअर्थे जेभक्त मनजेतेराजिथायछेतेभक्तजेतेज्ञानिभक्तनेमध्येश्रेष्ठजांणवो ॥ ॥
॥ ४८ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुंबल
रा[illegible]मुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनि[illegible]कर्यो एवोजेविवेकसारनामेग्रंथतमांएकांतिकभ
क्तनांलक्षणनिरूपणकर्यांएनामेचो प्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ४ ॥ ॥ अथमनुष्यदेहस्यभगवद्भजनोपयोगित
यातच्छ्रेष्ठत्वाभिवाचिकाःस्मृतयः ॥ तत्रपंचमेदेवतावचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अहोअमीषां किमकारिशोभनं
प्रसन्नएषांस्विदु[illegible]स्वयंहरिः ॥ [illegible]लब्धंनृषुभारताजिरेमुकुंद[illegible]स्पृहाहिनः ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥हवेमनु
ष्यदेहजेतेनुंभगवाननिभक्ति[illegible]नेविषेउपयोगमांआववापणुंछे माटेतेमनुष्यदेहनाश्रेष्ठपणानाकेहेनाराजेश्लोकतेम
नेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तेमांभागवतनापंचमनेविषेदेवता जेतेकेहेछे ॥ अहो [illegible]तिआश्चर्यभगवाननीसेवानाउपजो
गमांआवे एवुंजेमनुष्यनेविषेजन्मतेजेतेआभरतखंडरूपआंगणमांजेजा[illegible]पाम्युंछे ॥ ए[illegible]
शुंपुण्यकर्युंहशेजे एयेकरिनेअमनेमनुष्यजन्मप्राप्तथयं अथवाशुं एमनेसाधनविनानाजपोतेभगवानप्रसन्न
थाताहवाजेएमनेमनुष्यनुंजन्मप्राप्तथयुं ॥ केमजेएप्रकारनुंजेपुण्यतेनुंदुष्करपणुंछे माटेभगवानप्रसन्नथयाविना
मनुष्यनुंजन्मप्राप्तथायनहि ॥ अनेजेभरतखंडनेविषेमनुष्यनाजन्मनिअमनेतोकेवलस्पृहावर्तेछे पणप्राप्तनथिथा
तुं ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ किंदुष्करैर्नःक्रतुभिस्तपोव्रतैर्दानादिभिर्वाद्युजयेनफल्गुना ॥ नयत्रनारायणपादपंक

जस्मृतिःप्रमुष्टातिशयैं।द्रयोत्सवा ॥ २ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेंदुष्करएवाजे [illegible] तनेदांनादिकतेमणेकरिनेजे अमनेतुच्छएवास्वर्गनिप्राप्तिथईतेमणेकरिनेपणशुंफलथयुंकांइनथिथयुं॥ केमजेजेस्वर्गनिविषेनारायणनाचरणक मलनि [illegible] तिजेतेनाथिकांजेअतिशे ।द्रयोनाजेविषयन्नोगतेथ।कते [illegible] तिजेतेनाशपा [illegible] हवि॥२॥ ॥श्लोकः॥ कल्पा [illegible] षांस्थानजयात् नर्ज्ञवानृक्षणा [illegible] षांन्नारतन्नूजयोवरः॥क्षणेनमर्त्येनकृतंमनस्विनःसंन्यस्यसंय त्यन्नयंपदं हरेः॥ ३ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अने [illegible] जन्ममृत्युथायतो तेथ। [illegible] अल्पछे आवरदाजेम।नए [illegible] म [illegible] व्यतेमनेआन्नरतखंडरूपपृथविनिप्राप्तिथईतजेतेश्रेष्ठछे॥ शाहेतुमाटेतो मरणधर्मेजुक्तए पणजेआन्नरत [illegible] ना [illegible] व्यनुंदेहतेणेकारनें धारएवाजे रुषतेजेतेक्षणमात्रकालमांजअसं ल्यजनमनांजेकर्मतेमनोत्याग [illegible] नेअन्नयए जेहारेनुंधांमतेनेसम्यक्प्रकारेपांमेछे॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नयत्रवै कुंठकथासुधापगानसाधवोन्नागवतास्तदाश्रयाः॥ नयत्रयज्ञेशमखामहोत्सवाःसुरेशलोकोपिनवैससेव्यतां॥ ४ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेवैकुंठएवाजेवा [illegible] देवन्नगवांनतेनिकथा [illegible] पजेअमृतानिनदि [illegible] तेजतेजेने।वेषेनथितथातेकथारूप अमृतनिनदियुंनोछे आश्रयजेमनेएवाजेन्नगवाननासाधुतेजतेजनेविषेनथि तथामोटाछेउच्छवजेमनेविषेएवि जेन्नगवान।ने [illegible] जाउंतेजेतेजेनेविषेनथि तेवोजेब्रह्मानोलोकहोयतोतेपणनसेववोकेत तलोकनेविषेनरेहवुं ॥ ४ ॥ श्लोकः॥ ॥ प्रात्रानृ [illegible] त्विहये [illegible] व्यकलापसंन्नृतां ॥ नवैयतेरन्नपुनर्मतायतेन्नूयावनौका इवयांतिबंधनं॥५॥ ॥अर्थः॥ अनेज्ञाननेते [illegible] ननेंअर्थेजेक्रियाउंअनेतेक्रियाउंनेअर्थेजेद्रव्यतेमणेकरिनेपूर

णएविजेमनुष्यनिजातितेनेआत्मरतखंडनेविषेजेजीवपाम्याछे ॥ अनेतेजोमोक्षनेअर्थेजतननथिकरतातोतेजेतेव
लिबंधननेपामेछे ॥ जेमवननारेनाराजेपक्षितेजेतेपारधिथकिमुकांणाथ[illegible]लितेनातेवृक्षनेविषेजअसावधां
नपणेरमेछेतोवलिबंधननेपामेछेतेम ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यद्यत्रनःस्वर्गसुखावशेषितंस्विष्टस्यसूक्तस्यकृत
स्यशोभनं ॥ तनाजनाभेस्मृतिमज्जन्मनःस्याद्वर्षेहरिर्यद्भजतांशंतनोति ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकारणपणामाटे
अमेनेमणेजेरुडिरित्येयज्ञकर्याहोयतथारुडिरित्येवेदशास्त्रनोअभ्यासकर्योहोय ॥ तथाविजुजेकांईपुण्यकर्मक
र्युंहोयतेमनुंजेफलतेजेतेजोस्वर्गनासुखनाभोगथकिआसमयनेविषेकांईकबांकिरह्युंहोयतो तेफलेकरिनेआत्मर
तखंडनेविषेभगवाननिस्मृतियेजुक्तएवुंअमारुजन्मजेतेथाओ ॥ जेकारणपणामाटेआत्मरतखंडनेविषेपोतानेभ
जताएवाजेजनतेमनासुखनेहरिजेतेविस्तारेछे ॥ ६ ॥ ॥ एकादशेयदुराजंप्रतिद[illegible]यवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥
सृष्ट्वापुराणिविविधान्यजयात्मशक्त्यावृक्षान्सरीसृपपशून्खगदंशमत्स्यान् ॥ तैस्तैरतुष्टहृदयःपुरुषंविधायब्रह्माव
लोकधिषणंमुदमापदेवः ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेएकादशनेविषेयदुराजाप्रत्येदत्तात्रेयस्वामीजतेआमनुष्यनोजेदे
हतेनेमोक्षनुसाधनछेमाटेवखांणताथकाबेश्लोकेकरिनेकहेछे ॥ हेराजन्देवजेनारायणतेजेतेपोतानिशक्तिएविजे
मायातेणेकरिनेवृक्षतथासर्वनेपशुपक्षिडांशनेमत्सरएआदिकजेनानाप्रकारनादेहतेमनेसृजिने ॥ अनेतेतेदेहेयेक
रिनेनथिप्रसन्नथयुं हृदयतेजेनुएवाथकाब्रह्मनेजेसाक्षातदेखवातेमांउपयोगिछे बुद्धिजेमांएवोजेआमनुष्यनोदेह
तेनेरचिनेपोतेराजिथाताहवा ॥ ७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥लब्ध्वासुदुर्लभमिदंबहुसंभवांते[illegible]र्थदमनित्यमपीहधी

रः॥तूर्णंयतेतनपतेदनुमृत्युयावन्निःश्रेयसायविषयःखलुसर्वतःस्यात्॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधीरएवोजेपुरुषतेजे
तेअतिदुर्लभएवोनेनाशवंतएवोथकोपणपोतानेइच्छितएवोजेपुरुषार्थतेनेपमाडेएवोजेआमनुष्यदेहतेनेबहुजन्म
नेअंतेपांमिने॥अनेसमीपछेमृत्युजेहनेएवुंजेआमनुष्यनुशरीरतेजेटलामांनाशनपांमेतेटलामांजतत्कालपोतानाक
ल्याणनेअर्थेयत्ननेकरेपणविषयनेअर्थेप्रयासनकरेकेमजेतेमायिकविषयतोएजीवात्माजेजेयोनिनेपांमेछेत्यांत्यां
सर्वत्रनिश्चेप्राप्तथायछे॥८॥ ॥एकादशेउद्धवंप्रतिभगवद्वचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वर्गिणोप्येनमिच्छंतिलोकंनिर
यिणस्तथा॥साधकंज्ञानभक्तिभ्यामुभयंतदसाधकम्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञाननेभक्तिनुसाधनएवोजेमनुष्यदे
हतेनेवखांणताथकाश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजीप्रत्येकछे॥हेउद्धवजिस्वर्गलोकनाजेजनतथानरकलोकनेविषेरे
हेनाराजेजनएसर्वेजेतेआमनुष्यलोकनेइच्छेछे॥केमजेतोएमनुष्यलोकजेतेज्ञाननेभक्तिजेतेनोसिद्धकरनारोछेने
स्वर्गनेनरकएबेयलोकजेतेज्ञाननेभक्तितेनेसिद्धकरेएवानथिमाटे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥यःप्राप्यमानुषंलोकंमुक्तिद्वार
मपावृतम्॥गृहेषुखगवत्सक्तस्तमारूढच्युतंविदुः॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलियदुराजाप्रत्येदत्तात्रेयमुनिकेछे॥हेरा
जन्उघाडुंमुक्तिनुंद्वारएवुंजेमनुष्यनुदेहतेनेपांमिनेजेमनुष्यजेतेएकपोतपक्षिनिपठ्येघरनेविषेआसक्तथायछे तेमनु
ष्यनेमोटासाधुजेतेभगवाननाधामनेपामिनेपाछोपड्योएवानेजांणेछे॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥नृदेहमाद्यंसुलभंसुदु
र्लभंप्लवंसुकल्पंगुरुकर्णधारम्॥मयानुकूलेननभस्वतेरितंपुमान्भवाब्धिनतरेत्सआत्महा॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
अतिदुर्लभमनुष्यदेहपांमिनेजेमनुष्यपोतानामोक्षनोउपायनथिकरतोतेनेआत्महत्यारोकेहेछे॥हेउद्धवजिनावरूप

जेमनुष्यदेहतनेपांमिनेजेपुरुषजन्ममरणरूपीजेसमुद्रतेनेनतरेतेपुरुषजेतेआत्महत्या [illegible]छेतेम[illegible]ष्यदेहकेवोछेतोघणे
कउपायेक[illegible]नेनपमायएवोछेतोपणईश्वर[illegible]छायेकरिनेप्रापथयोछे नेकल्याणनांजेसर्वेसाधनतेमनुमूलछेकेतांआ
म[illegible]ष्यदेह[illegible]करिनेसर्वकल्याणनांसाधन[illegible]यछेवोछेदेसर्वेइछेलसंपूरणदेपुरुष[illegible] खेवा[illegible]जे[illegible]नुकूलवायु[illegible]प
जेहुंतमेतेणेचालवारूपाक्रियाने[illegible]षेप्र[illegible]योएवोछे॥ ११ ॥ ॥योगेश्वरा[illegible]प्रातेजनकवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥दुर्ल
भोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनम्॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेनवयोगेश्वरप्र
त्येजनकर[illegible]जेतेकेहेछे ॥ जेक्षणमात्रमांनाशपांमेएवोजेमनुष्यनोदेहतजेतेदेहधारजेतेमने[illegible]र्लभएवो[illegible]छे[illegible]तो
बहुजन्मनांजेपुण्यतेमणेकरिनेप्रापथायछे॥ अनेभगवानानिजउपासनाकरवितेनेविषेउपयोगीछेमाटेदुर्लभछे॥
अनेदुर्लभएवो[illegible]जेमनुष्यदेहतेने विषेपणवि[illegible]ठाजेतेनापुत्रएवाजेहरितेमनेप्रि[illegible]जेतमसरखासंततेमनुजेदर्श
नतेनेजहुंजेतेदुर्लभएवुंमानुं॥१२॥ ॥दशमेश्रा[illegible]तिमुचुकुंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वाजनोदुर्लभम
त्रमानुषंकथंचिदव्यंगमयत्नतानघ॥पादारविंदंनभजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपेपतितोयथापशुः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेद
शमनेविषेमुचु[illegible]दराजाजेते[illegible]भगवानप्रत्येकहेछे॥ हेअनघकेतांनिर्दोष[illegible]तिएवाभगवन्‌आजनजेतेआत्र
[illegible]विषेदुर्लभनेसर्वेअंगे[illegible]पन्नएवुंजेआमनुष्यदेहतनेप्र[illegible]लकरस्याविनाकोईकरीत्येतमारिक्रुपायेकरिने पामीने
तमाराचरणारविंदनेनथिभजतोकेमजे असत्यएवुजेपंचविषयसंबंधिमायिक[illegible]खतेनेविषेछे[illegible]द्धिजेनीएवोएजन
थयोछेमाटेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो ॥ अनेतेविषयसुखनेपांमवासारुघररूपजेअंधकूपतेनेविषेपडेछेनेम

हादुःखनेपांमेछेकेनीपेठतोजेमपशुजेतेतृणमांलोन्भाइनेअंधकूपनेविषेपडछेनेमहादुःखनेपांमेछे तेमएज- नीपण संस्याथायछे॥ ॥१३॥ ॥श्रीकृष्णंप्रतिशिववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥देवदत्तमिमंलब्ध्वानृलोकमजितेंद्रियः॥ योनाद्रियेतत्वत्पादौसशोच्योत्स्यात्मवंचकः॥१४॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरा मदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेमनुष्यदेहदुर्लभतानिरूपणंनामपंचमंप्रकरणम् ॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येशिवजिजेतेकहेछे॥हेदयालोसर्वजीवनेयथायोग्यकर्मफलनाआपना राएवा।देव्य- र्तिजेतमेतेतमेतेणेआप्योजेआनरनोदेहतेनेपांमिने पणजेपुरुषजेतेनथिजित्यांपोतानाइंद्रियोजेणेए वोथकोतमाराचरणकमलनेनथी आदरकरतोकेतांइंद्रियोसंबंधिमायीकपंचविषयनासुखनेइच्छतोथकोधर्मेसहि ततमारीभक्तिनेनथिकरतोतेपुरुषजेतेमोटापुरुषनेशोककरवायोग्यछेनेपोतानाजीवनाभुंडानोकरनारोछे॥१४॥ एप्रका[illegible]तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावन राएवाजेश्रीसहज[illegible]ष्यएवोजे [illegible] मुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजे आविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेमनुष्यदेहनुश्रे ष्ठपणुनेरूपणकर्[illegible] एनामेपांचमुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥५॥ ॥विप्राणांधर्ममहिमोरन्निवाचिकाःस्मृतयः॥त त्रनवमेपरशुरामंप्रतिजमदग्निवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥वयंहिब्राह्मणास्तातक्षमयार्हणतांगताः॥ययालोक गुरुर्देवःपारमेष्ठ्यमगात्पदम्॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेब्राह्मणपनोजेधर्मनेमाहमातेनाकेहेनार[illegible] श्लोकतेमनेअ र्थेसहित[illegible]॥तेमांनवमस्कंधनेविषेपरशुरामजिप्रत्येजमदग्निजेतेकहेछे॥हेतातब्राह्मणएवाजेआपणतेआ

पणजेंतक्षमायेंकरिनेनिश्चेजसर्वलोकनेविषेपूज्यपणानेपांम्याछईयें ॥ अनेजेक्षमायेकरिनेलोकनागुरुएवादेवजे ब्रह्मातेंजेंतसर्वथिश्रेष्ठएवुंजेब्रह्मलोकरूपिस्थानतेंनेपांमताहवा ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ क्षमयारोचतेलक्ष्मीर्ब्रा ह्मीसौरीयथाप्रभा ॥ क्षमिणामाशुभगवांस्तुष्यतेहरिरीश्वरः ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेक्षमायेकरिनेब्रह्मानिल क्ष्मीजेंतेशोभेछेतेंकनिपेंठेंताजेमसूर्यनिकांतिजेंतेशोभेछेतेम ॥ अनेसर्वजननांदुःखनाहरनारानेसर्वनेनियममंरा खनाराएवाजेभगवानतेंजेंतपणक्षमावालाजेजनतेंमनाउपरस्यतत्कालराजिथायछे ॥ २ ॥ ॥ सप्तमेनारदवच नम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ संतुष्टस्यनिरीहस्यस्वात्मारामस्ययत्सुखम् ॥ कुतस्तत्कामलोभेनधावतोऽर्थेहयादिशः ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेभागवतनासप्तमनेंविषेनारदमुनिजेंतकेहेछे ॥ जेसदाकालसंतोषेजुक्तछे मनजेनुएवो जेविप्रतेंनेसर्वेदिशायोजेंतसुखरूपथायछे केतांसंतोषवालामनुष्यज्यांजायत्यांनिरंतरमहासुख[illegible]तेंछे ॥ तेंकेनि पेंठेंताजेमपगरखांपरिनेचालतोजेजनतेंनेकांकरानेकांटाआदिकथिसुखजेंतवर्तेंछेकेतां तेंनेकांकरानेकांटावागता नथि माटेंतेसुखियरछेतेम ॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ असंतुष्टस्यविप्रस्यतेजोविद्यातपोयशः ॥ स्रवंतींद्रियलौल्ये नज्ञानंचैवावकीर्यते ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनथिसंतोषजेंनेएवोजेब्राह्मणतेंनुजेंतजविद्यातपनेयशतेजे तें[illegible]षयनेंविषेजेइंद्रियोनुअतिशेलोलुपपणुतेणेकरिनेस्रविजायछे नेज्ञानजेंतेंवेराईजायछेकेतांवीषयनेंविषेजेअ तिशेआसक्तितेणेकरिनेअसंतोषिएवाजेब्राह्मणतेंनुतेजआदिकसर्वेनाशथेंजायछे ॥ ४ ॥ ॥ अष्टमेशुकदेववचन म् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पुंसोऽयंसंसृतेर्हेतुरसंतोषोऽर्थकामयोः ॥ यदृच्छयोपपन्नेनसंतोषोमुक्तयेस्मृतः ॥ ५ ॥

अर्थः॥ ॥हवेअष्टमस्कंधनेविषेश्रीशुकदेवजिजेतकहेछेजलोभनेकामनेविषेजेपुरुषनेआसंतोषेरहितपणुतेजेते
जन्ममरणनुंहेतुछे॥अनेईश्वरइछायेकरिनेजेमल्युंतेणेकरिनेजपुरुषनेसंतोषतेजतेमुक्तिनेअर्थेकह्योछे॥५॥ ॥
श्लोकः॥ ॥यदृच्छालाभतुष्टस्यतेजोविप्रस्यवर्द्धते॥तत्प्रशाम्यत्यसंतोषादंभसेवाशुशुक्षणिः॥६॥ ॥अर्थः॥
केमजेईश्वरइछायेकरिनेमल्युतेणेकरिनेसंतोषेजुक्तएवोजेब्राह्मणतेनुतजजेतेदिवसदिवसप्रत्येवधिनेपामेछे ॥ अ
नेतेतेजजेतेअसंतोषपणाथकितत्कालशमिजायछे तेकेनिपेठतोजेमअग्निजेतेजलेकरिनेओलाइजायछेतेम ॥६॥
एकादशेश्रीकृष्णवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब्राह्मणस्यहिदेहोयंक्षुद्रकामायनेष्यते॥कृच्छ्रायतपसेचेहप्रेत्यानंतसु
खायच॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकहेछे॥हेउद्धवजिब्राह्मणनोजेआदेहतेजेते
आलोकनेविषेतुछएवाजेकामभोगतेनेअर्थेनथि इछ्योतारेशाने अर्थेइछ्योछेतोआलोकनेविषेतोकृच्छ्रनामेजेतप
करवुं तेनेअर्थेनेमरिनेपरलोकनेविषेअनंतप्रकारनांजेसुखभोगववांतेनेअर्थेइछ्योछे॥७॥ ॥मोक्षधर्मेपुचोक्त
म्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नक्रुध्येत्संप्रहृष्येच्चमानितोऽमानितश्चयः॥सर्वभूतेष्वभयदस्तंदेवाब्राह्मणंविदुः॥८॥ ॥अर्थः॥
अनेमोक्षधर्मनेविषेपणब्राह्मणनुलक्षणकह्युंछे जेकोइयेपूज्योअथवाअपमाननेकर्योएवोथकोजक्रोधनकरेनेरा
जिपणनथायकेतं जेअपमानेकरिनेक्रोधनेनपामेनेसन्मानकरिनेराजिपणनथाय॥अनेसर्वभूतप्राणिमात्रनेविषे
जेनिर्भयपणुंजेतेनोदेनारोएवोजेजनतेनेदेवताजेतेब्राह्मणएवोजाणेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥जीवितंयस्य
धर्मार्थंधर्मोहर्यर्थमेवच॥अहोरात्राश्चपुण्यार्थंतंदेवाब्राह्मणंविदुः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेनुंजीववापणुंजेते

धर्मपालवानेअर्थेछेनेधर्मनुजेपालवापणुंतेजेतेभगवाननेप्रर न्नकरवानेअथछे ॥ अनेरात्रिदिवसजेते पुण्यनेअ र्थेछेकेत रात्रिदिवसमांजेनिरंतरपुण्यकर्याकरेछेतेननेदे ताजेतेब्राह्मणएवानेजांणेछे॥९॥ ॥सनत्सुजातीयेचो क्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मश्चसत्यंचदमस्तपश्चत्यमात्सर्यंह्रीस्तितिक्षानसूया॥ यज्ञश्चदानंचधृतिःश्रुतंचम हाव्रताद्वादशब्राह्मणस्य॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसनत्सुजातनामेऋषियेकरेलोजेग्रंथतेमांकर्ह्युं छेजेधर्म तथाकोइ जनेदुःखनथायएवुं सत्यवचनबोलवापणुतथा इंद्रियोनेदमवापणुतथा पोताने विहित भोगनेविषेसंको चकरवापणुतथामत्सरेरहितपणुं तथाभुंडाकाममांलाजपांमवापणुतथासुखदुःखादिकदुःखसहनकरवापणुतथागु णनेविषेदोषनुंआरोपणकरवापणु तथायज्ञकरवापणुतथादानदेवापणुतथाधीरजराखवापणुतथाशास्त्रभण [illegible]तेकह्यं ॥१०॥ ॥विप्रस्यषण्नित्यकर्माणि उक्तानि॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्नानंसं ध्याजपोहोमःस्वाध्यायःपितृतर्पणम्॥देवतापूजनंचेतिषट्कर्माणिदिनेदिने॥११॥ ॥अर्थः॥ अनेपराशरमु नियेब्राह्मणनांछोनित्यकर्मजेतेकह्यांछे॥जेस्नानकरवुंतथासंध्यानोजपकरवोतथाहोमकरवोतथाभणवुंभणाववुं तथापित्रिनुतर्पणकरवुं॥तथादेवतानिपूजाकरवीएछोकर्मजेतेब्राह्मणनेदिवसेदिवसेकरवानांछे॥११॥ ॥आ चारमयूखेसंध्याप्रकारश्चोक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥उत्तमातारकोपेतामध्यमालुप्ततारका॥ अधमासूर्यसहिताप्रातःसं ध्यात्रिधामता॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेआचारमयूखग्रंथनेविषेविप्रनेसंध्याकरवानोप्रकारजेतेकह्योछेजेता रायेजुक्तकेतांत [illegible]ध्याकरिनेपर [illegible] जेसंध्याते संध्य [illegible]नेछेनेलोपायाछेताराजेमां

केतांतारा आ ... तां संध्याकार ... रवारेप ... जेसंध्यातेजेतेमध्यमकहिछे ॥ अनेसूर्येसहितकेतांसूर्यउग्याकेडेसंध्याक
रिपरवारेए ... ध्यातेजेतेअधममानिछेएवंरित्येप्रातःकालनिसंध्याजेतेत्रणप्रकारनिमानि ... ॥ १२ ॥ ॥ स्कां
देनारदंप्रतिनारायणवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अध्यापनंयाजनंचविशुद्धाच्चप्रतिग्रहः ॥ विप्रस्यजीविकाप्रो
कातत्र स्यात्वापदि ... ता ॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेस्कंद ... राणनेविषेब्राह्मणनिजेजीविका ... द्विजप्रत्ये
नारायणजेतेकहेछे ॥ जेभणाववुंतथायज्ञकराववोतथाविशेषपणेकरिनेपवित्रएवोजेमनुष्यतेथकिदानलेवुंएत्रणय
... णनेजीववानिजे ... तेजेतेकहिछे तेमांपवित्रजनथकिप्रतिग्रहकरवोएजेछेलिवृत्तितेतोआपत्कालमां
कहिछे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ याजनेऽध्यापनेवापिदोषद ... ॥ यस्तस्यान्यापिविहितावृत्तिरस्तिचतु
र्विधा ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेयज्ञकराववोनेभणाव ... तेनेविषेपणजेदोषनोजोनारोकेतांयज्ञकराव्यायितथा
भणाव्याथिजेपेढा ... थायतेणेकरिनेजेदेहनिर्वाहनेकरतोएवोजेब्राह्मणनेमध्येश्रेष्ठब्राह्मणतेनिबिजिपणच्यारप्रकार
निवृत्तिजेतेकहिछे ॥ १४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शिलोंछंनित्ययाञ्चाचशालीनंचोचिताकृषिः ॥ श्रेयसीपूर्वपूर्वा
त्रज्ञातव्याद्विजसत्तमैः ॥ १५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकईतोक्षेत्रमां ... थिदाणाविणिलाववात
थापोतानेजोयेएटलुंनित्यमागिलाव ... तथापोताने घटितखेड ... च्यारप्रकारनिवृत्तिजेतेउत्तमएवाजेब्राह्मणते
मनिछे ॥ अने ... पणब्राह्म ... नेमध्यश्रेष्ठएवाजेब्राह्मणतेमणेएकबिजाथि ... वनिवृत्तिजेतेश्रेष्ठजाणवि ॥ १५ ॥
॥ ग्रंथांतरेचोक्तम् ॥ ॥ देवोमुनिर्द्विजोराजावैश्यशूद्रविडालकाः ॥ पशुर्म्लेछश्चचांडालोविप्रादशविधाःस्मृताः ॥

॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेग्रंथांतरनेविषेश्रुतिनेञ्चर्दकरिनेविप्रपणदशप्रकारना कह्याछेतेकियातोएकदेवतथामु नितथाद्विजतथाराजातथावैश्यतथाशूद्रतथाविडालक ॥ तथापशुतथाम्लेछतथाचांडालएदशप्रकारनाब्राह्मणज तेकह्याछे॥१६॥ ॥पंचमेस्वपुत्रान्प्रतिऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नब्राह्मणैस्तुलयेभूतमन्यत्प श्यामिविप्राःकिमतःपरंच॥यस्मिन्नृभिःप्रहुतंश्रद्धयाहमश्नामिकामंनतथाग्निहोत्रे ॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे पंचमनेविषेपोतानेलक्षणेसहितजेब्राह्मणतेनुमाहात्म्यतेनपे तानापुत्रजेतमनेऋषभदेवभगवानजेतेकेहेछे ॥ हेपु त्रो हुंजेतेब्राह्मणतेणेतुल्यएवाबिजाकोईनेनथिजोतोतोतेब्राह्मणथकिश्रेष्ठएवानेतोशुंदेखुंनदेखुं॥केमजेजेब्राह्मणने विषेमनुष्यतेमणेश्रद्धायेकरिनेहोम्युंएवुंजेअन्नादिकतेने हुंजेतेजमयथेष्टपणेजमुछुंतेमअग्निहोत्रनेविषेहोम्युंजेअ न्नादिकतेनेनथिजमतो॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥धृतातनूरुशतीमेपुराणीयेनेहसत्वंपरमंपवित्रम्॥शमोदमःस त्यमनुग्रहश्चतपस्तितिक्षानुभवश्चयत्र॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुंदरनेसनातनएविजेवेदरूपमारिमूर्ति तेजेते ब्राह्मणतेमणेधारिछेअनेपरमपवित्रएवोजेसत्वगुणने शमदमसत्यअनुग्रहतपतितिक्षानेअनुभ वएजेआठगुणतेजेतेजेब्राह्मणनेविषेरह्याछे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥मत्तोप्यनंतात्परतःपरस्मात्स्वर्गापवर्गाधिपतेर्न किंचित्॥येषांकिमुस्यादितरेणतेषामकिंचनानांमयिभक्तिभाजां॥१९॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजा नंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेब्राह्मणलक्षणमाहात्म्य निरूपणंनामषष्ठंप्रकरणम्॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्वर्गनेमोक्षतेनोअधिपतिनेपरजेअक्षरतेथकिपणपरनेअ

नंतएवोजेपुरुषोत्तमहुंतेमुंथकिपणजेब्राह्मणुंनेकांईमागवाजोग्यनथि ॥ तोतेब्राह्मणुंनेबिजुंजेराज्यादिकतेणे करिने
१, प्रयोजनछेकांईपणनथितेब्राह्मणकेवाछेतानथिहुंविनाबिजुंकांईधनजेमनेएवानेमारेविषेभक्तिनाकरनाराएवा
छे एवाजेब्रह्मणतेथकिबिजुंकांईअतिशेश्रेष्टएवुंहुंजेतनथिदेखता ॥ १९ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिक
धर्मतेनाप्रवर्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनाशिष्यएवोजेहुंअक्षरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामि
निआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेविवेकसारनामेग्रंथतनेविषे ब्राह्मणनांलक्षणनेमाहात्म्यनिरूपणकर्युंएनामेछठुंप्रक
रणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ६ ॥ ॥ अथधर्मज्ञानस्वरूपादिप्रतिपादिकाःस्मृतयः॥ तत्रधर्ममूलसदाचारलक्षणमुक्तंका
शीखंडे॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ विद्वेषरागरहिताअनुतिष्ठंतियंमुने॥ विद्वांसस्तंसदाचारंधर्ममूलंविदुर्बुधाः॥ १ ॥
॥ अर्थः॥ ॥ हवेधर्मनुजेस्वरूपतेनेप्रतिपादनकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुं ॥ तेमांधर्मछेमूलजेनु
एवोजेसदाचारतेनुलक्षणजेतेकाशीखंडनेविषेकह्युंछे॥ जेपरस्परवैरनेपदार्थनेविषेजेआसक्तितेणेरहितएवाजेज्ञा
नवानपुरुषतेजेतेजनेपालेछेकेतांजेधर्मनुआचरणकरेछे ॥ तेनेडायापुरुषजेतेधर्मछेमूलजेनुअथवाधर्मनुमूलए
वोसदाचारजेतेनेजाणेछेकेतांकेहेछे ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ प्रथमंधर्मसर्वस्वंप्रोक्तायन्नियमायमाः ॥ अ
तस्तेष्वेववैयत्नःकर्तव्योधर्ममिच्छता ॥ २॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेजेकारणपणामाटेनियमनेयमजेतधर्मतेज
छेसर्वद्रव्यरूपजेमांएविरीत्येप्रथमथिजकह्याछेतेकारणपणामाटेधर्मनेइच्छताएवोजेमनुष्यतेणेतेनियमनेयमपा
लवातेनेविषेयत्नजेतेकरवो॥ २ ॥ ॥ तेचोक्ताएकादशेभगवतोद्धवंप्रति॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अहिंसास

त्यमस्तेयमसंगोह्रीरसंचयः॥ आस्तिक्यंब्रह्मचर्यंचमौनंस्थैर्यंक्षमाभयम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतेअहिं
साद्रिकजेबारयमनेशौचादिकजेबारनियमतेजेतएकादशनेविषेभगवानेउद्धवजिप्रत्येकह्या॥ जेहेउद्धवजि[illegible]क
मवचनेकरिनेकोई जिवनिहिंसाजेतेनकरविनेपोतानोतथापारकेद्रोहेरहितएवुंसत्यबोलवुंनेचोरिनकरविनेमायिक
पदार्थनेविषेआसक्तिनराखवि नेअकार्यनेविषेलज्जानेपदार्थनोसंचयनकरवो॥ अनेसतशास्त्रनावचननेविषेआस्ता
पणुनेपोतानाधर्मप्रमाणेब्रह्मचर्यराखवुं नेमौनपणुनेस्थिरतापणुंनेसमर्थथकाक्षमाराखविनेमारिउपासनायेकरि
नेनियमपणुंएबारजेतयमकह्याछे॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ शौचंजपस्तपोहोमःश्रद्धातिथ्यंमदर्चनम्॥ तीर्था
टनंपरार्थेहातुष्टिराचार्यसेवनम् ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेदेहकरिनेनेमनेकरिनेपवित्ररहे[illegible]एवप्रकारनुशौच
नेजपकरवोतथातपकर[illegible] नेहोमकरवोनेसतशास्त्रनेविषेश्रद्धाराखविनेअतिथिनिसेवाकरविनेमारुपूजनकरवुं ॥ त
थातीर्थप्रत्येजावुंनपरनेअर्थेक्रियाकरविनेसंतोषर[illegible] नेपोतान आचार्यजेतमनिसेवाकरविएबारजेतेनियमक
ह्याछे॥ ४ ॥ ॥ ग्रंथांतरेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सुखमे[illegible]प्सितंलोकेसर्वेषामपिदेहिनाम् ॥ तन्मूलंतुस्मृतो
धर्मस्तंरक्षेद्यत्नतस्ततः॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणधर्मपालवानुकह्[illegible]छेजेआलोकनेविषेसर्वेजे
देहधारिप्राणिमात्रतेमने[illegible]खजजेते[illegible]च्छितछे ॥ अनेतेसुखनुमूलतोधर्मजेतेकह्योछेतेमाटेदाखडेकरिनेम[illegible]ष्यजेते
मनेतेधर्मजेतेनिरक्षाकरवि ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नजातुकामान्नभयान्नलोभाद्धर्मंजह्या[illegible]तस्य॥पहेतोः॥ ६
अर्थः॥ ॥ अनेविषयभोगनिइच्छाहे[illegible] माटेपणक्यारेयधर्मनोत्यागनकर[illegible]नेभयहेतुंमाटेकेतांतुंतारोधर्ममुकिदेने

हितोमारिनांखिश[illegible]।अेवरावेतोयपणतेबिककरि[illegible]नोधर्मनमुकवोनेलोन्नहेतुमाटकेतांतुधर्मनेमुकिदेतो
आटलारूपैयातुनेआपियेएमकोइककहेतोतेरुपैयाआदिकनेलोन्नेकरिनपणधर्मनोत्यागन[illegible]अनेपोतानेजाव
वामाटेपणधर्मनोत्यागन[illegible]रवो॥६॥ ॥पराशरगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मादपेतंयत्कर्मय[illegible]।पेस्यान्म
हाफल[illegible]॥नतत्सेवेतमेधा[illegible]मिहोच्यते॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपराशरगीतानेविषेकह्युंछेजेधर्मथकिप
ड्युएवुजेकर्मतेकर्मजेतेजोपणमोटुछेफलजेमांएवुहोयतोयपणतेकर्मनेडायोपुरुषजेतेनकरे,केमजेआलोकनेविषे
धर्मेरहितजेकर्मकरवुंतेनेपोतानुरु[illegible]करेए[illegible]नथिकेता॥७॥ ॥दशमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥अन्योपिधर्मरक्षायैदेहः
संभ्रियतेमया॥विरामायाप्यधर्मस्यकालेप्रभवतःक्वचित्॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदशमस्कंधनेविषेक[illegible]छेजेकोइ
कसमयनेविषेउत्पन्नथातोजेअधर्मतेनानाशनेअर्थेतथाधर्मनीरक्षाकरवानेअर्थेहुंजेतेबिजोअवतारपणधारणक
रु[illegible]नेअवतारधारणकरिनेअधर्मनोनाशकरु[illegible]धर्मनिरक्षाकरुछुं॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब्रह्मन्[illegible]क्ताऽहंकर्ता
तदनुमोदिता॥तच्छिक्षयन्लोकमिममास्थितःपुत्रमाखिदः॥९॥ ॥अर्थः॥हवेना[illegible]दर्जीप्रत्येश्रीकृष्णभगवानकेहेछेहे
ब्रह्मन्हेपुत्रहेनारदहुंजेतेवर्णाश्रमसंबंधिजेधर्मतेनो[illegible]क्ताछुंनेतेनाआचरणनोकरनारोछुंनेतेधर्मनुंजेआचरणकरेते
नेजो[illegible]नेजेप्रसन्नथाउंएवोछुंतेम[illegible]आलोकनेजेधर्मशीखाववो तेनेअर्थेहुंजेतेतेधर्मनेआश[illegible]त्यतमेजां
णिनेमनमांखेदनेनप[illegible]मे॥९॥ ॥हारितस्मृतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥अपहायनिजं[illegible]॥तेहरे
र्द्वेषिणोज्ञेयाधर्मार्थेजन्मयद्धरेः॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मनथिपालताएवाजेजनतेतोभगवाननाद्वेषिछेएमहा

रितस्मृतिमांकह्युंछे ॥ जेपोतानाजेधर्मनेनोत्यागकरिनेहकृष्णहेकृष्णएविरित्येकनाराछेकेत परस्त्रिनोसंगनकरवो
इत्यादिकजेपोतानाधर्मतेनतोपाळतानथिनेमुखेकरिनेतोहेकृष्णहेकृष्णएमभजनकरेछेएवाजेमनुष्यतेनेतोभगवा
ननाशत्रुजाणवापणभक्तनजाणवाकमजेतोजेकारणपणामाटे धर्मनुजेस्थापनकरवुंतेनेअर्थेभगवाननोजन्मजे
तेछेकेतांधर्मपाळवोएजभगवाननुगमतुतेनेनोकरतानथि नेउपरथिठालिभक्तिकरेछेमाटेतेभगवाननाशत्रुजाण
वा॥१०॥ ॥तत्वनिबंधेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वधर्माचरणंशक्त्याविधर्माच्चनिवर्त्तनं॥इंद्रियाश्वविनिग्राहःसर्वथान
त्रयंत्यजेत्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतत्वनिबंधनेविषेगोस्वामियेपणत्रणवानांनोक्यारेयत्यागनकरवोएमकह्युंछे
तेकियांतोएकपोतानासामर्थ्यप्रमाणे करिनेवर्णनेआश्रमनेघटितएवोजेपोतानोधर्मतेनुआचरणकरवापणुनेबि
जुंपरस्त्रियुंनासंगकरवातथामद्यमांसनुंभक्षणकरवुं तथाजुगटुंरमवुंएआदिकजेअधर्मतेथकिनिवर्त्तिपामवाप
णुंनेत्रिजुइंद्रियोरूपिजेघोडातेमनेपंचविषयमांथिनियममांराखवापणुंएजेत्रणवानां तेनोसर्वप्रकारेकरीनेक्यारेय
त्यागनकरेकेतांअमाराआश्रितजेतेपोतानाधर्मनेपालेअधर्ममार्गेक्यारेयनचालेने इंद्रियोरूपिघोडानेनियममांरा
खेपणविषयमांछुटानमुके॥११॥प्रथमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तपःशौचंदयासत्यमितिपादाःप्रकीर्तिताः॥
अधर्मांशैस्त्रयोभग्नाःस्मयसंगमदैस्तव॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेप्रथमस्कंधनेविषेधर्मनेअधर्मनुस्वरूपजेते
नेपरिक्षितराजाजेतेधर्मप्रत्येकहेछे॥जेतपशौचदयानेसत्यएच्यारधर्मनापगजेतेकह्याछेतेमांहेधर्मतपशौचनेदया
एजेतमारात्रणपगतेजेतेतोविस्मयतथाविषयनेविषे जेआसक्तितथामदएजेत्रणअधर्मनापगतेमणेभांगिनांख्या

छे॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥इदानींधर्मपादस्तेसत्यंनिर्वर्तयेद्यतः॥ तंजिघृक्षत्यधर्मोऽयमनृतेनैधितःकलिः॥ १३॥
अर्थः॥ ॥अनेहेधर्महमणांकलियुगनेविषेतमारोसत्यरूपजे[illegible]गतेजेतेवर्तेछे नेजेसत्यरूपिजेपगतेणेकरि[illegible]
रात्मानेधारिरह्याछोअथवाधर्मवालापुरुषजेतेतमनेधारेछे॥ तेजेतमारोसत्यरूपिपगतेनेजुठुबोलवुंतेणेकरिने
वधिपांमतोएवोजेकलिरूपअधर्मतेजेतेग्रहणकरवानेइच्छेछे॥ १३॥ ॥एकादशेजनकंप्रतियोगेश्वरवचनम्॥
श्लोकः॥ ॥धनंचधर्मैकफलंयतोवैज्ञानंसविज्ञानमनुप्रशांति॥ गृहेषुयुंजंतिकलेवरस्यमृत्युंनपश्यंतिदुरंतवीर्यम्
॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेएकादशनेविषेजनकराजाप्रत्येयोगेश्वरजेतेधनजेतेनेधर्मनेअर्थेनथिवावरताएवाजेपु
रुषतेमनेकालनिबिकछेएमकेछेजेधर्मथकिविज्ञानेसहितएवुज्ञानजेतेनिश्चेथायछेअनेतेजेज्ञानतेनिकेडेअतिशेशां
तिजेतेथायछे एविरित्येज्ञानादिकनुकारणएवोजेधर्मतेजछेमुख्यफलतेजेनुएवुंजेधनतेनेजघरांनेविषेजोडेछेकेतां
भगवानतथाभगवाननाभ[illegible]तेमनेअर्थेवावरवाजोग्यएवुंजेद्रव्यतेनेपोतानिलोकनेविषे आवरुवधारवानेअर्थे
नात्यजात्यनेविषेखरचेछेनेभगवाननेअर्थेनथिवावरताएवाजेअज्ञानिपुरुषतेजेतेअतिशेछे सामर्थ्यतेजेनुएवोजे
पोतानाकलेवरनोमृत्युतेनेनथिजोताकेतांतेमनुष्यएमनथिजांणताजेअमेमरिजासुं॥ १४॥ ॥एकादशेज्ञानस्वरूपा
दिकमुद्धवंप्रतिभगवान्वक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥कैवल्यंसात्विकंज्ञानंरजोवैकल्पिकंतुयत्॥प्राकृतंतामसंज्ञानंमन्निष्ठं
निर्गुणंस्मृतम्॥ १५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञाननुंजेस्वरूपादिकतेनेएकादशनेविषेभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकहेछे॥ हेउ
द्धवजिशुद्धएवुंजेजीवनुस्वरूपजांणवुं तेजेतेसात्विकज्ञानकह्युंछेनेमायिकएवाजेदेवमनुष्यादिकभेदतेमनुजेपृथक

जांणवुंतजेतेतोराजसिज्ञानछे ॥ अनेप्राकृतजेमनुष्यनाव्यवहारसंबंधिज्ञानतजेतेतामसिज्ञानकह्युंछेनेमारेविषेछे
निष्ठाजनिए [illegible] जे [illegible] ानतेजेतनिर्गुणकह्युंछे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैकादशपंचत्रीन्भावान्भूतेषुयेनवै॥ईक्षेताऽथैक
मप्येषुतज्ज्ञानंममनिश्चितम्॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥ए [illegible]
हेछे॥हेउद्धवजिज्ञानिजेते [illegible] रुषप्रकृतिमहत्तत्वनेअहंकारएअग्यारनेपंचमहाभूतएनवनेदशइंद्रियोनेएकमनएअगिया
रनेशब्दादिपंचविषयनेस [illegible] शतत्वतेमनेस [illegible] भूत [illegible] ॥ अनेतेके
डसर्वेन [illegible] अंतरय [illegible] मिपणेकार [illegible] जे हुंतेमुनेपणजेणेक [illegible] श्रमेजेतेणेज्ञानकह्युंछेकेतांमायायेक
रिनेबद्धएवाजेजीवतेमनेविषेरह्यां जेअठ्याविशतत्वतेमनेजांणवांनेतेसर्वेनेविषेअंतर्यामिपणेकार [illegible] हुंते [illegible]
नेजांणवोते [illegible] नामहेउद्धवजितमेजेतेज्ञानजांणो ॥ १६ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ एतदेवहिविज्ञानंनतथैकेनयेनयत् ॥ स्थि
त्युत्पत्त्यप्ययान्पश्येद्भावानांत्रिगुणात्मनाम्॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥हे [illegible] विज्ञान [illegible] हेछे॥ हेउद्धवाजेज्ञानि [illegible] रु
षजेतेत्रिगुणात्मकजेदेवमनुष्यादिकभावतेमनास्थितिउत्पत्तिनेनाशतेमनेजेप्रकारेजे एकएवारपरमेश्वरतेवडेकरि
नेदेखेतेप्रकारेब्रह्मादिकवडे [illegible] नदेखेएजजेतमजेतेणेनिश्चेविज्ञानमान्युछे॥केतांअनेकब्रह्मांडनांजेउत्पत्तिस्थिति
नेनाशतेमनेएकएवाजेपरमात्मातेजेतेपोतेस्वतंत्रथकालिलामात्रेकरिनेकरवानेसमर्थछे पणविजोको स्वतंत्रपणे
करिनेकरवासमर्थनथि एमजेजांण [illegible] तेनेतमेविज्ञानजांणो ॥ १७॥ ॥श्लोकः॥ ॥ आदावंतेचमध्येचसृज्या
त्सृज्यंयदन्वियात् ॥पुनस्तत्प्रतिसंक्रामेयच्छिष्येततदेवसत्॥ १८॥ ॥अर्थः॥ ॥एविरित्येसर्वनाकारणपणेकरि

नेपोतानास्वरूपनुविज्ञानकहिनेहवेपोतानुसर्वनेविषेअन्वयव्यतिरेकपणेकरिनेवर्तवारूपजेविज्ञानतेनेकेहेछे ॥ हेउ
द्धवजिआजगतनिउत्पत्तिथ [illegible] मोहो [illegible]नेजगतन [illegible]शथाशे तेसमयनेवि [illegible] करिनेर [illegible]छे नेआज
गतनिस्थिति [illegible] मयनेविषेस्तृज्यजेवैराजपुरुषतेथकिस्तृज्यजेब्रह्मादिकविश्वतेप्रत्येजेअंतर्यामिपणेकरिनेअन्वयपणा
नेपांमेछे अनेपाछोफरिनेतेजगतनोप्रलयथयेसतेजेव्यतिरेकपणेकरिनेशेषरहेछेतेजस्वरूपजेतेसतछेकेतांआजग
तनिस्थि [illegible] तेसमयने [illegible] षेअन्वयपणे [illegible] प्याथकापरमात्माजेतेपोतानाधाममां व्यतिरेकपणेकरिनेदिव्यमूर्त्ति
मानरेहेछेनेजगतनोप्रलयथयाके [illegible] पणपोतानाधाममां [illegible] जे [illegible] नेअन्वयव्य [illegible] णेसमजवोतेनेपणतमेजे
ते [illegible] णो ॥ १८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ योविद्याश्रुतसंपन्नआत्म [illegible] न्नानुमानिकः ॥ मायामात्रमिदंज्ञात्वाज्ञानंच
मयिसंन्यसेत् ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेउद्धवजिज्ञाननेशास्त्रतेमणेसंपन [illegible] एवोजेआत्माज्ञानिपुरुषतेजेतपरोक्ष
ज्ञानेरहितथकोआजगतजेतेनेमायामात्रएवुंजांणिनेज्ञानजेतेनेसम्यकप्रका [illegible] मारेविषेमुकेकेतांज्ञानेकारनेमारोअ
नुभवकरेपणनाशवंतएवुंजेजगततेनोअनुभवकरेनहि ॥ १९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ज्ञानिनस्त्वहमेवेष्टःस्वार्थोहेतु
श्वसंमतः ॥ स्वर्गश्चैवापवर्गश्च नान्योर्थोमद [illegible] ः ॥ २० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ केमजे [illegible] निभ [illegible] जेतेनेतोपोतानेइ
छितएवोजेस्वार्थनेहेतुतेरूपजेतेहुंजमानवाजोग्यछूं ॥ अने [illegible] क्षतेरूपपणहुंजमानवाजोग्यछूंपणमारावि
नातेज्ञानिभ [illegible] जेतेनेबिजोपदार्थजेतेप्रियनथि ॥ २० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ज्ञानवि [illegible] द्धाःपदंश्रेष्ठंविदुर्मम ॥
ज्ञानीप्रियतमोऽतोमेज्ञानेनासौबिभर्तिमां ॥ २१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेज्ञानेनेविज्ञानेकरिनेसारिपेठेसिद्धथया

एवाजे माराएकांतिकभ । तेजेतेमारुंश्रेष्ठएवुंपदजेमारुब्रह्मपुरधामतेनेपांमेछे ॥ अनेअज्ञानिभक्तजेतेज्ञानेकरिने मुनेधारणकरेछेमाटेज्ञानिभक्तजेतेमुनेअतिशेवाल्होछे ॥ २१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥तपस्तीर्थंजपोदानंपवित्राणीतराणिच ॥ नालंकुर्वंतितांशुद्धिंयाज्ञानकलयाकृता ॥ २२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेज्ञानजेतेनुश्रेष्ठपणुकेहेछे ॥ हेउद्धवजितपतीर्थजपनेदांनअनेविज पणजेपवित्रवस्तुतेसर्वेजेतेमारास्वरूपनुजेज्ञानतेनो लेशतेणेकरिएविजेशुद्धितेशुद्धिजेतेनेसंपूरणनथिकरतांकेत मारास्वरूपनाज्ञाननोलेशतेणेकरिनेजेमोक्षरूपीसिद्धिथायछे तेसिद्धिनेतोततपआदिकएकेयकरवानथिसमर्थथातां ॥ २२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥तस्माज्ज्ञानेनसहितंज्ञात्वास्वात्मानमुद्धवः ॥ ज्ञानविज्ञानसंपन्नोभजमांभक्तिभावितः ॥ २३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकारणपणामाटेहेउद्धवजिज्ञाननेविज्ञानतेमणेजुक्तनेमारिभक्तियेकरिनेशुद्धथयाएवातमे जेतेपोतानोअंतर्यामिएवोजेहुंतेमुनेज्ञानेसहितजांणिनेभजो ॥ २३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ज्ञानविज्ञानयज्ञेनमामिष्ट्वात्मानमात्मनि ॥ सर्वयज्ञपतिंमांवैसंसिद्धिंमुनयोगमन् ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसर्वेमुनिजेतेपणज्ञानजेप्रकृतिपुरुषादिकनारूपनेजांणवं नेविज्ञानजेमारास्वरूपनेयथार्थपणेसमजवुं तेरूपीजेजज्ञतेणेकरिनेसर्वेयज्ञनोपतिनेजीवनेविषेअंतर्यामिथकोहुं तेतो एवोजेहुंतेमुनेयजिनेसंसिद्धिजेसर्वप्रकारेकरिनेपांमवाजोग्यजेहुंतेमुनेपांमताहवा ॥ २४ ॥ ॥ चतुर्थेरुद्रवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रेयसामिहसर्वेषांज्ञानंनिःश्रेयसंपरं ॥ सुखंतरतिदुष्पारंज्ञाननौर्व्यसनार्णवम् ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेचतुर्थनेविषेज्ञानने जेश्रेष्ठपणुतेनेरुद्रजेतेकेहेछे ॥ हेराजन्आलोकनेविषेर वेंकल्याणनांजेसाधनतेमनेमध्येज्ञानजेतेसर्वोपरिश्रेष्ठकल्याणनुसा

धनछे॥ केमजेआसंसाररूपिसमुद्रतरवानेअर्थेज्ञानरूपछे नावजेनेएवोजेपुरुषतेजेतेदुखेकरिनेनतरायएवोजेना
नाप्रकारनांछेदुःखजेमांएवोजेसंसाररूपीसमुद्रतेनेसुखेकरिनेतरेछे॥ २४॥ ॥समममवासकान्प्रतिप्रह्लादवचं
नम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ज्ञानंतदेतदमलंदुरवापमाहनारायणोनरसखःकिलनारदाय॥ एकांतिनांभगवतस्तद
किंचनानं पादारविंदरजसाप्लुतदेहिनांस्यात्॥ २५॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेसममनेविषेबालकप्रत्येप्र[illegible]दजिजेते
ज्ञान[illegible]रंपराकेहेछे॥ हेबालकोतमेएमकेहेताहोजेअज्ञानतमेक्यांथिपांम्यातोत्यांहुंतमनेकहुंछुं जेदुःखेकरिने
पणनवमायनेनिर्मलएवुंजेएज्ञानतेज्ञानजेतेनेनरनासखाएवाजेनारायणतेजेतेनिश्चेनारदजिनेकेताहवानेतेनारद
जियेमुनेकह्युंछेतेमेतमनेकह्युं॥ अनेतमेएमनज[illegible]णशोजेअज्ञानसर्वेनेक्यांथिथायकेमजेतेज्ञानजेतेतोअकिंचन
एवाजेभगवाननाएक[illegible]तिकभ[illegible]तेमनाचरणारविंद[illegible] रजतेनेविषेजेनायाकेतं भगवाननाएकांतिकभक्तनिसे
वाकरताएवाजेदेहधारिजीवतेमनेथायछे॥ २५॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥ज्ञानंधर्मोद्भवंसाक्षाज्ज्ञा
[illegible]भवः॥ वैराग्यात्परमंज्ञानंपरमार्थप्रकाशकम्॥ ज्ञानवैराग्ययुक्तस्ययोगसिद्धिर्द्विजोत्तमाः॥ २६॥ ॥
अर्थः॥ ॥ अनेवलि[illegible]ाननिउत्पत्तिनेज्ञाननिप्राप्तिग्रंथांतरनेविषेकहिछे जेज्ञानजेतेकेवुछेतोधर्मपालवाथकिछेउ
त्पत्तितेजेनिएवुंछेनेसाक्षातएवुंजेएज्ञानतेथकिवैराग्यनिउत्पत्तिजेतेछे अ[illegible]राग्यथिपणश्रेष्ठनेपरमअर्थनुप्रकाश
करना[illegible] एज्ञानजेतेछे माटेहेब्राह्मणनेविषेश्रेष्ठएवाब्राह्मणोज्ञाननेवैराग्येजुक्तएवोजेम[illegible] जे
तेथायछे॥ २६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ना[illegible] नाज्ञानविज्ञानेमोक्षस्याधिगमोभवेत्॥नविनागुरुसंबंधाज्ज्ञानस्याधिगम

स्तथा॥ २७॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेविवेकसारेधर्मज्ञानस्वरूपादिनिरूपणंनामसप्तमंप्रकरणम्॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेज्ञान
नेविज्ञानविनाजीवनेमोक्षनिप्राप्तिजेतेजेमनथिथाति तेमगुरुनासंबंधविनाकेतांसाराज्ञानिगुरुकर्याविनाज्ञाननि
प्राप्तिजेतेथातिनथि माटेज्ञानप्राप्तवानेअर्थेगुरुजेतेसाराज्ञानवालाकरवा॥ २७॥ ॥एविरितेनिर्मलएवोजेएकां
तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजे हुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंद
स्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेविवेकसारतेनामेग्रंथतेनेविषेधर्मनेज्ञाननं स्वरूपादिकनिरूपणकर्यां तेनामे
सातमुंप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ ७॥ ॥अथवैराग्यप्रतिपादिकाःस्मृतयः॥ तत्रोक्तंप्र[illegible]॥ ॥श्लोकः॥
यःस्वकात्परतोवेहजातनिर्वेदआत्मवान्॥ [illegible]गेहात्प्रव्रजेत्सनरोत्तमः॥ १॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवैराग्य
नेप्रतिपादनकरणाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं ॥ तेमांप्रथमस्कंधने[illegible]षेविदुरजियेधृतराष्ट्रप्रत्येकह्युं
छे ॥ हेराज[illegible] आत्मज्ञानिएवोजे[illegible]रुषतेजेतपोतानिमेले अथवाकोइकनेउपदेशेकरिनेआलोकनेविषेउपज्योछेवैरा
ग्यतेजेनेएवोथकोजेपोतानाह्रदयनेविषेभगवाननेधारिनेपोतानाघरथकिचालिनिकलेतेपुरुषजेतेनरनेमध्येउत्तम
जांणवो॥ १॥ ॥स्कांदेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥इत्थंप्रभोःकालशक्त्यालयैरेतैश्चतुर्विधैः॥ असद्बुद्ध्वाऽखिलं
तत्राहचिर्वैराग्यमुच्यते॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्कंदपुराणनेविषेवैराग्यनुलक्षणक[illegible]छेजेएप्रकारेभगवाननि
कालशक्तियेकरिनथयाएवाजे नित्यप्रलयनैमित्तिकप्रलयप्राकृतप्रलयनेआत्यंतिकप्रलयएच्यारप्रकारनाजेप्रलय

तेमणेकरिने समग्रअसत्यजांणिनेकेतांसर्वेमायिकएवाजेलोकभोगादिकतेमनेनाशवंतनेकाकविष्टातुल्यतुच्छस
मझिनेसर्वेलोकभोगादिकमांजेअरुचितेजतेवैराग्यकहियेछयें॥ २ ॥ ॥ विदुरनीतौचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥
महाबलान्पश्यमहानुभावान्प्रशास्यभूमिंधनधान्यपूर्णाम्॥ राज्यानिहित्वाविपुलांश्चभोगान्गतान्नरेंद्रान्वशमंत
कस्य॥३॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेविदुरनीतिमां षविदुरजियेजीवनेवैराग्यपांमवानेअर्थेकह्युंछे॥ हेराजन मोटुंछे
बलजेमनुंनेमोटोछेमहिमाजेमनोएवाजेमोटाराजातेजेतेधने करिनेधान्येकरिनेपूर्णएवीजेपृथवीतेनिशिक्षाकरिने
नेपछेतेपृथवीनाराज्यनोत्यागकरिनेतथामोटाजेभोगतेमनोत्यागकरिनेकालनेवशथैजाताहवातेनेतुजेतेजो॥ ३ ॥
॥ श्लोकः॥ ॥ मृतंपुत्रंदुःखपुष्टंमनुष्याउत्क्षिप्यराजन्स्वगृहान्निर्हरंति॥तंमुक्तकेशाःकरुणंरुदंतश्चितामध्येकाष्ठमि
वक्षिपंति॥ ४ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥हेराजन्दुःखेकरिनेप षणकर्योएवोजेपुत्रतेजारेमरिजायछेतारेतेनेमनुष्यजेतेपो
तानाघरथकिछेटेश्मशानमांबालवालेईजायछेने तेमनुष्यजेतेमूकेलाकेशजेमनानेकरुणायेसहितजेमहोयतेमरो
ताथकातेपुत्रनेचित नाभध्यनेविषेकाष्टनिपेठेनांखिदेईनेबालिदेछे॥ ४ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अन्योधनंप्रेतगतस्य
भुंक्तेवासांसिचाग्निश्चशरीरधातून्॥ द्वाभ्यामयंसहगच्छत्यमुत्रपुण्येनपापेनचवेष्ट्यमानः॥ ५ ॥ ॥ अर्थः॥
अनेमारगयोएवोजेपुरुषतेनुंजेधनतथावस्त्रतेनेबिजोभोगवेछे अनेतेनाशरीरनाजेत्वचामांस।देकधातुंतेनेअग्नि
अथवापक्षितेभोगवेछेअनेएजेपुरुषतेपुण्यनेपापतेणेकरिनेवींटांणोथकोतेपुण्यपापेसहितपरलोकनेविषेजायछे॥
॥५॥ ॥एकादशेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्यानिर्विण्णचित्तायागीतंश्रृणुयथामम॥ निर्वेदआशापाशानांपुरुष

स्ययथात्यसिः॥ नत्यंगाजातनिर्वेदोदेहवंधंजिहासति॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशनेविषेक[illegible]छेहे[illegible] जदुवै
राग्येजुक्तछेचित्तजेनुंएवीजेतेपिंगलातेनुंजेगीततेने[illegible]जेतमुथकियथार्थपणेसांभल्याअने[illegible]रुषनेआशारूपजेपाश
तेनेछेदवानेविषेवैराग्यजेतेतरवा[illegible]॥ कमजेनथिउत्पन्नथयोवैराग्यजेनेएवोजे[illegible]रुषतेजेतदेहनावंधननेत्या
गकरवानेनथीइछ्छतो॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नूनंमेभगवान्प्रीतोविष्णुः[illegible]णा॥ निर्वेदोयंदुराशायायन्मे
जातः[illegible]हः॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेशुभएवुंजेकांईककर्मतेणेकरिनेवि[illegible] एवाभगवानजेतेमुनंनिश्चेप्रसन्न
थयाजेकारणपणामाटेदुष्टछेआशाजेने एवीजेहुंतेमुनेसुखनोआपनारोएवोजेआवैराग्य[illegible] जेतेउत्पन्नथयोछेमाटे
मारुमोटुभाग्यछे॥७॥ ॥श्लोकः॥ ॥मैवस्युर्मंदभाग्यायाःक्लेशानिर्वेदहेतवः॥ येनानुवंधंनिर्हृत्यपुरुषःश[illegible]
ति॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजोहुंभाग्यहीनहउंतोवैराग्यनाहेतुएवाजेक्लेशतेजेतमुनेनहोयअनेजेवैराग्येकरिनेपुरुष
जेतेदेहगेहादिकरूपजेवंधनतेनोत्यागकरिनेशांतिनेपांमेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तेनोपाकृतमादायशिरसाग्राम्यसं
गताः॥ त्यक्त्वादुराशाःशरणंव्रजामितमधीश्वरम्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥एकारणपणामाटेतेभगवानतेणेकरयोएवोजे
वैराग्यरूपउपगारतेनेमस्तकवतेग्रहणकरिनेहुंजेतेग्राम्यएवाजेनरनेविषयतेनेविषे रहिएविजेदुष्टआशातेमनोत्या
गकरिनेसर्वनानियंताएवाजेभगवानतेनाशरणनेपांमिछुं॥९॥ ॥वृद्धचाणक्योवदति॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रुतंयन्न
विर[illegible]धर्मायनशांतये॥ किंतेनपठितेनापिकाकवाशितमेवतदिति॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेचाणाक्यऋषिजे
तेवैराग्यरहितजेभणेलातेमनिनिंदाकरेछे॥ जेशास्त्रनुजेभणवापणुतेजेतेजेभणनारानेवैराग्यपांमवानेअर्थेतथा

धर्मपालवानेअर्थेतथाशांतिपांमवानेअर्थेनथिथातुं केतांशास्त्रपुराणनेभ्भारतादिकग्रंथतेमनेभ्भणिनेपणजेनाअंत रमांवैराग्यधर्मनेशांतिआदिकसारागुणनथि आवताते तेजेभ्भणवापणुतेणेकरिनेतेभ्भणनारानेशोभ्भाभ्भथयोकांइ नथयो तारेतेचातुरिकरिनेरुडुबोलवाशिख्यातेशुंलाभ्भनहि तोतेजभ्भणवापणुतेजेतेतोकाकनुजे बोलवापणुतेजेवु जछेकेत भ्भणिनेवैराग्यादिकसारागुणतोशि भ्भानाहि नेउपरथिचतुरायेकरिनेबोलवाशिख्यातेतोकेवलकाकचा रिजांणवि॥१०॥ ॥ग्रंथांतरेषुचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥दोषदर्शीभ्भवेत्तत्रयत्ररागःप्रवर्त्तते॥ अनिष्टबद्धि तंपश्येत्तथाक्षिप्रंविरज्यते॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेग्रंथांतरनेविषेपणवैराग्यपांमवानिरितिजेतेकहिछे॥जेप दार्थने षेपोतानेअतिश आसक्तिजेतेथायतेपदार्थनेविषे राग्यनेपांमवानेइच्छता एवोजेपुरुषतेजेतदोषनोजो रोथाय॥अनेतेजेपदार्थतेनेनिश्चेकेवलदुःखरूपनेतुच्छएवुंजुवे॥तारेतप्रकारजोनारोजेपुरुषतेजेतेतपदार्थमांथित त्कालवैराग्यनेपांमेछे॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥नास्तिविद्यासमंचक्षुर्नास्तिसत्यसमंतपः॥ नास्तिरागसमंदुःखं नास्तित्यागसमंसुखम्॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेविद्यासमानवि नेत्रजेतेनथिनेपोतानोनेपारकोद्रो नथायए वुंजेसत्यवचनबोल तेसमानबिजुतपजेतेनथि॥ अनेपदार्थनेविषेजेप्रीतितेसमानबिजुदुःखजेतेनथिनेबंधनकारि सर्वपदार्थनोत्यागकरवो ना बेजुसुखजेतेनथि॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥भोगेरोगभयंसुखेक्षयभयंवित्तेऽग्नि भूभृद्भयंदास्येस्वामिभयंजयेरिपुभयंवंशे यो षेद्भयम्॥ मानेम्लानिभयंगुणेखलभयंकायेकृतांताद्भयंसर्वंनाम भयंसखेभ्भजततोवैराग्यमे भय ॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवैराग्यनुंजनिर्भयपणुतेनेवैराग्यवानएवोजेपुरु

पतेपोतानामित्रप्रत्येकेहच्छेहेमित्रनानाप्रकारना जेभोगतेनेविषेरागनेभयजेतेरत्यो छेनेसुखनेविषेनाशपणानिवि
कछेकेतांजसु[illegible]छेतेरखेनाशनपांमेएमसुखमांपणभयछे नेधननेविषेअग्निनोतथार[illegible]जेतेरत्योछे
नेदासपणानेविषेस्वामिनिथिकजेतेछेनेजयनेविषेहांमावलियाशत्रुनिबिकजेतेछे नेसाराकुलनेविषेव्यभिचारादि
कदोषवालिजेस्त्रीयोतेथ[illegible]जेते ॥ अनेमोटपणनेविषेपणको कपोतानुमानभंगकरेतेणेकरि नेपोतानामन
मांखेदपांमवापणुतेनिथिकजेतेछेनेसारागुणनेविषेखलपुरुषनोभयजेतेछे नेदेहनेविषेकालथकिभयजेतेछेहवेके
टलांकगणावुसर्वेनामरूपनेलोकनेभोगसर्वेठेकांणेभयजेतेछे माटेहेसखेअभयएवोजेवैराग्यतेनेजतमेजेतसेवो
केतांसर्वेमायिकसुखनोत्यागकरिनेभगवाननासुखनेअर्थेनिर्भयएवोजेवैराग्यतेनेतमेपांमोतोमहासुखियाथाशो
॥१३॥ ॥दश मचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नेहचात्यंतसंवासःकर्हिचित्केनचित्सह ॥राजन्स्वेनापिदेहेनकिमु
जायात्मजा दिभिः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदशमनेविषेपणवैराग्यपां[illegible]हिछेहेराजन्धृ[illegible]
संसारनेविषेजीवनेक्यारेयकोयसंघातेनित्यभेलुरेवापणुजेतेरहेतुनथि ॥ अनेवलिपोतानोजेदेहतेसंघातेपणनित्ये
भेलुरेवापणुनथिरतुतोस्त्रीपुत्रादिकसंघातेनरहेएम तेशुंकवुंछे॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥एकःप्रसूयतेजंतुरेकएवप्र
लीयते॥एकोनु[illegible]॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेधृतर[illegible]जेतेएकलोजजन्मेछे॥
नेएकलोजमरीजायछे॥अनेपोतेकर्युंजेपुन्यतेनेएकलोजभोगवेछे॥ नेपोतेकर्युंजेपापतेनेपणपोतेएकलोजभो
गवेछे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥अधर्मोपचितंवित्तंहरंत्यन्येऽल्पमेधसः॥संभोजनीयापदेशैर्जलानीवजलौ

कसः॥ ॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअल्पछेबुद्धिजेनिएवोजेमूढपुरुषतेनुंअधर्मेकरिनेजेसुंकरयुंएवुंजेधनते
तेविजाजे अ कि तेजेतेअरणपोषणकरवायोग्यछेएरित्यनेमिशेकरिनेहरिजायछे॥जेमजल[illegible]
तेनुजीवनरूपजेजलतेनेतेमत्स्यनापुत्रहरिलेछेतेम॥१६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ ज्ञातियानधर्म्मेणस्वबुद्ध्यात
मपंडितं॥तेऽकृतार्थंप्रहिएवंतिप्राणारायःसुतादयः॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेधृतराष्ट्रआजीवजेतेजेनेएतो
मारोछेएविबुद्धियेकरिनेअधर्मवतेपोषणकरेछेए [illegible] धननेपुत्रादिकतेजेतेअवि [illegible] जेए रुषतनेअकृ
तार्थएवानेजतजादेछे॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वयंकिल्विषमादायतैस्त्यक्तोनार्थकोविदः॥असिद्धार्थोविश
त्यंधंस्वधर्मवि खस्तमः॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेप तानास्वार्थनेनजांणताएवो॥नेपोतानोजेधर्मतेयकिवि
मुखएवो॥नेअपूर्णछे [illegible] थजेनोएवोजेएपुरुषतेजेतपुत्रादिकनापोषणेकरिनेथयुजेपापतेनेपोतेजग्रहणकरीनेते
पुत्रादिकेत्यागकर सतोअंधतामस्वनर [illegible] शकरेछे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्माल्लोकमिमंराजन्स्वप्नमा
यामनोरथं॥वीक्ष्याऽऽ [illegible] मःशांतोभवप्रभो॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेराज
हेधृतराष्ट्रआजेलोकतेनेस्वप्नमायानेमनोरथतुल्यजोइनेनेपोतानुंजेमनतेनेपोतानिबुद्धियेकरिने नियममांराखिनेहे
समर्थसमथाओनेशांतथाओ॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुतामहिष्योभवतोज्ञातयो त्यमंत्रिणः॥प्रजाश्चतु
काल्लीयानाधुनासंतिकालिताः॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेराजनतमेराज्यकरतातेसमयमांथयाजेतमारापुत्र
नेतमारिपटरांणियोनेज्ञातीनेप्रधांननेमिंत्रिनेप्रजाएसर्वेजेतकालतेणेज्यांत्यांचलविनांस्यामाटेतेसर्वेहमणांकोईये

नथि॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥कालोबलीयान्बलिनांभगवानीश्वरोऽव्ययः॥ प्रजाःकालयतेक्रीडन्पशुपालोयथा पशून्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेकालतोबलीयामध्येअतिशेबलीयोछेनेभगवाननीश्वरकेतांसर्वने नियममांराखेएवोसमर्थछे नेअविनाशिछेतेकालजेतेसर्वजननेज्यांत्यांचलविनं खेछेकनापेठेतोपशुपालजेगोवा लतेजेमपशुनेज्यांत्यांचलविनांखेछेतेमकालपणसर्वेनेज्यांत्यांविखीनांखेछे॥२१॥ ॥श्लोकः॥ ॥मन्येम मानुग्रहईशतेकृतोराज्यानुबंधापगमोयदृच्छया॥ यःप्राथ्यतेसाधुभिरे[illegible]॥२२॥ अर्थः॥ ॥हेईशहे[illegible] आराज्यरूपबंधननिनिवृत्तिथईतेतोतमेमारेउपरमोटोअनु ग्रहकर्योएमहुंमांनुछुं अनेसा[illegible]कतांसतअसतनाविवेकजुक्तनेवैराग्यपामिनेएकाएकिपणेवनप्रत्येप्रवेशकरवा नेइच्छताएवाजेमोटाचक्रवर्त्तिराजातेपणजेतमाराएअनुग्रहनीप्रार्थनाकरेछे॥२२॥ ॥श्लोकः॥ ॥वायुर्य थाघनानीकंतृणंतूलंरजांसिच॥ संयोज्याक्षिपतेभूयस्तथाभूतानिभूतकृत्॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसगांकुटं बिनोसंबंधजीवनेनिरंतररेतोनथिएमकेहेछे॥ जेमवायुजेतेवादलांनोजेसमूहतेनेभेलांकरिनेजुदांकरेछे नेजे[illegible] णांनेभेगांकरिनेपाछांजुदांकरेछे ने[illegible]तेनेभेगुकारनेपाछु[illegible]तेने[illegible] नेजुदिकरेछे तेनिपेठेसर्वभूतनाकरनाराजेईश्वरतेजेतेसर्वेभूतप्राणिमात्रनेभेलांकरिनेपाछांजुदांकरिनांखेछे॥ ॥२३॥ ॥सममेव॥ ॥श्लोकः॥ ॥भूतानामिहसंवासःप्रपायामिवसुव्रते॥ दैवेनैकत्रनीतानां[illegible]नीतानां स्वकर्मभिः॥२४॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रव[illegible]कश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यसाधुवलरामदास[illegible]निनास[illegible]श्रीगु

ए तातानंदस्वाम्या कृतेश्रीविवेकसारेवैराग्यनिरूपणंनामअष्टमंप्रकरणम् ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलि
सप्तमनेविषेकहुंछेजेतेजे वर्ततेईश्वरजेतेमणेपोतपोतानाकर्मेंकरिनेएकठेकांणेमेलांकस्यांनेपाछांजुदांकरिनांख्यांए
वांजेभूतप्राणिमात्रतेमज आलोकनेविषेजेमेलुरेवापणुतेजेतेतोजेमपरवनेविषेपाणिपिवानेमेलांथयांजेम ब्यते
मनाजेवुंछेकेतांजेमपरवनेविषेमेलांथयांजेमनुष्यतेपाणिपियनेजुदांजुदांचाल्यं जायछेतेमजमेलोकरि नेमेलाथया
जेस्त्रीपुत्रादिकसर्वेसंबंधितेजेतेनाशपांमिजायछेपणकोईनिरंतरमेलांरेतांनथिमाटेतेम अतिशेहेतराखवु नाहि ॥ ॥
॥ २४ ॥ ॥ एविरीतेविर्वक्षएवोजेएक तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्री सहजानंदस्वामीतेमनाशिष्यएवोजे ब
लरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातातानंदस्वामिनि आज्ञायेकरिनेकस्यो जेआविवेकसारनामेग्रंथतेमांवैराग्यनुनि
रूपणकरवुंतेनामेआठमुं प्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ८ ॥ ॥ अथश्रीहरेर्नवविधाभक्तिःस्मृतयः ॥ तत्रोक्तंसप्त
मे ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रवणंकीर्त्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनम् ॥ अर्चनं दनंदास्यंसख्यमात्मानिवेदनम् ॥
॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेमनुष्यमात्रनेपोतानाकल्याणनेअर्थेकरवाजोग्यएविजेश्रीहरिनिभक्ति तेनाप्रतिपा
दनकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलिखुंछुं ॥ तेमांभागवतनासप्तमनेविषेनवप्रकारनाभक्तिनाभेदजेते
ल्याछे जेभगवाननीकथासांभलवितथाभगवानन कथाकीर्त्तनकेवां तथाभगवाननिमूर्त्तिनुंस्मरणकरवुंतथाभ
गवाननाचरणारविंदनिसेवाकरवी ॥ तथाभगवाननिपूजाकरवितथाभगवाननेवंदनाकरवितथाभगवाननुदास
पणुकरवुं तथाभगवाननुसखापणुकरवुं तथाभगवाननेपोतानोदेहअर्पणकरवो ॥ १ ॥ ॥ आमिजकजनोव

क्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीविष्णोःश्रवणेपरिक्षिदभवद्वैयासकिःकीर्त्तनेप्रह्लादःस्मरणेंघ्रिपद्मभजनेलक्ष्मीःपृथुःपू
जने ॥ अक्रूरस्त्वभिवंदनेकपिपतिर्दास्येचसख्येऽर्जुनःसर्वस्वात्मसमर्पणेबलिरभूत्कैवल्यमेतेविदुः ॥ २ ॥ ॥अ
र्थः॥ ॥हवेतेनवप्रकारनिजेभक्तितेनाजेनवमुख्यअधिकारितेमनेअभियुक्तजनजेतेकहेछेजेभगवाननिकथासां
भलवितेमांपरीक्षितराजाजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननिकीर्त्तनभक्तिनेविषे शुकदेवजिजेतेमुख्यअ
धिका[illegible]होताहवा नेभगवाननिस्मरणभक्तिनेविषेप्र[illegible]ादजिजेते[illegible]ख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननाचरणार
विंदनिसेवाकरवितेने[illegible]षेलक्ष्मीजीजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवां नेभगवाननिअर्चनभक्तिनेविषेपृथुजेतेमुख्यहो
ताहवा॥ अने[illegible]वंदनभक्तिनेविषेअक्रुरजिजेते[illegible]ख्यहोताहवानेहारेनिदासत्वभक्तिनेविषेहनु[illegible]नजिजेतेमुख्य
भक्त[illegible]ताहवा नेभगवाननिसख्यभक्तिनेविषेअर्ज[illegible]नजेते[illegible]ख्यहोताहवा नेभगवाननेसर्वेपोतानुधनादिकतथादेह
अर्पणकर[illegible]एजेभगवाननिआत्मनिवेदनभक्तितेनेविषेबलिराजाजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवाएजेसर्वेभ[illegible]तेजेते
भगवान[illegible]जेशुद्धस्वरूपतेनेजांणताहवा अथवाभगवाननाधामनेपांमताहवा॥२॥ ॥नारायणेनोक्तम्॥ ॥
श्लोकः॥ ॥धर्मोज्ञानंचवैराग्यंभ[illegible]र्वेधानितत्त्वतः॥ अंगानेत्रीण[illegible]गत्हत्पादाख्यान्यनुक्रमात् ॥ ३ ॥ ॥
अर्थः॥ ॥अनेनारायणमुनिजेते[illegible]णेनारायणगीतानेविषेभक्तिनांत्रणअंगजेतेकह्यांछेतेकियांतोधर्मज्ञाननेवैरा
ग्यएत्रणजेतेभक्तिजेतेनांमस्तकहृदयनेपगछेनामजेमनांएवांत्रणअंगजेतेयथार्थपणेकरिने अनुक्रमथकिजांण
वांकेतांधर्मजेतेभ[illegible]जेतेभक्तिनुंहृदयछेनेवैराग्यजेतेभक्तिनापगछे ॥ ४ ॥ ॥दशमेब्रह्मावद

ति ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रेयःस्रुतिंभक्तिमुदस्यतेविभोक्लिश्यंतियेकेवलबोधलब्धये ॥ तेषामसौक्लेशलएवशिष्य
तेनान्यद्यथास्थूलतुषावघातिनाम् ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदशमनेविषेभक्तिनुजेश्रेष्ठपणुतेनेब्रह्मादेक
छे ॥ हेविभोकेत समर्थजेममोटातलावथकीनिझरणांनीसरेछे ॥ तेमधर्मअर्थकामनेचारप्रकारनिमुक्तिनेज्ञान
नेब्रह्म॰ ।ते॰ ॰॰॰ वेछेनिझरणांजेथकिएविजे तमारिभक्तितेनोत्यागकरिनेनेजे॰ रुषकेवलब्रह्मज्ञाननिप्राप्तिनेअर्थे
जक्लेशनेकरेछे ॥ ते॰ रुषनेब्रह्मज्ञाननिप्राप्तिथातीनथी ॥ नेकेवलक्लेशजप्राप्तथायछे ॥ जेमस्थूलएवांजेशाल्यनांफो
तरांतेनाखांडनाराजेपुरुषतेमनेचोखानिप्राप्तिनथीथाती ॥ नेकेलवक्लेशजथायछे ॥ तेमतमारिभक्तिनोत्यागकरि
नेब्रह्म॰ ।॰॰॰॥॰॰॰॰॰॰॰॰॰॰॰॰॰ तेमनेकेवलक्लेश जप्राप्तथायछे ॥ ४ ॥ ॥ तृतीयेश्रीकपिलदेवोमातरंप्र
तिवक्ति ॥ ॥ श्लोकौ ॥ मद्गुणश्रुतिमात्रेणमयिसर्वगुहाशये ॥ मनोगतिरविच्छिन्नायथागंगाम्भसोंबुधौ
॥ ५ ॥ लक्षणंभक्तियोगस्यनिर्गुणस्य॰ दाहृतम् ॥ अहैतुक्यव्यवहिताताया भक्तिःपुरुषोत्तमे ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥
हवेभागवतनात्रीजास्कंधमांकपिलदेवजिभगवानजेतेभक्तिनुजेलक्षणतेनेपोतानीमाताप्रत्येकेहेछे ॥ हेमातसर्व
नोअंतय मिएवोपुरुषोत्तमवा॰ देवजेहुंतेमारेविषेमारागुणजेअवतारचरित्रतेने श्रवणमात्रेकरिनेसर्वक्रियाकरते
सतेमननिगातजेतेनि तररेहेजेमगंगानाजलनिगतिसमुद्रनेविषेअखंडरेहेछे तेममारेविषेनिरंतरममनीवृत्तिरहेतेजे
तेनिर्गुणभक्तियोगनुंलक्षणकह्युंछे तेनिर्गुणभक्तिकेवीछेतोअहैतुकीकेतांनिष्कामछे अव्यवहिताकेतां सिद्धि
ऐश्वर्यादिकरूपजेअंतरायतेजेनेविषेआडोआवेनहिएवीछे अनेएविरित्यनीभक्तिजेनेहोयतेमारानिर्गुणभक्तकेहे

वाय॥५॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥सालोक्य सार्ष्टि सामीप्य सारूप्यैकत्वमप्युत ॥ दीयमानं न गृह्णन्ति विना मत्सेवनं जनाः॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेमारानिर्गुणएकांतिकभक्तजनके छेतोसालोक्यजेहुंजेलोकमांरेहेतोहउंते लोकमांरेहेवुंकेतांवैकुंठलोकमांरेहेवुं पणमाराजेवाऐश्वर्यनीप्राप्तिनहि॥ अनेसार्ष्टिजेवैकुंठलोकमांरेहेवुं नेमाराजे वुंऐश्वर्यपांमवुंकेतांमाहाराजाधिराजएवोजेहुंतेमाराआगलयुवराजपदवियेरेहेवुं अनेसामीप्यजेवैकुंठलोकनेवि षेमारेसमीपेरेहेवुंकेतांमहाराजाधिराजएवोजेहुंतेमारेसमीपेसभासदथैनेबेसवुं अनेसारूप्यजेवैकुंठनेविषेरेहेवुंने मारासरखुंरूपपांमवुंनेतरूपनेपांम्यानुंजेसुखतेनेमदेहेक्तवरतवुं अनेएकत्वजेवैकुंठनेविषेजेमारेमूर्त्तितेनेविषेप्रवे शकारनेरेहेवुं एपांचप्रकारनिमुक्तिरूपजेब्रह्मादिकसर्वने दुर्लभएवुं सुखनेऐश्वर्यतेनेहुंजेतेमारा एकांतिकानिर्गुणभक्त नेदेउछुंतोपणजोएपांचप्रकारनीमुक्तिनेविषेलक्ष्मीनिपेठेमारिसेवानहोयतोतेनेमारानिर्गुणएकांतिकभक्तजेतेनथि ग्रहणकरताकेमजेतेभक्तअतिविचक्षणछेमाटेएमजाणेछे जेएपांचप्रकारनामुक्तिहुंएनेदेउछुं छेतेजतेपूर्वेसाधनका लनेविषेभगवाननिनवधाभक्तियेकारनेकारजेसेवातेणेकरिनेथयुंछे माटेसेवाविनाएमुक्तिनेनथिइच्छताअनेएसे वानेजएमुक्तिफलरूपमानेछेनेपरमसुखरूपमांनेछे॥७॥ ॥एकादशेचोक्तंभगवताउद्धवंप्राते॥ ॥श्लोकः॥ ॥यंन योगेनसांख्येनदानव्रततपोध्वरैः॥ व्याख्यास्वाध्यायसंन्यासैःप्राप्नुयाद्यत्नवानपि॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशने विषेभक्तिनोमहिमातथाप्रेमलक्षणाभक्तिनुस्वरूपजेतेभगवानेउद्धवप्रत्येजेप्रत्येकह्युंछे॥ हेउद्धवजि जेकेवोहुं तोमारि भक्तिविनातोअष्टांगयोगकरवोनेतत्वनोविचारकरवोने दानव्रततपनेयज्ञकरवानेग्रंथुनिटीकाओकरावेनेभगवुने

नणाव नेसंन्यासग्रहणकरवोएसर्वेयवडेकरिने प्रयासनेकरतोएवोजेजनतेजेतेपणजेमुनेनथिपांमतोतेमुनेगोपी
काादे [illegible] नेजनिश्रेपांमतांहवां॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥रामेणसार्द्धंमथुरांप्रणीते [illegible] ।फाल्गुन्का
मय्यनुरक्तचित्ताः॥ विगाढभावेननमेवियोगतीव्राधयोऽन्यंददृशुःसुखाय॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेतेगोपीका
युंनिप्रेमलक्षणाभक्तितेनेकेहेछे॥ हेउद्धवजिअक्रुरजेतेमणेबलदेवजियेसहितमुनेमथुरांप्रत्येपमाड्येसतेमारेविषेजे
अतिदृढप्रेमतेणेकरिनेमारेविषेप्रीतियेयुक्तछेचितजेमन ॥ अनेमारेवियोगेकरिनेतीव्रछेमननिपीडातेजेमनेएवि
जेगोपीकाओतेजेतेपोतानापतिपुत्रादिकतेनेसुखनेअर्थेनदेखतिहावियुं॥ ९॥ ॥श्लोकः॥ ॥तानाविदन्मय्यनु
षंगब [illegible] धियःस्वमात्मानमदस्तथेदं॥ यथासमाधौमुनयोब्धितोयेनद्यःप्रविष्टाइवनामरूपे॥ १०॥ ॥ अर्थः॥ ॥अ
नेतेगोपीकाओजेतेमारेविषेअतिस्नेहेकरिनेमारेविषेक्तथईछे बुधि [illegible]
थाछेटेरह्याएवाजेसंबंधितेमननेनेसमीपेरह्याजेपतिपुत्रादिकतेमनेपणनजांणतिहवियुं॥ जेम [illegible] म॥धेनेविषेगयाए
वाजेमुनितेपोतानादेहनेनथिजांणताने स[illegible]द्रनाजलनेविषेप्रवेशथइएविजेनदी [illegible]
तानु [illegible] तेनेनथिजांणतियुंतेम॥ १०॥ ॥श्लोकः॥ ॥कथंविनारोमहर्षद्रवताचेतसाविना॥ विनानंदाश्रु
कलयाशुध्येद्भक्त्याविनाऽऽशयः॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥ अने [illegible]रुषनुअंतःकर[illegible]
मनुजेप्रफुल्लितथवापणुतेविनाकेमशुद्धथायनेगदगदचितथयाविनाकेम [illegible]द्धथाय ॥ [illegible]तिनोजेआनंदते
णेकरिनेनेत्रनेविषे [illegible]विनाकेमशुद्धथायने एसर्वेभक्तिनांलक्षणतेणे[illegible]क्तएविजेभ[illegible]तेवि

नाकंमश्‌ द्धथाय ॥ ११ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ वाग्गद्‌गदाद्रवतेयस्यचित्तंरुदत्यभीक्ष्णंहसतिक्वचिच्च ॥ विलज्जउ ाय
तिनृत्यतेचमद्भक्तियुक्तोभुवनंपुनाति ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेपोतानेविषेभक्तियेजुक्तएवोजे रुषतेनुंलक्षणे
रा [illegible] त्यकेहेछे ॥ हेउद्धवजिमारेविषेहेतेकरिनेजिनिवांणिजेतेगदगदथायछेनेजेनुचितजेतेद्रवि [illegible]
र्त्तिनोवियोगथायतोवारंवाररुदनकरेछेनेक्यारेकमारिमूर्त्तिनेदर्शनकरिनेहसेछे ॥ अनेक्यारेकलोकनिलाजेरहि
त [illegible] रेभक्तियेजुक्तपुरुषतेजेतेआभुवननेपवित्रकरेछे ॥ १२ ॥ ॥ श्लोकः ॥
यथाग्निनाहेममलंजहातिध्मातंपुनःस्वंभजतेचरूपं ॥ आत्माचकर्म्मा शयंविधूयमद्भक्तियोगेनभजत्यथोमां ॥
॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेभक्तिवडे करिनेजआत्मानिशुद्धि [illegible] ॥ हेउद्धवजिजेमअग्निनेविषेतपायमानकर्युं
जेसुवर्णतेजेतेतेअग्नियेकरिनेमलजेलोहादिकनोसंसर्गतेनोत्यागकरेछेनेपछेपोतानुजेशुद्धस्वरूपतेनेपांमेछे ॥ तेम
जीवात्माजेतेमारिभक्तिरूपीजेयोगतेणेकरिनेकर्मजनेविषेरह्यांछे एवुंजेवासनालिंगशरीरतेनेटालिनेशुद्धएवुजे
पोतानुस्वरूपतेनेपांमेछेनेतेकेडेमुनेभजेछे केतांसर्वजीवप्राणिमात्रनोनियंतानेदिव्यछे र्त्तियुंजेमानिएवांजे क्त
नांवंदतमणेसेवानेकरवोएवोजेसाक्षात पुरुषोत्तमहुंतेमुनेपांमेछे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ भक्त्याऽहमेक
याग्राह्यःश्रद्धयात्माप्रियःसतां ॥ भक्तिःपुनातिमन्निष्ठाश्वपाकानपिसंभवात्‌ ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसंतजे
तेमनेवाहालोएवोजे तेजेतेश्रद्धायेकरि [illegible] थइएविजेमारिअनन्यभक्तितेणेकरिनेग्रहणकरवाजोग्यछूं ॥ अने
मारेविषेछे निष्टाजेनिएविजेतेभ [illegible] जातिथकिथयोजेदोषतेथकिपणचांडालजेतेमनेपणपवित्रकरे

छे॥ १४॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रोक्तेनभक्तियोगेनभजतोमाऽसकृन्मुनेः॥ कामाहृदय्यानश्यंतिसर्वेमयिहृदिस्थि
ते॥ १५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेमेकह्योजेभक्तियोगतेणेकरिनेमुनेवारंवारभजतोएवोजे मुनितेनाहृदयनेवि
षे जेतेप्रत्यक्षपणेकरिनेरह्योसतोमुनिनाहृदयनेविषेरह्याजेसर्वेकामतेजेतेनाशपांमेछे॥ १५॥ ॥श्लोकः॥
भिद्यतेहृदयग्रंथिश्छिद्यंतेसर्वसंशयाः॥ क्षीयंतेचास्यकर्माणिमयिदृष्टेऽखिलात्मनि॥ १६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अने
सर्वेनोअंतर्यामिएवोजेहुंजेतेदेखायेसतेआमुनिजेतेनांकर्मजेतेक्षयपांमेछे नेसर्वेसंशयजेतेभगवाननास्वरूपनेवि
षेनास्तिकभावतेजेतछेदायिजायछे नेहृदयनोग्रंथिजेतेदेहाभिमानतेजेतेभेदायिजायछे॥ १६॥ ॥श्लोकः॥
तस्मान्मद्भक्तियुक्तस्ययोगिनोवैमदात्मनः॥ नज्ञानंनचवैराग्यंप्रायःश्रेयोभवेदिह॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
तेजकारणपणामाटेमहात्म्येसहितमारिभक्तियेजुक्तने मारेविषेछेमनतेजेनुं एवोजे आलोकनेविषे योगितेनेकेवल
ज्ञानजेतेकल्यांणनेकरेएवुंबहुधाहोयनहिनेएकलावैराग्यजेतेपणकल्यांणनेकरेएवुंहोयनहि॥ १७॥ ॥श्लो
कौ॥ ॥यत्कर्मभिर्यत्तपसाज्ञानवैराग्यतश्चयत्॥ योगेनदानधर्मेणश्रेयोभिरितरैरपि॥ १८॥ सर्वमद्भक्तियोगेनम
द्भक्तोलभतेंजसा॥ स्वर्गापवर्गमद्धामकथंचिद्यदिवांछति॥ १९॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेयोगिपुरुषजेतेनेजे
कर्मेकारनेपांमवाजोग्यछेतथातपज्ञानवैराग्यतेमणेकरिनेजेपांमवाजोग्यछे॥ तथायोगदाननेधर्मतेमणेकरिनेजे
पांमवाजोग्यछेअनेबिजांपणजेकल्यांणनांसाधनतेमणेकरिनेजेपामवाजोग्यछे॥ तेसर्वेनेमारोभक्तजेतेसुखेमा
रिभक्तिरूपीजेयोगतेणेकरिनेपांमेछे॥ अनेस्वर्गमोक्षनेमारुंधामतेमनेपणजोकोइकप्रकारेकरिनेइछछेतोमाराभ

[illegible]रिनेजपामेछे ॥ १८ ॥ १९ ॥ ॥ पंचरात्रेचै क्त ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ स्वधर्म[illegible]न्यन्नूषा जुष्टांतुयेऽच्युते ॥ अनन्यन्नक्तिसाध्वीवत्कुर्युरेकांतिकाहिते ॥ २० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible]वेषे धर्मा[illegible]न्नक्तिजेतेकरवा[illegible] जेमपतिव्रता[illegible]जेतेपोतानापतिनेजमनक्रमवचनेकरिनेसेवेछेपण [illegible]रुपनेविषेहेत[illegible]खतिनथि ॥ तेमजेन्नक्तन्नगवाननेविषेज[illegible]धर्मज्ञाननेवैराग्यरूपजेधर[illegible]कणवे जेएकन्नगवाननिजन्न[illegible]तेनेकरेछेएवोजेन्नक्ततेजेतेन्नगवाननाएकांतिकन्नक्तकत्याछे ॥ २० ॥ ॥ श्लोकः ॥ सुरूपापियथानारीवस्त्रालंकार[illegible] ॥ नशोन्नतेतथान्नक्तिर्धर्मादिरहितानृणाम् ॥ २१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ के मजे[illegible]एजेनारीछेतेजेते पणजोवस्त्रनेअलंकाररेरहितछेतोजेमनथिश[illegible]न्नातितेमधर्मज्ञाननेवैरा ग्यतेमणे[illegible]हतएविजेम[illegible]थनिन्नक्तितेजेतेनथिशोन्नति ॥ २१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ देश कालस्वन्नावादेःक्वचिद्दै षम्यसंन्नवे ॥ धर्मादे[illegible]स्तिरोधत्तेतडिद्यथा ॥ २२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेदेशकालनेपोतानोजे स्वन्नावएआदिकजेतेमनो[illegible]रिकविषयपणानोसंन्नवसतेकेतां ज्यांरेसारादेश कालादिकनोजोगनहोयतारेधर्मज्ञा ननेवैरागे[illegible] जेन्नक्तितेन शपांमिजायछेकेनिपेळ्येतो जेमविजळिजेतेळबकारोकरिनेवादळामांतिरोधानथै जायछेतेम ॥ २२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ युक्ताधर्मादिन्निःसा[illegible]क्वापिविघ्नैर्महापदि ॥ अचलानान्नि[illegible] [illegible] ॥ २३ ॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्री[illegible]हजानंदस्वामिशिष्यबलरामदास[illegible]निनास[illegible]गुणातीतानं दस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेन्नक्तिनिरूपणंनामनवमंप्रकरणम् ॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेधमज्ञाननेवैरागेस

हितएविनेतेतेतोमहाआपत्कालनेविषेपणअचलएविथकिविघने करिनेक्यारेयनाशपांमतिनथिकेनिपेठे तें जेममोटोपर्वतजेतेवर्षातानेधारायेकरिनेखोदा[illegible] ॥ २३ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकध [illegible]प्रव[illegible]दस्वा[illegible] शिष्यएवोजे[illegible]बलरामदासमुनितेएसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामि निआ[illegible]यकरिनेकर्योजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेनक्ति[illegible] नि[illegible]करयुंएनामेनव[illegible]प्रकरणजेतेथयुं ॥ १ ॥ ॥ अथचौर्यपरं गनासंगानेषेधविषयाःस्मृतयः ॥ ॥ [illegible] ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ब्रह्महत्या[illegible]रापानंस्ते यं गुर्वंगनागमः ॥ महांतिपातकान्याहुःसंप्रयोगंचतैःसह ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेचोरिकरवितथापरस्त्रीनोसंग कर[illegible]षेधनाजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं ॥ तेमांपंचमहापापनेलांचोरिनेगुरुस्त्रीनोसंगतेनेमनुजे तेकेहेछे ॥ जेब्राह्मणनिहत्याकरवितथासुरापानकरवुंतथाचोरि[illegible]नांजेतेछे ॥ तेमनेधर्म[illegible]षिजेते महापापएवांनेकेहेछेनेतेचारमहापापनाकर[illegible]जेम[illegible]तेमनिसंघाथे सम्यकप्रकारेमेलापराखवोतेनेपांचमुमाहापापकेहेछे केतांब्रह्महत्यासुरापानचोरिनेगुरुस्त्रीनोसंगएचारमहापाप नाक[illegible]नाराजेम[illegible]तेमनोमनकर्मवचनेकारनेजेखरेखरोसंगकरवोतेनेपांच[illegible]महापापकेहेछे ॥ १ ॥ ॥ यमस्मृ तौच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अपहृत्यप स्यार्थदानंय[illegible]यच्छते ॥ सदातानरकंयातियस्यार्थस्तस्यतत्फल[illegible] ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिचो[illegible]जेतेयम[illegible]तिनेविषेकह्योछे ॥ जेजे[illegible]रुषजेतेपारकुंधनचोरिलावीने[illegible] [illegible]आपेछे ॥ [illegible]रुषतेजेतेतोनरकलोकजेतेनेपामेछे ॥ अनेतेपारकुधनचोरिलावेनेजेदानकरे

तेदाननुजेफलतेतोजेनुधनजेतं तेनथायछे ॥ २ ॥ ॥ गौतमेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ तृणंवायदिवाकाष्टंपुष्पं वायदिवाफलं ॥ अनापृछ्यनहिगृह्णानोहस्तछेदनमर्हति ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेगौतमऋषियेतोतृणादिकनिचोरिनुपणहस्तकापवारूपप्रायश्चित्तकह्युंछे जेमनुष्यतेनाधणिनेनपुछतांथकोजोतृणजेतेनेग्रहणकरेछेतथा जोकाष्टजेतेनेग्रहणकरेछेतथाजोपुष्पजेतेनेग्रहणकरेछे तथाजे फलजेतेनेग्रहणकरेछेतोतेपुछ्याविनातृणादिकने लेनारोमनुष्यजेतपोतानाहस्तनुजेछेदवापणुतेनेयोग्यथायछे ॥ केतांतृणकाष्टपुष्पनेफलतेमनोपणजेचोरनारोतेना हाथकापवाएदंडकह्योछे ॥ ३ ॥ ॥ श्रीशंकरेणचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अरण्येविजनेन्यस्तंपरस्वंदृश्यतेयदा ॥ मनसापिनगृह्णंतितेनराःस्वर्गगामिनः ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेशंकराचार्यजेतमणेपणकह्युंछे जेनथिकोइजनजेनेविषेएवुंजेअरण्यतेनेविषेपडेलुंएवुंजोपारकुंधनदेखायछे ॥ तोतेधननेमनेकरिनेपणजेमनुष्यनथिग्रहणकरतातेमनुष्यजेतेस्वर्गलोकनेपांमनाराथायछे ॥ ४ ॥ ॥ विदुरनीतौच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ हरणंचपरस्वानांपरदाराभिमर्शनम् ॥ सुहृदांचपरित्यागस्त्रयोदोषाःक्षयावहाः ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेविदुरनीतिनेविषेविदुरजीयेपणकह्युंछे ॥ एकपारकुजेधनतेनेचोरिलेवुंअथवाबलेकरिनेहरिलेवुंनेबिजोपरस्त्रीनोसंगकरवोनेत्रिजोपोतानाहितकारिजेमित्रतेनोत्यागकरवो एत्रणयदोषजेतेधनआवरदाकीर्त्तिशोभाआदिकगुणनेनाशपमाडएवाछे ॥ ५ ॥ ॥ महाभारतेव्यभिचारनिषेधश्लोकः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ परदारानगंतव्याःसर्ववर्णेषुकर्हिचित् ॥ नहीदृशमनायुष्यंलोकेकिंचनाविद्यते ॥ यादृशंपुरुषस्येहपरदारोपसेवनं ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमहाभारतनेविषेव्यभिचारनोनिषे

धजेतेकत्योछे जेसर्वद रणनेविषेक्यारेपणपरस्त्रीनोसंगनकरवो शाम टेतोआलोकनेविषपर [illegible] जेपापते
जे पुरुषनाआवरदानेघटाडीनांखेछे तेवुंबीजुंकोइपापनथि घटाडतुकेतांपरस्त्रीसंगनोकरनाराजेपुरुषतेचोराशि
लाखजात्यनीयोनिम ज्यांज्यांजन्मनेधरेछे त्यांत्यांजनमिनेतत्कालमरिजायछे नेकवल्लमातानाउदर [illegible]
रकष्टनेपांमेछे पणएनिआवरदातोकांईपणपुरिथातीनथी॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगा
त्रेषुनिर्मिताः॥तावद्वर्षसहस्राणि नरकंपर्युपासते॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्त्रीनादेहनेविषेजटलांरुंवाडांनांछिद्र
निरम्याछे तेएकएकछिद्रप्रत्येएकएकहजारवरसपरजंततेपरस्त्रीसंगनेकरनारो पुरुषजेतेनरकनेभोगवेछे ॥७॥ ॥
श्लोकः॥ ॥परदारेषुयेमूढाश्चक्षुर्दुष्टंप्रयुंजते॥तेनदुष्टस्वभावेनजात्यंधास्तेभवंतिहि॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेजे सर्वपुरुषजेतेपरस्त्रीनेविषेदुष्टभावेजुक्तजेनेत्रतेनेजोडेछे॥ केतांकामभावनि [illegible] परस्त्रीनेजुवेछेनेपछे
तेदुष्टस्वभावेकरिनेजोनारापुरुषजेतेजेजेयोनिनेविषेजन्मेछे तेजन्मतांवांतजआंधलाथायछे॥८॥ ॥श्लोकः॥
मनसापिप्रदुष्टेनयेपश्यंतिपरस्त्रियम्॥रोगार्तास्तेभवंतीहनरादुष्कृतकारिणः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेपुरुषजेते
अतिशेकामभावेजुक्तजेमनतेणेकरिनेपरस्त्रिनेजुवेछे ॥ एवादुष्टकर्मनाकरनाराजेपु रुषतेजनेमरिनेजेजेयोनिने
पांमेछेत्यांत्यांनिरंतरअने [illegible] डायछे ॥ एविरित्येपरस्त्रीसंगनुंनेपरस्त्रीनेकामभावे जोवानुंमोटुं
पापछे माटेएवास्वभावनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो॥९॥ ॥मनुस्मृतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥व्यभिचारात्तुभर्तुःस्त्रीलो
केप्राप्नोतिनिंद्यतां॥शृगालयोनिमाप्नोतिपापरोगैश्चपीड्यते॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेव्यभिचार [illegible] षधमनुस्मृति

नेविषेपणकह्योछे॥ जेस्त्रीजेतेपोतानापतिनेमुकिनेपरपुरुषनोसंगकरेछेतेस्त्रीजेतेआलोकनेविषेनिंदाकरवाजोग्यप
णानेपामेछेनेमरिनेशियालनिजोनिनेपामेछेनेपापरूपजेअनेकप्रकारनारोगतेणेकरिनेबहुंपीडानेपामेछेमाटेस्त्रीने
परपुरुषनोसंगक्यारेयनकरवो॥ १० ॥ ॥तथादेवलस्मृतौ॥ ॥श्लोकः॥ ॥याकामेनान्यपुरुषंयोषाभिसरतिक्वचि
त्॥ राखरीसमजन्मानिनिरयांतेऽतिरुग्भवेत्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेमजदेवलऋषिनिस्मृतिनेविषेकह्युंछे॥ जे
स्त्रीजेतेकामेकरिनेजोएकवारपणपरपुरुषनोसंगकरेछे तोतेस्त्रीजेतेमरिनेघणाकवरससुधीतोनरकनेभोगवेछेनेन
रकनेभोगव्यापछेसातजन्मसुधितोअतिशेरोगवालिगधेडीथायछे॥ एविरीत्येस्त्रीनेपरपुरुषनासंगनुमोटुपापछे मा
टेस्त्रीनेपरपुरुषनासंगनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो ॥ ११ ॥ ॥ पंचमेपरीक्षितंप्रतिशुकदेववचनम्॥ ॥ गद्यश्लोकः॥
यस्त्विहवाऽगम्यां स्त्रियमगम्यंवापुरुषंयोषिदभिगच्छतितावमुत्रकशयाताडयंतस्तिग्मयासूर्म्या लोहमय्यापुरुषमा
लिंगयंतिस्त्रियंचपुरुषमय्यासूर्म्या॥१२ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेभागवतनापंचमस्कंधनेविषेपरीक्षितराजाप्रत्ये
शुकदेवजीनुवचनछे॥ हेराजापरीक्षितआलोकनेविषेजेपुरुषजेतेपरस्त्रीनासंगनेकरेछेअथवाजेस्त्रीजेतेपरपुरुषना
संगनेकरेछे तेपुरुषनेनेस्त्रिनेजमनादूतजेतेकोरडेकरिनेमारताथकाजमपुरीनेविषेलेइजइनेअग्नियेकरिनेतपाविने
रातिचोलकरिएवीजेलोटानिस्त्रीनिमूर्त्तितेसंघाथेतेपुरुषनेआलिंगनकरावेछे तथाअग्नियेकरितपाविनेरातिचोलक
रिएविजेलोटानीपुरुषनिमूर्त्तितेसंघाथेतेस्त्रीनेआलिंगनकरावेछे एविरित्येपुरुषनेस्त्रीएबेयनेव्यभिचारनुमोटुपापछे
नेतेपापनुमहादुःखरूपफलछे तेमाटेपुरुषनेनेस्त्रानेव्यभिचारनकरवोएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे॥१२॥ ॥वासुदेवमा

ह[illegible]॥ ॥श्लोकः॥ ॥कामभावेननेक्षेतपरयोषांतुकर्हिचित्॥श्राद्धपर्वव्रताहादौनोपेयाच्चस्वयोषितम्॥१३
अर्थः॥ ॥अनेवलिवासुदेवमाहात्म्यनेविषेतोपोतानिस्त्रिनासंगनोपणसंकोचकर्योछे॥ जेधर्मवालो पुरुषजेतेपार
किस्त्रियुंजेतेमनेतोकामभावेकरिनेक्यारेयनजुवे॥ अनेश्राद्धपर्वनेएकादश्यादिकव्रतनाजेदिवसतेमनेविषेतोपोता
निस्त्रिनोपण [illegible]॥१३॥ ॥धर्मसंग्रहेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नगायेत्सहनारीभिर्नस्वपेन्नाध्वनिव्रजेत्॥ता
भ्यःकथानश्रृणुयाच्छ्रावयेत्तानचैकलाः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मसंग्रहनेविषेतोपुरुषनेस्त्रीयुंसंघाथेगांनआ
दिकक्रियाकरवानिषणना[illegible]जेपुरुषजेतेबायुसंघाथेगांननकरेनेसहजभावेकरिनेपणस्त्रियुभेगोसुवेनहिनेमा
र्गनेविषेभेगोचालेपणनहि॥ अनेतेस्त्रीयुंथकिभगवाननीकथावार्त्तानस[illegible]भलेनेएकलीएर्विजेस्त्रियुतेमनेभगवान
निकथावार्त्ताजेतेनेन[illegible]भलावेकेतां[illegible]रुषविनाएकलिस्त्रीनिजसभावेठिहोयत्यांपुरुषजेतेभगवाननिकथावार्त्ताकरे
नहि॥१४॥ ॥सप्तमेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नन्वग्निःप्रमदानामघृतकुंभमयःपुमान्॥[illegible]तामपिरहोजह्यादन्यदायाव
दर्थकृत्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभागवतना[illegible]मस्कंधनेविषेतोपोतानिदिकरिसंघाथेपणएकांतमांरेवानिना
कहिछे॥जे[illegible]श्वेप्रसिद्धअग्निछेने[illegible]रुषजेतोघनाघ[illegible]रूपछे॥ माटेपुरुषजेतेएकांतनेविषेतोपोतानिदिकरिजेते
नोपणत्यागकरेकेतांएकांवेतोपोतानिदिकरिपासेपणनउभोरहे॥ [illegible]टलीवारअवश्यप्रयोजनहो
यतेटलिवारउभो रहे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥मात्रास्वस्रादु[illegible]विक्तासनोभवेत्॥बलवानिंद्र[illegible]
द्वांसमपिकर्षति॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविद्वानएवोजेपुरुषतेजेतेपणपोतानिमाबोननेदिकरितेसंघाथेएकांतने

विषेछेआसनजेनेएवांनथाय ॥ केमजेबलवानएवोजेइंद्रियोनोसमूहतेजेतेज्ञानिनेरुपनेपणविषयप्रत्येतांणिजाय
छे॥१६॥ ॥हारितस्मृतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥परस्त्रियाश्चवस्त्रांतंयदिस्पृशेच्चकामतः॥ब्रह्महत्यासमंपापं निः
कात्यायनोऽब्रवीत्॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिहारितस्मृतिनेविषेतापरस्त्रियेपरधुंजवस्त्रतेनेछेडोअडवानोपणदो
षकह्योछे ॥ जेपारकिजेस्त्रीतेनापेरखावस्त्रनोजेछेडोतेनेजेपुरुषकामभावेकरिनेजोअडेछेतोतेपुरुषनेब्रह्महत्याक
र्यातुल्यपापजेतेथायछेएमकात्यायनमुनिजेतेकहेताहवा॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥यावंतितस्यसूत्राणितावद्व
र्षशतानिच॥अंतेसनरकेवासंप्रकरोतिनराधमः॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेटलातेवस्त्रनादोराछेतेटलाशो
वर्षपर्यंतनरकनेमध्येअधमएवोतेपुरुषजेतेमरिनेनरकनेविषेनिवासकरेछे॥१८॥ ॥कपिलगीतायांचोक्तम्॥
श्लोकः॥ ॥[illegible]ष्टस्तंबेषुकोन्वाखंडितधीःपुमान्॥ऋषिंनारायणमृतेयोषिन्मय्येहमायया॥१९॥ ॥अ
र्थः॥ ॥अनेकपिलगीतानेविषेतोस्त्रीरूपीजेमायातेसर्वेनीबुद्धिनेमोहपमाडेएविछेएमकह्युंछे॥हमातस्त्रीनारूपनेजो
इनेब्रह्मानीबुद्धितेमोहनेपांमिगई तोतेब्रह्मानासर्जेलाजेशिवनेमरिच्यादिकअनेतेमरिच्यादिकनासरजेलाजेकश्य
पआदिकतेकश्यपादिकनासरजेलाजेदेवमनुष्यआदिकसर्वेतेनेविषेएकनारायणऋषिविनाबिजाएवोकियोपुरु
षछेजेजेनिस्त्रीरूपमायायेकरिनेबुद्धिखंडितनथायकेतांएकनारायणऋषिविनाबिजाशिवब्रह्माआदिकसर्वेनीबुद्धि
जेतस्त्रीनास्वरूपनेजोइनेमोहनेपांमेछे नेएकनारायणऋषिनीजबुद्धिमोहनथिपांमति॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥बलं
मेपश्यमायायाःस्त्रीमय्याजयिनोदिशाम्॥याकरोतिपदाक्रांतानभ्रूविजृंभणेणकेवलम्॥२०॥ ॥इतिविमलेकां

तधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यवलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतं श्रीविवेकसारे
चौर्यपरांगनासंगनिषेधनिरूपणंनामदशमंप्रकरणम् ॥ १० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेमातस्त्रीरूपजेमारिमायातेनाबलने
तोतमेजुवोजेस्त्रीरूपमायाजेतेदशदिशानेजीतिनेवशकरनारा जेपुरुरवाययातिदशरथनेरावणआदिकमोटाशूर
विर ।जातेमनेपणकेवलभ्रूकुटिनेविलासे[illegible]करिनेकचरिनांख्याएवानेकरेछे ॥ कर्ता [illegible]र्थ
नेपणपगेकरिनेकचरेएवुंस्त्रीरूपमायानुबलछे माटे रुषमात्रनेपरस्त्रीनोसंगकरवोनहिनेपोतानिस्त्रीजेतेनोपणउत्स
वनादिवसेतथापुरणमासिअमावास्यादिकपर्वनेविषेतथाएकादशिआदिकव्रतनेदीवसेत्यागराखवोनेस्त्रीयुनेविषे
[illegible]धावुंनहिएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे ॥ २० ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजएक तिकधर्मतेनाप्रवर्तावि
नाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुंबलरामदासनामेमुनितेणेस[illegible]रुश्रीगुणातीतानंदस्वामीतेम
निआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे चोरिनेपरस्त्रिनोसंगतेमनोनिषेधनुनिरूपणकर्युंए
नामेदश[illegible]प्रकरणजेतेथयुं ॥ १० ॥ ॥ अथप्राणिमात्रहिंसानिषेधनामिषाशननिषेधनविषया[illegible]तयः॥ तत्रआरतदे
वाख्यतिमहर्षिवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ बीजैर्यज्ञेषुयष्टव्यमितिवैवैदिकीश्रुतिः ॥ अजसंज्ञानिबीजानिछागंनोहंतु
मर्हथ ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेको[illegible]जीवप्राणि[illegible]हिंसानकरावितथाम संभक्षणनकरवुंतेनाप्रतिपादनकरनारा
जेश्लोकतेमनेअर्थसहितहुंजेतेलखुंछुं तेमांआरतनेविषेदेवताप्रत्येमहर्षि[illegible]वचनछे ॥ हेदेवोयज्ञनाविषेधान्यनाबी
जेकरि[illegible]रित्येवेदनिश्रुतिजेतेछे ॥ अनेअजकारनेयज्ञने[illegible]षेहोमकरवोएमजेवेदमांकह्युंछेतेअजएवे

नामेजेनउगेएवांजेधान्यनांबीजनेनेजाणवांपणअजशब्देकरिनेयज्ञनेविषेहोमवानेअर्थे[illegible]मारवानेतमेजोग्य नथिअनेहदेवांजेयज्ञरूपधर्मनेविषेबकराआदिकपशुनोवधथायएधर्मसा[illegible]पुरुषनोनथि॥ १ ॥ ॥वायुमत्स्यपुरा णयोर्देवेंद्रंप्रतिमहर्षिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]:सुरश्रेष्ठयेषुहिंसानविद्यते॥त्रिवर्षपरमंकालमुषितैरप्ररो हिभिः॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥वायुपुराणतथामच्छपुराणनेवि[illegible]महर्षि[illegible]वचनछेजेदेवतानेविषेश्रेष्ठएवाहेइंद्रत्र णयवरसपरजंतरहिनेजुनांथयांनेवावियेतोउगेनहिएवांजेधान्यनांबीजते[illegible]करिने यज्ञकरवोकेमजेएवाधान्यनेवि [illegible]अनेएविरित्येउगेएवेधान्येकरिनेपणयज्ञनोनिषेधकर्योतोपशु[illegible]रनेतोयज्ञथायजकेम[illegible]हिंसा मययज्ञकरवोएजवेदनोमतछे॥ २॥ ॥श्रीमद्भागवतचतुर्थस्कंधेप्राचीनबर्हिषंप्रतिनारदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ भोभोप्रजा[illegible]तेराजन्पशून्पश्यत्वयाऽध्वरे॥संज्ञापितान्जीवसंघान्निर्घृणेनसहस्रशः॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥श्रीमद्भा गवतना[illegible]र्थस्कंधनेविषेप्राचीनबर्हिर[illegible]रदजीनुवचनछे हेप्रज[illegible] वांजेतेतुंतेणेयज्ञनेविषेमारयां जेहजारोपशुतथातुंतेणेयज्ञनेविषेमारयांएवांजेत्रिजाकेटलीकजात्यना॥जावनास[illegible] हतेमनेतुंजेतेजो॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥एतेत्वांसंप्रतीक्षंतेस्मरंतोवैशसंतव॥संपरेतमयःकूटैश्छिदंत्युत्थितमन्यवः॥४ अर्थः॥ ॥अनेयज्ञनेविषेतेमारयाएवाजेपशुतथाजिवना[illegible]हतेजेतेतारुवेरनेसंभारताथकाता[illegible]नेबेठाछे अने[illegible]रिनेपरलोकनेपांम्योएवोजतुंततुंनेदेखिनेउतपन्नथयोछे अतिशेक्रोधतेजेमनेएवाजेएपशुत थाजावनास[illegible]हतेजेते[illegible]रिनेतुनेछेदसे॥४॥ ॥श्लोकः॥ ॥तंय[illegible]पशवोऽनेनसंज्ञमायेऽदयामुना॥कु

ठारेश्चिच्छिदुःकुद्धाःस्मरंतोऽमीवमस्यतत् ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेप्राचीनबर्हिराजातारिपेठेपशुनिहिंसायेजुक्तजेय
तेनोकरनारोनेद[illegible]वोजेएपुरंजननामेराजातेणेयज्ञनेविषे मारयाएवाजेपशुतेजेतए [illegible]रंजनराजानावेर
नेसंभारताथ [illegible] क्रोधेजुक्तथकाकोवाढेकरिने तेपुरंजनराजानेछेदताहवातेमाटेयज्ञनेविषेपणजोपशुनीहिंसाकरे
तोदुःखरूपफलनेभोगवे अनेयज्ञनेविषेप [illegible]जोपशुनी हिं[illegible]वीतोपोतानेअर्थतोकोईरित्येकोईजीवनीहिंसान
जकरवीएसर्व[illegible]तछे ॥ ५ ॥ ॥ नारदपंचर[illegible]चनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible]तिवदंतिवेश्वस्यजननी
वाहतंसद ॥ कस्यापिद्रोह[illegible]नुतत्य ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवळिनारदपंचरात्रनुंवचनछेप्र
भुकेतांसमर्थनेपरमदयाळु[illegible]त्तिएवाजेश्रीपुरुषोत्तमनारायणतेनाप्रतिपादननेकरती एवीजेश्रु तितेजेतेमातानिपेठे
निरंतरवि[illegible]नाहितनेजकहेछे पणकोईजीवनाद्रोहनेउपजावेए जेवचनतेनेश्रुतिजेतेनथिकेतीमाटेवेदनेविषेहिंसा
मयय[illegible]नुंप्रतिपादननथी ॥ ६ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नतच्छास्त्रं यच्छास्त्रंवा[illegible]हिंसामनर्थदाम् ॥ यतोभवतिसं
सारःसर्वानर्थपरंपरः ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअनर्थनेपमाडेएविजेहिंसातेनेजेशास्त्रकेहेतुहोयकेतांजीवहिंसा
नुप्रतिपादनकरतुहोय एवुंजेशास्त्रतेनेतोशास्त्रजनमान[illegible]शामाटेतासमग्रदुःखनिछेपरंपराकेतांनिरंतरप्राप्तिजेनावि
षेएवोसंसारजेचोराशिलाखजातिनेविषेवारंवारजन्ममृत्युनोप्रवाहतेजेतेजजीवनीहिंसाथकिथायछे एविरित्येम
हादुःखरूपफलनिपमाडनारिजेहिंसातेनुंजेशास्त्रप्रतिपादनकरतुंहोयतेनेतोशास्त्रजनमानवुं ॥ ७ ॥ ॥ भारतेभी
ष्मवचन[illegible] ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सर्वकर्मस्वहिंसांवैधर्मात्मामनुरब्रवीत् ॥ कामकाराद्विहिंसंतिबहिर्वेद्यांपशून्न

रा:॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेभारतनेविषेभीष्मपितानुवचनछेजेधर्मरूपछेआत्माजेनोए जेमनुतेसर्वकर्म नेविषेअहिंसाजेतेनजकहेताहवा ॥ केतांकोईकर्मनोविषेकोइ [illegible] मात्रनिहिंसातोक्यारेयकरविनहिएमधर्म मूर्त्तिएवाजेमनुतेकहेताहवा ॥ तारेयज्ञनेविषेयज्ञनाकरनारापशु नेकेममारेछेएमकहेताहोतोत्यांकहुंछुंजेयज्ञनेमि षेकरिनेमांसनाखान [illegible] रजेतेके समांसखाधा [illegible] माटेजयज्ञ शास्त्रनियारव्यलिवेदिकानविषेपशुजे तेमनेमारेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्मात्प्रमाणतःकार्योधर्मःसूक्ष्मोविजानता॥ अहिंसासर्वभूतेभ्योधर्मेभ्यो ज्यायसीमता॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥तेकारणमाटेविशेषेकरिनेसर्वश [illegible]ना।सिद्धं[illegible]णनाराजे[illegible]रुषतेणेसर्व शास्त्रनाप्रमाणथकिअहिंसारूपजेसूक्ष्मधर्मतेजेतेकरवो॥ केमजेसर्वेभूतनिजेअहिंसातेसर्वधर्मथकिश्रेष्ठमानिछे॥ केतांकोइजीवप्राणिमात्रनिहिंसानकरवितेजसर्वेधर्मशास्त्रनाकरनाराजेमोटाऋषितेमणेसर्वधर्म करतांमोटोधर्म मांन्योछे॥९॥ ॥वृद्धपराशरेणोक्तम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ यस्तुप्राणिवधंकृत्वापितृन्मांसेनतर्पयेत् ॥ सोऽविद्वांश्चंदनं दग्ध्वाकुर्यादंगारलेपनम्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवृद्धएवाजेपराशरमुनितेमणेक[illegible]छेजेपुरुषप्राणिनिहिंसाकरिने [illegible] जेतेमनेमांसकरिनेतृप्तकरेछे ॥ ते[illegible]रुषजेतेतोमूर्खथकोसारुसुगंधिमानजेचंदनतेनेबालिनेतेनिराखजेतेनु पोतानेशरीरेलेपनकरेछे तेसारुथइ नेविषेतथाश्राद्धनेविषेको जीवनिक्यारेयहिंसानकरवि एरित्येसर्वशास्त्रनोसि द्धांतछे॥१०॥ ॥ महाभारतेयुधिष्ठिरंप्रतिभीष्मवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ प्रोक्षितामभ्युक्षितंमांसंतथाब्राह्मणकाम्य या॥निर्दोषंसर्वथामां[illegible] भूपते॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमांसभक्षणनानिषेधनाश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुं

छुंतेमांभारतने विषेयुधिष्ठिरराजाप्रत्येभीष्मपितानुवचनछे ॥ हेराजायुधिष्ठिरदेवतानेनिवेदनकर्युंतथापितरनेनि
वेदनकर्युंएवुं जेमांसतेनाभक्षणनेविषेपणदोषछेतथाब्राह्मणनिआज्ञायेकरिनेजेमांसनुभक्षणकरवुंतेनेविषेपण
दोषछे॥पणकोईप्रकारेमांसजेतेनिर्दोषनथितेमाटेमांसनुभक्षणक्यारेयनकरवुं॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥योयजेताश्व
मेधेनमासिमासियतव्रतः॥ वर्जयेन्मधुमांसंच समेतद्युधिष्ठिर॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराजायुधिष्ठिरएकतो नियमे
[illegible]क्तपोतानावर्णाश्रमनाधर्मनेपाळतोसतोमहिनामहिनानेविषेअश्वमेधयज्ञेकरिनेयजेछेनेएकतोमद्यमांसनोत्या
गकरेछेएबेजणानेतुल्यपुन्यथायछेएवुंजाणिनेमांसभक्षणनोत्यागकरवो॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥सप्तर्षयोवाल
खिल्य स्तथै [illegible] पाः॥अमांसभक्षणंराजन्प्रशंसंतिमनीषिणः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराज[illegible] अहिंसा[illegible]
रुडिबुद्धिजेमनिएवाजेवसिष्ठआदिकसप्तऋषितथा[illegible]र्यनाकिरणनेपिनारानेसूर्यनामंडळनेविषेरह्या एवाजेसाठ्य
हजारवाळखिल्यनामेऋषिएसर्वेजेतेमांसभक्षणकरवुंतेने[illegible] खांणेछेनेमांसभक्षणकरवुं तेनीनिंद[illegible]
सभक्षणनकरवुं॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥पूर्वं[illegible] मनसात्यक्त्वातथावाचाचकर्मणा॥ नभक्षयातेयोमांसंत्रिविधंसवि
मुच्यते॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराज[illegible] जे[illegible]रुषप्रथमतोमनेकरिनेमां[illegible]सनोत्या[illegible]मांसनोत्याग
करे[illegible]देहकरिनेमांसनोत्यागकरे ए[illegible] सनुंभक्षणनथिकरतोतेपुरुषजेतेअ
नेकप्रकारनासंसारनाकष्टथकिमुकायछेनेपरमसुखनेपांमेछेतेमाटेमांसभक्षणनकरवुंः॥१४॥ ॥श्लोकः॥
नहिमांसंतृणात्काष्ठादुपलाद्वापिजायते॥ जंतुघाताद्भवेन्मांसंतस्माद्दोषोस्तिभक्षणे॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥हे

राजन्मांसर्जनेततरणाथकिनथि थातुंतथाकाष्टथकिनथिथातुतथापाश।णथकिनथिथातुंमांसतोजंतुनाघातथकि जथायछे तेमाटेमांसन्नक्षणनेविषेमोटोदोषछे ॥ १५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ऋषिन्निःसंशयंपृष्टोवसुश्चेदिपतिः पुरा ॥ अन्नक्ष्यमपिमांसंसप्राहन्नक्ष्यमितिप्रन्नो ॥ १६ ॥ आकाशात्पतितःसद्योन्नूमौसनृपतिस्तदा ॥ एतदेवपुनश्चोक्काविवेशधरणीतलम् ॥ १७ ॥ ॥ अर्थो ॥ ॥ हेसमर्थएवाराजायुधिष्ठिरपूर्वेविश्वजितनामेइंद्रथयोतेणे पशुनिहिंसायेज्ञकएवायज्ञकरवानोआरंन्नकस्यो पछेमोटाऋषिजेतेफरताफरतातेयज्ञनेविषेआव्यातारेतेऋषिये इंद्रादिकदेवनेकह्युं जोहिंसायेज्ञकयज्ञ करव।।नेतोवेदनेविषेनापडिछेमाटेतमेदेवताथईनेजेआहिंसामयजज्ञकरि नेमांसन्नक्षणकरोछोतेकर्मतमनेघटतुंनथिएविरित्येतेऋषिनेदेवताओएकवादविवादथयो तेसमयमांचेदिदेश नोपतिर[illegible]सुनामेमहाधर्मवालोतेत्यांआवतोहतो तेनेतेऋषियेएसंशय[illegible]छ।तारेतेवसुराजायेइंद्रनोप क्षपातेकरानेकह्युं जेवेदमा[illegible]मयजज्ञकारेनेमां[illegible]न्नक्षणकरवानुकह्युंछे ॥ एवुंजेपक्षपातनुअसत्यवचनतेने तेव[illegible]राजाबोल्योएटलेतत्कालआकाशथकिपृथवीनेविषेपडतोहवो तारेवलीतेऋषियेतेवसुराजानेकह्युंजेतुंसा [illegible]बोल्यतारेपाछोतेराजातोप्रथमनिपेठेजयोलतोहवोपछे तोपृथवीफाटितेपातलमांप्रवेशकरतोहवोनेतेव[illegible]राजा महाकष्टनेपांमतोहवो ॥ एविरित्येकेवलमांसखाधानुवचनकह्युंतेणेकरिनेपणएवडुपापलागुतारेजेमांसखायनेते ने[illegible]पलागेतेमांतेशुंकेवुंतेमांसखानारानेतोनिश्चेजमोटुंपापलागेमाटेकोईप्रकारेमांसन्नक्षणनकरवुं॥ १६॥ ॥ ॥ १७॥ ॥ धर्मोपदेशोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ आर्द्रावल्लास्तथाऽऽद्रक्यो न्नृष्टाःस्युर्यवनिस्तुषाः ॥ पुंन्निःस्त्री

भिर्नभक्ष्यास्तेसूक्ष्मजीवांतसंभवात्॥ १८॥ ॥ अर्थः॥ ॥अनेधर्मोपदेशनेविषेतोमांसभक्षणनोदोषछेमाटे वालआदिकनिजेलीलिफलीयोतेनेफाल्याविनाबाफिखाधानिनाकहिछे जेलिलिएविवालनिपापडियोतथातुवेर निफलियोतेजेतजोफाल्याविनाछोडांयेसहितबाफेलीहोयतोतेपुरुषतथास्रियुंतेमणेन[illegible]योनेविषे फिणा[illegible]वाजेजीवतेमनोसंभवछेकेतांतेफलियोनिमांहिइयेल्योहोयतेपणभेलिबफायछे [illegible]टेतेफाल्येयोमांपणमां सभक्षणनोसंबंधआव्योमाटेनखावि॥ १८॥ ॥[illegible]त्यंतरेचागालितजल[illegible]कः॥ ॥श्लोकः॥ ॥म त्स्यग्र[illegible]स्ययत्[illegible]भ्यंतरेभवेत्॥एकाहेतत्समंज्ञेयंत्य[illegible]तंयोजलंपिबेत्॥ १९॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अ नेस्मृत्यंतरनेविषेतोगाल्याविनानुजलपियेतोफिणाजंतुपिधामांआवे माटेगाल्याविनाजलनपिवुनेगालिनेपिवुंए मकह्युंछे॥ जेमांछलांनोजेमारानारोतेनेछोमहिनानिमहिलिकोराजेटलुंपापथायछेतेनिबरोबरयजेमनुष्यगाल्या विना[illegible] जलजेतेनेपियेछेतेनेएकदिवसनेविषेथायछेएमज[illegible]ण[illegible] माटेगाल्यविनाजलपानकरवुंनहि ॥ १९ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥अ[illegible]तजलपानेहिमांसभक्षणसंभवात्॥पुराणेदोषइत्युक्तःपेयंतद्गालितंजलम्॥ २०॥ ॥अर्थः॥ अनेगाल्याविनानुंजेजलतेनुजेपानकरवुंतेनेविषेनिश्चेमांसभक्षणनोसंभवथायछे॥माटेम[illegible]सभक्षणकरेनेजेटलु पापलागेएटलुजेगाल्याविनानुजलपियेतेनेपापथायछेएप्रकारेपुराणनेविषेदोषेजेतेकह्योछे तेकारणपणमाटेगा लेलुपाणिजेतेपिवु॥ २०॥ ॥ श्लोकौ॥ ॥ अगालितंचपानीयंदुग्धंलवणयुक्तथा॥ गोछागीमहिषीदु ग्धादन्यदुग्धादिकंचयत्॥ २१॥ तत्सर्वमामिषंप्रोक्तंमांसंचप्राणिसंभवम्॥एतत्सर्वंसदाप्राज्ञैश्चातुर्मास्येविशेषतः

॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेगाख्यावियादुहेण।एतथादुधतथाखवएजुक्तएवुंजेदुध ॥ तथागायबकरिनेभेंस नुजेदुधदहितेविनाबिजुजेदुधआदिकतेसर्वेजतेम सक ं छेनेप्राणिथकिछेसंभवजेनोएवुमांसजेतेक ं छे माटे एसर्वेजेतेडायाएवाजेमनुष्यतेमणेसर्वकालनेविषेवर्जवुंनचोमासानेविषेतोविशेषपणेकरिनेवरजवुं ॥ २१ ॥ ॥ ॥२२॥ ॥मनुस्मृतौचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥अनुमंताविशसितानिहंताक्रयविक्रयी॥संस्कर्ताचोपहर्त्ताचखा दकश्चेतिघातकः॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥अने दुस्मृति विषेकह्युंछेजेएकतोबिजाकोईकनेजीवनीहिंसाकरवा निआज्ञानोकरनारोनेबिजोकापनारोनेत्रिजोमारनारोनेचोथोमांसनेवेचाथुंलाविनेविजानेवेचाथुआपनारोनेपां चमोमांसनेरांधनारो नेछठोमांसनेउपाडीलावनारो नेसातमोखानारोएजेसातप्रकारना रुषतेसर्वेजंतुनामारना राजछे माटेमांसखावुंनहि॥ २३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नाऽकृत्वाप्राणिनांहिंसांमांसमुत्पद्यतेक्कचित् ॥ नचप्राणिव धःस्वर्ग्यस्तस्मान्मांसंनभक्षयेत्॥ २४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेप्राणिनिहिंसाकर्याविनामांसजेतेक्यारेपणउत्पन्नथाथुंन थिप्राणिनिहिंसाक तारेजमांसथायछेअनेप्राणिनोजेवधतेजेतेक्यारेयपणस्वर्गनोपमा नारोनथिथातोप्राणिनो वधतोनरकनेपमाडनारोथायछेमाटेमांसनुंभक्षणनकरवुं॥ २४॥ ॥एकादशेचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥लोकेव्यवा यामिषमद्यसेवानित्यास्तुजंतोर्नहितत्रचोदना॥व्यवस्थितिस्तेषुविवाहयज्ञसुराग्रहैरासुनिवृत्तिरिष्टा॥२५॥ ॥अर्थः अनेएकादशनेविषेकह्युंछेजे॥एविरित्येहिंसामयजेयज्ञतेमनाकरनाराजेजनतेमनेज्यारेमूर्खकहोछोतारेवेदनेविषे यज्ञनुशिष्टएवुजेमांसादिकतेनुभक्षणकेमक छेएमजातमेकताहोतोकहियेछइयेजेलोकनेविषेमिथुनतथामांसत

थामद्यतेमनांजेसेवनकरवांतेतोजंतुजेजीवप्राणिमात्रतेमनेनित्यछे केतां [illegible] थिजीवप्राणिमात्रनेविषय
नेविषेरागछेतेणेकरिनेतेजीवप्राणिमात्रपोतानिमेळे मांसादिकनुंभक्षणकरेछेपणकांइतेविषयनां [illegible] वांतेने
विषे [illegible] थितारेसुकरवाकेछेतोतेतोविषयादिकने विषेअतिशेआसक्तएवाजेजनतेजेतेमांसादिक नि
त्यसेवनकरेछे तेनेतेमांथिनियमेकरिनेसंकोचकरवानेअर्थेकेछेपणकांइमांसादिकनुंभक्षणकरावववुएवुएवेदनोअ
भिप्रायनथिए [illegible] विवाहकरवोतथायज्ञनेविषेसुरानुग्रहणकरवुतेमणेकरिनेतेविषयादिकनांजेभोगववांतेम
नेविषेतेवेद [illegible] तांतेविषया दिकनोसंकोचकर्योछेपणतेविषयादिकनिजेसेवायुंतेमांथि
जेनिवृत्ति [illegible] तेजेतेवेदजेतेनेइष्टएविछेकेतांस्त्रि [illegible] नोसंगतथामांसभक्षणतथासुरापानतेसर्वेथकिनिवृत्तिपमाड
वुएवेदनोअभिप्रायछे॥२५॥ ॥षष्ठस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नोच्छिष्टंचंडिकान्नंचसामिषंवृषलाहृतम्॥
भुंजीतोदक्ययादृष्टंपिबेदंजलिनात्वपः॥ २६॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलराम
दासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेहिंसामांसभक्षणनिषेधनिरूपणंनामैकादशमं
प्रकरणम्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेषष्ठस्कंधनेविषेतोमांसेजुक्तजेअन्नतेनोपणनिषेधकर्योछेजेचंडिकादेवीने
नैवेद्यकरेलु जेअन्नतेनेडायोमनुष्यजेतेनज [illegible] तथामांसेसहितएवुंजेअन्नतेने [illegible] जमेतथाशूद्रनुलावेलुजेअन्नतेनेनज
मेनेरजस्वलास्त्रीयेदेखेलुजेअन्नतेनेनजमेतथापोसेकरिनेपांणिजेतेनेनपियेएविरित्येसर्वशास्त्रमांमांसभक्षणनिना
कहिछेमाटेमनुष्यमात्रनेमांसनुंभक्षणक्यारेयकरवुंनहि [illegible] वेमोटाऋषिनोसिद्धांतछे॥ २६॥ ॥एविरित्येनिर्मळ

एवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्तावनाराएवांजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनाशिष्यएवोजेहुंबक्षरामदासमुनितेणेसद्गुरु श्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारतेनेविषेहिंसानेमांसभक्षणनोनिषेधकर्योएए नामेअगियारमुंप्रकरणजेतेथयुं॥ ११॥ ॥अथसुरामद्यपाननिषेधनपराःस्मृतयः॥ तत्रप्रचेतःस्मृतिवचनम्॥ श्लोकः॥ ॥सुरापगुरुतल्पगौचीरवल्कलवाससौद्वादशाब्दंब्रह्महत्याव्रतंचरेयातां॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसुरापाननेमद्यपाननानिषेधकरनाजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुछुं॥ तेमांसुरापाननिनाकहेनारुप्रचेतानीस्मृतिनुवचनछे॥ जेसुरापाननोकरनारोजेपुरुष तथागुरुस्त्रीगमननोकरनारोजेपुरुषतेबेयजणाजेतेफाटांचींथरांतथावल्कलतेनेपेरतासताबारवरससुधीब्रह्महत्यानाव्रतनुंआचरकरे तारेतेपापथकिमुकायएविरित्येसुरापाननुपापतेब्रह्महत्यावरोवरकह्युंछे माटेसुरापानकरवुंनहि॥१॥ ॥धर्मशास्त्रवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुरांपीत्वाद्विजोमोहादग्निवर्णांसुरांपिबेत्॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअजांणेजेसुरापानथयुंतेनाप्रायश्चित्तनेअर्थेधर्मशास्त्रनुवचनछे॥ जेद्विजजेत्रणवर्णनोमनुष्यतेजेतेजोअजांण्यमांपणसुरानुपानकरेतोअग्नियेकरिनेसुरानेतपावीनेअग्निनाजेवोरातोवर्णथायतारेतेसुरानेपिये पछेतेसुरापाननापापथकामुकाइजेमुक्तथायछेतोअजांण्यमांसुरापानकर्युंहोय तेनोदोषछेमाटेसुरापाननकरवु॥२॥ ॥मनुस्मृतिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुरावैमलमन्नानांपाप्माचमलमुच्यते॥ तस्माद्ब्राह्मणराजन्यौवैश्यश्चनसुरांपिबेत्॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुरापाननिषेधनेअर्थेमनुस्मृतिनुवचनछे॥ जेसुराजेतेसर्वेअन्ननोमलछेमाटेतेसुराजेतेधर्मशास्त्रनाकरनारायेकेवलपापरूपतेमलरूपक

हिछे॥ तेकारणमाटेब्राह्मणक्षत्रिनेवैश्यजेतेसुराजेतेनेनपिये॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥गौडीमाध्वीतथापैष्टीविज्ञेया त्रिविधासुरा॥ यथैवैकातथासर्वानपातव्याद्विजोत्तमैः॥ ४॥ ॥अर्थ॥ ॥ अनेगेलनितथामौडानीतथाक्लोट नाएत्रए प्रकारनीः राजेते।द्विजजेब्राह्मणक्षत्रिनेवैश्यएत्रणवर्णनामनुष्यतेमां जेउत्तमजनतेमणेजांणविनेजेमए कलोटनिरु राजेतेना।पेवितेजप्रकारेतेम गेगोलनी तथामौडानिएसर्वेसुराजेतेनापिवि॥ ४॥ ॥श्लोकः॥ ॥अ ज्ञानात्प्राश्यविएमूत्रंसुरासंस्पृष्टमेववा॥ पुनःसंस्कारमर्हंतित्रयोवर्णाद्विजातयः॥ ५॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेब्राह्म णक्षत्रिने श्यएत्रणवर्णनामनुष्यजेतेविष्टाजेतेनेतथामूत्रजे तेनेतथाः रायेमलेलुएवुबीजुजेकांइपदार्थतेनेअजां एयेर ॥पिट्टिते ःरे पाछोसंस्कारजेकरवोतेनेयोग्यथायछे केतांजोविष्टामूत्रनेसुरावाल्युजेवस्तुतेमनेत्रणवर्णनोज नजेतेजोअजांणेपणखाय तोतेनोफरिनेपाछोसंस्कारकरे तारेतेशुद्धथाय॥ ५॥ ॥ पराशरमुनिवचनम्॥ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥अज्ञानाज्ज्ञानतोवापिसुरांस्पृष्ट्वात्रिवर्णजः॥ प्रयातिनरकंघोरंयावच्चंद्रदिवाकरौ॥ ६॥ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसु ानास्पर्शनोनिषेधकेनारुप ाशरमुनिनुवचनजेतेः ॥ त्रणवर्णनोजनजेतेअज्ञानथकिअ थवाज्ञानथकिकेत जांण्येअजांण्येपणजोसुरानेअडेतोतेजनः रानेअडिने महाघोरनरकमांपडेछेतेक्यांसुधितो ज्यांसुधिचंद्रमानेसूरजतपेत्यांसुधिएविरित्येसुरापाननेविषेघणांकदुःखरत्यांछे तथादोषरत्योछे माटेक्यारेयकोई मनुष्यनेसुरापाननकरवुं॥ ६॥ ॥बृहस्पतिस्मृतिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ प्रमादतोमद्यम[illegible] चरेद्द्विजः॥ कारयेत्तस्यसंस्कारंराजाविप्रांश्चभोजयेत्॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेमद्यपानतानिषेधनेविषेबृह

स्पतिनिस्मृतिनुवचनछे॥ जेत्रणवर्णनोमनुष्यजेतेजोअजाण्यमांपणमद्यनुपानकरेतोअतिकृच्छ्रनामेजेव्रततेनुआ
चरणकरेअनेतपछेराजाजेतेतेनोसंस्कारकरावेनेतेनिपासेब्राह्मणभोजनकरावे तारेतेमद्यपानपापथकिमुकायछे
॥ टेअगीयारप्रकारनुंमद्यछे तेमांथिकोइमद्य[illegible]नुं॥७॥ ॥मनुस्मृतौचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥जा
न्वधःस्नानमात्रंस्यादानाभेरेकरात्रकं॥नाभेरूर्ध्वं त्रिरात्रंस्यान्मद्यस्पर्शउपोषणं॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
मनुस्मृतिनेविषेकह्युंछे जेमनुष्यनेढींचणथकिहेठेजोमद्यनोस्पर्शथइजाय तोस्नानमात्रेकरिनेशुद्धिथायअनेढीं
चणथि[illegible]नाभिसुधिजोमद्यनोस्पर्शथइजायतोएकदिवसरात्रिउपवासकरेतारेशुद्धिथाय अनेनाभिथकिउंचे
जोमद्यनोस्पर्शथाय तोत्रणयदिवसरात्रिउपवासकरे तारेशुद्धिथायएविरित्येमद्यनास्पर्शनेविषेपणपापकहिनेते
निवारणकह्युंछे तोमद्यनेपिवानुतोमोठुंपापछे नेतेनुनिवारणबहुकठणकह्युंछे माटेकोईप्रकारेमद्यपाननकरवुं॥
॥८॥ ॥पौलस्त्येनोक्तम्॥ ॥श्लोकौ॥ ॥पानसंद्राक्षमाधूकंखार्जूरंतालमैक्षवम्॥माधूत्थंसैरमारिष्टंमैरे
यंनालिकेरजं॥९॥ समानानिविज[illegible]गदशैवतु॥ द्वादशंतुसुरामद्यंसर्वेषामधमंस्मृतम्॥१०॥
॥९॥१०॥ ॥अर्थ॥ ॥अनेपौलस्त्यऋषिजेतेमणेअगियारप्रकारनांमद्यकह्यांछेनेबारमुसुरारूपएसर्वमां
अधममद्यकह्युंछे जेपनसुनुमद्यतथाधराकनुमद्यतथामौटानुमद्यतथाखजूरनु मद्यतथातालनु मद्यतथासेलडिनार
स[illegible]थामधनेउकालिनेकरेलुमद्यतथासिंधणियोनुमद्यतथाअरिठानुमद्यतथाआंमलिधावडिनेगोलनुपांणिए
त्रणयनेउकालिनेकरेतेनेमैरेयनामेमद्यकह्युंछे तथानालियेरमांथिथयुंएवुमद्यएअगीयारेप्रकारनुमद्यजेतेपरोबस्थ

जांणवां ॥ अनेआरमुजेसुरारूपिमद्यतेजेतेतोतेसर्वेनेमधेअतिशेअधमछे ॥ ९ ॥ १० ॥ ॥ स्कांदेप्रोक्तम् ॥ ॥
श्लोकः ॥ ॥ एकादशविधंमद्यंत्रिविधांचसुरामपि ॥ नाजिघ्रदपिकोपीहतस्मिन्राज्यंप्रशासति ॥ ११ ॥ ॥ इति
विमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिना रचितश्रीगुणातीतानंदशास्त्र्याज्ञयाकृतेश्रीवि
वेकसारे सुरामद्यपानानिषेधनिरूपणंनामद्वादशंप्रकरणं ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनाविषे कहेछेजे
विषेतोसुरामद्यनेकोइमनुष्यसुंघतापणनहवाएमकहेछे ॥ जेतेउपरिचरवसुराजाराज्यकरतेसतेराजानाराज्यने
विषेकोइमनुष्यजेतेपणअगियारप्रकारनुजेमद्यतेनेसुंघतोपणनहवोने त्रणप्रकारनिजेसुरातेनेपणकोइसुंघतोन
हवोतारेतेसुरानेमद्यतेनुंपानतोक्यांथिजकरेएटलेसर्वेधर्मवालामनुष्यनिरितिछे नेसर्वेधर्मशास्त्रनाकरनाराजेमोटा
ऋषितेमनेपणएजरितिकहिछेमाटेसुरामद्यनुपानक्यारेयनकरवुं ॥ ११ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मते
नाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजे हुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनि
अज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे सुरामद्यपानननानिषेधनुं निरूपणकर्युंएनामेबारमुप्रक
रणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ १२ ॥ ॥ अथतप्तमुद्रासचंद्रकोर्ध्वपुंड्रतिलककुंकुमादिमालिकाधारणप्रतिपादिकाःस्मृतयः ॥ त
त्रपद्मपुराणेउक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अंकितंशंखचक्राभ्यांचधृत्वावैवातुलसीमालयोः ॥ त्यक्त्वायमपुरंघोरंयातिविष्णोःपरंपद
म् ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेतप्तमुद्राधारणकरवीतथाचंदननुंऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवुंतथाकंठनेविषेतुलसीनाका
ष्ठनिबेवडिकंठीधारवितेमनाधारणनाकहेनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तेमांब्रह्मांडपुराणनेविषेत

नमुद्रालेवानिकहिछे ॥ जेअग्नियेकरिनेतपावेलुनेपवित्रएवुजेतम द्रारूपीचिह्नतेनेत्रिवर्णिकजनजेतेपोतानाबेबा
हुनामूलनेविषेधारणकरिनेमहाघोरएवुंजेजमराजानुपुरतनोत्यागकरिनेभगवाननुजेपरमधामतेनेपामेछे॥ १ ॥
रामार्चनचंद्रिकायांवचनम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥अग्निहोत्रंयथानित्यंवेदस्याध्ययनंतथ ॥ब्राह्मणस्यतथैवेदंतप्त
मुद्रादिधारणम्॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्राह्मणजेतेनेतप्तवेलिछापोतथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसी
निबेवडिकंठिपहेरवानांअवश्यपणेकरिनेधारणकरवांतेनेअर्थेरामार्चनचंद्रिकानेविषेपद्मपुराणनुवचनछे॥ जेब्रा
ह्मणजेतेनेजेमअग्निहोत्रजेतेनित्यकरवानुछे तथावेदनुअध्ययनजेकरवुंतेजेमनित्यछे तेमजतेब्राह्मणनेआतप्त मुद्रा
नुधारणकरवुतथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलकधारणकरवुंतथातुलसीनिबेवडिकंठिधारवीएजेतेनित्यकरवानांछे॥
॥२॥ ॥ब्रह्मपुराणेब्रह्मवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखांकिततनुर्विप्रोभुंक्ते यस्येहवेश्मनि॥ तदन्नंस्वयमश्नातिपितृ
भिःसहकेशवः॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मपुराणनेविषेब्रह्मानुवचनछेजेशंखचक्रगदानेपद्मतेमणेकरिनेअंकितछे
शरीरजेनुएवोजेब्राह्मणतेजेतेआलोकमांजेनाघरनेविषेजमेछे॥ तेपुरुषनुजेअन्नतेनेपितरदेवजेतेमणेसहितएवा
भगवानजेतेपोतेराजिथईनेजमेछे॥ ३॥ ॥सारसंग्रहेपराशरवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब[illegible]याहुमू
लेतुलांछिताः॥ सर्वपापानिसंतीर्यभविष्यंतिसुरोपमाः॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसारसंग्रनेविषेपराशर[illegible]निनुव
चनछे॥ जेअग्नियेकरिनेतपावेलांजेशंखचक्रगदानेपद्मतेमणेकरिनेजेअंकितथयाछेकेतांजेमणेछापोलिधिछेएवा
जेब्राह्मणदि[illegible]जेतेसर्वेपापनेतरिनेकेतांसर्वपापथकिमुकाईनेदेवजेवाथायछे॥ ४॥ ॥श्लोकः॥ ॥च

क्रांकितायविप्रायस्वन्नोज्यान्नंददातियः॥ तदन्नंमेरुतुल्यंस्यादश्नुतेदिविदेववत्॥ ५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेछापो
लिधेलोजेब्राह्मणते [illegible] तानेजमवानुजेअन्नतेनेआपे ॥ तेअन्नजेतेलाखजोजनउंचोएव [illegible] नानोमे
रु [illegible] शेजेतेतेअन्नजेतेनेदेवलोकनेविषेदेवतानिपेटेजमेछे॥ ५॥ ॥सारसंग्रे हारी
तवचन ॥ ॥श्लोकः॥ ॥चक्रांकितस्यविप्रस्यपादप्रक्षालितंजलं॥ पात्वाप तकसाहस्रे [illegible] च्यतेनात्रसंशयः॥
॥ ६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसारसंग्रहनेविषेहारितऋषिनुंवचनछेजेछापलिधेलोजेब्राह्मणतेनापगधोयलुंजेजल
तेनेजेम [illegible] च्यपियेछेतेपिनारोजेतेतेजलनुपानकरिनेहजारुप्रकारनां जेप [illegible] जायछेतेनविषेलगा
रेयसंदेहजेतेनथिएविरित्येभगवाननिछापोजेणेलिधिछेएवोजेब्राह्मणतेनोमोटोमहि [illegible] टेब्राह्मणादिक
सर्वेवर्णनेअवश्यपणेकरिनेछापोलेविएमसर्वग्रंथनोसिद्धांतछे॥ ६॥ ॥ब्रह्मांडपुराणेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
शंखचक्रोर्ध्वपुंड्रादिधारयेद्ब्राह्मणोयदि॥ श्राद्धादिसर्वकर्मार्हइत्येषापरमाश्रुतिः॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मांड [illegible] रा
णनेविषेतोछापउर्ध्वपुंड्रतिलक [illegible] तुलसीनि [illegible] जेणेधार्याहोयतेजब्राह्म [illegible] कर्मकरावावा
नेयोग्यथायछेएमक [illegible] छे जेब्राह्मणजेतेजोशंखचक्रगदानेपद्मतथाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुल [illegible] निजेवेवडिकंठिते
मनेधारणकरेतोतेब्राह्मणजेते श्राद्धतथायज्ञतथाविवाहादिकसर्वेकर्मकरवांतेमनेअर्थेयोग्यएवोथायछेएप्रकार
निएसर्वोपरिश्रेष्ठएवीवेदनीश्रुतिजेतेछे॥ ७॥ ॥वाराहेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥चक्रां [illegible] त्रयत्र
वसंतिहि॥ योजन नितत [illegible] णिममक्षेत्रंवसुंधरे॥ ८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवाराह [illegible] राणनेविषेवराहाजेयेपृथ

विप्रत्येकर्‌ छेजेहवसुंधरेचक्रेकरिनेअंकितछे नुजजेमनाएवाजेब्रा तेजेतेजेजेठेकं एवसेछेतेतेठेकाणेथिफर तुअएयअएयजोजनमारेरेवानुक्षेत्रजेतेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥अश्वमेधसहस्रैश्ववाजपेयशतैश्वयत्॥ तत्फ लंश्रूयतेतनमदीयायुधधारणात्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअश्वमेधयज्ञनांजेहजारोहजारतेमणेकारनेजेट लजेतेसंत्नल वाजपेयजज्ञनांजेशोयेशोतेमणेकारनेजेटक्षुं लसंत्नलायछेकेतांब्राह्मण॥ कजे जनते मनेजेटक्षुंएसर्वेयज्ञकरयाथकिफलथायछे॥ तेटक्षुंफलजेतेतपावेलांएवांजेशंखचक्रगदानेपद्मएजेमारांआयुधतेम नुंजेधारणकरवुतेथकिथायछे॥९॥ ॥सारसंग्रहेभविष्योत्तर राणवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥य नंत पोहोमोभोजनंपितृतर्पणम्॥ चक्रलां प्रस्य।न चतत्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतम द्रारहित जेविप्रतेनिंनिंदा केनारुसारसंग्रहनेविषेभविष्योत्तरपुराण वचनछे जेयज्ञकरवोतथादानदेवुंतथातपकरवुतथा होमकरवोतथाब्राह्मणजमाडवातथापितरिनुतर्पणकरवुं एसर्वेयजेतेतम द्रानेचिह्नेरहितएवाजेविप्रते निष्फल थायछे॥१०॥ ॥पराशरस्मृतौचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखचक्रोर्ध्व ॥देरहितोब्राह्मणाधमः॥ जीवन्ने वचांडालःसर्वधर्मबहिष्कृतः॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपराशरस्मृतिनेविषेपणकर छेजेशंखचक्रगदानेपद्मत थाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसीनिकंठितेम गेरहितएवोजेब्राह्मणनेमध्ये अध जाणवोतथायज्ञदानादिकजेसर्वेधर्मतेथकिबाह्यकरेलोजाणवो॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥अचक्रधारिणंवि प्रंयःश्राद्धेभोजयिष्यति॥ तो पुराष तस्यःप्रयच्छति॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेछापधारया

विनानोजेब्राह्मणतेनेजेपुरुषश्राद्धनेविषेजमाडछे तेजमाडनारोपुरुषजेतेपोतानापितरिजेतेमनेवारज ? अनेविष्टा नेआपेछे ॥ एविरित्येहरिभक्तिविलासतथापद्मपुराणतथाब्राह्मीसंहितातथाप्रपन्नामृततापराशरस्मृतितथाहारित स्मृतितथाद्वारिकामाहात्म्य [illegible] दिकजेघणाकग्रंथतेमनेविषे [illegible] सर्वेवर्णनेछापालेवानिनेजेछा [illegible] निनिंदातेघ [illegible] विस्तारेकरिनेकहिछेतेमांथीआ [illegible] लगारेकलख्युंछेएमसर्वेडायामनुष्यनेजांणवुं॥ १२॥ ॥ अथो र्ध्वपुंड्रधारणवचनानिलिख्यते॥ तत्र [illegible] रिभक्तिविलासे पद्मपुराणवचनं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रविहीनः किंचित्कर्मकरोतियः॥ इष्टापूर्त्तादिकंसर्वंनिष्फलंस्यान्नसंशयः॥ १२ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेऊर्ध्वपुंड्रतिलकधार णकरवानांजेवचनतेमनेलिख्युंछुंतेमांहरिभक्तिविलासनेविषेपद्मपुराणनुवचनछे॥ जेकपालनेविषेऊर्ध्वपुंड्रतिल केरा [illegible] जेम [illegible] तेजतेयज्ञकरवोतथावाव्य [illegible] करावववाएआदिकजेक [illegible] ईकर्मतेनेकरेछे तेसर्वेकर्मजेतेतेनुनि ष्फलथायछेतेमांकांईसंशयजेतेनथि ॥ १२ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रधरोविप्रोन्मृदा [illegible] णवैदिकः॥ नतिर्य क् [illegible] ॥ १४॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेगोपिचं [illegible] नेकरिनेपोतानाललाटादिकनेविषेऊर्ध्वपुं ड्रतिलकनोधारणकरनारोएवोजेवेदनोजाणलोएवोजेविद्वानब्रा [illegible] णतेजतेआपत्कालनेविषेपणक्यारेयआडुएवुजे त्रि [illegible] तिलकतेनेनधारे॥ १४॥ ॥स्कंदपुराणेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ हारिद्रेणतुचूर्णेनकुंकुमेनसुगंधि ना॥ ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्येतुलक्ष्मीस्थानंप्रकल्पयेत् ॥ १५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेस्कं [illegible] राणनेविषेतोचांदलेसहितऊ र्ध्वपुंड्रतिलककरवानुकह्युंछे जेवैष्णवजनजेतेहलदरनेखारमांप [illegible] विनेते [illegible] करेलुएवुनेझिणुचुरणनेसुगंधिमानए

वुंजेकुंकुमतेणेकरिनेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यनेविषेलक्ष्मीजिनास्थानकरूपजेचांदलोतेनेकरे ॥ १५ ॥ ॥ विष्णुध
र्मोत्तरेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ऊर्ध्वं [illegible] ड्रस्यमध्ये [illegible] हारिद्राचूर्णं [illegible] कुमं ॥ धारये [illegible] ष्णवोनित्यंकमला [illegible] प्रीतये [illegible] ॥
॥ १६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने [illegible] विष्णुधर्मोत्तरनेविषेपणतेमज [illegible] छेजेवैष्णवजनजेतेलक्ष्मी [illegible] प्रसन्नकर
वानेअर्थेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यनेविषेनिरंतर [illegible] लदरनुकिणकुंकुमतेनेधारणकरे केतांऊर्ध्व [illegible] तिलकनेमध्येसला
टनेविषेसारालालकिण [illegible] कुमनोचांदलो [illegible] रे ॥ १६ ॥ ॥ पाद्मेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible] च्छिद्र
न्वितं [illegible] ड्रमध्यच्छिद्रेण [illegible] संयुतम् ॥ चंद्राकाररमायुक्तंतद्विद्धिहरिमंदिरम् ॥ १७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ वलिपद्मपुराणनेविषे
कह्युंछे जेतेकारणपणामाटेअवकाशेजुक्तएवुजेऊर्ध्वपुंड्रतिलकतेनेमध्येअवकाशेजुक्तनेकुंकुमनाचांदलानेआ
कारेजेलक्ष्मीजितेमणेजुक्तएवुहरिनुमंदिरजांणवुंकेतांजेममंदिरनेविषेलक्ष्मीजीनेपधरावेछे तेमऊर्ध्व [illegible] तिलक
नेमध्येकुं [illegible] मनोघोलचांदलो [illegible] ॥ १७ ॥ ॥ स्कांदे [illegible] तुलसीमालाधारण [illegible] कम् ॥ ॥ श्लोकः ॥
[illegible] निवेद्य [illegible] वेमालांतुलसीकाष्ठसंभवां ॥ वहतेयोनरोभक्त्यातस्यनैव [illegible] ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवै
ष्णवजननेकंठनेविषेतुलसीनिबेवडीकंठिधारवानुस्कंदपुराणनेविषे [illegible] मनेविषेकह्युंछे जेजेमनुष्यतुलसी
नाकाष्ठमां थियई एविमालाकेतांतुलशीनिबेवडिकंठितेनेभगवाननिप्रसादिनिकराविनेपोतानाकंठनेविषेधारणक
रेछेतेम [illegible] ष्यनेकोइजात्यनुपापजेतनथिजरेहेतुकेतांतेनांसर्वेपापजेतेनाशपामेछे ॥ १८ ॥ ॥ अधारणेदोषउक्तःपाद्मे
श्लोकः ॥ ॥ नधारयंतियेमालांहैतुकाःपापबुद्धयः ॥ पतंतितेतुनरकेदग्धाःकोपाऽग्निनाहरेः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥

अनेतुलसीनिकंठिनधारवितेनेविषेदोषजेतेपद्मपुराणनेविषेकह्योछेजेपापरूपछेबुद्धियोजेमनिनेतुलसीनिकंठिबां
ध्येसुंथायएमहेतुनेजोताएवाथकाजेमनुष्यतुलसीनिबेवडीकंठिनथिधारतातेमनुष्यजेतेतो हरिनाकोपरूपजेअग्नि
तेणेकरीनेबलिगयाथकानरकनेविषेपडेछे॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥नरस्यनपशोःकंठे तुलसीमालिकानचेत् ॥ तस्या
न्नंमांसस शंजलंचमदिरासमं ॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजपशुरूप पुरुषनाकंठनेविषेतुलसीनिकंठीनहोयतो
तुजेअन्नतेजेतेमांसबरोबरजाणवुंनेतेनुजेजलतेजेतेमादरायरोबरजाणवुं॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥शयनेभोज
नेस्नानेतथाचोर [illegible] गकर्माणि॥नत्यजेत्तुलसीमालांत्यजंस्तांदोषभाग्भवेत्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवैष्णवजन
जेतेशयनकरवुं तथाभोजनकरवुंतथास्नानकरवुं तथामलमूत्रकरवाजाएसर्वेक्रियानेविषे तुलसीनीकंठीनेमा
ळत्य [illegible] जेतेसर्वेक्रियानेविषे पणतेतुलसीनिमालानेत्यागकरतासततेरूपजेतेदोषनेभजनारोथायछे
केतांआकंठि [illegible] टिजासेतथ [illegible] अथासेएमज [illegible] णिने [illegible] म [illegible] यिकंठिनेकादमेलछे तोतेम [illegible] नेपायल [illegible] छेमाटेसर्व
यकालनेविषेवैष्णवजननेकंठीजेते [illegible] मांधारवि॥२१॥ ॥गरुड [illegible] राणेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥तुलसींकंठसंस
ग्नांविसर्गाद्येऽपिनत्यजेत् ॥नाशौचंधारणेतस्यायतःसाब्र [illegible] ॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेगरुड [illegible] राणनेविषे
पणतेमजकह्युंछे वैष्णवजनजेतेपे [illegible] कंठे विषेपेरलिएविजे [illegible] लसीनीकंठितेनोमलमूत्रादिक क्रियानेविषेपण
क्यारेयतत्यागकरे॥केमजेतेतुलसीनीकंठिनुजेधारणतेनेविषेअपवित्रपणुनाथीशाहेतुमाटेतोतुलसीनिकंठीजेते
साक्षातब्रह्मरूपछे॥२२॥ ॥मालाधारणमंत्रोविष्णुपुराणउक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥तुलसीकाष्ठसंभूते [illegible]

हेविष्णुजनप्रिये ॥ विन्नर्मित्वामहंकंठेकुरुमांकृष्ण स्वन्नम् ॥ २३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतुलसीनिकंठिपेरवानो
जेमंत्रतविष्णुधर्मनामेजग्रंथतेनेविषे [illegible] छे जेतुलसी[illegible] एवां [illegible] सी
निमालातमनेहुंजेतेमाराकंठनेविषेधारणकरुंछुं माटेतमेजेतेश्रीकृष्णभगवाननेवालीलागुएवो [illegible] नेकरो ॥ २३ ॥
स्कंदपुराणेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ संनिवेद्यायहरये तुलसीकाष्ठसंभवाम् ॥ मालांपश्चात्स्वयंधत्तेसवैभागवतोत्त
मः ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनेविषेपणतुलसीनिमालापेरवानोमंत्रकह्योछे तथातेमालानिप्रार्थना
करवानिपणकहिछे जेजेवैष्णवजनजेतेतुलसीनाकाष्ठमां [illegible]
विनेपछेपोतेपोतानाकंठनेविषेपे[illegible] तेवैष्णवजनजेतेभगवाननाभक्तनेमध्येउत्तमभक्तजाणवो ॥ २४ ॥ ॥ श्लोकः
यथात्वंवल्लभाविष्णोर्नित्यंविष्णुजनप्रिया ॥ तथामांकुरुदेवेशिनित्यंविष्णुजनप्रियं ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अ
नेवैष्णवजनजेतेतुलसीनिमालानी आविरित्येप्रार्थनाकरविजेहेतुलसीजिनांमालाजेमतमेनिरंतरविष्णुनेवाली
छोनेजेमवैष्णवजनजेतमनेवाल छो ॥ तेममनेपणहेसर्वदेवनांनियंताएव तुलसीनीमालातमजेते नेपणविष्णुत
थावैष्णुनाजननेवालोएवो करो ॥ २५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवंसंप्रार्थ्यविधिवन्मालांकृष्णगलेर्पितां ॥ [illegible]
ष्णवोयोवैसगच्छेद्वैष्णवंपदं ॥ २६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेवैष्णवजनजेतेश्रीकृष्ण[illegible]करी
एवजे तुलसीनिमालातेनेएविरित्येश्री[illegible]णेप्रार्थनाकरिनेपोतानाकंठनेविषेधारेछे [illegible] श्रीजभगवा
ननुजेधामतेनेपामेछे ॥ २६ ॥ ॥ नारदीयेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ येकंठलग्नतुलसीनलिनाक्षमालापेबाहुमूलप

रिचिह्नितशंखचक्राः ॥ यैवैसलाटफलकेसदूर्ध्वपुंड्रास्ते [illegible] भुवनमाशुप[illegible]त्रयंति ॥ २७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
नारद[illegible]रा[illegible]नेविषेतोभगवाननांचिह्नेकरिनेसोभताएवाजेवैष्णवजनतेजेतेसर्वलोकनेपवित्र[illegible] छे एम[illegible] छे
जेकंठनेविषेलग्रछे तुलसीनेकमलनामणकानिमालाजेमनेएवाने वलिजे [illegible] बाहुनामूलनाविषेसा
रिपेठ्या[illegible] रूपछे शंखचक्रगदानेपद्मतेजेमनेएवाअनेललाटरुपजेफलकर्केतां पे[illegible]नेविषेकु[illegible]मनेचांद
लेका [illegible] ऊर्ध्[illegible]पुंड्रतिलकतेजे[illegible]एवाजेवैष्णवजनतेजेते निश्चेसर्वलोकनेततकालपवित्रकरेछे केताएवा
वैष्णवजनजेजेलोकमांफ छे तेनेलोकनासर्वेजनजेतेतेमनेदर्शनेकरिनेतुरतपवित्रथायछे ॥ २७ ॥ ॥ श्लोकः ॥
भुज[illegible]गमपिचिह्नैर[illegible]र्यस्यविष्णोःपरम[illegible]रुपनाम्नांकीर्त्तनंयस्यवाचि ॥ ऋजुतरमपिपुंड्रंभालगंयस्यकंठेसरसिज
मणिमालायस्यतस्यास्मदा[illegible]ः ॥ २८ ॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनि
नासद्गुरु[illegible]श्री[illegible] शंखचक्राद्यंकविध[illegible]चिह्न[illegible]नामत्रयो[illegible]प्रक
रणंसंपूर्णम् ॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेवैष्णवजन[illegible]भुजनुजेजोड[illegible] [illegible] संखचक्र[illegible]कजे
चिह्नतेम[illegible]करिनेअंकितछेनेजेभक्तानिव[illegible]णिनेविषेपरम[illegible]रुपएवाजेनारायणतेमनानाम[illegible] वर्त्तेछेके
तांजेजनपोताने[illegible]वकारनेहेश्रीहरि[illegible]महाराजश्रीनारायणमुनेइत्यादिकनामनुगानकरेछे ॥ अनेजेभक्तनाभा
लनेपा[illegible] अतिशेसरल ऊर्ध्वपुं[illegible]तिलकजेतेछेनेजेनाकंठनाविषे कमलनाबीजनामणकानिमालाजेलछेतेभगवा
ननाभक्तनाहुंजेतेदास[illegible] एमनारदजाकेहताहवा ॥ २८ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्र[illegible]

जेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेवलरामदासनामेमुनितेणे सद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिने
कर्योजेविवेकसारनामेआग्रंथतेनेविषेछापुलेवि तथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलककर[illegible] तथातुलसी[illegible]कंठि
धारणकरवितेमनुनिरूपणकर्युंएनामेतेरमुप्रकरणजेतेसं[illegible]र्णथयुं॥ १३॥ ॥अथश्रीहरिकृष्णस्यभगवतःस्वभक्ता
नामक्षयलोकभोगप्रदातृत्वस्यसकलब्रह्मांडोद्भवास्थितिलयकर्तृत्वस्यसर्वदेवमनुष्येप्सित[illegible]तृत्वस्यसर्वनिया
मकतायाःसकलाधारतायाःसर्वदेवस्वारामधीरमुक्तनिकराक्षर[illegible]रुषोपास्यतायाःसकलदिव्यगुणगणदिव्यपादोद
रादिसकलावयवविलसितदिव्यमनोहरमूर्[illegible]श्चप्रतिपादनायसार्थाःस्मृतीर्लिखामि तत्रस्कंदपुराणविष्णुखं
डस्यश्रीवासुदेवमाहात्म्येब्रह्मादिदेवकृतस्तुतिप्रकरणंसार्थंलिखामितत्रब्रह्मोवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥विचार्याहं
वेदान्मुहुरुपगतोनिश्चयमिमंरमारामेभक्तिस्त्वयिदृढतरायत्र्यं[illegible]भृता[illegible]॥भवेत्तत्र्यैवैषांक्षयविरहिताभोगनिकरास्त
थास्युर्लोकावैपरमपुरुषात्यंतिकगतिः॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीहरिकृष्णभग[illegible]नजेतमनेपोतानाभक्तजननेना
शेरहितएवाजेलोकभोगनेआ[illegible]त्यं।तेकमोक्षतेमनुंजेदेवापणुतेनाप्रतिपादननेअ[illegible]निउत्पतिस्थितिने
नाशतेमनुजेकरवापणुतथासर्वदेवमनुष्यतेमणे माग्याजेवरतेमनुदेवापणुतथासर्वजीवईश्वरकालमायानेअक्षर
पुरुषतेमनेनियमम राखवापणुनेतेसर्वेयनुआधारपणुतथासर्वदेवनेपोतानास्वरूपनोछे आनंदजेमनेनेधीरजता
येजुक्तएवाजे[illegible]क्तनासमूहनेमूलअक्षर[illegible]रुषतेमनेउपासनाकरवापणुतथा [illegible]दिव्यएवाजेसर्वे[illegible]गुणनासमुदायनेदिव्य
एवाजेचरणकमलनेउदर[illegible]॥[illegible]तेम[illegible]करिनेशोभति एविजेदिव्यमनोहर[illegible]र्त्तिमतातेमनाप्रातेप[illegible]न

नेअर्थेंजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुछुं ॥ तेमांस्कंदपुराणनोजेविष्णुखंडतेनोविषेर जेवारुदेवमाहात्म्यतेनोविषेस
र्वदेवतातेम ोकरिजेजग ाविस्तुतितेतुजेष्टक र णतेनेअर्थेस हित ,जेतेलिखुछुं ॥ [illegible]
तेजेतेश्रीलक्ष्मीजीयेत कनेसर्वेनादुःखनानाश [illegible] तेमनिअतिप्रसन्नथयाथकाप्रथमस्तुतिकरे
छेजेहेपरम रुषलक्ष्मीजिनेआनंदन [illegible] एवाजेतमेतेतमारेविषेप्र [illegible] जेजीवतेमनेज्यारेअतिहढ गवेन्न
क्तिजेतेथायकेतांतेप्राणधारिजेतेदेशकालादिकका नेनाशनपामेए [illegible] रेकरेछे तारेजएमनाक्ष
यरहितएवाजेतेन्नोगना र हतजेतेथायछे तथाक्षयेराहतएवालोकजेतेथायछेतथाएक तिकीएविमुक्तिजेक्तेतारे
जथायछे अनेवेदजेतमनेत्रणवारविचारिनेअतिनिश्चयजेतेनेहुंजेतेपाम्योछुं ॥ केतांतमारिन्नक्तिकरवितेजसर्व
कारणछेएविरित्येमेजेतेणेनिर्धारकर्योछे ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अजानंतास्त्वित्थंनृतरजतमस्कानपिहरेन्न
जंत्यस्मान्देवान्बहुविधतपोन्नासरणिन्निः ॥ तएवोक्तामूढाःक्षयरहितसौख्यंनकुहचिल्लन्नंते,तत्त्वांवैनिजहृदिदधे
केश वमहम् ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने [illegible] यिजांणताएवाजेम [illegible]
ज [illegible] णेकरिनेरजो णनेतमोगुण नान्नेरलानेदेवताएवाजेअमेतेन्नमांनेजे न्नजेछेतेमनेजअज्ञानेकर
छे ॥ अज्ञानेएवाजेतेमनुष्यतेजेतेकोयलो विषेक्षयेराहतए जेसुखतेनेनथिपांमता ॥ तेकारणपणामाटेहुंजेते
माराहृदयनेविषेकेशवकेतांपरमेश्वरएवाजतमेतेतमारुध्यानकरुछुं ॥ २ ॥ ॥ शंकरउवाच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥
त्रयीसांख्यवेदांतयोगाःपुराणंतथापंचरात्रंप्रन्नोधर्मशास्त्रम् ॥ तवैवातिमाहात्म्यमेकस्य नित्यंप्रकारैरनेकैर्हिगायंति

त्क्या॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेशिवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछेहप्रजोजेत्रेणवेदतथासांख्यशास्त्रतथावेदांतजेउपनिषदतथायोगशास्त्रनेपंचरात्रतथानारदपंचरात्रतथाधर्मशास्त्रते सर्वेयशास्त्रतथापुराणतेजेतेणेजेतमेतेतमारुजजेअतिमाहात्म्यतेनुअनेकएवाजे प्रकारकेतांहियज्ञपुरुषहेनारायणएआदिकजनामतेमनेकरिनेनिरंतरगांनकरेछे॥ ३॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्वमेवशास्त्राणिचैतन्नमूनोबन्धुस्त्वदेकाश्रयदेकल्पे॥ रमासेव्यपादांबुजंशास्त्रयोनंतमाद्यं देवम्॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेईशतमेजएकआश्रयकेतंनिवास्थानकतेजेमनेएवाजेएवेदआदिकसर्वशास्त्रतेजेतेमोटाएवाजे तमेतेतमाराथाकेजप्र मकल्पनेविषेथातांहवां॥ एवीरीत्येशास्त्रनाकारणलक्ष्मीजेसेव्यजोग्यछे चरणकमलतेजेमनएवानेवादेवएवाजेतमेआदिपुरुषतेतमनेजेतेजुकेतांतमारुजनकरुंछुं॥ ४॥ ॥धर्मउवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥ त्रवपाशमोचनाधैवतापत्रयतमदेहिनाम्॥ अनेकजन्माघचयापहारिणीतनोतिभक्तिंव नंतवांजसा॥५॥ ॥अर्थः॥ हवेधर्मजे नकरेछेहेशसंसार लोतेथाके कावनारिनेअध्यात्मअधिभूतआधिदैवएजेत्रणतापतेणेकरिनेतापे कथाताएवाजेजावतेमनेधारूपकेतांएत्रणेयतापनेटालेएविनेअनेकजन्मनांजेपापतेमनाजेतेमनानाशकरनारिएजेतमारिकथातेजेतेतमारिभक्तितथाज्ञानतेनेअनायासेकानेविस्तारेछे॥५॥ ॥श्लोकः॥ ॥ सदवसाकर्णपथेनदृ नंतान्निधसन्मुखोद्गता॥ ममत्वदन्याहरताचवासमादयाव्ध्यपेतेप्रजन्मवेनमः॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥ जेभक्तिने ज्ञानतेनाविस्तारनिकरनारिएविजेतमारिकथातेजकथा

जेतेसद्पुरुषनांजेमुखतेथकिनिसरिकेतांसाधुपुरुषजेतेमणेपोतानेमुखेकरिनेकहि एविसातिकर्णरूषजेमार्गतेमानें
करिनेमारित्हृदयरूपिजेगु[illegible]षप्रवेशकरो॥ अनेहेअनंतछेनामजेमनांएवाहेनगवन्तमाराथकिअन्यएविजे
मारेवासन योतेमनोनाशकरोनेदयानास[illegible]करणएवाजेतमेतेतमोनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥६॥ ॥
प्रजापतयऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ धन्याएतेकल्पवृक्षायदीयांछायामेतामाश्रितस्त्वंसहश्रीः॥ धन्यःकर्त्तामंड
पस्यास्यते धन्यैषान्भूर्य्यत्रपीठंतवेश॥ ७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेप्रजापतिजेतेस्तुतिकरेछेजेहेईशकेतांब्रह्मादिकजे
सर्वेलोकतेमनानियंताएवाहेनगवन्लक्ष्मीजियेसहितएवाजेतमेतेजेतेजेकल्पवृक्षनिछायाजेतेनेआसास्योछे के
तांजेकल्पतरुनिछायानेविषेतमोविराजोछोएवाजेआकल्पवृक्षतेजेतेधन्यछे॥ अनेआजेमं[illegible]पतेनाकरनाराजेवि
श्वकर्मातेधन्यछेनेहेईजेप्रथ[illegible]नेबिषेतमारोबाजटरत्योछेएविजेआन्भूमितेजेतेधन्यछे॥ ७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥
॥ धन्योलोकेनूनमेषोंबुराशिःसाक्षात्तुभ्यंयेनदत्तास्वकन्या ॥ धन्याश्चैतेत्वांवयंवीक्षमाणाधन्येशानंश्रीपतिंत्वांन
ताःस्मः॥ ८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेपोतान कन्याजेलक्ष्मीजीतेजेतसाक्षात्केतांअमांनेजोतेसतेतमांनेजेणे
परणाव्यांएवाजेआस[illegible]द्रतेजेतेआलो[illegible]श्चेधन्यछे॥अनेएसर्वेधन्यजेतेमनानियंतानेलक्ष्मीजिनापतिएवा
जेतमेतेतम नेनमस्कारनेकरतानेतमारुंदर्शनकरताएवाजेआअमेप्रजापतितेजेतेधन्यछईयेकेतांतमारुंदर्[illegible]
नेधन्यभाग्य[illegible]लाथैयाछइये॥ ८॥ ॥मनवऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मःस[illegible]रमोधर्मेन्योमाधवस
कलेन्योपि॥ नक्तिर्नवतियतोवैधर्मनुवित्वयिनिरवद्या॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥ [illegible]धव

धर्मजेतेनेनारायणादिकरूपकरिने धारणकरनाराएवाजेतमेतेतमारेविषेदोषेरहितएवीजेभक्तितेजेतेजधर्मेकरिने
थायछे॥एवोजेधर्मतेजधर्मजेतेर मग्रएवाजेवर्णनेआश्रमनाधर्मतेथकिनिश्चेश्रेष्ठछे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥ध
र्मात्मानंभगवन् धर्मधुरीणंचधर्म्यंपातारं॥सर्वातिप्रियधर्मेनूमस्त्वांधर्मसंभूतिम्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेहेभगवन् धर्मरूपछे मूर्त्तितेजेमनिएवा नेधर्मनिजेधुरतेनेधारणकरता नेधर्मजेतेमनिरक्षानाकरनाराएवानेज्ञान
वैराग्यादिकथकिअतिवाल्लोछे धर्मतेजेमनेएवानेधर्मजेतेनिछेसम्यकप्रकारेकरिनेवृधितेजेथकिएवाजेतमेतेतमा
नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये॥१०॥ ॥ऋषयऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्त्याहीनस्त्वद्विमुखोवयुनार्थी
श्राम्यन्भूयोप्यस्यनसिद्धिंसमुपैति॥ तर्ह्यार कःकर्माणिकाम्येतुकुतोऽसौसौख्यंयायादक्षयमानंदमहाब्धेः॥११॥
अर्थः॥ ॥हवेऋषिजेतेस्तुतिकरेछेतमाराथकिविमुखनेतमारिजेभक्तितेणेरहितनेज्ञानरूपछेप्रयोजनतेजेनेएवोजे
पुरुषतेजेतेज्ञाननेअर्थेवारंवारप्रयत्ननेकरेछे॥तोयपणआजेतमारिमूर्त्तिसंबंधिएवुजेज्ञानतेनिजेसिद्धितेनेनथिपा
मतो तारेहेआनंदजे तेनामहासमुद्ररूपकाम्यकर्मनेविषेआसक्तकेतांपुत्रादिकनिजेप्राप्तितेनेअर्थेयज्ञादिककर्मकर
तोएवोजेआलोकतेजेतक्षयेरहितएवुं जेसुखतेनेकियेप्रकारेकरिनेपांमेपामेजनहि॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥भ
क्त्यानित्यंत्वामतएववयंवैश्रद्धायुक्ताधर्मतपोभिनिगमाद्यैः॥ मायातीतंकालनियंतारमुदारंध्यायामःश्रीकं तपरात्पर
मेकम्॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेलक्ष्मीकांतजेकारणपणामाटेतमारिभक्तियेरहितएवाजेलोकतेजेतेक्षयेरहि
तएवुंजेसुखतेनेनथि पामतोतेकारणपणामाटेजश्रद्धाजेतेणेयुक्तएवाजेअमेऋषितेजे तेधर्मनेतपजेकृच्छ्रचांद्राय

ए[illegible]थानिगमजेवेदतेछेआदीजेमां एवांजे[illegible]तेमणेकारनेथयिएविजेतमारि[illegible]क्तितेणेका नेमायाथाकेपर नेकाल[illegible]उदा नेपरजेअक्षरपुरुषतेथकिपणपर[illegible] आ[illegible]तेतमास्त्य नकारयेछे ये ॥१२॥ ॥इंद्रउवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥भगवन्गुरुदुःखितावयंननुदुर्वाससएवहेलनात्॥नभवंतमृतेऽवितुंहिनोविधि रुद्रप्र[illegible]खाइमेऽशकन्॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥ [illegible]भगवनदुर्वासाजेतेमनोमेजेतेणेअपराधक र्योतेथाकिजअमे[illegible]वेजेतेबहुदुःखेजुक्तनिश्चेथाताहवाअनेजब्रह्माशिवतेछे[illegible]स्यतजेमांएवाजेआसर्वेतेजेतेतमारा विनाअमारिरक्षाकरवानेअर्थेनसमर्थथाताहवा॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ विगताखिलसंपदोनिरन्नाःसमभा वं[illegible]॥भवतैव यंहृतापदःस्मःसपदिश्रीहरयेनमोस्तुतुभ्यम्॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥[illegible] णेकरिनेगईछे समग्रसंपा[illegible]छे अन्नतेजेथकिनेप्रथविनेविषेपामरजननिसंघाथे[illegible]जे भावतेनेपामताहवाएवाजेअ[illegible]षेतमेजेतेम[illegible]जटाल्य छे दुःखजेमनांएवाथयासतालक्ष्मीजि येजुक्तनेअमारांजेकष्टतेमनाहरनाराएवाजेतमेतेतमांनेनमस्कारकरियेछइये॥१४॥ ॥अग्निरुवाच॥ ॥श्लोकः गीर्वाणदानवनराद्युपजीवनान्नंयन्निर्मितंहिभवतैवततोबुधास्तु ॥ यज्ञेषुतेनयजनंतवकुर्वतेऽ[illegible]त्वच्छेषमन्यदिवि षद्यउपानयंति॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेअग्निदेवजेतेभगवानतेमनिस्तुतिकरेछेहेभगवनदेवतादानवनेमनुष्यआ दिकतेमने[illegible]रूपएवुं जेअन्नतेजेतेजेकारणपणामाटेतमेजेतेमणेजानेर्माणकरु छे तेजकारणमाटेज्ञानिएवा जे पुरुषतेजेतेतोपोतानाजी[illegible]रूपएवुजेतेअन्नतेणेकरिनेयज्ञनेविषेतमारुयजनकरेछे अनेतेकेडेषिजाजेदेवतेम

नेतमारुयजनकरतांशेपरयुंएवुजेहविषरूपअन्नतेनुअर्पणकरेछे नेनेकेडेपातेपण [illegible] रूपएवुजेअन्नतेने जमेछे॥ १५॥ ॥श्लोकः॥ ॥काम्येपुकर्मसुरताअपियाज्ञिकास्तेतत्कर्मबंधनतआशुविमुच्ययांति॥ ब्राह्मींगतिं तदितरेतुभवंतिचोराःश्रीयज्ञपुरुषमहंप्रणमामितंत्वाम्॥ १६॥ ॥अर्थः॥ ॥एरित्येतमांनेनिवेदनकरतांशेषरह्युं एवुंजहविषान्नतेणेकरिनेअन्यदेव [illegible] जेयजनकरेछे एवाजेयज्ञनाकरनारातेजेतकाम्यएवांजेकर्मतेमनेविषेप्रीतिव ळाछेतोयपणतेकाम्यकर्मनुजेबंधनतेथकितेतकाळमुकायिनेतमारुब्रह्मपुरएवुजेधामतेनेपामेछे॥ अनेतमांनेजेज [illegible] ज्या विनाज [illegible] छेनेअन्यएवाजेदेवतेम [illegible] जेयजनकरेछेतेतोच रथायछे तेमाटेलक्ष्मीजियेजुक्तनेयज्ञनाराय णएवाजेतमेतेतम नेहुंजेतेअतिशयपणेकरिनेप्रणामकरुंछुं॥ १६॥ ॥मरुतऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्ता एकांतिकास्तेऽक्षरपरमपदेसेवयातेतुहीनंवासैश्वर्यादिनेच्छंत्यतिशयितसुखंनापिकैवल्यमोक्षं॥ तद्युं [illegible] श्वपचकुलजनुर्मानयंत्युत्तमंवैतंत्वामेकांतधर्माश्रयणमुपगताःश्रीमहा [illegible] रुषंस्मः॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमरु तदेवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछे हेभगवन्तमाराएकांतिकए [illegible] जेभक्ततेजेतेतोतमारुअक्षरछेनामजेनुनेस र्वथकिश्रेष्ठएवुजेधामतेनेविषेतमारिसेवायेकरिनेरहित एविसालोक्यमुक्तितथासार्ष्टिमुक्तितथासारूप्यमुक्तितेमने नथिईच्छतातथाअतिशेछे सुखजेनेविषेएवोजेकैवल्यमोक्षतेनेयपणनथिईच्छताअनेतमार [illegible] तेणेजुक्तएवु तोपोतानुश्वपचना [illegible] ळनेविषेजजन्मतेनेयपणश्रेष्ठमानेछे माटेएकांतिकएवोजेधर्मतेनाआधारनेलक्ष्मीजीतेमणे जुक्तनेमहा [illegible] रुषएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेतेनिश्चेपांम्याछईये॥ १७॥ ॥सिद्धाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥नैक

ब्रह्मांडसर्गादिकारणंत्वामकारणम् ॥ तत्स्थंतद्व्यतिरिक्तंचनियंतारंनमामहे ॥ १८ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसिद्धजेतेभ
[illegible]स्तुतिकरेछे हेभगवन्अनेकएवांजेब्रह्मांडतेमनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेमनाकारणएवानेनथिकारणते
जेमनुएवानेते[illegible]यजेब्रह्मांडतेमनेविषेअंतर्यामिरूपेकरिनेरह्या नेतेसर्वेब्रह्मांडुथकिव्यतिरिकपणेकरिनेपोतानाधा
मनेविषेरह्यानेकालमायादिकजेस[illegible]तेमना।नियंताएवाजेतमेतेतम[illegible]नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ १८ ॥ ॥रु
द्राऊचुः ॥ ॥श्लोकः॥ ॥मायायाःसर्वमोहिन्यामोहनंमोहवर्ज्जितम् ॥ महाकालस्यापिकालंत्वांनुमःपुरुषोत्त
मम्॥ १९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेरुद्रजेतेभगवाननिस्तुतिकरेछेहेस्वामिन्ब्रह्माआदिकजेअमेसर्वेतेअमांनेमोहजेतेनेक
रतिएविजेमायातेनेमोहजेतेनाकरनाराएवानेमोहजेतेणेरहितने प्रकृतिनेपुरुषतेमनोजेनिरोधतेनोकरनाराएवोजे
कालतेनापणकालरूपएवानेमहा[illegible]रुषएवाजेतमेतेतम[illegible]नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ १९ ॥ ॥आदित्याऊचुः
श्लोकः॥ ॥प्रकाशितायेनवयंजगंतिप्रकाशयामोभवतारमेश ॥ स्वयंप्रकाशंतमुरुप्रकाशंप्रकाशमूर्तिप्रणता
भवंतम् ॥ २० ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेआदित्यजेतेभगवाननिस्तुतिकरेछे हेलक्ष्मीजिनास्वामिन्तमोजेतमणेप्रकाशने
कर्‍या एवाजेअ[illegible]तजेतेस[illegible]जग[illegible]शवालांकरियेछइये ॥ अनेपोतानिमेलेसर्वेनेप्रकाशकरतानेबहुछे
प्रकाशतेजमने[illegible]षनेतेजोमयछे मूर्[illegible]तेजमानेएवाजेतमेतेतमांनेअमेजे[illegible]रियेछईये ॥ २० ॥ ॥सा
ध्याऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥शास्तानृपाणांचमहोरगाणांदैत्याधिपानांचसुराधिपानां ॥ त्वंवैमनूनांचप्रजाप
तीनांराजाधिराजायनमोस्तुतुभ्यम् ॥ २१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसाध्यदेवजेतेभगवाननेनमस्कारकरेछे हेभ

गवन्मनुष्यनिरक्षानाकरनाराएवाजेराजातेमनेशिक्षानाकरनार।। अनेमोटाएवाजेसर्वनागणतथादैत्यनाअधिपजेहिरण्यकशिपु।। अधिपजे।।देकदेवतेमनेशिक्षाकरनाराएवा अनेमनुतथाप्रजापतितेमनेशिक्षानाकर धिर जेतमेतेतमांनेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये २१
वसवऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भवतिभुवियदायदाऽसुरांशैःप्रथितसनातनधर्मधार्मिकाणां॥ कदन रुतदातदास्वयंतत्यवतरतेप्रणमामधर्मगप्तं॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥हे जेतेभगवानजेतेमनेनमस्कारकरेछेहेभग नातनएवोजेधर्मनेतेधर्मजेम छे एवाजेसा तेमनेअसुरनाअंश एवाजेअधर्मि कर्युंएवुंजेघणु खतेजेतजेजेसमयनेविषेथायछे तेत मयनेविषेपोतेप्रथविनेविषेअवतारजेतेनेधरताएवानेधर्मजेतेनिरक्षानेकरताएवाजेतमेतेतमांनेनमस्कारकरियेछइये॥ २२॥ ॥चारणाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥चरित्रंशुभंते तानेकमूर्त्तेःप्रवंधैरनेकैर्हिगायंतिभक्ताः॥ यदुश्रोत्रवकृ नात्येवसद्योवयंतंनताःपुण्यकीर्त्तिभवंतम्॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेचारणबोलेछेहेभगवन्धारणकरिछे अनेक त्तियोतेजेमणेएवाजेतमेतेतमारुशु भए जेचारेत्रतेनेभ जनजेतेअनेकएवाजेप्रवंधतेमणेकरिनेगानकरेछे तेचरित्रकेवुंछेतेसांभलनार तमनेतुरतकालपावेत्रकरेछे॥ अनेपवित्रछेकिर्त्तितेजेमनिएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेते छइये॥२३॥ ॥गंधर्वाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ येकथास्तेविहायान्यगाथाःप्रभोकीर्त्तयंतेथश्रृण्वंतिवातेजनाः॥दुःखिताःस्युश्चसंसारपाशैःसितास्त्वंनताःस्मःशरण्यंभवंतंवय ॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेगंधर् जेतेबोलेछेहेप्रभोजेजनतमारिजेकथा तेमनोत्यागकरिनेअन्यजेदेवा

दिकतेमानिजेग्राम्यकथा तेमनेजेकहेछे अथवाजेसांभळेछे एवाजेजनतेजेते संसार रूपिजेपाशसातेमणेकरिनेबं
धननेपांम्यासताद्दुःखेजुक्तथायछे॥ तेकारणपणामाटेशरणेंत्र्प्रावबालायकएवाजेतमेतेतमनेत्र्प्रमेजेतेनमस्कारक
रियेछये॥२४॥ ॥समुद्राऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्र्प्रजिततवायतावकजनस्यमुदाल्पमपिद्रविणजक्षान्नवस्त्रनम
नाम्यतमेनसक्रु ॥चरतिहसेवनंसपदवींमहतींमहतांव्रजतिजनोऽल्पकोऽपितमहंप्रणतःकरुणम्॥२५॥ ॥त्र्प्रर्थः॥
हवेसमुद्रजेतेबोलेछेहेत्र्प्रजितत्र्प्रल्पएवोजेजनतेजेतेपणमाएयकमोतितथासुवर्णद्रव्य ... अथवा
अन्नअथवानमस्कारएजेसघलांपदार्थतेमनेमध्येजेकोयएकपदार्थतेणेकरिनें तमेत्र्प्रथवातमाराजेएकांतिकभक्त
जनतेमनिएकवारपणहेते करिनेजेसेवा जेतेनेकरेछेतेजनतेएकांतिकएवाजेभक्तजनतेमनिमोटिपदविजेतमारुब्रह्मपु
रएनामेकरीनेजेधामतेनेनिश्चेपामेछेएवाजेतमेत्र्प्रतिदयालुतेतमांनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥२५॥ ॥पार्षदाऊचुः
॥श्लोकः॥ ॥पितस्त्वमसि जनस्त्वमसित्वमसीष्टगुरुः सुहृदात्मपतिः ॥ त्वमसीश्वरए ...
सकलंत्वमसि॥२६॥ ॥त्र्प्रर्थः॥ ॥हवेपार्षदजेतेत्र्प्रग ... श्वरत्र्प्रमारेतो ... पजेतेतमो
छोतथास्वजनजेतेतमेछोतथा ... गुरुजेतेतमे ... तथासुहृदत्र्प्रात्मानेपतितेजेतेत ... त्र्प्रनेपरमएवातेईश्वर
... जेतेतमेछोतथासमग्रद्रव्यमात्रतेजेततमेछोकेत ... रतेमणेकरिने त्र्प्रमेजेतेतमारेविषेजो
डायाछइये॥२६॥ ॥मूर्त्तिरुवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥यत्संबंधतएवयांतिपदवीमुच्चांमहद्भिर्नुतांस्त्रीशूद्रासुरनीच
क्षिपशवःपापात्मजीवात्र्प्रपि ॥ यद्दीनाविबुधेश्वरात्र्प्रपिभवंत्यर्चोज्झितास्तल्लक्ष्मणंगोलोकाधिपतिंतमेवत्दृदयेनित्यं

न्नजेत्वामह ॥ २७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेमूर्त्ति [illegible] भगवन्‌जेमनेसंबंधेकारनेजली तथाशुद्धतेजतेतथादे
वतातथ [illegible] एवाजेजिवतथापशु पक्षितेजेत थापाप पछे देहजेमनाएवाजेजावतेजेतप
एसर्वेजेतेजेमने बंधेकरिनेजमोटापुरुषजे तेमणेस्तुतिनेकरिएविजेउंचिपदवीतेनेपामेछे ॥ अनेजेनेसंबंधेकरिने
हानए [illegible] नेमध्येमोटेराएवाजेदेवतेजेतेपणतत्काल जाजेतेणेत्यागक याएवा [illegible] कर्ता जाकर
वाजोग्यथातानि तेमाटेगोलोकधामनापतिएवाजेतमेतेतमांनेमाराहृदयनेविषेधारिने [illegible] जनकरुंछुं
॥ २७॥ ॥ साविञ्युवाच ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ त्वंसर्गकालेप्र गतिच रुषंदृष्ट्या [illegible]योत्थाप्यततस्तदात्म
ना॥ [illegible] दिमानितैनैंकान्विराजोव धाससर्जिथ॥ २८ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेसाविञ्रीजेतत्
तिकरे हेईशतमेजेतेसृष्टिर मयनो पेपोतानिजेदृष्टितेणेकरिनेप्रकृतिने रुषतेमनेउठाडिनेतेकेढते रुषरूपेकरिने
महत्तत्वछे आदितेजेमांएवाजेआचो [illegible] जिनेने तेजेतत्वतेम कोरनेव प्रकारना [illegible]
डरूपएवाजेवैराज रुषनाजेदेहतेमनेसरजताहवा॥ २८॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ वैराजरूपेणजग [illegible] त्लांस्वी
कृत्यदेवासुरमा पोरगान्‌॥त्वंस्थावरंजंगममीशनिर्ममेत्वामा॥कर्त्तार पाश्रितोस्म्यहम्‌ ॥ २९ ॥ ॥ अर्थः॥
॥ अनेतेवैराजपुरूषरूपेकरिनेजगतजेतेमनुविशेषपणेकरिने जेधारणकरवुतेनेस्वीकारकरिनेदेवतथाअसुरतथा
मनुष्यतथाउ गतेमनेनिर्माणकरताहवा तथास्थावरजंगमरूपजेसर्व [illegible] तमेजेतेनिर्माणकरताहवा एवेप्रका
[illegible] नेहुंजेतेआश्रीछुं ॥ २९ ॥ ॥ दुर्गोवाच ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ प्रियतय

धिकयात्ल चिंतनंबिदधतेतवयेन्नुवितेविन्नो ॥ नपरमेष्ठिसुखंनदिवः खंनकमयंतिधरैकनरेशताम् ॥ ३० ॥ ॥
अर्थः ॥ ॥ हवेदुर्गाजेतेस्तवनकरेछे विन्नोन्नुविनेविषेअधिकएविजे तमारेविषेप्रियतातेणियेकरिनेजेजनपोता
नात्हृदयनेविषेतमारुंचिंतवनक छे तेज जेतब्रह्मानास्थानकनुंजेसु न थईछतातथादेवलो जेसुखनेप्रथ
वि चक्रवर्त्तिजेराजतेनेनथिईच्छतानथि छता ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्रसन्नमर्पितमप्य त्वयासुखमिदंस
मवाप्यचतत्रते ॥ तद सा केक्रुतःक्षणंतमुनमामिचसात्वतनायकम् ॥ ३१ ॥ ॥ अर्थः ॥ । अनेतमोजेतेम
णेवल्लातका करिनेआ नेनथिकोयनितुल्लनातेजेनेए जेआब्रह्मानास्थानकआदिकनुजे सुखतेनेशत्रुयेरहितजे
क्षिय विषेहोयतेमप।मिनेप गतमारुजेचिंतवनतेनोत्यागकरिनेते तमा भक्तजनजेतक्ष मात्रपणतेसुखनेविषे
आसक्तनथिथाताएवाजेतमे खनासागरनेसात्वतजे भक्तजनतेमनाईश्वरएवाजेतमेतेतमांनेअतिआनं ने
हुंजेतेनमस्कारकरुंछुं ॥ ३१ ॥ ॥ नद्यऊचुः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ वरदनमनमात्रंनामसंकीर्त्तनंवाविदधतितव
येवैज्ञानतोऽज्ञानतोवा ॥ जनिम्रतियमभीतेस्तानपित्रायमाणंनरसख पयाताःस्मोघनारायणंत्वाम् ॥ ३२ ॥ ॥
॥ अर्थः ॥ ॥ हवेनद्योजेतेस्तवनकरेछे ॥ हेवरदजेतमांनेजाणिनेअथवाअजाणंकेवलनमस्कारमात्रकरेछेअथ
वातमारुजेनामतेनुसम्यकप्रकारेकरिनेकीर्त्तनजेतेनेकरेछे एवाजेजनतेम णतथायमराजनिजेबि
कतेथकिनिश्चेजरक्ष जेतेनेकरताएवानेन जेतेमना रायणएवाजे तमेतेतम नेअमेजेतेआसमयनेविषे
पामियुंछईये ॥ ३२ ॥ ॥ देवपत्यऊचुः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ न्नुविधृताकृतेर्जन्ममंगलंचारतम तंलोकपा

वनम् ॥ त्र्यवतिनिर्गुणंसर्वमेवतत्त्र्यवसिनिर्गुणंब्रह्मयत्परम् ॥ ३३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदेवपत्नीयुंजेतेस्तुतिक
रछेहेप्रत्योप्रथविनेविषेधारणकरिछे सुंदरमूर्त्तितेजमणेएवाजेतमेतेतमारुअ श्वर्यकारिनेलोकुनेपावनकरनारुने
निर्गुणएवुंजेतमारुजन्मतथासर्वेजचरित्रतेजतेमंगल [illegible] अनेवेदजेतेम यिक [illegible] णेरहितनेपरब्रह्मएवुंजेस्वरू
पनुनिरूपणकरेछेतजतमेछे ॥ ३३॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ तवसमाश्रयात्तामसाजनाश्चापिचराज [illegible] ःसात्त्विका
श्रय ॥ ननुत्र्यवंतितेनिर्गुणास्ततोवयमुपास्महत्वांहिनिर्गुणम् ॥ ३४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतमारोजेसम्यक
प्रकारेआश्रयकरवोतेथकिसात्विकतथाराजसिकनेतामसिकए [illegible] जेजनतेजते [illegible] णनिश्च [illegible] निर्गुणएवाथायेछे तेज
कारणपणामाटेनिर्गुणएवाजेतमेतेतमानेअमेजेतेनिश्चेउपासियेछईये केतांतमारिमनकमवचनेकरिनेअमेजेते
सेवाकरियेछईये ॥ ३४ ॥ ॥ ऋषिपत्न्यऊचुः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ आर्त्तानां [illegible] रुह्जिनैस्त्रिधाचतापैःसर्वापत्
शमनमेकमेवविष्णोः ॥ पादाब्जंतवत्र्यवतीतितद्द्वयंवैप्रामाःस्मःशरणमनंतदेवदेव ॥ ३५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
ऋषिपत्नीयुंजेतेस्तुतिकरेछेहेदेवदेवबहुप्रकारनंजपोतानं पापतथाअध्यात्मअधिभूतनेअधिदैवएवाजेत्रणप्र [illegible]
रनातापतेमणेकरिनेपिडाताएव [illegible] संसारिजनतेमनां सर्वेजकष्टतेमनुनाशकरनारुतोतमा [illegible] चरणरूपेकरिनेथयुंए
वुजेकमलतेजएकछे तेकारणपणामाटेहेअनंतविष्णुएवाजेतमेतेतम रुशरणरूपएवुजेतेचरणसरोजतेनेजअ [illegible] जे
तेपामियुंछईये ॥ ३५ ॥ ॥ पृथिव्युवाच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पूर्णशारदसुधाकराननंशारदाब्जदलदीर्घलोचनम् ॥
श्रीवियोगब [illegible] धार्त्तिमोषनंवासुदेवमहमेकमाश्रये ॥ ३६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेप्रथविजेतेस्तवनकरेछेहे [illegible]

पूर्णएवोनेशरदकृतुनेविषेथयोएवोजेचंद्रमातसरखुंछेमुखतेजमनुनेशरदकृतुनेविषेथयुएवुंजे कमलतेनाजेदलते
सरखांछेविशाललोचनतेजेमनांएवानेलक्ष्मीजिनोजेवियोगतेणेकरिनेबहुप्रका थाति एविजेपाड तेथकिश्रम ने
मुकावनाराएवाजेतमेवासुदेवतेतमांनेजहुंजेतेश्राश्रीछुं॥ ३६॥ ॥सरस्वत्युवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नयने
ममा[illegible]रमुखश[illegible]तरोचिषिचकोरतांगते ॥ नहिगच्छतोन्यतइतीयमेवमेहृदि[illegible]र्त्तिरस्तुसततंनहीतरा॥
॥३७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसरस्वतिजेतेस्तु[illegible]नेत्रजेतेसुंदरएवोजेतमारामुखरूपचंद्रमातेनेवि
षेअतिस्नेहेकरिनेचकोरपणानेपांम्यांछे [illegible]मूर्त्तिनेमुकिनेअन्यएवांजेरूपतेप्रत्येगतिकरतांनथिएप्रकारनिजे
आतमारिमूर्त्तितेजमाराहृदयनेविषेरहोनेईतरएविजे[illegible]॥३७॥ ॥स्कंदउवाच॥ ॥श्लोकः॥
इतिस्तुतोऽखिलैर्देवैःसोन्निनंघदृशैवतान्॥प्राहश्रियंशुन्नेपश्यदेवादीं[illegible]॥३८॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
स्कंदजेतेसावर्णिप्रत्येकहेछेजेएप्रकारेसमग्रएवाजेदेवतेमणेस्तुतिनेकस्याएवाजे नारायणतेजेतेपोतानिजेदृष्टिते
णियेकरिनेजतजसर्वेदेवताजेतेमनेआनंदेजुक्तकरिनेलक्ष्मीजिजेतेमन प्रत्येकहे[illegible]ने
देवछेआदितेजेमांएवाजेआसर्वेतमनाप्रत्येतमेजेतेजुवोएरित्येलक्ष्मीजिजेनेमनेपोतेकेहताहवा॥३८॥ ॥श्लो
कः॥ ॥ततःसमीक्षिताःप्रीत्यातयामधुरयादृशा॥त्रिलोकीवासिनःसर्वे[illegible]द्धाआसन्यथापुरा॥३८॥ ॥अर्थः
अनेतेवारपछेतेलक्ष्मीजिजेतेमणेप्रीतियेका[illegible]निअमृतेनरि एविजेदृष्टितेणियेकरिनेसम्यकप्रकारेकरिनेजो
याएवानेस्वर्गमृत्युनेपातालएत्रिलोकिनेविषेरह्याएवाजे देवदानवनेमनुष्यादिकएसर्वेजेतेदुर्वासाऋषिनोजेशाप

थयोतेथकिप्रथ[illegible] जुत्[illegible]हवा॥३९॥ ॥श्लोकः॥ ॥तेन्मिरेस्वस्वक्रं
द्वितगृहिणस्त्यागिनोपिच॥ धर्मादयश्चसानंदंप्रचरंतिस्मपूर्ववत्॥४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेगृहस्तथात्या[illegible]गितेजेतेप
[illegible] ॥ नेधर्मादिकतेजेते[illegible]वनिपेठेआनंदसहितजेक्रियानेविषेहोयतेमविचरताह
वा॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥ तस्याःश्रियश्चभगवान्ददौस्थान[illegible]रःस्वकम्॥[illegible]र्ध्यसंपदात्मना
॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥अने[illegible] तेलक्ष्मीजिजेतमनेपणरेहवानेअर्थे
[illegible] ॥ अने तेल[illegible]जिजेतेतेभगवान[illegible] जेहृदयस्थसतेनेविषेरहिनेसंपत्तिरूपेका[illegible]किग्रत्ये
व्यापतांहवां॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥ततोरत्नाकरःस्वस्माच्छ्रीजनेरनुभावतः॥ बभूवान्वर्थसंज्ञोवैसंपूर्णाक्षयरत्नवा[illegible]
॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतथाकेअनंत[illegible]त्नाकरजेतेपोताथकिलक्ष्मीजिनिजेउत्पत्तितेनेमहिमायेकरिनेसं[illegible]र्णएवांने
नथिक्षयजेमनोएवं जेरत्नते[illegible]रत्नाकरए[illegible] नामतजे[illegible]ए[illegible]नेश्चेथातोहवो॥४२
श्लोकः॥ ॥चतुर्विधैर्बहुरसैःसदन्नैरमृतोपमैः॥ सर्वान्समागतांस्तत्रतर्पयामाससादरं॥४३॥ ॥अर्थः॥ ॥ह
वेचारश्लोकेक[illegible]रत्नाकरवण[illegible] जेफलतेनेकेहेछे ते[illegible] नेब[illegible]छेरसतेजेमां
एवांजेभक्ष्यभोज्यनेलेह्यच्योष्यएचारप्रकारनांअन्नतेमणे करि[illegible]षेआव्याएवाजेदेवआदिक
सर्वतेमनेआदरेसहितजेक्रियानेविषेजेमहोयतेमतर्पतकरताहवा॥४३॥ ॥श्लोकः॥ ॥अनर्घ्याणिचवस्त्राणि
रत्नभूषाःप[illegible]रच्छदा[illegible]॥ देवादिभ्योददौप्रीत्यासर्वेभ्योपिपृथक्पृथक्॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतवारपछेदेवजे

सद्धा[illegible]णतेछे आदितेजेमनेएवाजेएसर्वेतेमनेपृथकपृथकपणेकरिनेअमुल्यएवांजेवस्त्रतथारत्नतेमणेकरिनेज
डितएवांजेआभूषणएरूपजेपेहेरामणितेनेप्रितियेकरिनेआपताहवा॥ ४४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ जामा[illegible] स्तुष्टये
स्वस्यतद[illegible]न्यस्तदांबुधः॥ नासीत्किमप्यदेयंवैघनवद्धनवर्षिणः॥ ४५॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमेघजेमजलनिद
ष्टजेतेनेक[illegible]छे तेमद्रव्यजेतेनेआपताएवाजेएअंबुधितेमनेपोतानाजामात्रएवाजेभगवानतेमानेजेप्रसन्नताते-
अर्थेतेभगवाननाएवाजेएदेव॥द[illegible]तेमनेनआपवाजोग्यएवुंकांयनहोतुहवुसर्वेयआपवालायकजहोतुहवु॥ ४५॥
श्लोकः॥ ॥ भगवानपितद्दत्तंयौतकंचधनंबहु॥ ब्राह्मणेभ्यःप्रदायैवश्रियासहतिरोदधे ॥ ४६ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥
अनेभगवानजेनारायणतेरत्नाकरतेणेआप्यु[illegible]ए[illegible]नेवरकन्यानेआपवाजोग्यएवुजेपारिबर्हरूपजेबहुधनतेनेब्राह्म
णजेतेमनेआ[illegible]पिनेलक्ष्मीजिजेतेमणेसहिततिरोधानथाताहवा॥ ४६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ लक्ष्मीनारायणाभ्यांते
[illegible]शामानंदिताःसुराः॥ इंद्रादयोदिवंजग्मुःस्वंस्वंधामाऽपरेययुः॥ ४७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ [illegible]
णतेणेआनंद[illegible] अनेअप[illegible]जेब[illegible]तथाशेव[illegible]आदिकस
र्वेतेजेतेपोतपोतानाधामप्रत्येजाताहवा॥ ४७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अधिक[illegible]वसंप्राप्यसर्य[illegible]र्वनिजंनिजम्॥ स
र्वेपि[illegible]खिनोजाताःप्रसादात्कमलापतेः॥ ४८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेते[illegible]द्र॥द[illegible]सर्वे[illegible]पतिजेनाराय[illegible]ते
मानेजेप[illegible]तातेथके[illegible]र्वनेआतिक्रमणनर्का[illegible]नेपोतपोतानाअधिकारनेपामिनेसुखेजुकत्था[illegible] ॥
॥ ४८॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ मंदरंचगिरिंतार्क्ष्यःपुनर्भगवदा[illegible]या॥ स्वस्थानंस[illegible]पानीयस्थ पय।मासलाया॥ ४९॥

अर्थः ॥ ॥ अनेतार्क्ष्यजेगरुडजितंजेतेविजिवारनिजंन्नगवाननिआज्ञातेणियेकरिनेमंद्राचलएवेनामेकरिनेजे गिरिने लिलामात्रेकरिनेपोतानुजेस्थानकतेप्रत्येपमा[illegible] षेतेमंद्राचलपर्वतजेते- स्थापनकरताहवा ॥४९॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवमिंद्रेणब्रह्मर्षेनष्ट[illegible]शापतः ॥ उपलब्धापुनःसंपन्नारायणप्रसादतः ॥ ५० ॥ अर्थः ॥ ॥ हेसावर्णिमुनेदुर्वासानोजेशापतेणेकरिनेनाशजेतेनेपामिएविजेसंपत्तितेजेतेनारायणनीजेप्रसन्नता तेणेकरिनेइंद्रजेतेणेपाछिआविरित्येपांमतिहवि ॥ ५० ॥ ॥ पंचम[illegible]धेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नतस्यकश्चित्त पसाविद्ययावानयोगवीर्येणमनीषयावा ॥ नैवार्थधर्मैःपरतःस्वतोवाकृतंविहंतुंतनुभृद्विभूयात् ॥ ५१ ॥ ॥ अर्थः ॥ हवेपंचमस्कंधनेविषेब्रह्माजेतेप्रियव्रतराजाप्रत्येकहेछे जेहेप्रियव्रतएजेन्नगवानश्रीकृष्णतेणेजेकरवानुधार्युंहोय तेनेकोईदेहधारिजीवजेतेतपेकरिने विद्यायेकरिनेयोगैश्वर्येकरिनेबुद्धिबलेकरिनेधने[illegible]र्मेकरिनेनेकोइकथ लवाननेआशरेकरिनेपोतानेपुरुषप्रयत्नेकरिनेविजिरित्येकरवानेअर्थेसमर्थनथिथातोजेमन्नगवानेधार्युंहोयतेम जथायछेमाटेतमारिपासेन्नगवाननेराज्यकराववुंछेतेअन्यथाथावानुनथि ॥ ५१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ईशान्नि स्टष्टंह्यवरुंध्महेंगदुःखंसुखंवागुणकर्मसंगात् ॥ आस्थायतत्तद्यदयुंक्तनाथश्चक्षुष्मतांधाइवनीयमानाः ॥ ५२ ॥ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेप्रियव्रतजीवुंनेकर्मनाफलनेआपनाराएवाजेश्रीकृष्णन्नगवानतेजेतेसत्वादिकगुणनेअनुसरतां एवांजेकर्मतेनासंगथकि जेदेवमनुष्यादिकनादेहप्रत्येआपणनेजोडताहवा तेतेदेहनोस्वीकारकरिनेआपणसर्वेजे तेन्नगवानेआप्युंएवुं जेसुखरूपफलअथवादुःखरूपफलतेनेन्नोगवियेछइये जेमबलधियानेतेनोधणि[illegible]

जलआपेतेटदं जखवायछे पणपोतानिमेलेवधुओछुखवातुनथितेम ॥ अनेवलिजेमनेत्रवालो [illegible] रुषजेतेणेछायाप्र
त्येअथवातडकाप्रत्येपमाड्याजेआंधलाजनतेजेतेनेत्रवालामनुष्यनिइछायेकरिने [illegible] खदुःखनेपांमेछेतेम ॥ ५२ ॥
दशमेच ॥ ॥श्लोकः॥ ॥मर्त्योमृत्यु व्यालभीतःपलायन्सर्वाल्लोकान्निर्भयंनाध्यगच्छत् ॥ त्वत्पादाब्जंप्राप्यय
दृच्छयाद्यस्वस्थःशेतेमृत्युरस्मादपैति ॥५३॥ ॥अर्थः॥ ॥ हवेदशमस्कंधनेविषेपोतानापुत्रपणानेपांम्याएवाजे
[illegible] जेहआद्यकेतांसर्वनाकारणमृत्युरूपजेसर्पतेथ [illegible] ए
वोजेमनुष्यतजेतेपोतानेकर्मेकरिनेसर्वलोकप्रत्येफरतोथको निर्भयस्थानकनेनपांमतोहवो पछेतेपुरुषजेतेईश्वरइ
[illegible] कोईकपोतानारुड [illegible] गेकारनेतमाराचरणारविंदनेपांमिनेनिर्भयथकोसुवेछे केमजेतमा
राचरणारविंदनेपांम्योएवोजेपुरुषतेथकिमृत्युजेतेपाछोवलिजायछे केतांमृत्युनोएनेकांईभयरेतोनथि माटेसुखेक
रिनेसुवेछेएवाजेतमेतेतमनेकंसथकिभयकेमहोय ॥५२॥ ॥दशमस्कंधेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥ [illegible] म
हदहंखचराग्निवार्भूसंवेष्टितांडघटसप्तवितस्तिकायः ॥ क्वेदृग्विध [illegible] णितांडपराणुचर्यावाताध्व [illegible] मविवरस्यचते
[illegible] ॥ ॥ इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबालरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेभगवन्माहात्म्योपपादनंनामचतुर्दशंप्रकरणम् ॥ १४ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदश
मस्कंधनेविषेब्रह्माजे तेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येकहेछे जेहभगवन् प्रकृ [illegible] वायुअग्नि जलपृ
थीविएजेअष्टआवरणतेणेकरिनेवींटांणोएवो जेअंडकटाहतेनेवि [illegible] मानेकारनेसातवेंत्यनोछे देहजेनोएवो

जेहुंतेहुंक्यांनेतम रोजेमा मातेक्यां तेतमेकेवाछोतोएविरित्येअष्टआवरणेजुक्तएवांजेअगणितब्रह्मांडरूपजेपरमा णुतेमनुजेन्नमवुतेनेअर्थेजाणि ... ठेछे रोमनांछिद्रतेजेनांएवाछाकेतांजेतमाराएकएकरोमनेविषेअग णितब्रह्मांडछडताफ छेएवाजेतमेक्य नेहुंतेक्यां॥५३॥ ॥एविरित्येशो...ये क्रए ... तेना प्रवर्त्तकएवाजेश्रीर हजानंदस्वामितेमनाशि ष्यएवोजे बलरामदासमुनितेणे स ... ज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेभगवाननामहिमानुवर्णनकर्युंएनामेवाद प्रकरणजेते संपूर्णथयुं॥१४॥ ॥अथविविधवार्त्तोपयोगिकाःश्लोकाः॥ तत्र ... बालका प्रतिप्र ादवचनम्॥१॥ श्लोकः॥ ॥कुपितोजनकस्तथापिमेनविरामोहार ... कीर्त्तने॥ मशकोपनिपातशंकयास नं चातिकिंमहाजनः अर्थः॥ ॥ वेनानाप्रकारनिवार्त्ताकरवितेमांउपयोगिकएवाजेश्लोकतेमनेअर्थेसाहतहुंजेतोलि ... ॥तेमांभग वाननिभक्तिकरतां कोईदुर्जनदुःखदेतोयपणतेनिविकेकरिनेभक्तिनोत्यागनकरवोतेनेअर्थेनृसिंहच नामेग्रंथनें विषेबालकप्रत्येप्रह्लादजि वचनछे जेहेबालकोमारोपिताजेहिरण्यकशिपुतेजेतमा ाउपरकोपनेकरता वो केतां मनेनानाप्रकारनांबहुदुः ... मेजेतेणेहरिनानामनुजेकीर्त्तनकर तेनेविषेविरामजेतनकर्योकेत एनिषिकेकारने भग ाननान्नजनस्मरणनोत्यागनकरतोहवो॥ तेकान ठेतोजेममछरजेत कोपकरिनेपडवुंतेनि ाकायकारनेकेत को मोटामाणसेज ... वितेमां ... तेनिषिकेकरिनेतेम ... तेहवोबालने किदेछेनथि कतोतोनेपेठे॥१॥ ॥विष्णुधर्मोत्तरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्यत्र ताचक्रपाणि जनस्त

करोतिहि ॥ ततोनतद्भयाद्धी जत्याद्विष्णोर्नरःसुधीः॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविष्णुधर्मोत्तरनामेग्रंथनेविषेएणीते
मजक छेजेचक्रजेमनाहाथमांछे वाजे जग नतेजेतेभक्तजनानिरक्षाकरनाराछेतेहरिभक्तने जनजेतेशुंकरे
छेकेताकांईदुःखदईसकतानथि ॥ तेकारणप मामाटेरुडाछे द्विजेनिएवोजेमनुष्यतेजेतेते जननिावकेकारेनेअग
नानिजे नतेनोक्ष्यायपलक्ष्य ॥ २॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्वःकार्यमद्यकुर्वीत पीक्षेपाप
रा ॥न प्रतीक्षतेमृत्युःकृतवास्यनवाकृतं ॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥अने धर्मसंबंधिकामजेतेतत्कालकर
एमवाजाग्रंथमं कह्युंछेजेआवतादि जेधर्मसंबंधिकामतेजेतेअद्यकेतांप्रथमनेदीवसजकरे नेदिव
सनापाछल्यापोरनेविषेकरवानुजेकामतेजेतेआगल्याप्रहरनेविषेकरिले केतां धर्मकरवानोमन थायातेसम
यमांजधर्मसंबंधिकामजेतेतरतकरिलेवुंपणस जेकरशुंकेसवारेकरशुं एवोमनसुबोराखवोना केमजेमृत्युजेतेआ
पुरुषेआटलुकामकर्युंछेनेआटलुनथिकर एमवाटजोतोनथिकेतांआपुरुषनेआटलुंक करवानुछेतपुरुषांशेतारे
ए लेईजाइशएमवारकरतोनथि॥ ३॥ ॥श्लोकः॥ ॥चंदनंशीतलंलोकेचंदनादपिचंद्रमाः॥ चंद्रचंदनयोर्मध्ये
शीतलासाधुसंगतिः॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतनासमागमनेविषेअतिशेसुखशांतिछेएमकह्युंछेजेआलोक
नेवि जेतेअतिशीतल तानेकरेए छे नेतेचंदनथकिपणचंद्रमाजेतेअतिशीतलपणानेकरेएवोछे ॥
अनेतेचंदननेचंद्रमानेमध्येपणसाधु जननोसमागमजेतेआतिशेशीतलतानेकरे छे केतांचंदननेचंद्रमातोआदेह
ने उपर कशीतलताने करेएवाछेनेसाधुनेसमागमेकरिने तोजीवनांअध्यात्मअधिदैवनेअधिभूतएत्र

णप्रकारन [illegible]टळिजायछेनेअपारएव जेजन्ममरणनां दुःखतेपणनाश पामेछेनेभगवाननाधामनिप्राप्तिथा यछेमाटेसर्वोपरिसुखशांतिनेकरेएवासंतनोसमागमछेतेसर्वेजीवप्राणिमात्रनेनिरंतर करवो॥४॥ ॥तृतीयेस्कमा तरंप्रतिकपिलदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रसंगमजरं[illegible]मात्मनःकवयोविदुः॥[illegible]कृतोमोक्षद्वा रमपावृतम्॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतृतीयस्कंधनेविषेपोतान मातापत्येकपिलदेवजीनुंवचनछेजेहेमातआ जेजिवात्मातेनेस्त्रीपुत्रादिकनेविषेजे अतिशेसंगतेनेविवेकिसंतजेतेअजरपाशने केहेछेकेतांजीवनेस्त्रीयादिकनोप्र संगछेतेअनेकजन्मनेनिषेपणछू[illegible]एमनेएमरहेछेनेअतिशेबंधनकरनारोछेएम केहेछे॥अनेतेजप्रसंगजोसा धुनेविषेजीवेकरयोहोयतोमोक्षनुजेद्वारतेउघाडुंछे केतांस्त्रीपुत्रादिकमांजेवुंजाबनेहेतछेते जोसाधुनेविषेथायतो एनेमोक्षथावामांमेनत्यनथि[illegible]क्षथायछे॥५॥ ॥प्रथमेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]याम लवेनापिनस्वर्गना[illegible]नर्भवम्॥भगवत्संगिसंगस्यमर्त्यानांकिमुताशिषः॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अने[illegible]थम स्कंधनेविषेसूतपुराणिप्रत्येशौनकादिकऋषिनुं वचनछेजेभगवाननोछे संगजेमनेकेत भगवाननेमलेलाएवाजे तमस[illegible]ततेमनोजेसमागमतेनोजे लवमात्रतेनिसंघातेस्वर्गलोकतथामोक्षतेमनितुलनानथिक ताकेतां लवमात्रजेसंतनोसमागमतेनिबरोबरस्यस्वर्गलोक[illegible] जेसुख[illegible]क्षतेमनेनथिगणता तारेम[illegible]प्यनांजे[illegible]खते मनेनगणियेतेमांशुंकेवुं॥६॥ ॥रसगंगाधरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]मतिविमलीकरोतिचेत श्चिरंतनमघंचुलुकीकरोति॥भूतेषुकिंचकरुणांबहुलीकरो[illegible]ःसतांकिं नमंगलमातनोति॥७॥ ॥अर्थः॥

अनेरसगंगाध नामेजेग्रंथतेनेविषेपणसर्वपापनेटालनारोनेकल्याणनोकरनारोएवोसत्संगछेएमक ुंछे ॥ जेसंत गुरुनोसमागमजेतेजीवनेपापथवादिजेबुद्धितेनेदूरकरेछे केतांसत्संगेकरिनेमनुष्यनिबुद्धिपापनोत्यागकरिनेध र्मकरवामां प्रवर्त्तेछेनेवलि, जेतेनेनिर्मलकरेछेनेपूर्वनांजेबहुकालनाजेपापतेनेआचमनकरिजायछेकेतांजीवनाअ नंतजन्मनाजेपापना गणतेनेनाशकरेछे ॥ अनेसर्वभूतप्राणिमात्रनेविषेकरुणाजेतेनेव ुकरेछेके [illegible] सर्वजीवप्राणिमात्रनाउपरत्यअतिशे [illegible] रुषनोसंगजेतशाशामंगलनेनथिविस्तारतोकेतांसत्संग तो [illegible] छे ॥ ७ ॥ ॥ अन्नियुक्तजनेनोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ कोर्थान् प्राप्यनगर्वितोविषयिणः कस्यापदोऽस्तंगताःस्त्रीभिःकस्यनखंडितंभुविमनःकोनामराज्ञांप्रियः ॥ कःकालस्यनगोचरांतरगतःकोर्थीगतोगौर वंकोवादुर्जनवागुरासुपतितःक्षेमेणयातःपथा ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअनुभवेजुक्तजेविवेकिमनुष्यतेमणेक ह्युंछेजेद्रव्यनेपांमिने गर्वेजुक्तनथयोएवोकोंणमनुष्यजेतेछेकेतांद्रव्यादिकसमृद्धियेकरिनेतो भगवाननाएकांति कभक्तविना [illegible] थईजायछेनेकोंणविषयिजननेआपदायुनथिप्रामथईकेतांपंचविषयनेवि पेअतिशेआस ्एवाजे जनतेतोनिरंतरदुःखेकरिनेसडेलाकुतरानिपेठेहरांणथाताफरेछेनेप्रथविनेविषेस्त्रियुंजेतेम णेकोणपुरुष ु मननथिखंडनकरयुंकेतां स्त्रीरूपाजेभगवाननिमायातेणेकरिनेजेनामनमांमोहनथिउपज्योएवोकों ण ुरुषछेए [illegible] तेविनाबिजोकोईनथिनेराजाजेतेमनेकोणजनवालोछेकेतांराजाकोइ नामित्रनथि ॥ अनेकालनाचारामांनआवेएवोकोंणजनछेकोईनथिनेगौरवपणेज त्तएवोजेजनतेनेकोईअर्थम

ल्यांछेनथिमल्योंकतां कोईनुआर्ज पणुनकरनेअतिअनघपणेरेतोएवोजेजनतेनेकोइपदार्थनिसिद्धिथातिनथिने दुर्जनरूपजेचांमडानिवाधरडितेमां पड्योकेतां संगिजननेविषेहेतकरिनेबंधायोएवोकोणमनुष्यजेतकल्यांणनेक रएवोजेमार्गतेणेकरिनेचालेछेकोइनथिचालतो॥८॥ ॥विश्वे[illegible]तौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥द्वावेवसमवीर्यौ तुसुरातांबूलमेवच॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनतंबूलंवर्जयेद्यतिः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहवेविश्वेश्वरपद्धतिनेविषेसं न्यासिनेवर्त्तवानिरित्यकहेछेजेदारुनेतांबूलएवेजवस्तुजेतेजीवनेनरकमांपोचा[illegible]वानेविषेबरोबरछेसामर्थ्यजेम नेएवांछे॥तेकारणपणमाटेसंन्यासिजेतेसर्वप्रकारेकरिनेतांबूलजेनागरवेलिनांपांनतेनोत्यागकरकेतांसंन्यासिने तोदारुपिधावर[illegible]पलागेछेमाटेओषधमांपणपाननखावुं॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥वराटकेपियतिनासंगृहितेदिने दिने॥गोसहस्रवधंपापंश्रुतिरेषासनातनी॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसन्यासिजेतेणेवराटकजेफुटलीकोडीतेजेते पणग्रहणकरे[illegible]तेसंन्यासिजेतेमनेदिवसदिवसनेविषे हजारगायुंमार्यानुपापलागेछेएजेवेदनिश्रुतितेजेत[illegible]ना तनछे॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुप्रव्रजितोभूत्वापुनःसेवेतमैथुनम्॥षष्टिवर्षस[illegible]स्राणिविष्ठायांजायतेक्रमिः ॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेपुरुषसंन्यासिथैनेपाछोमैथुननेसेवेछेकेतांप्रथमतोस्त्रीनाविषय[illegible]खनोत्यागकरिनेसं न्यासिथयोनेपाछोतेविषयनेभोगवेछेतथातेविषयभोगनिमनमं लालच्यराखेछे॥एवोजेसंन्यासितेजेतेतोम[illegible]ने [illegible]र्षसुधिविष्ठानेविषेक्रमिजेतेथायछे॥११॥ ॥नारायणेनोक्त[illegible]॥ ॥श्लोकः॥ ॥जातेपिसाक्षात्का तुस्वपरब्रह्मरूपयोः॥लोभ्यव्यंमामकैर्नै शब्दादिविषयेक्वचि[illegible]॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनारायणजेतेमणेतोब्र[illegible]भाव

नेपांम्योजे मुक्तपुरुषतेनेपणपंचविषयथिछेटरे पणआपणतोसिद्धथयाछइये माटेएपंचविषयआपणनेशुंबाधक
रनाराछेएमजांणितेतोविषयमांलोभ्नावुंनहिएमकह्युंछे जेपोतानुंस्वरूपनेपरब्रह्मनुंजेस्वरूपतेनोसाक्षात्कारथैयेस्
तेपणकेतां पोतानोजावात्मा साक्षातकारे खातोहोयनेपरमात्मापणसाक्षात्कार देखातोहोयतोपणएमारा जेभक्त
जनतेमणेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेमनेविषेक्यारेयलोभ्नावुंनहि॥ १२॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥
पंडितोपिवरंशत्रुर्नमूर्खोहितकारकः॥वानरेणहतोराजाविप्रचोरेणरक्षितः॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेविजाग्रंथने
विषेसारानरतामध्यनाजेगुणदोषतेजेतेकह्याछे जेपंडितजनजेतेपोतानोशत्रुहोयतोयपणतेश्रेष्ठछेने मूर्खजनजेते
पोतानोहितकारिहोयकेतांपोतानोमित्रथैनेपासेरयोहोयतोपणतेसारोनथि॥केमजेएकराजाहतोतेणेवानरनेमित्र
करिनेपोतापासेचोकिमांराख्योहतो तेवानरेराजानेमारितोहवोकेतांते राजानेमारवातरवारस्यताणिनेतयारथयोता
रेविप्ररूपजेचोरतेणेतेराजाजेतेरक्षानेकरयो केतांतेराजानाघरमांचोरनेरांमेकरिनेचोरिकरवागयोहतोजेचोरब्राह्म
णतेणेतेराजानिरक्षाकरि॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥यतीनांकांचनंदद्यात्तांबूलंब्रह्मचारिणाम्॥दस्यूनामभयंदद्यात्दा
तापिनरकंव्रजेत्॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेसंन्यासिनेजेसोनानुंदानद्यापेछेनेब्रह्मचारिनेजेपानबिडुंआपेछेने
चोरजेतेमनेजेनिर्भयपणुंआपेछेकेतांचोरपासेचोरिकराविनेतेचोरनिरक्षाकरेछेएवोजेदातारमनुष्यतेजेतेनरक
प्रत्येजायछे केतांतेदाननादेनारोनरकमांपडेछेतारेतेसंन्यासिब्रह्मचारिनेचोरतेमनितोशिगतिथाशेतेकांईजणातुंन
थि॥ १४॥ ॥श्लोकः॥ ॥उद्यमेनास्तिदारिद्र्यंजपतोनास्तिपातकं॥ मौनेनकलहोनास्तिनास्तिवैजागतोभयं

म्॥ १५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अ[illegible] जेतेनेउद्यमकरतेसतेदारिद्रपणुजेतेनाशपांमेछेनेजपनेकरतोएवोजेमनु ष्यतेनेपापजेतेरेतुनथिनेमौनपणुजेराखवुंतेणेकरिनेकलहजेतेथातोनथि नेजपनेकरतोएवोजेजनतेनेक्यारेयबि जेतेरेतिनथि॥ १५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ धनेषुजीवितव्येषुयोषासुन्नोजनेषुच॥ असंतुष्टाजनाःसर्वेयाता यास्यंतियं तिच॥ १६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेध[illegible]थालीं नेविषेतथाजमवानेविषे॥ असंतोषेजुक्तएवाजे[illegible]वेजनतेजेतेनाशपांमताहवानेकेटलाकनाशपांमेछेने[illegible]टलाकनाशपांमशे॥ १६॥ ॥न्ना गवतेच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सर्वेवेदाश्चयज्ञाश्चतपोदानानिचानघ॥ जीवाऽन[illegible] ॥ १७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेन्नागवतनेविषेविदुरजा[illegible]त्रेय[illegible]निप्रत्येकेहेछेजेहेअनघकेतांनिर्दोषएवामैत्रेयमु नेसर्वेवेदन्नणवातथायज्ञकरवातथातपकरवुं तथादानदेवांएसर्वेजेतेजीवनेअन्नयदान[illegible] केतांजा[illegible]नेजन्ममरण थकि[illegible]काविनेन्नगवाननाधाममांलेईजावातेनिकलाजेशोलमोन्नागतेनेपणनकरतांहवां केतांजीवुंनेधर्मज्ञानने वैर[illegible]न्नगवाननिन्नक्तिकरविने[illegible]वेपापमार्गनोत्यागकरवोएवो[illegible]करिनेन्नगवानसन्मुखकरवारू पजेपरोपकारतेनिबरोबरस्यकोई[illegible]न्यथातुंनथि॥ १७॥ ॥ एकादशेयोगेश्वराप्रतिजनकवचनं॥ ॥ श्लोकः॥ दुर्लन्नोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणन्नंगुरः॥ तथापिदुर्लन्नंमन्येवै[illegible]ठप्रियदर्शनम्॥ १८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेएकादश नेविषेनवयोगेश्वरप्रत्येजनक[illegible]जाजेतक[illegible]छे॥ जेक्षणमात्रमांनाशपांमेएवोजेमनुष्यनोदेहतेजतेदेहधारिजेतेमने दुर्लन्नछेएवोछेकेतांबहुजन्मनांजेपुण्यतेमणेकरिनेप्राप्तथायछे॥ अनेन्नगवाननिउपासनाक[illegible]वितम[illegible]उपयोगि

कछेमाटेदुर्लभछे ॥ अनेदुर्लभएवोजेआमनुष्यदेहतेनेविषेपणवैकुंठनाथजेहरितेमनेप्रियएवाजेतमसरखासंतते
मनुजेदर्शनतेनेज जेतेदुर्लभएवुमांनुछुं॥१८॥ ॥दशमेश्रीकृष्णंप्रतेमुचुकुंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वा
जनोदुर्लभमत्रमानुषंकथंचिदव्यंगमयत्नतोनघ ॥ पादारविंदंनभजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपेपतितोयथापशुः॥१९॥
॥अर्थः॥ ॥अनेदशमस्कंधनेविषेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येमुचुकुंदराजानुवचनछे॥जेहेअनघकेतां।नेदोषरहितएवाभग
वानआ जनजेतेआ मनुष्यदेहनेविषेदुर्लभनेसर्वेअंगेसंपन्नएवुंजे आमनुष्यदेहतेनेप्रयत्नकर्याविनाकोइकरीत्येत
मारिकृपायेकरिनेपांमिनेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो केमजेअसत्यएवुंजेपंचविषयसंबंधेमायेकरीमतेने
विषेछेबुद्धिजेनाएवोएजनथयोछेमाटेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो ॥ अनेतेविषयसुखनेपांमवासारुघररूप
जेअंधकूपतेनेविषेपडेछेनेमहादुःखनेपांमेछेकेनीपेठेतोजेमपशुजेतेतृणमांलोभाईनेअंधकूपनेविषेपडेछेनेमहादुः
खनेपांमेछेतेमएजननीपणअवस्थाथायछे॥१९॥ ॥पंचमेऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नायंदेहोदे
हभाजांनृलोकेकष्टान्कामानर्हतेविड्भुजांये॥ तपोदिव्यंपुत्रकायेनसत्वंशुद्ध्येद्यस्माद्ब्रह्मसौख्यंत्वनंतम्॥२०॥ ॥अ
र्थः॥ ॥अनेपंचमनेविषेपोतानापुत्रप्रत्येऋषभदेवभगवाननुवचनछे॥ जेहेपुत्रोआनरलोकनेविषेजेदेहधारिजी
वनेआमनुष्यदेहप्राप्तथयोछे तेदेहजेतेअतिकष्टनादेनारानेविष्ठानाखानाराजेभुंडतेमनेपणछेएवाजेविषयभोगते
मनेभोगवाजोग्यनथि॥नेआमनुष्यदेहतोउत्कृष्टएवुंजेतपतेकरवाजोग्यछे जेतपेकरिनेआजीवनुअंतःकरणजेते
शुद्धथायछेनेजेअंतःकरणशुद्धथयाथकिअनंतएवुंजेब्रह्मसुखतेजेतपमायछे॥२०॥ ॥चतुर्थेविदुरंप्रतिमैत्रेयमुनि

वचनं ॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैमुकुंदस्यपदारविंदयोरजोजुषस्तातभवादृशाजनाः॥ वांछंतितद्दास्यमृतेर्थमात्मनोयदृच्छयालब्धमनःसमर्द्धयः॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेचतुर्थस्कंधनेविषेविदुरजीप्रत्येमैत्रेयमुनिनुं वचनछे जेहेतातकेतांहेविदुरभगवाननाचरणारविंदनुजेरजतेनेसेवताएवाजेतमसरखाजनतेजेते भगवाननुजेदासपणुकेतांदासभावेकरिने भगवाननिसेवाकरवितेविना॥बेजोकांईपोतानोअर्थजेप्रयोजनतेनेईच्छतानथिकेतांईश्वरईच्छायेकरिनेमळ्युंतेणेकरिनेमननेविषेछेसमाधानजेनेएवाछे केतांजेमळ्युंतेणेकरिनेपोतानादेहनोसंतोषराखिनेदेहनिरवाहकरताथकाभगवाननिएकांतिकभक्तिकरेछेएवातमसरखाभगवाननाएकांतिकभक्तछेमाटेबिजिपणअन्यपदार्थनिइच्छानेतुच्छमानिनेभगवाननिभक्तिनेभगवाननाएकांतिकभक्तनोसमागमपणइच्छताहवा ॥२१॥ नवमस्कंधेगंगांप्रतिभगीरथवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥साधवोन्यासिनःशांताब्रह्मिष्ठालोकपावनाः॥ हरंत्यघंतेंगसंगात्तेष्वास्तेह्यघभिद्धरिः॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनवमस्कंधनेविषेगंगाजिप्रत्येसंतजेतेरूपीवन पापमेनाशकरनाराछेएवुं भगिरथनुं वचनछे जेसर्वनोत्यागकर्योछेजेमणेएवानेशांतनेब्रह्मनाजांणनाराएवानेलोकनेपविंत्रकरनाराएवासाधुपुरुषजेतेतमारुजेपापतेनेअंगसंगथकिहरेछेकेतांएवासंतजनतेमारेविषेआविनेनाशेतेणेकरिनेतमारापापनेटाळसेतारेतमेकेशोजेतेसंतनेपापनहिवळगेतोत्यांकहुंछुं जेतेसंतनेविषेतोपापमात्रनेहरनाराजेहरितेरह्याछेमाटेतेसंतनेतोपापलागतुनथि॥२२॥ ॥स्कंदपुराणेनारदंप्रतिनारायणवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥चातुर्वर्ण्यसतांसंगंकुर्यान्नासतांक्वचित्॥ मुक्तिप्रदोस्तिसत्संगःकुसंगोनिरयप्रदः॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस

वेंमनुष्यनेसत्संगकरवोने [illegible]संगनोत्यागकरवोएविरित्येस्कंदपुराणमांनारदमुनिप्रत्येनारायणनुवचनछे ॥ जेम [illegible]
णक्षात्रिवैस्यने [illegible] द्रएच्यारेयवर्ण [illegible] जे [illegible] दु [illegible] ते [illegible] धुजननोजे समागमतेनेकरेपणअसत्पुरुषनोजेसंगतेनेतो [illegible]
रेयनकरे॥ केमजेसत्संगजेतेमुक्तिनेपमाडेएवोछेनेकुसंगजेतेनरकनेपमाडेएवोछेकेतांसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाक
जीवजन्ममरणथिमुकाईनेभगवाननाधामनेपांमेछेनेअसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाकजीवजम [illegible] रमांजायछे॥ ॥
॥ २३॥ ॥ हंसगीतायांचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ [illegible] स्विनंयदिवाल्लेनमेव॥ वा
सोयथारंगवशंप्रयातितथासतेषांवशमभ्युपैति॥ २४॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेजेवाम [illegible] छे तजेवोपोतेर
गनोकरनारोपणथायछे एमहंसगीतामांकह्युंछे जेजोसंतनेसेवेनेजोअस [illegible] रुषनेसेवेनेजोतपस्विनेसेवेनेजो [illegible]
नेसेवेतोतेसेवाकरनारोम [illegible] ष्यजेतेतेमनावशपणानेपामेछे॥ केतांजेसंतनोस [illegible] तजेवोथायछे नेजेदु
र्जननोसमागमकरेछे तेदु [illegible] छे नेजचोरनिसोबतकरेछे तेमनुष्यचोरनिपे [illegible] ॥ तेनिकेनिपेठेतो
जेम [illegible] गनावशपणानेपांमेछे तेनिपेठे ॥ केतांजेमधोलु [illegible] गलिनारंगमं बोलेतोकालुथायछे नेजोकं
[illegible] बानारंगमांबोलेतोलालथायछे नेजोहलदरमांबोलेतोपिलुथायछे नेजे गुलाबिरंगमांबोलेतोगुलाबियुंथायछे
तेमजेम [illegible] तेवोपोतेथायछे॥२४॥ ॥सप्तमेप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रवणंकी
र्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनम्॥ अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मनिवेदनम्॥ २५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभक्तिनांजे
नवलक्षणतेनाप्रतिपादननेअर्थेसप्तमस्कंधनेविषेप्रह्लादजिनुवचनछे जेभगवाननिकथासं भलवितथाभगवान

नांकथाकीर्त्तनकरवांतथाभगवाननिमूर्त्तिनुस्मरणकरवुंतथाभग ाननाचरणारविंदनीसेवाकरवितथाभगवान
निपूजाकरवितथाभगवाननेवंदनाकरवितथाभगवाननुदासपणुकरवुंतथाभगवाननुसखापणुकरवुं तथाभग
वाननेपोतानोदेहअर्पणकरिदेवो एरित्येभक्तजनजेतेमनेभगवाननिनवप्रकारनिजेभक्तितेनिरंतरकरविएमसर्व
शास्त्रपुराणनोसिद्धांतछे ॥ २५ ॥ ॥भारतेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगात्रेषुनिर्मिताः
तावद्वर्षसहस्राणिनरकंपर्युपासते ॥ २६ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभारतनेविषेपरस्त्रीसंगनोअतिशेदोषकह्योछे जेपर
स्त्रीनाशरीरनेविषेजेटलांरुंवाडांनांछिद्रनिर्म्याछे तेएकएकछिद्रप्रत्येएकएकहजारवरसपरजंततेपरस्त्रीनासंगनोकर
नारोपुरुषजेतेनरकनेभोगवेछे ॥ २६ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥नहिमांसंतृणात्काष्ठादुपलाद्वापिजायते॥ जंतुघाताद्भवे
न्मांसंतस्मात्तद्दोषोऽस्तिभक्षणे ॥ २७ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवळिभारतनेविषेमांसभक्षणनेविषेदोषकह्योछे हेराजन्
मांसजेतेतरणाथकिनथिथातुंतथाकाष्ठथकिनथिथातुं तथापाशाणथकिनथिथातुंमांसतोजंतुनघातथकिजथाय
छे तेमाटेमांसभक्षणनेविषेमोटोदोषछे एविरित्येसर्वेशास्त्रपुराणनोसिद्धांतछे ॥ २७ ॥ ॥भारतेचोक्तम् ॥
॥श्लोकः॥ ॥तस्मात्प्रमाणतःकार्योधर्मःसूक्ष्मोविजानता॥ अहिंसासर्वभूतेभ्योधर्मेभ्योज्यायसीमता ॥ २८ ॥
॥अर्थः॥ ॥अनेभारतनेविषेहिंसानानिषेधनेअर्थेभीष्मपितानुवचनछे जेजेकारणमाटेकोइजीवप्राणिमात्रनि
हिंसातोक्यारेयनकरविएमधर्ममूर्त्तिएवाजेमनुतेकेताहवातेकारणपणामाटेविशेषेकरिनेसर्वशास्त्रनासिद्धांतनेजा
णनारोजेपुरुषतेणेसर्वशास्त्रनाप्रमाणथकि अहिंसारूपजेसूक्ष्मधर्मतेजेतेकरवो ॥ केमजेसर्वेभूतनीजेअहिंसाते

सर्वधर्मथकिश्रेष्ठमानिछे ॥ केतं कोइ [illegible] धर्मशास्त्रनाक [illegible] षिते
मणेसर्वधर्मकरतांमोटोधर्ममांन्योछे ॥ २८ ॥ ॥ भारतेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ महतामपि [illegible] का
लेनक्षीयते फलं ॥ भीताभयप्रदानस्यक्षयएवनविद्यते ॥ २९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेभारतनेविषेपणतेमजकह्युंछे
जेमोटाएवाप [illegible] फलजेतेकालेकरिनेनाशपांमेछे ॥ अनेजन्ममरणथिबितोएवोजेजनतेनेअभयदानेजे
देवुंतेमांथिथयुं जेफलतेनोक्षयजेतेनथिजथातो केतांजीवनेकालनाभयथिमुकाववोतेनुजेफलतेक्यारेयनाशपांम
तुनथि ॥ २९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यथोपश्रयमाणस्यभगवंतंविभावसुं ॥ शीतंभयं [illegible] धूंसंसेवतस्तथा ॥ ३० ॥
अर्थः ॥ ॥ [illegible] जिप्रत्ये [illegible] भगवानजेतेकहे [illegible] पेठेआश्र
यनेक [illegible] तोएवोजेमनुष्यतेनिटाढ्यनेअंधकारजेतेनाशपांमेछे तेमसाधुनिसेवाकरतोएवोजेपुरुषतेनेजन्ममरणनि
बिकनेअ [illegible] नजेतेनाशपांमेछे ॥ ३० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ निमज्ज्योन्मज्जतांघोरेभवाब्धौपरमायणम् ॥ संतोब्रह्म
विदःशांतानौर्दृढेवाऽप्सुमज्जतां ॥ ३१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनिचजातिनेप मिनेवलिउंचजन्मनेपांमताएवाजेज
नतेमनेभयकरे एवोजेजन्ममृत्युरूपिसमुद्रतेनेविषेपरमएवोजेआश्रयतेरूपनेशांतनेपरब्रह्मनाजांणनाराएवासंत
जेतेछे जेमजलनेविषे [illegible] डताएवाजेजनतेमने [illegible] श्रयछेतेम ॥ ३१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अन्नं
हिप्राणिनं प्राणआर्त्तानांशरणंत्वहं ॥ धर्मोवित्तंनृणांप्रेत्यसंतोऽर्वाक्बिभ्यतोऽरणम् ॥ ३२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अ
नेजेमप्राणधारि [illegible] अन्नजेतेजी नछे जेमआर्त्तजनजेतेमनोहुंजेतेरक्षाकरनारोछूं अनेजेमनुष्यजेतेमनेपर

लोकनेविषेधर्मजेतेवित्तछे तेमजन्ममरणथकिबिता एवाजेमुमुक्षुजनतेमनेसंतजेतेरक्षाकरनाराछे॥ ३२॥ ॥श्लोकः॥ ॥संतादिशंतिचक्षूंषिबहिरर्थःसमुत्थितः॥ देवताबांधवाःसंतःसंतआत्माहमेवच॥ ३३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिसंतजेतेमनुष्यजेतेमनेसतनेअसतनाविवेकरूपीजेनेत्रतेनेआपेछे जेमसारिपेठेउग्याएवाजेसूर्यतेजेतेसर्वनेबाह्यप्रकाशरूपीनेत्रआपेछेतेम॥ अनेसंतजेतेद [illegible] ाबांधुछेनेसंतजेतजमुनेमाराआत्मानिपेठेवाहालाछे माटेजेममारिसेवापूजाकरवितेमजतेसाधुनिपणसेवा [illegible] जाकरवि॥ ३३॥ ॥एकादशेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ कृतादिषुप्रजाराजन्कलाविच्छंतिसंभवम्॥ कलौखलुभविष्यंतिनारायणपरायणाः॥ ३४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशस्कंधनेविषेजनकराजाप्रत्येयोगेश्वरनुवचनछे जेहेराजन्सब्दत्रेत्यानेद्वापरएत्रणययुगनेविषेथइपुं एविजेप्रजा [illegible] तेजेतेकलियुगनेविषेपोतानोजन्मजेतेनेइच्छेछे शामाटेतोतेकलियुगनेविषेनारायणतेजछेश्रेष्ठपांमवजोग्यस्थान [illegible] तेजेमनेएवाघणा [illegible] जनजेतेनिश्चेथाशेकेतांपृथवीनेविषेअवतारनेधरसेएवाजेनाराय [illegible] नितेमनाआश्रितथैनेजन्ममृत्युनांजेबंधनतेथिमुकांणाथकातेनारायणमुनिनुजेधामतेनेघणाकजनजेतेपांमशे तेजकारणपणामाटेसर्वे [illegible] गनिप्रजा [illegible] जेतेकलियुगनेविषेजन्मनेईछेछे॥ ३४॥ ॥द्वितीयस्कंधेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥किरातहूणांध्रपुलिंदपुल्कसाआभीरकंकायवनाःखसादयः॥ येऽन्येचपापायदुपाश्रयाश्रयाःशुद्ध्यंतितस्मैप्रभविष्णवेनमः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेद्वितीयस्कंधनेविषेआगल्यथवानोजेनारायणनोअवतारतेनेसुखवतायक [illegible] कदेवजिजेतेनमस्कारकरेछे जेकिरातहूणअंध्रनेपुलिंदएजेसर्वेभिलनिजातियुंतथाचांडालतथाआहिरकाठियवननें

रोज। एम्आदिकजेमनुष्य ॥ तथाबिजापणघणाकपापिजनतेजेतेजेमनाआश्रितएवाजेसाधुपुरुषतेमनो आश्र
यजेमनेए थकाशुद्धथाशे ॥ केतांनिचउंचजातिनासर्वेम ष्यजेतेजेमनासाधुनेसमागमेकरिनेमोक्षनेपामशेएवे
प्रतापेजुक्तआगलथाशोएवाजेतमेतेतमनेहुंजेते रकरुंछुंकेतांआगल्यकलि गनेविषेप्रगटथइनेअसंख्य
जीवनोउद्धारकरशो एवाजेप्रगटप्रतापेजुक्तनारायणमुनितेमनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं ॥ ३५ ॥ ॥ सुरास्पर्शनि
षेधेपराशरमुनिवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अज्ञानाज्ञ् ानतोवापिसुरांस्पृष्ट्वात्रिवर्णजः ॥ प्रयातिनरकंघोरंया
वच्चंद्रदिवाकरौ ॥ ३६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसुराजेदारुतेनास्पर्शनानिषेधनेविषेपणपराशरमुनिनुवचनजेतेछे
जेत्रणवर्णनोजनजेतेअ ानथकिअथवाज्ञानथकि केतांजांण्येअजांण्येपणजो रानेअडेतोतेजन रानेअडिने
महाघोरनरकमांपडेछे तेक्यांसुधितोज्यांसुधिचंद्रमानेसूरजतपेत्यांसुधिएविरित्येदारुनेस्पर्शकरिनेपणनरकनिप्रा
प्तिथायछेतारे रानेमद्यनापाननेविषेतोघणांकदुःखरत्यांछेतथादोषरत्याछे माटेकोइमनुष्यनेसुरानेमद्य पानन
करवुं ॥ ३६ ॥ ॥ ब्रह्मांडपुराणेतप्तमुद्रादिधारणंप्रोक्त ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शंखचक्रोर्ध्वपुंड्रादिधारयेद्ब्राह्मणोयदि ॥
श्रा कर्मार्हि त्येषापरमाश्रुतिः ॥ ३७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेब्रह्मांडपुराणनेविषेतोछापऊर्ध्वपुंड्रतिलकनेतु
लसिनिकंठिएटलांवानांजेणेधार्यांहोयतेजब्राह्मणश्राद्धादिकसर्वकर्मकरावनानेयोग्यथायछे एमकह्युंछेजेब्राह्म
णजेतेजोशं खचक्रगदानेपद्मतथाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथा लसिनिजेबेवडीकंठितेमनेधारणकरेतोतेब्राह्मणजेतेश्राद्ध
तथायज्ञतथाविवाहादिकसर्वेकर्मकरावनातेमनेअर्थेयोग्यएवोथायछे एप्रकारनिएसर्वोपरिश्रेष्ठएवीवेदनीश्रुति

जेतछेकेताएविरीत्येसर्ववेदपुराणशास्त्रनेसर्वआचारजनोसिद्धंतछेमाटेब्राह्मणादिकवर्णनेछापऊर्ध्वपुंड्रतिलकने तुलसीनिमालातेअवश्यपणेकरिनेधारवां॥ ३७॥ ॥ सारसंग्रहेभविष्योत्तरपुराणवचनम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यज्ञोदानंतपोहोमोभोजनंपितृतर्पणम्॥ चक्रलांछनहीनस्यविप्रस्यनिष्फलंचतत्॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेतप्तमुद्रायेर हितजे प्रतेनिनिंदानुकेनारुसारसंग्रहनेविषेभविष्योत्तरपुराण जेयज्ञकरवोतथादानदेवुंतथातपकरवुं तथा होमकरवोतथाब्राह्मणजमाडवातथापितरिनुतर्पणकरवुं॥ ए सर्वे जे तप्तमुद्रानी छापजे चिह्नतेणेरहितए जेविप्रतेनुनिष्फलतेकर्मथायछे॥ ३८॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रधारणेहरिभक्तिविलासेपद्मपुराणवचनम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रविहीनस्तुकिंचित्कर्मकरोतियः॥ इष्टापूर्तादिकंसर्वंनिष्फलंस्यान्नसंशयः॥ ३८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेऊ र्ध्वपुंड्रतिलकधारणकरवानेविषेहरिभक्तिविलासनामेजेग्रंथतेमांपद्मपुराणनुवचनछेजेकपालनेविषेऊर्ध्वपुंड्रतिल केरहितएवोजेमनुष्यतेजेतेयज्ञकरवोतथावाव्यकुवाकरावववाएआदिकजेक कर्मतेनेकरेछेतेसर्वकर्मजेते निष्फ लथायछेतेमांकांइसंशयजेतेनथिमाटेसर्वमनुष्यनेऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवुं एमसर्वग्रंथनोसिद्धांतछे॥ ३९॥ ॥ स्कंद पुराणेचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ हारिद्रेणतुचूर्णेनकुंकुमेनसुगंधिना॥ ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्येतुलक्ष्मीस्थानंप्रकल्पये त्॥ ४०॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनेविषेतोचंदलसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवुं कहुंछे जेवैष्णवजनजेते हलदरनेखारमांपकविनेतेनुकरेलुएवुनेझिणुचुरणने सुगंधिमानएवुजेकुंमकुमतेणेकरिनेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यने विषेलक्ष्मीजिनास्थानकरूपजेचांदलोतेनेकरे॥ ४०॥ स्कांदेद्वारकामाहात्म्येतुलसीमालाधारणमुक्तम्॥ ॥ श्लो

कः॥ ॥निवेद्यकेशवेमालांतुलसीकाष्ठसंभवां॥वहतेयोनरोभक्त्यातस्यनैवास्तिपातकं॥४१॥ ॥अर्थः॥
अनेवैष्णवजननेकंठनेविषे तुलसीनिबेवडीकंठिधारवानुंस्कंदपुराणमांद्वारकामाहात्म्यनेविषेकह्युंछे जजेमनुष्य
तुलसीनाकाष्ठमांथिथईएविमालाकेतांतुलसीनिबेवडीकंठितेने भगवाननिप्रसादिकरावीनेपोतानाकंठनेविषेधारण
करेछे तेमनुष्यनेकोईजात्यनुं पापजेतेनथिजरेतुकेतांतेनांसर्वेपापजेतेनाशपांमेछे॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥वि
वेकसारोरचितोमयाऽसौसद्ग्रंथसारंसमुधृत्यतुष्ट्यै॥हरेःसतांतेमयितुष्टिमीशस्तनोतुदायांघ्रिसरोजदासः॥४२॥ ॥
इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृत
श्रीविवेकसारप्रकरणार्थनिरूपणंपंचदशंप्रकरणम्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेसद्ग्रंथनोजेसारतेनो
संग्रहकरिनेतेश्रीहरीनाजेसंततेमनितुष्टिनेअर्थे केतांतेमनिप्रसन्नतानेअर्थेमेबलरामदासमुनियेआविवेकसार
नामग्रंथजेतेकर्योछे॥तेकारणपणामाटेतेश्रीहरिनेतेमनाजेसंतजनतेजेतेतेमनाचरणारविंदनोदास एवोजेहुंतेमारेविषेतुष्टिनेपांमोकेतांआग्रंथनुजेकरवुंतेणेकरिनेतेसर्वेमाराउपरराजिथावो॥४२॥ ॥एविरित्यश्रीनिर्मल
एवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेबलरामदासनामेमुनितेणेस
द्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेप्रकरणअर्थनुंनिरूपण
कर्युंतेनामेपंधरमुंप्रकरणजेतेथयुं॥१५॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥

वेकसारः संपूर्णः ॥